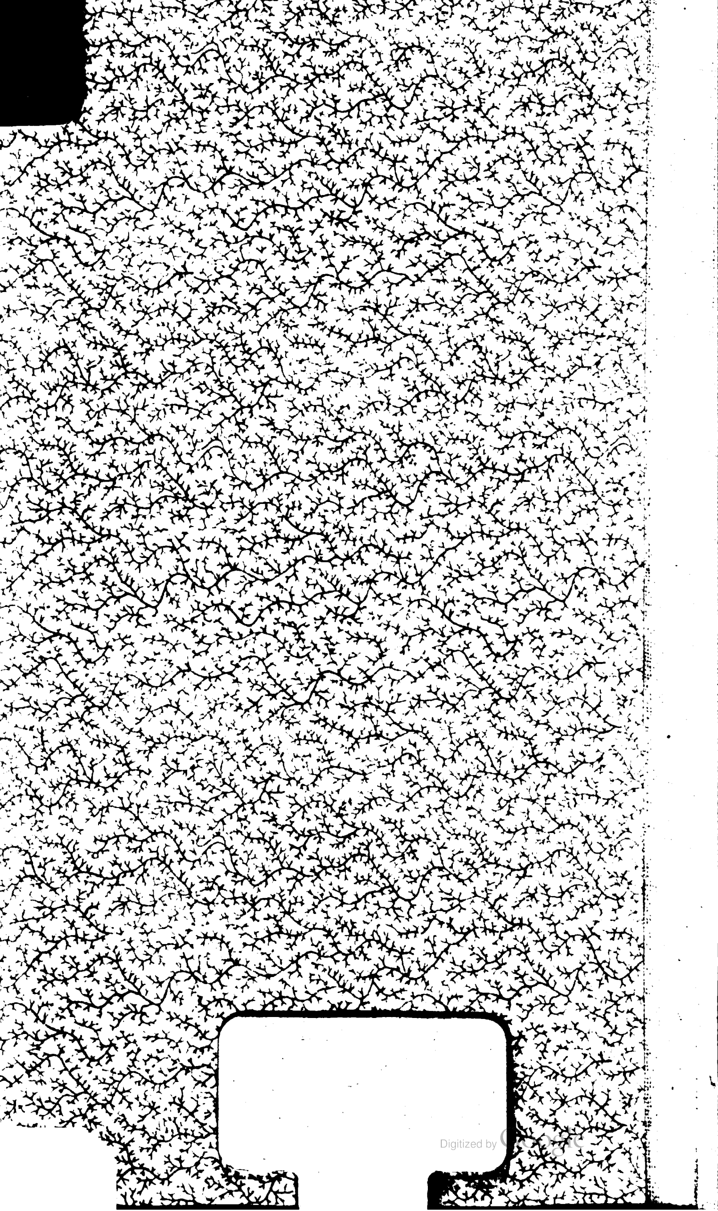

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07030084 7

T. Windsor

ΠΟΙΚΙΛΗ ἹΣΤΟΡΙΑ·

SIVE NOVUS

Hiſtoriarum, Fabellarumque DELECTUS;

EX

ÆLIANO, POLYÆNO, ARISTOTELE, MAX. TYRIO,

Aliisque probatiſſimis SCRIPTORIBUS GRÆCIS, deſumptus.

VERSIONE et NOTIS Illuſtravit

JACOBUS UPTON, A. M.

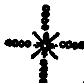
COLLEGII REGAL. apud CANTABR. antehac SOCIUS.

Huic Novæ Editioni nunc primum acceſſere

Tres ORATIONES FUNEBRES PERICLIS, LYSIÆ et PLATONIS;

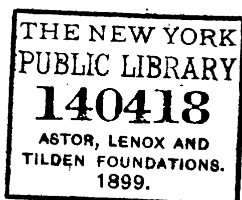
Cum VERSIONE etiam, NOTIS, et INDICE.

Opus ad erudiendæ JUVENTUTIS gratiam editum.

ETONÆ excudit J. POTE.

MDCCLXXV.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
140418
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
1899.

Authorum NOMINA,

Qui hoc Libro continentur.

CLAUD. ÆLIANUS.
POLYÆNUS.
ARISTOTELES.
DIONYS. HALICARNASS.
MAXIMUS TYRIUS.
HERODOTUS.
PERICLES.
LYSIAS.
PLATO.

LECTORI.

ETSI quæstio inter eruditos difficilis, Fabio etiam judice, habeatur, qui prælegendi sint authores *Incipientibus*, ad alenda primarum ætatum ingenia accommodati, nec bonis interea moribus (quod præcipue cavendum est) officiant; hac tamen in re plerisque omnibus summo assensu convenit, vario rerum oblectamento, et grata novitate ad studia et disciplinas excitandos esse. Hac enim gaudent impensius juvenes; (ut magna pars studiosorum etiam ætate provectiori amœnitates quærimus) hâc discendi labor, et literarum si qua sint tædia, sensim minuuntur. Id igitur in primis hoc Delectu faciendo studui, ut haberet ætas puerorum improvida, quo se oblectaret, argumenti varietate capta, et res pariter utilissimas memoriæ mandaret.

Quem mihi finem confectione hujus libri ubi proposueram, statim Æliani *Variam Historiam*, quo nihil ad ingenia adolescentium aptius, nihil elegantius; eorum adeò, qui fabellas conscripsere, omnium facile principis, qua potui cura perlegere decrevi: Cujus ferè omnia mihi cum arriderent, ea tamen potissimum delibanda judicavi, quæ ad rem institutam pertinerent, et tam discentium quam docentium animis facili semper et aperto sensu viderentur placitura.

Huic Polyænum adjunxi, comitem duci parem; cum sit scriptor eruditione nemini ferè veterum secundus;

cundus, et, teste Casaubono, antiquus, acutus et elegans. Fuit autem è Macedonia oriundus, sed Romæ sub Antonino et Vero causas orator egit. Qui cum insignem è foro laudem retulisset, eam altero ingenii fœtu cumulatatiorem facere voluit; horis subsicivis præclara imperatorum ac ducum facta, quæ vulgo *stratagemata*, seu doli militares appellantur, luculento admodum stylo et brevitate non imitanda, octo libris persecutus. Hinc etiam ὀλίγην λιβάδα desumptam habes; id quod à nobis res ipsa postulare visa est, ne in nimiam inde molem hæ paginæ excrescerent.

De reliquis nihil dicam, summis dicendi magistris, et omnem pœne humani ingenii laudem supergressis; quos instituta oratione si quis orbi literato eat ambitiose commendatum; idem, arbitror, Solis lumen non inepte laudaverit. Nec pluribus differendum puto, cur pueris ediscendos censeam aut Aristotelem aut Platonem aut Herodotum. Res per se satis constat; nec multis opus est, ut opinioni meæ fidem adstruam. Neque enim quod selegimus, horum exsuperat ingenia, modò qui docet, ipse intelligat.

Sed ad me tandem ut veniam. Auctores, unde hæc nostra instituuntur Collectanea, quanta fieri potuit fide et diligentiâ, recensui.

Notas partim ex doctissimorum commentariis sumptas, partim de meo, singulis paginis subjeci, quæ lucem aliquam argumento allaturæ essent. Doctis quidem otiosæ videbuntur; sed cum omnia ferè pueris, νεωςὶ τῦ μαθήματος ἁπτομένοις, difficilia sunt, ne id mihi vito detur, non multum vereor.

Versio

Verfio ad Ælianum et Polyænum Jufti Vulteji eft. Ad reliquos vulgatiffima eft, fubinde emendata.

Hæc habui, amice Lector, dicenda de hoc noftro labore, quem tibi in manus iterum commendo, fperans me non omnino operam perdidiffe.

Hactenus cl. Upton.—*In hac verò* Delectûs Uptoniani *Editione, vifum eft Collectaneis ejus Excerpta quædam ex* Platone, *et* Herodoto *adjicere; præcipue, operæ pretium exiftimavimus huic libello Tres Orationes* Periclis, Lyfiæ, *et* Platonis *fubjicere, idque gratiâ Juventutis generofæ, ut eorum animi ad Patriæ amorem primâ ætate accenderentur: nam, fi ut ait Horatius, "Dulce et decorum fit pro Patria mori;" non minus certo perhoneftum et jucundum eft ad Patriam vivere; præterea hæ* Orationes *a viris eruditis in fummo honore et æftimatione femper habentur.*

Reftat dicendum, in edendis his Orationibus nos fecutos effe Editiones melioris notæ. In Lyfiam *verò et* Platonem *notulæ quædam ex editione illorum celeberr. Oratorum edita* Cantab. *A. D.* 1696, *hauftæ funt: Et, ne quid ad utilitatem ftudiofae Juventutis deeffet,* Indicem Novum Hiftoricum *(quæ fummatim præcipua omnia in hoc libello continet) nunc primùm dedimus.* Vale.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Τῶν ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ ἐκδοθέντων.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ.

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ

Τῶν ἐν τῇδε τῇ βίβλῳ ἐκδοθένἰων.

ΑΙΛΙΑΝΟΥ.

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ΚΕΦ.

κθ΄. Παρὰ

ΚΕΦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ξβ΄. Περὶ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ.

ιδ΄. Ἐπα-

ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

ΕΚ ΤΗΣ

ΑΙΛΙΑΝΟΥ

ΠΟΙΚΙΛΗΣ ἹΣΤΟΡΙΑΣ.

ΚΕΦ. α'.

Πῶς ὁ Σωκράτης τὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου τῦφον ἀνέστειλεν.

[1] ὉΡΩ͂Ν ὁ Σωκράτης τὸν Ἀλκιβιάδην τετυφωμένον ἐπὶ τῷ πλούτῳ, καὶ μέγα φρονοῦντα ἐπὶ [τῇ περιουσίᾳ καὶ] τοῖς ἀγροῖς, ἤγαγεν αὐτὸν εἴς τινα τῆς πόλεως τόπον, ἔνθα ἀνέκειτο [2] πινάκιον ἔχον γῆς περίοδον, καὶ προσέταξε [τῷ Ἀλκιβιάδῃ] τὴν Ἀττικὴν ἐνταῦθα ἀναζητεῖν. Ὡς δὲ εὗρε, προσέταξε τοὺς [3] ἀγροὺς τοὺς ἰδίους διαθρῆσαι· Τοῦ δὲ εἰπόντος, Ἀλλ' οὐδαμοῦ γεγραμμένοι εἰσίν· "Ἐπὶ τούτοις" [οὖν,] εἶπε, "μέγα φρονεῖς, οἵπερ οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εἰσιν";

1 Ὁρῶν] Stobæum ſequor; qui meliorem (uti Schefferus notat) Æliani codicem, quam hodie extat, habuiſſe videtur.

2 Πινάκιον] Tabulam Geographicam intelligit. Ariſtophanes in Nubibus, Act. 1. Sc. 2.

> Αὕτη δέ σοι γῆς περίοδος πάσης. ὁρᾷς;
> Αἵδε μὲν Ἀθῆναι.

3 Ἀγροὺς τοὺς ἰδίους]. Habuit tantùm Alcibiades γῆς πλέθρα οὐδὲ τριακόσια, "agri jugera non planè trecenta, in pago Echiade". Et tantilla terræ portio meritò in tabula Geographica nuſquam apparuit. Kuhnius.

ΚΕΦ. β'.

Πῶς ἡ Γνάθαινα ἑταίρα κατεσίγασε λάλον.

Ἀφίκετο ἐξ Ἑλλησπόντου παρὰ τὴν ἑταίραν τὴν Ἀττικὴν, Γνάθαιναν, ἐραστὴς, κατὰ κλέος αὐτῆς. Παρὰ πότον οὖν πολὺς ἦν λαλῶν, καὶ ἐδόκει φορτικός. Ὑπολαβοῦσα οὖν ἡ Γνάθαινα, "Εἶτα οὐ σὺ μέντοι "λέγεις" (εἶπεν) "ἥκειν ἐξ Ἑλλησπόντου; Τοῦ δὲ ὁμολογήσαντος· "Καὶ πῶς," εἶπεν, "οὐκ ἔγνως τῶν ἐκεῖ πό-"λεων τὴν πρώτην;" Τοῦ δὲ εἰπόντος, "Καὶ τίς ἐστιν;" Ἥδε ἀπεκρίνατο, "Σίγειον·" Καὶ ἐμμελῶς 4 διὰ τοῦ ὀνόματος κατεσίγασεν αὐτόν.

4 Διὰ τοῦ ὀνόματος] Hunc lusum verborum nemo fere veterum aspernabatur. Sed de Gnathæna, acutissimi ingenii muliere, multa habet Athenæus libro decimo tertio, ubi et hanc rem breviter tangit: Πρὸς ἀδολέσχην τινὰ διηγούμενον, ὅτι παραγέγονεν ἀφ' Ἑλλησπόντου, "Πῶς οὖν", φησὶν, εἰς τὴν πρώτην πόλιν οὐχ ἧκες τῶν ἐκεῖ; Τοῦ δὲ εἰπόντος, "Εἰς ποίαν"; "Εἰς Σίγειον"—εἶπε.

ΚΕΦ. γ'.

Πῶς οἱ τῶν Μιτυληναίων σύμμαχοι ἀποστάμενοι ἐτιμωρήθησαν.

Ἡνίκα τῆς θαλάσσης ἦρξαν Μιτυληναῖοι, τοῖς ἀφισαμένοις τῶν συμμάχων τιμωρίαν ἐκείνην ἐπήρτησαν· "Γράμματα 5 μὴ μανθάνειν τοὺς παῖδας "αὐτῶν, μηδὲ μουσικὴν διδάσκεσθαι·" Πασῶν κολασέων ἡγησάμενοι βαρυτάτην εἶναι ταύτην, ἐν ἀμαθίᾳ καὶ ἀμουσίᾳ καταβιῶναι.

Περὶ

5 Μὴ μανθάνειν] Notum illud Juliani edictum in Christianos, sed alio fine proposito; de quo ita Marcellinus: "Illud autem "inclemens obruendum perenni silentio, quod arcebat docere ma-"gistros Rhetoricos et Grammaticos, ritus Christiani cultores".

ΚΕΦ. δ'.

Περὶ Σωκράτους, ὅτι τὸ κώνειον ἔπιεν.

Ὅτε ἧκεν [6] ἡ ναῦς ἡ ἐκ Δήλου, [7] καὶ ἔδει Σωκράτην ἀποθνήσκειν, ἀφίκετο εἰς τὸ δεσμωτήριον Ἀπολλόδωρος, ὁ τοῦ Σωκράτους ἑταῖρος, χιτῶνά τε αὐτῷ φέρων ἐρίων πολυτελῆ καὶ εὐήτριον, καὶ ἱμάτιον τοιοῦτο· καὶ ἠξίου ἐνδύντα αὐτὸν τὸν χιτῶνα, καὶ θοιμάτιον περιβαλλόμενον, εἶτα οὕτω πιεῖν τὸ [8] φάρμακον. [9] Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ [0] καλῶν ἐνταφίων μὴ ἀμοιρήσειν, εἰ ἐν αὐτοῖς ἀποθάνοι· Καὶ γὰρ οὖν καὶ [1] προκείσεσθαι σὺν τῷ κόσμῳ τὸν νεκρὸν οὐ πάνυ τι ἀδόξως. [2] Ταῦτα τὸν Σωκράτην ὁ Ἀπολλόδωρος. Ὁ δὲ οὐκ ἠνέσχετο, ἀλλ' ἔφη πρὸς τοὺς ἀμφὶ τὸν Κρίτωνα, καὶ Σιμμίαν, καὶ Φαίδωνα·

6 Ἡ ναῦς] Navem intellige singularem: quam et Δηλιάδα et Salaminiam vocavere. Τοῦτό ἐστι τὸ πλοῖον, ὥς φασιν Ἀθηναῖοι, ἐν ᾧ Θησεύς ποτε εἰς Κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους ᾤχετο ἄγων, καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη. Τῷ οὖν Ἀπόλλωνι εὔξαντο, ὡς λέγεται, τότε εἰ σωθεῖεν, ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξειν εἰς Δῆλον. Ἣν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν τῷ θεῷ πέμπουσιν. PLATO, ad init. Phæd.

7 Καὶ ἔδει] "Nam, ante ejus reditum, de damnatis supplicium "sumi, legibus Atheniensium prohibitum erat." SCHEFF. Plato, in loco supra adducto: Ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας, νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν, καὶ δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς Δῆλον ἀφίκηται τὸ πλοῖον, καὶ πάλιν δεῦρο.

8 Φάρμακον] Κώνειον, Latinè cicuta. "Cicuta venenum est, "publica Atheniensium pœna invisa". PLINIUS.

9 Ἔλεγε γὰρ αὐτῷ] Malim αὐτὸν, accusandi casu.

0 Καλῶν ἐνταφίων] Ita mortuo Abradatæ Cyrus apud Xenophontem ornatum pulcherrimum parari jubet. Γαδάταν δὲ καὶ Γωβρύαν ἐκέλευσεν ὅτι δύναιντο λαβόντας καλὸν κόσμημα ἀνδρὶ φίλῳ καὶ ἀγαθῷ τετελευτηκότι, μεταδιώκειν.

1 Προκείσεσθαι] Antea προκεῖσθαι legebatur; ita fecimus ex Gesneri correctione. Est autem mortuis proprium, cum in lectulo compositi, pedibus ostium spectantibus, in atrio proponuntur.

2 Ταῦτα τὸν Σωκράτην] Hanc ellipsin defendi posse vix arbitror. Præpositio πρὸς inserenda videtur; ut hoc loco, Καὶ ταῦτα Σωκράτους πρὸς Ἀλκιβιάδην. Vide infrà, ΚΕΦ. λϚ'. p. 21.

"Καὶ πῶς ὑπὲρ ἡμῶν καλῶς Ἀπολλόδωρος ὅτω "δοξάζει, εἴγε αὐτὸς πεπίστευκεν, ὅτι μετὰ τὴν ἐξ "Ἀθηναίων φιλοτησίαν, καὶ τὸ τῶ φαρμάκω πόμα, "ἔτι ὅτως ὄψεται Σωκράτην; Εἰ γὰρ οἴεται 3 τὸν "ὀλίγον ὕστερον ἐῤῥιμμένον ἐν ποσὶ καὶ κεισόμενόν γε "Ἐμὲ εἶναι, δῆλος ἐστί Με 4 ὀκ εἰδώς".

3 Τὸν ὀλίγον ὕστερον] Quâ ratione etiam dicitur μικρὸν ὕστερον. Sed et Plato, unde sua habet Ælianus, ὃν ὄψεται ὀλίγον ὕστερον νεκρόν. Kuhnius: qui ἔτι ὅτως ὄψεται explicat, "ita demum vi-"debit".

4 Οὐκ εἰδώς] "Nam, ex Socratica Philosophia, corpus non pars, sed vinculum et carcer hominis." Scheff.

ΚΕΦ. ε'.

Πῶς αἱ βεβλημέναι ἐν Κρήτῃ αἶγες θεραπεύονται.

ΟΙ Κρῆτές εἰσι τοξεύειν ἀγαθοί· καὶ ὦν καὶ τὰς αἶγας βάλλωσιν ἐπ' ἄκροις νεμομένας τοῖς ὄρεσιν. 5 Αἱ δὲ βληθεῖσαι παραχρῆμα τῆς δικτάμνω βοτάνης διέτραγον, καὶ ἅμα τῷ γεύσασθαι, ὅλα ἐκεῖνα τὰ βέλη ἐκπίπτει.

5 Αἱ δὲ βληθεῖσαι] Aristoteles: Αἱ ἐν Κρήτῃ αἶγες, ὅταν τοξευθῶσι, ζητῶσιν (ὡς ἔοικε) τὸ δίκταμνον τὸ ἐκεῖ φυόμενον· ὅταν γὰρ φάγωσιν, εὐθὺς ἐκβάλλωσι τὰ τοξεύματα.

——— "non illa feris incognita capris
"Gramina, cum tergo volucres hæsere sagittæ".
Virg. Æneid. xii. ver. 414.

ΚΕΦ. ς'.

Περὶ μεγαλοφροσύνης τῶ Θεμιστοκλέως.

ἘΠανῄει ποτὲ ἐκ διδασκαλείω παῖς ἔτι ὢν Θεμιστοκλῆς. Εἶτα προσιόντος Πεισιστράτω, ὁ παιδαγωγὸς ἔφη τῷ Θεμιστοκλεῖ, Μικρὸν ἐκχωρῆσαι τῆς

ὁδῶ

ὁδῦ, 6 προσάγοντος τῦ Τυράννυ. Ὁ δὲ καὶ πάνυ ἐλευθερίως ἀπεκρίνατο· "Αὕτη γὰρ" [εἶπεν] "αὐτῷ "ὐχ ἱκανὴ ὁδός"; Οὕτως ἄρα εὐγενές τι καὶ μεγαλόφρον ἐνεφαίνετο τῷ Θεμιστοκλεῖ καὶ ἐξ ἐκείνυ.

6 Προσάγοντος] Ellipsis est τῦ ἑαυτὸν· quod subintelligi videtur.

ΚΕΦ. ζ'.

Περὶ Τυράννων, ἐκ τῶν τῦ Αἰσώπυ.

ΦΡύγιος 7 ἦτος λόγος· ἔστι γὰρ Αἰσώπυ τῦ Φρυγός. 8 Ὁ δὲ λόγος φησὶ, Τὴν ὖν, ἐὰν αὐτῆς τὶς ἅψηται, βοᾷν, καὶ μάλα γε εἰκότως. Οὔτε γὰρ ἔρια ἔχει ὗς· ὔτε γάλα, ὔτε ἄλλό τι, πλὴν τῶν κρεῶν, παραχρῆμα ὖν ὀνειροπολεῖν τὸν θάνατον εἰδυῖαν εἰς ὅ,τι τῶν χρησίμων αὐτὴ πέφυκε λυσιτελὴς εἶναι. Ἐοίκασι δὲ τῇ ὑῒ [τῦ Αἰσώπυ] οἱ Τύραννοι ὑποπτεύοντες, καὶ δεδοικότες πάντα· ἴσασι γὰρ, ὅτι, ὥσπερ ἡ ὗς, ὀφείλυσι καὶ ἐκεῖνοι 9 τὴν ψυχὴν πᾶσι.

7 Οὗτος λόγος] Ita et alio loco Ælianus, absque articulo: Λόγος ὗτος Ἀρκαδικός· quem tamen hîc excidisse arbitror.

8 Ὁ δὲ λόγος] Hæc adjeci ex Stobæo, quem hac etiam in fabula secutus sum: nostri enim Æliani contextu (ut utrosque inter se conferenti apparebit) multo luculentior videtur ac emendatior.

9 Τὴν ψυχὴν] "Ita homines erectioris animi statuebant, etiam singulis tyranni interficiendi potestatem esse." SCHEFF. Cicero L. iii. De Offic. "Num igitur se adstrinxit scelere, si qui "tyrannum occidit, quamvis familiarem? Populo quidem Romano "non videtur, qui ex omnibus præclaris factis illud pulcherrimum "existimat".

ΚΕΦ. η'.

Πῶς ὁ Ἀριστοτέλης Ἀλέξανδρον ὀργιζόμενον πραῦναι ἐπειρᾶσιν.

ἈΛέξανδρον Ἀριστοτέλης ὀργιζόμενον πραῦναι βυλόμενος, καὶ παῦσαι χαλεπαίνοντα πολλά, ταυ-

τὶ πρὸς αὐτὸν γέγραφεν· “Ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ οὐ “πρὸς ἴσους, ἀλλὰ πρὸς κρείττονας, γίνεται· Σοὶ δὲ “οὐδεὶς ἴσος”.

ΚΕΦ. θʹ.

Περὶ γήρως.

Ἐπίχαρμόν φασι, πάνυ σφόδρα πρεσβύτην ὄντα, μετά τινων ἡλικιώτων ἐν λέσχῃ καθήμενον, ἐπεὶ ἕκαστος τῶν παρόντων ἔλεγεν· ὁ μέν τις, Ἐμοὶ πέντε ἔτη ἀπόχρη βιῶναι· ἄλλος δὲ, Ἐμοὶ τρία· τρίτου δὲ εἰπόντος, Ἐμοίγε τέσσαρα· ὑπολαβὼν ὁ Ἐπίχαρμος, o “Ὦ βέλτιστοι”, εἶπε, “τί στασιάζετε καὶ “διαφέρεσθε ὑπὲρ ὀλίγων ἡμερῶν; πάντες γὰρ οἱ “συνελθόντες, κατά τινα δαίμονα, ἐπὶ δυσμαῖς ἐσ-“μέν· ὥστε ὥρα πᾶσιν ἡμῖν τὴν ταχίστην ἀνάγεσ-“θαι, πρὸ τοῦ τινος καὶ ἀπολαῦσαι κακοῦ πρεσβυ-“τιδίου”.

o Ἐπίχαρμόν] Poeta antiquiſſimus, et philoſophus; cui comœdiæ inventum adſcribitur. Ætatem ad annum uſque nonageſimum, vel nonageſimum ſeptimum, produxiſſe dicitur. Notanda vero eſt hæc conſtructio, Grammaticorum regulis parum accommodata, ſed Sophiſtis admodum familiaris: eſt autem Καινοπρεπείας σχῆμα, cujus etiam pauca adducam exempla. Ælian. Var. Hiſt. lib. iii. c. 5. Ἀντίγονόν γε μήν φασι——ἐπεί τινες τὸν υἱὸν αὐτοῦ——ἐκόμισαν νεκρόν, εἶδε μὲν αὐτόν—Sic, lib. ii. cap. 11. Σωκράτης ἰδὼν——τοὺς ἐνδόξους ἀναιρουμένους——Ἀντισθένει φασὶ περιτυχόντα εἰπεῖν. Genus etiam mutatum habes, lib. ii. cap. 1. Ὁ μὲν [Ἀλκιβιάδης] ἠγωνία, καὶ ἐδεδίει πάνυ σφόδρα εἰς τὸν δῆμον παρελθεῖν τὸ μειράκιον. Idem quoque videre eſt paſſim apud Polyænum eruditum ſcriptorem: Polyæn. Strateg. lib. i. cap. 18. Οἱ πολέμιοι τὸ λόγιον εἰδότες, κοινὸν αὐτοῖς ἦν παράγγελμα ἐν ταῖς μάχαις ἀπέχεσθαι Κόδρου.

ΚΕΦ. ιʹ.

Περὶ τῆς τοῦ Αἰνείου εὐσεβείας, καὶ τοῦ τῶν Ἑλλήνων ἐλέους πρὸς τοὺς Τρῶας.

ΟΤΕ ἑάλω τὸ Ἴλιον, οἰκτείραντες, οἱ Ἀχαιοὶ τὰς τῶν ἁλισκομένων τύχας, καὶ πάνυ Ἑλληνικῶς

τοῦτο ἐκήρυξαν, Ἕκαστον τῶν ἐλευθέρων ὧν, ὅτι καὶ βούλεται, τῶν οἰκείων ἀποφέρειν ἀράμενον. Ὁ οὖν Αἰνείας τοὺς πατρῴους Θεοὺς 1 βαστάσας ἔφερεν, ὑπεριδὼν τῶν ἄλλων. Ἡσθέντες οὖν ἐπὶ τῇ τοῦ ἀνδρὸς εὐσεβείᾳ οἱ Ἕλληνες, καὶ δεύτερον αὐτῷ κτῆμα συνεχώρησαν λαβεῖν. Ὁ δὲ τὸν πατέρα πάνυ σφόδρα γεγηρακότα ἀναθέμενος ὤμοις ἔφερεν. Ὑπερεκπλαγέντες οὖν καὶ ἐπὶ τούτῳ οὐχ' ἥκιστα, πάντων 2 αὐτῷ τῶν οἰκείων κτημάτων ἀπέστησαν· "Ὁμολογοῦντες, "ὅτι πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς τῶν ἀνθρώπων, καὶ τοὺς Θεοὺς "καὶ τοὺς γεγενημένους δι' αἰδοῦς ἄγοντας, καὶ οἱ "φύσει πολέμιοι ἥμεροι γίνονται".

1 Βαστάσας] Sophocles in Laocoonte: quod fragmentum nobis conservavit Dionysius Halic. in primo Antiquit. libro.

Νῦν δ' ἐν πύλαισιν Αἰνέας ὁ τῆς Θεοῦ
Πάρεστ', ἐπ' ὤμων πατέρ' ἔχων κεραυνίου
Νῶτον καταστάζοντα βύσσινον φᾶρος.

2 Αὐτῷ τῶν οἰκείων] Αὐτῷ, ἐμφατικώτερον: illi tam pio et laudato viro. KUHN.

ΚΕΦ. ια'.

Περὶ Θεμιστοκλέους.

Θεμιστοκλῆς ὁ Νεοκλέους ἑαυτὸν εἴκαζε 4 ταῖς δρυσί, λέγων ὅτι ἐκείνας 5 ὑπέρχονται οἱ ἄνθρωποι, καὶ δέονται αὐτῶν, ὅταν ὕῃ, 6 στέγειν ἐκ τῶν κλάδων ποθοῦντες· ὅταν δὲ οὔσης εὐδίας παρίωσι,

3 Θεμιστοκλῆς]: Themistocles Neocli filius, Atheniensis.
4 Ταῖς δρυσὶ] Πλατάνοις, inquit Plutarchus. SCHEFF.
5 Ὑπέρχονται] Gesnerus, quem sequor, ὑπέρχονται "subeunt", pro ὑπερέχονται cui conjecturæ tam Fabrum, quam Kuhnium habet assentientes; licet ὑπέρεχονται defendat Schefferus.
6 Στέγειν] Στέγειν hîc passive sumendum est pro στεχθῆναι tegi: aut στέγαν legendum, "tectum è ramis expetentes". KUHN. Aut è contextu ἑαυτοὺς excidisse, aut subintelligi arbitror.

ωσι, τίλλυσιν αὐτὰς, καὶ περικλῶσιν. Ὁ δὲ αὐτὸς ἔλεγεν· Εἰ μοί τις ὁδὺς δύο δείξειε, τὴν μὲν εἰς ᾅδυ φέρυσαν, τὴν δὲ ἐπὶ τὸ βῆμα, ἥδιον ἂν τὴν ἑτέραν ἦλθον τὴν 7 εὐθὺ τῦ ᾅδυ.

7 Εὐθὺ τῦ ᾅδυ] Elegantiſſime dixeris, et ſtylo Attico, Ὁδὸς ἡ εὐθὺ τοῦ ᾅδυ, "via quæ recta ducit ad infernum". Kuhn. Lucianus, ἐν τῇ τῶν Θεῶν Κρίσει· Προΐωμεν εὐθὺ τῆς Φρυγίας. Et, ad finem pæne ejuſdem Dialogi, Πλέω εὐθὺ τῆς Ἑλλάδος. Idem in Νεκυομαντείᾳ, Ἔπεινον εὐθὺ Βαβυλῶνος. Sed hæc, ut alia fere omnia elegantioris ſtructuræ exempla, Homero debemus. Iliad. ε. v. 849.

Αὐτὰρ ὁ βῆ ῥ' ἰθὺς Διομήδεος ἱπποδάμοιο.

eadem ratio eſt in utriſque vocabulis.

ΚΕΦ. ιβʹ.

Περὶ Λεωνίδυ, καὶ τῶν τριακοσίων ἐθελοντὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποθανόντων.

Ὁ 8 Λεωνίδης ὁ Λακεδαιμόνιος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ τριακόσιοι, τὸν 9 μαντευόμενον αὐτοῖς θάνατον εἵλοντο ἐν o Πύλαις· καὶ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὖ καὶ καλῶς ἀγωνισάμενοι τέλυς ἔτυχον εὐκλεῦς, καὶ δόξαν ἑαυτοῖς ἀθάνατον ἀπέλιπον, καὶ φήμην ἀγαθὴν δι' αἰῶνος.

8 Λεωνίδης] Cicero, De Finibus: l. iii. "Leonidas, rex Lacedæmoniorum, ſe in Thermopylis, trecentoſque eos, quos eduxerat Spartâ, cùm eſſet propoſita aut fuga turpis, aut glorioſa mors, oppoſuit hoſtibus".

9 Μαντευόμενον] Reſpicit oraculum, quo Lacedæmoniis de belli eventu interrogantibus reſponſum: "Aut Regi Spartanorum, aut urbi cadendum eſſe". Megiſtiæ etiam vaticinium, Ὃς ἐσιδὼν ἐς τὰ ἱρὰ, ἔφρασε τὸν μέλλοντα ἔσεσθαι ἅμα ἠοῖ σφι θάνατον. Kuhn.

o Πύλαις] Thermopylas intelligit. Herodotus: Καλέεται δὲ ὁ χῶρος ὗτος ὑπὸ μὲν τῶν πλεόνων Ἑλλήνων Θερμοπύλαι, ὑπὸ δὲ τῶν ἐπιχωρίων καὶ περιοίκων Πύλαι. Eſt autem anguſtus introitus iis, qui è Theſſalia in Phocidem iter habent.

Περὶ

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Φιλίππου ἐν νίκῃ ἐγκρατείας, καὶ τίνος ἐβούλετο ἀναμιμνήσκεσθαι.

ἘΝ [1] Χαιρωνείᾳ τοὺς Ἀθηναίους [2] νίκῃ ἐνίκησε Φίλιππος. Ἐπαρθεὶς δὲ τῇ εὐπραγίᾳ, ὅμως λογισμοῦ ἐκράτησε, καὶ οὐχ ὕβρισε· Καὶ διὰ ταῦτα ᾤετο δεῖν αὐτὸν ὑπομιμνήσκεσθαι ὑπό τινος τῶν παίδων ἕωθεν, ὅτι Ἄνθρωπός ἐστιν· καὶ προσέταξε τῷ παιδὶ τοῦτο ἔχειν ἔργον. Καὶ οὐ πρότερόν, φασιν, οὔτε αὐτὸς προῄει, οὔτε τις τῶν δεομένων αὐτοῦ παρ' αὐτὸν εἰσῄει, πρὶν τοῦτο αὐτῷ τὸν παῖδα ἑκάστης ἡμέρας ἐκβοῆσαι τρίς· ἔλεγε δὲ αὐτῷ "Φίλιππε, Ἄνθρωπος εἶ".

1 Χαιρωνείᾳ] Chaeronea, in finibus Phocidis, ad Cephisum fluvium, Plutarchi patria: ingenti Atheniensium clade, et Philippi victoriâ nobilis.

2 Νίκῃ] Pro νίκῃ Stobaeus, qui historiam hanc Serm. XXI. habet exscriptam, legit, νίκην ἐνίκησεν· et λογισμῷ pro λογισμοῦ· nec post ἐπαρθεὶς particulam δὲ agnoscit.

ΚΕΦ. ιδ'.

Περὶ Λακεδαιμονίων γυναικῶν.

ΑἹ [3] Λακεδαιμονίων μητέρες, ὅσαι ἐπυνθάνοντο, τοὺς παῖδας αὐτῶν ἐν τῇ μάχῃ κεῖσθαι, ἀλλ' αὐταί γε ἀφικόμεναι, τὰ τραύματα αὐτῶν ἐπεσκόπουν τά τε ἔμπροσθεν, καὶ τὰ ὄπισθεν· Καί, εἰ ἦν πλείω τὰ ἐναντία, αἵδε γαυρούμεναι, καὶ σεμνὸν ἅμα

καὶ

3 Λακεδαιμονίων] Cicero, seu potius Sigonius, in lib. de Consolatione: "Lacaenas matronas traditum est, occisis filiis, vulnera inspicere consuevisse; ac, si adversos vulneratos esse comperissent, laetabundas funus ducere, eosque in avita sepulchra inferre solitas esse: contra vero, quos aversis vulneribus concisos agnoscebant, ab iis refugientes, clam sepeliendos curabant, nec ullo prorsus honore funeris prosequendos statuebant".

καὶ βλοσυρὸν ὁρῶσαι, τοὺς παῖδας εἰς τὰς πατρῴας ἔφερον ταφάς· εἰ δὲ 4 ἑτέρως εἶχον τῶν τραυμάτων, ἐνταῦθα αἰδούμεναι, καὶ θρηνοῦσαι, καὶ ἔνι, ὡς μάλιστα, λαθεῖν σπεύδουσαι, ἀπηλλάττοντο, καταλιποῦσαι τοὺς νεκροὺς ἐν τῷ πολυανδρίῳ θάψαι, ἢ λάθρα εἰς τὰ οἰκεῖα ἠρία ἐκόμιζον αὐτούς.

4 Ἑτέρως εἶχον] Locutio elegantissima. Verbum ἔχειν cum adverbiis, et gignendi casu, notat qualitatem, vel quemcunque corporis aut animi affectum: Itaque, ἑτέρως ἔχειν τῶν τραυμάτων, est, "alia," seu, "averso corpore vulnera excepisse"; quod apud Lacedæmonios probrosum erat. Kuhn.

ΚΕΦ. ιε΄.

Περὶ Ἀλεξάνδρου Θεὸν ἑαυτὸν καλεῖσθαι βουλομένου.

Ἀλέξανδρος, ὅτε ἐνίκησε Δαρεῖον, καὶ τὴν Περσῶν ἀρχὴν κατεκτήσατο, μέγα ἐφ' ἑαυτῷ φρονῶν, καὶ ὑπὸ τῆς εὐτυχίας, τῆς περιλαβούσης αὐτὸν τότε, ἐκθειούμενος, ἐπέστειλε τοῖς Ἕλλησι, 5 "Θεὸν αὐτὸν "ψηφίσασθαι". Γελοίως γε· οὐ γὰρ ἅπερ οὖν ἐκ τῆς φύσεως οὐκ εἶχε, ταῦτα ἐκ τῶν ἀνθρώπων αἰτῶν ἐκεῖνος ἐκέρδαινεν. Ἄλλοι μὲν οὖν ἄλλα ἐψηφίσαντο· 6 Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐκεῖνα· "Ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος "βούλεται Θεὸς εἶναι, ἔστω Θεός". Λακωνικῶς τε ἅμα, καὶ κατὰ τὸν ἐπιχώριον σφίσι τρόπον, ἐλέγξαντες τὴν ἔμπληξιν οἱ Λακεδαιμόνιοι τοῦ Ἀλεξάνδρου.

5 Θεὸν] Nimirum τρισκαιδέκατον, ut noster, Var. Hist. lib. v. cap. 12. Ὁ Δημάδης ἐψηφίσατο Θεὸν τὸν Ἀλέξανδρον τρισκαιδέκατον: ut adeo inter duodecim Deos "majorum gentium" esset, quos Ethnici τελείους vocant. Kuhn.

6 Λακεδαιμόνιοι] Damis, Plutarch. Apoth. Lacon. Scheff. Δάμις πρὸς τὰ ἐπισταλέντα παρὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου, Θεὸν εἶναι ψηφίσασθαι· Συγχωροῦμεν, ἔφη Ἀλεξάνδρῳ, ἐὰν θέλῃ, Θεὸς καλεῖσθαι. Nec prætereundum est, quod scribit Diogenes Laertius: Ψηφισαμένων Ἀθηναίων Ἀλέξανδρον Διόνυσον, "Κἀμὲ," ἔφη, "Σάραπιν ποιήσατε".

Πῶς

ΚΕΦ. ιϛ'.

Πῶς ὁ Ἄννων ἐκθειῶν ἑαυτὸν ἐβούλετο.

ἌΝνων 7 ὁ Καρχηδόνιος ὑπὸ τρυφῆς ἐν τοῖς ἀνθρώπων ὅροις οὐκ ἠξίου διαμένειν, ἀλλ' ἐπενόει φήμας ὑπὲρ ἑαυτοῦ κατασπείρεσθαι κρείττονας, ἢ κατὰ τὴν φύσιν, ἥνπερ οὖν ἔλαχεν. Ὄρνιθας γὰρ τῶν ᾠδικῶν παμπόλλους πριάμενος, ἔτρεφεν ἐν σκότῳ αὐτοὺς, ἓν διδάσκων μάθημα λέγειν, "Θεός ἐστιν Ἄννων". Ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνοι μίαν φωνὴν ταύτην ἀκούοντες, ἐγκρατεῖς ταύτης ἐγένοντο, ἄλλον ἄλλοσε διαφῆκεν, οἰόμενος διαῤῥεῦσαι τῶν ὀρνίθων τὸ ὑπὲρ ἑαυτοῦ μέλος. Οἱ δὲ τὸ πτερὸν ἀπολύσαντες ἅπαξ, καὶ ἐλευθερίας λαβόμενοι, καὶ ἐς ἤθη τὰ σύντροφα αὐτοῖς ἐλθόντες, τὰ οἰκεῖα ᾖδον, καὶ τὰ τῶν ὀρνίθων ἐμουσούργουν, μακρὰ χαίρειν εἰπόντες Ἄννωνι, καὶ μαθήμασι τοῖς ἐν τῇ δουλείᾳ.

7 Ἄννων] Is, cujus extat Periplus, ut quidem suspicatur Clar. Bochartus in Geogr. Sacra, lib. i. 37. SCHEFF.

ΚΕΦ. ιζ'.

Περὶ Ἀντιγόνου βασιλέως πρᾳότητος.

ἈΝτίγονόν φασι τὸν βασιλέα δημοτικὸν καὶ πρᾷον γενέσθαι. Καὶ ὅτῳ μὲν σχολὴ τὰ κατ' αὐτὸν εἰδέναι, 8 καὶ αὐτῷ ἕκαστα ἐξετάζειν ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς, εἴσεται ἑτέρωθεν. Εἰρήσεται δ' οὖν αὐτοῦ καὶ πάνυ

8 Καὶ αὐτῷ] Tan. Faber καὶ αὐτὰ ἕκαστα legit, Scheffero assentiente. Legerem, inquit Kuhnius, minori mutatione, καὶ αὐτῶν ἕκαστα, "et singula eorum", vel "ea singulatim excutere"; sin malueris αὐτὰ ἕκαστα, habebis suffragantem nostrum, αὐτὰ ἕκαστα τῶν δρωμένων. Omnino illud αὐτῷ ex hoc loco tollendum videtur.

πάνυ πρᾶον, καὶ ἄτυφον, ὃ μέλλω λέγειν. Ὁ Ἀντίγονος ἔτος ὁρῶν τὸν 9 ὑιὸν τοῖς ὑπηκόοις χρώμενον βιαιότερόν τε καὶ θρασύτερον, "Οὐκ οἶσθα", εἶπεν, "ὦ παῖ, τὴν βασιλείαν ἡμῶν ἔνδοξον εἶναι o "δελείαν"; Καὶ τὰ μὲν τῦ Ἀντιγόνυ πρὸς τὸν παῖδα πάνυ ἡμέρως ἔχει καὶ φιλανθρώπως. Ὅτῳ δὲ ὐ δοκεῖ ταύτῃ, ἀλλ' ἐκεῖνός γε ὐ δοκεῖ μοι βασιλικὸν ἄνδρά τε εἰδέναι, ὐδὲ πολιτικὸν, τυραννικῷ δὲ συμβιῶσαι μᾶλλον.

9 Ὑιόν] Demetrium Poliorcetem intelligit: hunc enim et Philippum Antigonus filios habuit. Konigianus.

o Δελείαν] Rectè: Nec enim ſuo Principes, ſed reipublicæ et civitatis bono naſcuntur, qui propterea noctes atque dies inſervire debent. De hoc ipſo Antigono memorat Stobæus, dixiſſe πρός τινα μακαρίζεσαν αὐτὸν γραῦν· Εἰ ἤδεις, ὦ μῆτερ, ὅσων κακῶν μεςὸν ἐςι τυτὶ τὸ ῥάκος, δείξας τὸ διάδημα, ὐκ ἂν ἐπὶ κοπρίας κείμενον αὐτὸ ἐβάςασας. Scheff.

ΚΕΦ. ιη'.

Περὶ τῶν σμικροτάτων τεθρίππων, καὶ διςίχυ ἐλεγείυ.

ΤΑῦτα ἄρα ἐςὶ τὰ θαυμαζόμενα 1 Μυρμηκίδυ τῦ Μιλησίυ, καὶ Καλλικράτυς τῦ Λακεδαιμονίυ, τὰ μικρὰ ἔργα: Τέθριππα μὲν ἐποίησαν ὑπὸ μυίας καλυπτόμενα, καὶ ἐν σησάμῳ δίςιχον ἐλεγεῖον χρυσοῖς γράμμασιν ἐπέγραψαν· ὧν, ἐμοὶ δοκεῖν, ὁ σπυδαῖος ὐδέτερον ἐπαινέσεται. Τί γὰρ ἄλλο ἐςὶ ταῦτα ἢ χρόνυ παρανάλωμα;

1 Μυρμηκίδυ] Ἔνδοξοι δὲ τορευταὶ Ἀθηνοκλῆς, Κράτης, Στρατόνικος, Μυρμηκίδης ὁ Μιλήσιος, Καλλικράτης ὁ Λάκων, καὶ Μῦς. Hoc ex Athenæi fragmento; ſed veriſſimè Martialis, et argutè:

"Turpe eſt difficiles habere nugas,
"Et ſtultus labor eſt ineptiarum".

eſt enim otio abutentis, "operoſam in ſupervacuis laboribus ſedulitatem adhibere".

Περὶ

ΚΕΦ. ιθ'.

Περὶ Θρασύλλου παραδόξου μανίας.

Θράσυλλος ὁ 2 Αἰξωνεὺς παράδοξον καὶ καινὴν ἐνόσησε μανίαν. Ἀπολιπὼν γὰρ τὸ ἄστυ, καὶ κατελθὼν εἰς τὴν 3 Πειραιᾶ, καὶ ἐνταῦθα οἰκῶν, τὰ πλοῖα τὰ καταίροντα ἐν αὐτῷ πάντα ἑαυτοῦ ἐνόμιζεν εἶναι, καὶ ἀπεγράφετο αὐτὰ, καὶ αὖ πάλιν ἐξέπεμπε· καὶ τοῖς περισωζομένοις, καὶ εἰσιοῦσιν εἰς τὴν λιμένα ὑπερέχαιρε. Χρόνους δὲ διετέλεσε πολλοὺς συνοικῶν τῷ ἀῤῥωστήματι τούτῳ. Ἐκ Σικελίας δὲ ἀναχθεὶς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, παρέδωκεν αὐτὸν ἰατρῷ ἰάσασθαι, καὶ ἐπαύσατο τῆς νόσου οὕτος. Ἐμέμνητο δὲ πολλάκις τῆς ἐν μανίᾳ διατριβῆς, καὶ ἔλεγε μηδέποτε 4 ἡσθῆναι τοσοῦτον, ὅσον τότε ἥδετο ἐπὶ ταῖς μηδὲν αὐτῷ προσηκούσαις ναυσὶν ἀποσωζομέναις.

2 Αἰξωνεὺς] Αἰξωνὴ apud Athenienses tribus Cecropidis. SCHEFF.
3 Πειραιᾶ] Piræus, portus Atheniensium notissimus, 400 navium capax, urbi muro conjunctus.
4 ἡσθῆναι] Horat. Epist. ii. lib. 2.

" Hic, ubi cognatorum opibus curisque refectus,
" Expulit helleboro morbum bilemque meraco,
" Et redit ad sese :" ' Pol me occidistis, amici,
' Non servastis, ait, cui sic extorta voluptas,
' Et demptus per vim mentis gratissimus error'.

ΚΕΦ. κ'.

Περὶ Καίσαρος, καὶ Πομπηΐου ἐπιμελείας ὑπὲρ τοῦ μανθάνειν ἃ πρέπει ἦκειν πρὸς τὸ καλῶς ἄρχειν.

ΟΥΚ ἀπηξίου Καῖσαρ ἐπὶ τὰς Ἀρίστωνος θύρας φοιτᾶν· Πομπήϊος δὲ ἐπὶ τὰς 5 Κρατίππου. Οὐ

5 Κρατίππου] Hunc et Aristonem satis illustravit Cicero, qui Cratippo quoque filium erudiendum commisit.

γὰρ, ἐπεὶ μέγα ἐδύναντο, ὑπερεφρόνουν τῶν τὰ μέγιστα αὐτοὺς ὀνῆσαι δυναμένων· ἀλλ' ἐδέοντο αὐτῶν· καίτοι τοσοῦτοι ὄντες τὴν ἀξίωσιν· οὐ γὰρ ἄρχειν, ὡς ἔοικεν, ἀλλὰ καλῶς ἄρχειν ἐβούλοντο.

Κ Ε Φ. κά.

Ἰσμηνίας αἰσχύνης χωρὶς, πῶς Περσῶν βασιλεῖ προσεκύνησεν.

Ἰσμηνίου τοῦ Θηβαίου σοφὸν ἅμα καὶ Ἑλληνικὸν, ὃ οὐκ ἂν [6] ἀποκρυψαίμην ἔργον. Πρεσβεύων ἔτος ὑπὲρ τῆς πατρίδος πρὸς βασιλέα τῶν Περσῶν, ἀφίκετο μὲν, ἐβούλετο δὲ αὐτὸς ὑπὲρ ὧν ἧκεν ἐντυχεῖν τῷ Πέρσῃ. Ἔφατο οὖν πρὸς αὐτὸν ὁ χιλίαρχος, ὁ καὶ τὰς [7] ἀγγελίας εἰσκομίζων τῷ βασιλεῖ, καὶ τοὺς δεομένους εἰσάγων· "Ἀλλ', ὦ [8] ξένε Θηβαῖε", (ἔλεγε δὲ ταῦτα παίζων δι' ἑρμηνέως· Τιθραύστης δὲ ἦν ὄνομα τῷ χιλιάρχῳ·) "νόμος ἐστὶν ἐπιχώριος Πέρσαις, τὸν εἰς ὀφθαλμοὺς ἐλθόντα τοῦ βασιλέως, μὴ πρότερον λόγου μεταλαγχάνειν, πρὶν ἢ προσκυνῆσαι αὐτόν. Εἰ τοίνυν αὐτὸς διὰ σαυτοῦ συγγενέσθαι θέλεις αὐτῷ· ὥρα σοὶ, τὰ ἐκ τοῦ νόμου δρᾷν· εἰ δὲ μὴ, τὸ αὐτὸ σοι τοῦτο καὶ δι' ἡμῶν ἀνυσθήσεται, καὶ μὴ προσκυνήσαντι." Ὁ τοίνυν Ἰσμηνίας, "Ἄγε με", εἶπε. Καὶ προσελθὼν καὶ ἐμφανὴς τῷ βασιλεῖ γινόμενος περιελόμε-

6 Οὐκ ἂν ἀποκρυψαίμην] "Nullo modo filentio præteribo". Modus optativus particula ἂν conjuncta, idem valet ac futurum. Λέγοιμ' ἂν οἱ 'ηκουσα τοῦ θεοῦ πάρα, Soph. "Dicam quæ a Deo accepi", Οὐ γάρ ἂν πυθοίο μου. "Nunquam aufcultabis". Οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι, "Nihil præterea dicam". Sophoc.

7 Ἀγγελίας] Obferva hoc chiliarchi munus apud Perfas. Corn. Nepos Vit. Cononis: "Conon, a Pharnabazo ad regem miffus, "pofteaquam venit primùm, ex more Perfarum, ad chiliarchum, "qui fecundum gradum imperii tenebat, Tithrauften acceffit, fe- "que oftendit cum rege colloqui velle; nemo enim fine hoc ad- "mittitur". Scheff.

8 Ξένε] Ita repofui pro ξεῖνε: neque enim video, cur Ionica dialectus immifceatur.

ριελόμενος τὸν δακτύλιον, ἔῤῥιψεν ἀδήλως παρὰ τοὺς πόδας, ὃν ἔτυχε φορῶν, καὶ ταχέως ἐπικύψας, ὡς δὴ προσκυνῶν, πάλιν ἀνείλετο αὐτόν, καὶ 9 δόξαν μὲν ἀπέστειλε τῷ Πέρσῃ προσκυνήσεως· οὐ μὴν ἔδρασεν οὐδὲν τῶν ἐν τοῖς Ἕλλησιν ο αἰσχύνην φερόντων. Πάντα οὖν, ὅσα ἐβουλήθη, κατεπράξατο, οὐδὲ ἠτύχησέ τι ἐκ τοῦ Πέρσου.

9 Δόξαν ἀπέστειλε] Hanc lectionem improbat Kuhnius, legitque δόξαν ἀπετέλεσε, "dedit, implevit opinionem". ἀποτελεῖν idem est quod ἀποπληροῦν, ἀπαρτίσαι.

ο Αἰσχύνην] Adoratio, quæ prostrato humi corpore exhibetur, Græcis pudenda et δουλοπρεπής. Kuhn.

ΚΕΦ. κβ′.

Περὶ Ζεύξιδος Ἑλένης εἰκόνος, καὶ Νικοστράτου ζωγράφου.

Ζεῦξις ὁ Ἡρακλεώτης ἔγραψε τὴν Ἑλένην. Νικόστρατος οὖν ὁ ζωγράφος ἐξεπλήττετο τὴν εἰκόνα, καὶ τεθηπὼς τὸ γράμμα δῆλος ἦν. Ἤρετο οὖν τὶς αὐτὸν προσελθὼν, "Τί δὴ παθὼν οὕτω 2 θαυμάζῃ τὴν τέχνην"; Ὁ δὲ, "Οὐκ ἄν με ἠρώτησας", εἶπεν, "εἰ τοὺς 3 ἐμοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκέκτησο"; Ἐγὼ δ' ἂν 4 φαίην τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν λόγων· Ἀλλ' εἴ τις ἔχοι πεπαιδευμένα ὦτα, ὥσπερ οὖν οἱ χειρουργοὶ 5 τεχνικὰ ὄμματα.

1 Ζεῦξις] A Crotoniatis magno pretio conductus pinxit Helenæ simulachrum. Kuhn.

2 Θαυμάζῃ] Ita Codex MS. quem sequor; olim, θαυμάζει, vel θαυμάζεις.

3 Ἐμοὺς ὀφθαλμοὺς] Scilicet γεγυμνασμένους ἐν γραφικῇ, καὶ τεχνικούς. Aristot. De Moribus, Ἕκαστος κρίνει ἃ γινώσκει, καὶ τούτων ἐστὶν ἀγαθὸς κριτής. Kuhn. Sed et idem Philosophus, in re non adeo dissimili, τυφλοῦ ἐρώτημα, respondebat.

4 Φαίην τοῦτο] Faber τ' αὐτό.

5 Τεχνικὰ ὄμματα] Cicero Parod. v. cap. 2. "Echionis tabula "te stupidum detinet, aut signum aliquod Polycleti.———Nonne "igitur sunt ista festiva? Sunt: nam nos quoque oculos eruditos "habemus".

ΚΕΦ. κγ'.

Αἰσχύλος ἀσεβείας κριθεὶς, πῶς διεσώθη.

Αἰσχύλος ὁ τραγῳδὸς ἐκρίνετο ἀσεβείας ἐπί τινι δράματι. Ἑτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις, 6 Ἀμυνίας ὁ νεώτερος ἀδελφὸς διακαλυψάμενος τὸ 7 ἱμάτιον, ἔδειξε τὸν πῆχυν ἔρημον τῆς χειρός· ἔτυχε δὲ, ἀριστεύων 8 ἐν Σαλαμῖνι ὁ Ἀμυνίας, ἀποβεβληκὼς τὴν χεῖρα, καὶ πρῶτος Ἀθηναίων τῶν ἀριστείων ἔτυχεν. Ἐπεὶ δὲ εἶδον οἱ δικασταὶ τοῦ ἀνδρὸς τὸ πάθος, ὑπεμνήσθησαν τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἀφῆκαν τὸν Αἰσχύλον.

6 Ἀμυνίας] Alii Ἀμεινίας. Sed et alter Æſchyli frater in campo Marathonio Cynegyrus, utramque manum amiſit, navim jam fugientem retinere conatus. Et ipſe Æſchylus in eadem pugna fratris fortitudinem æmulatus eſt ſtrenuè. Kuhn.

7 Διακαλυψάμενος] Cicero de Antonio, M. Aquilium defendente: "Tunicam ejus a pectore abſcidit, ut cicatrices Populus "Romanus judicesque adſpicerent, adverſo corpore exceptas.—— "eoque adduxit eos qui erant judicaturi, vehementer ut vererentur, ne quem virum fortuna ex hoſtium telis eripuiſſet, cum ſibi "ipſe non pepercifſet, hic non ad populi Romani laudem, ſed ad "judicum crudelitatem videretur eſſe ſervatus".

8 Ἐν Σαλαμῖνι] In navali pugna apud inſulam Salamina contra Perſas.

ΚΕΦ. κδ'.

Περὶ μεταβολῆς Τύχης.

Εἶτα τίς οὐκ οἶδε τὰς τῆς Τύχης μεταβολὰς καὶ ὀξυῤῥόπους καὶ ταχείας; Λακεδαιμόνιοι γοῦν Θηβαίων ἄρξαντες, αὐτοὶ πάλιν ὑπ' ἐκείνων οὕτως ἐχειρώθησαν, ὡς τοὺς Θηβαίους μὴ μόνον εἰς Πελοπόννησον ἀφικέσθαι, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸν 9 Εὐρώταν διελθεῖν, καὶ

9 Εὐρώταν] Laconiæ fluvius, Spartam præterlabens.

καὶ τὴν τῶν Λακεδαιμονίων τεμεῖν χώραν, καὶ ὀλίγυ καὶ τὴν πόλιν κατέλαβον, εἰ μὴ Ἐπαμινώνδας ἔδεισε, μὴ Πελοποννήσιοι πάντες ° συμπνεύσωσι, καὶ ὑπὲρ τῆς Σπάρτης ἀγωνίσωνται.

° Συμπνεύσωσι] Idem etiam Polyænus teſtatur.

ΚΕΦ. κε'.

Περὶ Ἀλεξάνδρυ τῦ Φεραίων τυράννυ ὠμότητος.

Ἀλέξανδρος ¹ ὁ Φεραίων τύραννος ἐν τοῖς μάλιςα ἔδοξεν ὠμότατος εἶναι. Θεοδώρυ δὲ τῦ τῆς τραγωδίας ποιητῦ ὑποκρινομένυ τὴν ² Ἀερόπην σφόδρα ἐμπαθῶς, ὅδε εἰς δάκρυα ἐξέπεσεν, εἶτα ἐξανέςη τῦ θεάτρυ. Ἀπολογύμενος δὲ ἔλεγε τῷ Θεοδώρῳ, ὡς ὐ καταφρονήσας, οὐδὲ ἀτιμάσας αὐτὸν ῴχετο, " ἀλλ' αἰδύμενος, εἰ τὰ μὲν ὑποκριτῦ πάθη, " οἷός τε ἦ, ἐλεεῖν, τὰ δὲ τῶν ἑαυτῦ πολιτῶν ὐχί".

1 Ἀλέξανδρος] Crudeliſſimam in Theſſalia apud Pheræos exercuit tyrannidem, ab uxore tandem interfectus. Sed hinc ſumptâ occaſione, duos Callimachi verſus, nondum intellectos, liber explanare, quos nobis Hephæſtion conſervavit, capite " de Trochaico metro":

Ἑρμᾶς, ὅπερ Φεραῖος αἰνέω Θεός,
Ἐμμὶ τῷ φυγάιχμα.

" Hermes, Pheræus ipſe quod laudāt Deus,
Arma ſum peroſi".

Loquitur ſtatua, quo more lapis iſte Romæ ſolet, qui vulgo Paſquinus appellatur. " Sum Hermes Andocidis, viri imbellis". Hanc rem ſatis explicabit Corn. Nepos in Alcibiade: " Priuſquam claſſis exiret, accidit, ut una nocte omnes Hermæ, qui in oppido erant Athenis, dejicerentur, præter unum, qui ante januam Andocidis erat, Andocidisque Hermes vocatus eſt". Qui plura volunt, adeant Plutarchum in vita Alcibiadis.

2 Ἀερόπην] Atrei uxor, à Thyeſte gravida facta, duos peperit liberos, quos Atreus fratri comedendos appoſuit. Tragicorum nobile argumentum. Idem refert Plutarchus in vita Pelopidæ, niſi quòd Euripidis Troadas fuiſſe fabulam ſcribat.

ΚΕΦ. κϛʹ.

Ὅτι ἀμνησίκακος ὁ Φωκίων.

Φωκίων 3 ὁ τοῦ Φώκου, πολλάκις στρατηγήσας, κατεγνώσθη θανάτῳ, καὶ ἦν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ, καὶ ἔμελλε πιεῖσθαι τὸ κώνειον. Ἐπεὶ δὲ ὤρεξεν 4 ὁ δήμιος τὴν κύλικα, οἱ προσήκοντες ἤροντο εἴ τι λέγοι 5 πρὸς τὸν υἱόν. Ὁ δὲ, "Ἐπισκήπτω αὐτῷ "μηδὲν Ἀθηναίοις μνησικακήσειν ὑπὲρ τῆς παρ' αὐ"τῶν φιλοτησίας, ἧς νῦν πίνω". Ὅστις δὲ οὐκ ἐπαινεῖ καὶ ὑπερθαυμάζει τὸν ἄνδρα, δοκεῖ μοι μέγα ὁ τοιοῦτος ἐννοεῖν οὐδέν.

3 Φωκίων] Phocion Athenienſis, obſcurâ ortus familiâ, ad ſummos pervenit magiſtratus. Hic, propter vitæ integritatem, cognomine "Bonus" eſt appellatus, Græce Χρηστός.

4 Ὁ δήμιος] Ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης, "Undecim virorum lictor": cui commiſſum erat, venenum damnatis adferre.

5 Πρὸς τὸν υἱόν] Hic filius, Phocus nomine, patri diſſimilis fuit, nequitiâ et luxu infamis. Φῶκον οὐκ ἦν ὅς οὐκ ἐμίσει Ἀθηναίων· καὶ ὁπότε ἀπαντήσειέ τις αὐτῷ, ἔλεγεν, Ὦ καταισχύνας τὸ γένος. Athenæus.

ΚΕΦ. κζʹ.

Περὶ Ἀναξαγόρου ἀνδρείας τὸν τῶν τέκνων θάνατον ἐνεγκόντος.

Ἀναξαγόρᾳ τις τῷ Κλαζομενίῳ σπουδάζοντι πρὸς τοὺς 7 ἑταίρους προσελθὼν ἔφη, τεθνηκέναι οἱ τοὺς δύο παῖδας, οὕσπερ οὖν καὶ εἶχε μόνους ὁ Ἀναξαγόρας.

6 Ἀναξαγόρᾳ] Hegeſibuli filius, Philoſophus et præceptor Periclis. Sed audiamus hac de re Valerium Maximum: "Nec Anaxagoras quidem ſupprimendus eſt: auditâ namque morte filii, "Nihil, inquit, mihi inexpectatum aut novum nuntias. Ego enim "illum, ex me natum, ſciebam eſſe mortalem".

7 Ἑταίρους] Olim ἑτέρους: ſed ἑταῖροι philoſophorum ſunt auditores. Scheff.

γόρας. Ὁ δὲ, μηδὲν διαταραχθεὶς, εἶπεν, Ἤδειν ". θνητὸς 8 γεγεννηκώς".

8 Γεγεννηκώς] Apud Stobæum est γεγεννηκώς, quem sequor; alii γεγεννηκότα vel γεγεννηκότας: sed hæc vera est lectio, quam probatissimi scriptores confirmant. Ita Plutarchus: ᾔδειν θνητὸν γεννήσας. et Euripides in Medea,

'Επεὶ πρὸς ἀνδρὸς ᾔσθετ' ἠδικημένη.

Imitatus est et Maro:

"Medios sensit delapsus in hostes".

ΚΕΦ. κή.

Ὅτι Ταχὼς δι' ἁβροτέραν δίαιταν ἐτελεύτησε.

Ταχὼς ὁ Αἰγύπτιος, ἕως μὲν ἐχρῆτο τῇ ἐπιχωρίῳ διαίτῃ, καὶ εὐτελῶς διεβίω, ὑγιεινότατος ἀνθρώπων διῆγεν· ἐπεὶ δὲ εἰς Πέρσας ἀφίκετο, καὶ εἰς τὴν ἐκείνων τρυφὴν ἐξέπεσε, τὸ ἄηθες τῶν σιτίων οὐκ ἐνεγκὼν, ὑπὸ δυσεντερίας τὸν βίον κατέστρεψε, τῆς τρυφῆς ἀλλαξάμενος θάνατον.

9 Ταχὼς] Eò confugit metu Agesilai, regis Lacedæmoniorum, quem, quod propter brevitatem corporis risisset, infestum sibi fecerat. Is Cornelio Nepoti Thacus scribitur in Agesilao. Scheff.

ΚΕΦ. κθ'.

Παρὰ τίνος ἔμαθον τὰ νόμιμα οἱ Αἰγύπτιοι· Καὶ περὶ τῶν ἐκείνων δικαστῶν.

Αἰγύπτιοί φασι παρ' Ἑρμοῦ τὰ νόμιμα ἐκμυσωθῆναι. Οὕτω δὲ καὶ ο ἕκαστοι τὰ παρ' ἑαυτοῖς

o Ἕκαστοι] Schefferus ἕκαστα, nempe "omnia Ægyptios Deis adscripsisse". Sed τὸ ἕκαστοι non ad Ægyptios tantum, sed ad alias etiam nationes pertinet, qui suas leges plerumque alicui Deo acceptas ferebant. Kuhn. Livius statim ab initio: "Datur hæc venia antiquitati, ut miscendo humana divinis, primordia urbium augustiora faciat". Nec Josephi verba contra Apionem pigebit adscribere: Ὀψὲ δὲ καὶ μόλις ἔγνωσαν φύσιν γραμμάτων· οἱ γοῦν ἀρχαιοτάτην αὐτῶν τὴν χρῆσιν εἶναι θέλοντες, παρὰ Φοινίκων καὶ Κάδμου σεμνύνονται μαθεῖν.

τοῖς σεμνύνειν προῄρηνται. Δικασταὶ δὲ τὸ ἀρχαῖον παρ' Αἰγυπτίοις οἱ ἱερεῖς ἦσαν. Ἦν δὲ τούτων ἄρχων ὁ 1 πρεσβύτατος, καὶ ἐδίκαζεν ἅπαντας. Ἔδει δὲ αὐτὸν εἶναι δικαιότατον ἀνθρώπων, καὶ ἀφειδέστατον. Εἶχε δὲ καὶ 2 ἄγαλμα περὶ τὸν αὐχένα ἐκ σαπφείρου λίθου, καὶ ἐκαλεῖτο τὸ ἄγαλμα Ἀλήθεια. "Ἐγὼ δὲ ἠξίουν, μὴ λίθου πεποιημένην, καὶ "εἰκασμένην, τὴν Ἀλήθειαν περιφέρειν τὸν δικαστήν, "ἀλλ' ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἔχειν αὐτήν".

1 Πρεσβύτατος] MSS. πρεσβύτερος. S.
2 Ἄγαλμα] Diodorus Siculus. Ἐφόρει οὗτος περὶ τὸν τράχηλον ἐκ χρυσῆς ἁλύσεως ἠρτημένον ζῴδιον τῶν πολυτελῶν λίθων, ὃ προσηγόρευον Ἀλήθειαν. SCHEFF.

ΚΕΦ. λ'.

Περὶ Διονυσίου, καὶ Φιλίππου.

ΣΥνουσία ποτὲ ἐγένετο 3 Διονυσίῳ τῷ δευτέρῳ, καὶ 4 Φιλίππῳ τῷ Ἀμύντου. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς εἰκός, καὶ ἄλλοι λόγοι ἐπέῤῥευσαν, ἐν δὲ τοῖς καὶ ἐκεῖνο. Ἤρετο ὁ Φίλιππος τὸν Διονύσιον πῶς τοσαύτην παρὰ τοῦ πατρὸς λαβὼν ἀρχήν, εἶτα οὐ διεσώσατο αὐτήν; Ὁ δὲ ἀπεκρίνατο οὐκ 5 ἔξω μέλους· "Ὅτι τὰ μὲν ἄλλα μοι κατέλιπεν ὁ πατήρ· τὴν δὲ "τύχην, ᾗ ταῦτα ἐκτήσατο καὶ διεφύλαξεν, οὐκ "ἔτι".

3 Διονυσίῳ] Dionysii fil. Siciliæ tyrannus, qui, imperio ob crudelitatem amisso, Corinthum concessit: ibique agens ludimagistrum, pueros docebat literas.
4 Φιλίππῳ] Amyntæ fil. Alexandri M. pater, Macedonum rex.
5 Ἔξω μέλους] Traductum à musica: sic παρὰ τὸ μέλος, extra cantum seu præter cantilenam. Est et alia ex MSS. lectio, οὐκ ἔξω λόγου, glossema, ut videtur, ex ignorantia natum.

Κριτῶν

ΚΕΦ. λα΄.

Κρητῶν νόμος περὶ μαθημάτων.

Κρῆτες δὲ τοὺς παῖδας τοὺς ἐλευθέρους μανθάνειν τοὺς νόμους ἐκέλευον μετά τινος μελῳδίας, ἵνα ἐκ τῆς μουσικῆς ψυχαγωγῶνται, καὶ εὐκολώτερον αὐτοὺς τῇ μνήμῃ παραλαμβάνωσι. Καὶ ἵνα μή, τι τῶν κεκωλυμένων πράξαντες, ἀγνοίᾳ πεποιηκέναι ἀπολογίαν ἔχωσι. Δεύτερον δὲ μάθημα ἔταξαν, τοὺς τῶν Θεῶν ὕμνους μανθάνειν· τρίτον, τὰ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν 6 ἐγκώμια.

6 Ἐγκώμια] Lucianus de Gymnasiis: Προϊοῦσι δὲ ἤδη, σοφῶν ἀνδρῶν γνώμας, καὶ ἔργα παλαιά, καὶ λόγους ὠφελίμους ἐν μέτροις κατακοσμήσαντες, ὡς μᾶλλον μνημονεύοιεν, ῥαψῳδοῦμεν αὐτοῖς. Οἱ δὲ καὶ ἀκούοντες ἀριστείας τινὰς καὶ πράξεις ἀοιδίμους, ὀρέγονται κατὰ μικρόν, καὶ πρὸς μίμησιν ἐπεγείρονται, ὡς καὶ αὐτοὶ ᾄδοιντο καὶ θαυμάζοιντο ὑπὸ τῶν ὕστερον.

ΚΕΦ. λβ΄.

Πῶς ὁ Σωκράτης ἐθάρσυνε τὸν Ἀλκιβιάδην, ὥστε μηκέτι μᾶλλον τοῦ πρέποντος εὐλαβεῖσθαι τὸν δῆμον.

Καὶ ταῦτα Σωκράτους πρὸς Ἀλκιβιάδην. Ὁ μὲν ἠγωνία, καὶ ἐδεδίει πάνυ σφόδρα εἰς τὸν δῆμον παρελθεῖν, 7 τὸ μειράκιον· ἐπιθαρσύνων δὲ αὐτόν, καὶ ἐγείρων ὁ Σωκράτης. Οὐ καταφρονεῖς, εἶπεν, ἐκείνου τοῦ σκυτοτόμου; τὸ ὄνομα εἰπὼν αὐτοῦ. φήσαντος δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου, ὑπολαβὼν πάλιν ὁ Σωκράτης, Ἔτι δὲ ἐκείνου τοῦ ἐν τοῖς κύκλοις κηρύττοντος; ἢ ἐκείνου τοῦ σκηνοῤῥάφου; ὁμολογοῦντος δὲ τοῦ Κλεινίου μειρακίου, Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὁ δῆμος ὁ Ἀθη-

ναίων

7 Τὸ μειράκιον] Vide notam, ΚΕΦ. θ΄. p. 6.

Ἀθηναίων ἐκ τούτων ἤθροισται; καὶ εἰ τῶν καθ' ἕνα καταφρονεῖς, καταφρονητέον ἄρα καὶ τῶν ἠθροισμένων. Μεγαλοφρόνως ταῦτα [8] ὁ τοῦ Σωφρονίσκου καὶ τῆς Φαιναρέτης, τὸν τοῦ Κλεινίου καὶ τῆς Δεινομάχης διδάσκων.

8 Ὁ τοῦ Σωφρονίσκου] Affectata nimis et curiosa loquendi formula, sed Atticistarum propria; quâque plurimum delectantur.

ΚΕΦ. λγ'.

Ὅτι οἱ Ῥωμαῖοι τὴν τοῦ ἰατροῦ τοῦ Πύῤῥου ἐπιβουλὴν οὐ προσήκαντο.

Κινέας [9] ὁ Πύῤῥου ἰατρὸς, φασι, πρὸς τὴν βουλὴν τῶν Ῥωμαίων ἔγραψε δι' ἀποῤῥήτων, καὶ ᾔτει χρήματα, καὶ ὑπισχνεῖτο ἀποκτείνειν φαρμάκοις τὸν Πύῤῥον. οἱ δὲ οὐ προσήκαντο τὴν ὑπόσχεσιν. "Δι' "ἀρετῆς γὰρ ἴσασι Ῥωμαῖοι ἀγαθοὶ εἶναι, οὐ μὴν "διὰ τέχνης, καὶ πανουργίας, καὶ ἐπιβουλῆς καταγω-"νίσασθαι τοὺς ἐχθρούς". Ἀλλὰ καὶ αὐτῷ Πύῤῥῳ τὴν γνώμην τοῦ Κινέου ἐξέφηναν.

9 Κινέας] Schottus, omnesque alii reposuerunt Νικίας; hic enim Pyrrhi fuit medicus: sed Cineas a Pyrrho legatus ad Senatum est missus, vir egregiâ memoriâ. Timocharem vocat Aulus Gellius. Vide Ciceronem in tertio De Officiis.

ΚΕΦ. λδ'.

Πῶς εἶχε πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων ὁ Περικλῆς.

Εἶτα οὐκ ἦν τοῦ δήμου [o] τοῦ Ἀθηναίων θεραπευτικὸς ὁ Ξανθίππου Περικλῆς; ἐμοὶ μὲν δοκεῖ. Ὁσάκις γοῦν ἔμελλεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν παριέναι, ηὔχετο

o Τοῦ Ἀθηναίων] Fortasse τῶν scribendum, ut est in lemmate. Sed hanc tanti viri modestiam notavit etiam Quinctilianus libro Instit. duodecimo. "Nec immeritò Pericles solebat optare, ne quod sibi verbum in mentem veniret, uo opulus offenderetur".

το μηδὲν αὐτῷ 1 ῥῆμα ἐπιπολάσαι τοιῦτον, ὅπερ ἦν ἔμελλεν ἐκτραχύνειν τὸν δῆμον, πρόσαντες αὐτῷ γενόμενον, καὶ ἀβέλτερον δόξαν.

1 Ῥῆμα] Plutarchus in Pericle: Πρὸς τὸ βῆμα βαδίζων ἴυχετο τοῖς θεοῖς, μηδὲν ἐκπεσεῖν ἄκοντος αὐτῦ πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν ἀνάρμοστον. SCHEFF.

ΚΕΦ. λέ.

Περὶ τῶν τὺς τῶν Ἐφόρων θρόνυς ἀσβόλῳ χρισαμένων.

Κλαζομενίων 2 τινὲς εἰς τὴν Σπάρτην ἀφικόμενοι, καὶ ὕβρει καὶ ἀλαζονείᾳ χρώμενοι, τὺς τῶν Ἐφόρων θρόνυς, ἔνθα εἰώθασι καθήμενοι χρηματίζειν, καὶ τῶν πολιτικῶν ἕκαστα διατάττειν, ἀλλὰ τύτυς γε τὺς θρόνυς ἀσβόλῳ κατέχρισαν. Μαθόντες δὲ οἱ Ἔφοροι, ὐκ ἠγανάκτησαν, ἀλλὰ τὸν δημόσιον κήρυκα καλέσαντες, προσέταξαν αὐτὸν δημοσίᾳ κηρύξαι τῦτο δὴ τὸ θαυμαζόμενον· " Ἐξέστω Κλαζομενίοις ἀσχημονεῖν".

2 Κλαζομενίων] Chios fuiſſe refert Plutarchus, nec fuligine, ſed vomitu, ventrisque ſordibus, dicta loca fœdaſſe. SCHEFF.

ΚΕΦ. λϛ'.

Περὶ Ἱέρωνος καὶ Θεμιστοκλέυς.

Θεμιστοκλῆς 3 Ἱέρωνα ἥκοντα εἰς Ὀλύμπια, 4 Ὀλυμπίων ἀγομένων, ἵππυς ἄγοντα, εἶρξε τῆς ἀγωνίας, εἰπών· " Τὸν μὴ μεταλαβόντα τῦ 5 με-" γίστυ

3 Ἱέρωνα] Hieronem intelligit, Siciliæ tyrannum.
4 Ὀλυμπίων] Cuperus putat Gloſſatoris iſta eſſe, ac propterea rejicienda. SCHEFF. Ὀλύμπια et locum, et ipſos ludos denotat. K.
5 Μεγίστυ τῶν κινδύνων] Bellum Perſicum vult.

" γίςȣ τῶν κινδύνων, τῶν πανηγύρεων μεταλαμβά-
" νειν μὴ δεῖν". Καὶ ἐπῃνέθη Θεμιςοκλῆς.

ΚΕΦ. λζ΄.

Σύγκρισις Δημητρίȣ καὶ Τιμοθέȣ ςρατηγῶν.

ΕΙ'τα τίς ἀμείνων ἦν ςρατηγεῖν, 6 Δημήτριος ὁ Πολιορκητὴς, ἢ Τιμόθεος ὁ Ἀθηναῖος; Ἐγὼ μὲν ἐρῶ τὸν τῶν ἀμφοτέρων τρόπον· ἔνεςι δ' ὑμῖν προτιμῆσαι τὸν ἕτερον. Δημήτριος μὲν βίᾳ, καὶ πλεονεξίᾳ, καὶ λυπῶν τὰ μέγιςα, καὶ ἀδικῶν ᾕρει τὰς πόλεις, μηχανὰς προσάγων καὶ κατασείων, καὶ ὑπορύττων τὰ τείχη· Τιμόθεος δὲ πείθων, καὶ διδάσκων λόγῳ, ὅτι λυσιτελέςερόν ἐςι τῶν Ἀθηναίων ἀκȣ́ειν.

6 Δημήτριος] Antigoni, Macedoniæ regis filius, cognomento Poliorcetes.

ΚΕΦ. λή.

Ἀλεκτρυόνων ἀγὼν πόθεν ἀρχὴν ἔλαβεν.

ΜΕτὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν νίκην, Ἀθηναῖοι νόμον ἔθεντο, 7 Ἀλεκτρυόνας ἀγωνίζεσθαι δημόσια ἐν τῷ θεάτρῳ μιᾶς ἡμέρας τȣ̃ ἔτȣς. πόθεν δὲ τὴν ἀρχὴν ἔλαβεν ὅδε ὁ νόμος, ἐρῶ· Ὅτε Θεμιςοκλῆς ἐπὶ τȣ̀ς Βαρβάρȣς ἐξῆγε τὴν πολιτικὴν δύναμιν, ἀλεκτρυόνας ἐθεάσατο μαχομένȣς· ȣ̓δὲ ἀργῶς αὐτȣ̀ς εἶδεν. Ἐπέςησε δὲ τὴν ςρατιὰν, καὶ ἔφη πρὸς αὐτȣ́ς· " Ἀλλ' ἔτοι μὲν ȣ̓́τε ὑπὲρ πατρίδος,
" ȣ̓́τε

7 Ἀλεκτρυόνας] Poteſt et alia ratio aſſignari, præter hanc ab Æliano allatam, cur gallorum a Themiſtocle inſtitutum fuerit certamen; nempe ut perpetua Perſicæ cladis poſteritati traderetur memoria: ſiquidem avis iſta è Perſide primum in alias regiones transmiſſa eſt.

“ οὔτε ὑπὲρ πατρῴων θεῶν, οὐδὲ μὴν ὑπὲρ 8 προγονικῶν ἡρώων κακοπαθοῦσιν, οὐδὲ ὑπὲρ δόξης, οὐδὲ ὑπὲρ ἐλευθερίας, οὐδὲ ὑπὲρ παίδων, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τοῦ μὴ ἡττηθῆναι ἑκάτερος, μηδὲ εἶξαι θατέρῳ τὸν ἕτερον”. Τὸ τοίνυν γενόμενον αὐτοῖς σύνθημα τότε εἰς ἀρετὴν, ἐβουλήθη διαφυλάττειν καὶ εἰς τὰ ὅμοια ἔργα ὑπόμνησιν.

8 Προγονικῶν] Faber legit προγονικῶν Ἡρώων, ut Atticum fit pro Ἡρωΐων. Ἡρῷα autem sunt sepulchra Heroum. Kuhnius τὸ, ὑπὲρ προγονικῶν ἡρώων, intelligit de “ Heroibus, quos Athenienses jactitant majores suos”, quorum numerus non est exiguus; atque ita contextum reformavi.

ΚΕΦ. λθʹ.

Πῶς τινες τὰ σκώμματα ἤνεγκαν.

ΤΑ᾽ σκώμματα καὶ αἱ λοιδορίαι οὐδέν μοι δοκεῖ δύνασθαι. “ Ἐὰν γὰρ 9 στερρᾶς γνώμης λάβωνται, καταλέλυνται· ἐὰν δὲ ἀγεννοῦς καὶ ταπεινῆς, ἴσχυσε”· καὶ οὐ μόνον ἐλύπησε πολλάκις, ἀλλὰ καὶ ἀπέκτεινε. Τούτων ἀπόδειξις ἐκεῖνα ἔστω· Σωκράτης μὲν οὖν ο κωμῳδούμενος, ἐγέλα· Πολίαγρος δὲ 1 ἀπήγξατο.

9 Στερρᾶς] Horat. “ Fragili quærens illidere dentem,
“ Offendet solido.”
“ Nemo”, ait Seneca, “ ab alio contemnitur, nisi à se ante contemptus est”.

0 Κωμῳδούμενος] Nebulas, Aristophanis comœdiam, intelligit. Sed Plutarchus in libello “ de audiendis poëtis” hujus Poliagri meminit: Εἰ μὲν ἐπὶ τῇ δωροδοκίᾳ καὶ πλεονεξίᾳ χαίρει, τὸν κωμῳδούμενον ὑπερβάλλει μαστροπείᾳ Πολίαγρον.

Εὐδαίμων Πολιάγρος οὐράνιον
Αἶγα πλουτοφόρον τρέφων.

Libet quoque adjicere ex eodem libro duos Philemonis versus jucundissimos, nec a re præsenti alienos, levi mutatione additâ, ut fiet versus:

Ἀλλ᾽ ἥδιον οὐδὲν, οὐδὲ μουσικώτερον
Ἐστ᾽ ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν.

1 Ἀπήγξατο] Mortem sibi laqueo conscivit. Theocritus, ἀπάγξασθαί με ποιήσεις.

ΚΕΦ. μ'.

Ὅτι μηδεὶς τῶν Βαρβάρων ἄθεος.

ΚΑΙ τίς ἐκ ἂν ἐπήνεσε τὴν τῶν Βαρβάρων σοφίαν; εἴγε μηδεὶς αὐτῶν εἰς 2 ἀθεότητα ἐξέπεσε. μηδὲ ἀμφιβάλλεσι περὶ Θεῶν, ἆρά γέ εἰσιν, ἢ ἐκ εἰσι· καὶ ἆρά γε ἡμῶν φροντίζεσιν, ἢ ἔ. Οὐδεὶς γἒν ἔννοιαν ἔλαβε τοιαύτην, οἵαν ὁ 3 Εὐήμερος ὁ Μεσσήνιος, ἢ 4 Διογένης ὁ Φρὺξ, ἢ Ἵππων, ἢ 5 Διαγόρας, ἢ Σωσίας, ἢ 6 Ἐπίκερος· ὔτε Ἰνδὸς, ὔτε Κελτὸς, ὔτε Αἰγύπτιος. Λέγεσι δὲ τῶν Βαρβάρων οἱ προειρημένοι, καὶ εἶναι Θεὺς, καὶ προνοεῖν ἡμῶν, καὶ προσημαίνειν τὰ μέλλοντα, καὶ διὰ ὀρνίθων, καὶ διὰ συμβόλων, καὶ διὰ σπλάγχνων, καὶ δι' ἄλλων τινῶν μαθημάτων τε καὶ διδαγμάτων. Ἄπερ ἔν ἐςι τοῖς ἀνθρώποις διδασκαλία 7 τῆς παρὰ τῶν Θεῶν εἰς αὐτὲς προνοίας· καὶ δι' ὀνείρων δὲ λέγεσι, καὶ δι' αὐτῶν τῶν ἀςέρων πολλὰ προδηλῦσθαι. Καὶ ὑπὲρ τέτων ἰσχυρὰν ἔχοντες τὴν πίςιν, θύεσί τε καθαρῶς, καὶ 8 ἁγνεύεσιν ὁσίως,

2 Ἀθεότητα] Cicero, "Nulla gens tam fera, nemo hominum tam immanis, cujus mentem non imbuerit Deorum opinio".

3 Εὐήμερος] Historicus, è civitate Messanæ; quidam vero Agragantinum vocant, sed Plutarchus Tegeatem.

4 Διογένης] Alius à Philosopho. Fortasse ὁ Φρὺξ suo loco motus, post Διαγόρας apponi debeat, qui sermones Phrygios post se reliquit; ob quos siquidem de Phrygia matre erant scripti, eum infamem fuisse verisimile est.

5 Διαγόρας] Ex Melo insula oriundus, Philosophus: quem, ob spreta mysteria profugum, siquis interfecisset, ei Athenienses polliciti sunt talentum. Huic Atheo erat cognomen.

6 Ἐπίκερος] Atheniensis, inter Atheos numeratur, quòd providentiam omnino et curam negaret Deorum. "Negat Deum, qui Providentiam negat".

7 Τῆς παρὰ τῶν Θεῶν] Cum particula ἐκ ante τῆς παρὰ τῶν Θεῶν apposita, esset otiosa, et structuram perturbaret, omnino tollendam censui.

8 Ἁγνεύεσιν] Ἁγνεύειν ὁσίως, Latinis est, rite in castro esse, i. e. religionis causa a carnis vinique usu, et aliis interdictis cibis se abstinere, et secubare.

ὁσίως, καὶ τελετὰς τελοῦσι, καὶ Ὀργίων φυλάττουσι νόμον, καὶ τὰ ἄλλα πράττουσιν· ἐξ ὧν, ὅτι τοὺς Θεοὺς ἰσχυρῶς καὶ σέβουσι καὶ τιμῶσιν, ὁμολόγηται.

ΚΕΦ. μα.

Περὶ Ἀλεξάνδρου, καὶ τῆς τοῦ Πάριδος λύρας.

Ὁ μὲν Ἀλέξανδρος εἰς τὴν Ἴλιον ἦλθεν· ἀνασκοποῦντι δὲ αὐτῷ φιλοπόνως, τῶν τις Τρώων προσελθὼν τὴν 9 λύραν ἐδείκνυεν Ἀλεξάνδρου· ὁ δὲ ἔφη, Προτιμησαίμην ἂν μᾶλλον ἰδεῖν τὴν Ἀχιλλέως, ὑπέρ γε τὴν Ἀλεξάνδρου. Ἐπόθει γὰρ κτῆμα ἀγαθοῦ στρατιώτου, ᾧ συνῇδεν ἐκεῖνος τὰ τῶν ἀγαθῶν o ἀνδρῶν κλέα. Τοῦ δὲ Πάριδος τί ἄρα ἦσεν ἡ λύρα, εἰ μὴ μέλη μοιχικὰ, καὶ 1 οἷα αἱρεῖν γυναῖκας καὶ θέλγειν;

9 Λύραν] Stobæus Serm. 48. Ἐν Ἰλίῳ θύοντι Ἀλεξάνδρῳ, ἔφη ὁ ἱερεὺς, δείξειν τὴν Πάριδος λύραν. Ὁ δὲ, Τὴν Ἀχιλλέως, εἶπεν, εἰ ἔχεις, δεῖξον, καὶ πρόγε τῆς λύρας τὴν Μελίαν. Kuhn.

o Ἀνδρῶν κλέα] Hæc ex Homero ſunt deſumpta, Iliad I.

Τὸν δ' εὗρον φρένα τερπόμενον φόρμιγγι λιγείῃ,
Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν· ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν,

1 Οἷα αἱρεῖν] Commodè ad hunc locum referri poſſunt, quæ de Paride poëta Venuſinus ſcripſit:

——————" Grataque fœminis
" Imbelli cithara carmina divides".

ΚΕΦ. μβ.

Περὶ μεγαλοφροσύνης Κράτητος.

Κράτης 2 ὁ Θηβαῖος, τά τε ἄλλα μεγαλόφρων ἀναπεφώραται, καὶ καταφρονητικὸς τῶν ὑπὸ τοῦ πλή-

2 Κράτης] Cynicus Philoſophus.

θυς θαυμαζομένων· ἀτὰρ ἔν καὶ χρημάτων, καὶ πατρίδος· Ὅτι μὲν ἔν τῆς ἐσίας ἀπέςη τοῖς Θηβαίοις, τῦτο μὲν καὶ εἰς πάντας ἐξεφοίτησε· τὸ δὲ ἕτερον αὐτῦ ἐ πᾶσι γνώριμον· ἔςι δὲ ἐκεῖνο. Ἀπαλλαττόμενος τῶν Θηβῶν οἰκισθεισῶν, πάλιν, ἔφη· "Οὐ "δέομαι 9 πόλεως, ἣν Ἀλέξανδρος o κατασκάψει "ἢ ἄλλος".

9 Πόλεως] Laërtius, Πρὸς Ἀλέξανδρον πυθόμενον εἰ βύλεται αὐτῦ τὴν πατρίδα ἀνορθωθῆναι, ἔφη, Καὶ τί δεῖ; Πάλιν γὰρ ἴσως Ἀλέξανδρος ἄλλος αὐτὴν κατασκάψει.

ἔχειν δὲ πατρίδα τὴν Ἀδοξίαν,
Καὶ τὴν Πενίαν δ' αὖ, ἀνάλωτον τῇ τύχῃ.

o Κατασκάψει] Nam devictis prælio Thebanis, urbem funditus deleverat, conservatâ solummodo Pindari domo.

ΚΕΦ. μγ'.

Περὶ Ὀλυμπιάδος ἐπὶ τῷ Ἀλεξάνδρῳ τεθνηκότι καὶ ἀτάφῳ δυσχεραινέσης.

Ὀλυμπιὰς, ἡ Ἀλεξάνδρυ, πυθομένη ὅτι 1 πολὺν χρόνον ὁ παῖς αὐτῆς ἄταφος μένει, βαρὺ ἀναςένυσα, καὶ θρηνῦσα εὖ μάλα λιγέως, "Ὦ τέκνον, "εἶπεν, ἀλλὰ σὺ μὲν ὀρανῦ μετασχεῖν βυλόμενος, "καὶ τῦτο σπεύδων, νῦν ὐδὲ τῶν κοινῶν δήπυ, 2 "καὶ ἴσων πᾶσιν ἀνθρώποις, μετασχεῖν ἔχεις, γῆς "τε ἅμα καὶ ταφῆς". Καὶ τὰς ἑαυτῆς τύχας οἰκτείρασα, καὶ τὸ τῦ παιδὸς τετυφωμένον ἐλέγξασα.

1 Πολὺν χρόνον] Triginta et aliquot diebus. SCHEFF.
2 Καὶ ἴσων πᾶσιν] Κοινοὶ γάρ εἰσιν, ut ait Chrysostomus, τῆς φύσεως νόμοι παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, τὸν ἀπελθόντα τῇ γῇ κρύπτεσθαι, καὶ ταφῇ παραδίδοσθαι καὶ τοῖς κόλποις τῆς πάντων μητρὸς περιςέλλεσθαι γῆς. Orat. prima de Babyla Martyre.

ΚΕΦ. μδ'.

Περὶ φιλοκαλίας Ξενοφῶντος.

Ξενοφῶντι ἔμελε τῶν ἄλλων σπουδαίων, καὶ οὖν [3] ὅπλα καλὰ ἔχειν. Νικῶντι γὰρ ἔλεγε τοὺς πολεμίους τὴν καλλίστην στολὴν ἁρμόττειν· καὶ ἀποθνήσκοντα ἐν τῇ μάχῃ, κεῖσθαι καλῶς ἐν καλῇ τῇ πανοπλίᾳ. Τῷ γὰρ ἀνδρὶ τῷ γενναίῳ ταῦτ' εἶναι τὰ ἐντάφια, τὰ ὡς ἀληθῶς κοσμοῦνται αὐτόν. Λέγεται οὖν ὁ τοῦ Γρύλλου τὴν μὲν ἀσπίδα [4] Ἀργολικὴν ἔχειν, τὸν δὲ θώρακα Ἀττικὸν, τὸ δὲ κράνος Βοιωτιουργὲς, τὸν δὲ ἵππον [5] Ἐπιδαύριον. Φιλοκάλου δὲ ἔγωγε ἂν εἶναι φαίην τὰ τοιαῦτα ἀνδρὸς, καὶ ἀξιοῦντος ἑαυτὸν τῶν καλῶν.

3. Ὅπλα καλὰ] Idem Hannibalis ingenium. De quo Livius: "Vestitus nihil inter æquales excellens, arma atque equi conspiciebantur". Scheff. Et de Cyro ipse Xenophon, lib. vii. Παιδ. Τὰ Κύρου ὅπλα, ὥσπερ κάτοπτρον, ἐξέλαμπεν.

4. Ἀργολικὴν] Quæ hîc nominantur arma, pro optimis habita apud Græcos veteres. Idem.

5. Ἐπιδαύριον] Duæ fuerunt ejusdem nominis civitates: altera Epiri, altera Peloponnesi, Æsculapio sacra. Illam vero Epiri equis præstantissimis nobilem fuisse, è Virgilio patet; qui domitricem equorum Epidaurum vocat. Et hanc urbem ut intelligamus, faciunt hæc verba, "Eliadum palmas Epiros equarum". Strabo. lib. viii. Ἔστι δὲ καὶ γένος τῶν ἵππων κράτιστον τὸ Ἀρκαδικὸν, καθάπερ τὸ Ἀργολικὸν, καὶ τὸ Ἐπιδαύριον.

ΚΕΦ. με'.

Ὅτι ὁ Δημοσθένης, καλοῦντος τοῦ Διογένους, εἰς καπηλεῖον οὐκ ἤθελεν εἰσιέναι.

Ἠρίστα ποτὲ Διογένης [6] ἐν καπηλείῳ· εἶτα παριόντα Δημοσθένη ἐκάλει· τοῦ δὲ μὴ ὑπακούον-

6 Ἐν καπηλείῳ] Quo in honore Athenis cauponæ fuerint, ex Isocrate colligere est: Ἐν καπηλείῳ φαγεῖν ἢ πιεῖν οὐδεὶς οὐδ' ἂν οἰκέτης ἐπιεικὴς ἐτόλμησεν. Kuhn.

τος Αἰσχύνῃ, ἔφη, Δημόσθενες, παρελθεῖν εἰς καπηλεῖον; καὶ μὴν ὁ κύριός σου καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐνθάδε εἴσεισι· τοὺς δημότας λέγων, καὶ τοὺς καθ' ἕνα· 7 δηλῶν, ὅτι οἱ Δημηγόροι καὶ οἱ Ῥήτορες δοῦλοι τοῦ πλήθους εἰσί.

7 Δηλῶν] Interpunctionem mutavi ex judicio doctissimorum: cum prius legeretur, τοὺς καθ' ἕνα δηλῶν.

ΚΕΦ. μϛ'.

Περὶ Καλάνου ἑκουσίας τελευτῆς.

Ἄξιον δὲ καὶ τὸ Καλάνου τοῦ Ἰνδοῦ τέλος ἐπαινέσαι, ἄλλος δ' ἂν εἶπεν ὅτι καὶ ἀγασθῆναι. Ἐγένετο δὲ τοιοῦτον. 8 Κάλανος ὁ Ἰνδῶν σοφιστὴς μακρὰ χαίρειν 9 φράσας Ἀλεξάνδρῳ καὶ Μακεδόσι, καὶ τῷ βίῳ, ὅτε ἐβουλήθη ἀπολῦσαι αὑτὸν ἐκ τῶν τοῦ 0 σώματος δεσμῶν, ἐγεγένητο μὲν ἡ πυρὰ ἐν τῷ καλλίστῳ προαστείῳ τῆς Βαβυλῶνος· καὶ ἦν τὰ ξύλα αὖα, καὶ πρὸς εὐωδίαν εὖ μάλα ἐπίλεκτα, κέδρου, καὶ θύου, καὶ κυπαρίττου, καὶ μυρσίνης, καὶ δάφνης· αὐτὸς δὲ γυμνασάμενος γυμνάσιον τὸ εἰωθὸς, (ἦν δὲ αὐτῷ δρόμος) ἀνελθὼν ἐπὶ μέσης τῆς πυρᾶς ἔστη ἐστεφανωμένος καλάμου κόμῃ. Καὶ ὁ μὲν Ἥλιος αὐτὸν προς-

8 Κάλανος] Cicero Tusc. Quæst. "Calanus Indus, indoctus, ac barbarus, in radicibus Caucasi natus, suâ voluntate vivus combustus est".

9 Φράσας] Constructio satis perturbata, longa verborum trajectione usque ad αὐτὸς δὲ γυμνασάμενος.

0 Σώματος δεσμῶν] Animam ἀτεχνῶς ἐν τῷ σώματι διαδεδεμένην, ait Plato in Phædone. Et Cicero, "Dum sumus in his inclusi compagibus corporis, munere quodam necessitatis, et gravi opere perfungimur. Est enim animus cœlestis ex altissimo domicilio depressus, et quasi demersus in terram, locum divinæ naturæ æternitatique contrarium.

προσέβαλλεν, ὁ δὲ αὐτὸν προσεκύνει. Καὶ τοῦτο ἦν τὸ σύνθημα εἰς τὸ ἐξάπτειν τὴν πυρὰν τοῖς Μακεδόσι· καὶ τὸ μὲν ἐδρᾶτο, ὁ δὲ περιληφθεὶς 1 τῆς φλογὸς 2, ἀτρέστως εἱστήκει, καὶ οὐ πρότερον ἀνετράπη, πρινὴ διελύθη. Ἐνταῦθα, φασιν, ἐκπλαγῆναι καὶ τὸν Ἀλέξανδρον, καὶ εἰπεῖν, Ὅτι μείζονας ἀντιπάλους αὐτοῦ Κάλανος κατηγωνίσατο. ὁ μὲν γὰρ πρὸς 3 Πῶρον, καὶ 4 Ταξίλην, καὶ Δαρεῖον διήθλησεν· ὁ δὲ Κάλανος πρὸς τὸν πόνον, καὶ τὸν θάνατον.

1 Τῆς φλογός] Patet excidisse ὑπό. Kuhn.
2 Ἀτρέστως] MSS. Ἀτρέπτως.
3 Πῶρον] Indiæ rex, vir miræ proceritatis, ab Alexandro devictus.
4 Ταξίλην] Ompis à Curtio vocatur Taxilorum rex. Est autem Taxila magna civitas, inter Indum et Hydaspen.

ΚΕΦ. μζ'.

Διὰ τί ὁ Ἀριστοτέλης ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας.

5 Ἀριστοτέλης, ὅτε ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας δέει 5 τῆς κρίσεως, πρὸς 6 τὸν ἐρόμενον αὐτὸν, τίς ἐστιν ἡ τῶν Ἀθηναίων πόλις ἔφη, Παγκάλη· ἀλλ' ἐν αὐτῇ,

7 Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ·

τοὺς συκοφάντας λέγων. Καὶ πρὸς τὸν ἐρόμενον, διὰ τί ἀπέλιπε τὰς Ἀθήνας ἀπεκρίνατο, Ὅτι οὐ βούλεται Ἀθηναίους δὶς ἐξαμαρτεῖν εἰς φιλοσοφίαν τὸ περὶ Σωκράτην πάθος αἰνιττόμενος, καὶ τὸν 8 κατ' αὐτὸν κίνδυνον.

5 Τῆς κρίσεως] Aristoteles Athenis Chalcidem demigravit. Nam Eurymedon Cereris Hierophanta, impietatis dicam philosopho impingere volebat. Kuhn.
6 Τὸν ἐρόμενον] Antipatrum regem intelligit. Scheff.
7 Ὄχνη] Versus sunt Homeri quos leviter inflectit, ex Odyss. H.
Ὄχνη ἐπ' ὄχνῃ γηράσκει μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,
Αὐτὰρ ἐπὶ σταφυλῇ σταφυλὴ, σῦκον δ' ἐπὶ σύκῳ.
8 Κατ' αὐτόν] Faber. καθ' αὑτὸν MSS. καθ' ἑαυτοῦ κίνδυνον. Sch. Codicum auctoritatem hoc loco secutus sum.

Περὶ

ΚΕΦ. μη'.

Περὶ Τιμοθέου, καὶ ἄλλων οὐδὲν ὠφεληθέντων ὑπ' ἰδίας ἀνδραγαθίας.

Τιμόθεον 9 τὰ μὲν πρῶτα ἐπῄνουν Ἀθηναῖοι· ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν ἁμαρτεῖν ἃ ἔδοξεν, ἡ φθάνουσα αὐτὸν ἀνδραγαθία ἀλλ' οὐδὲ ὀλίγον 0 ἔσωσεν, οὐδὲ μὴν αἱ τῶν προγόνων ἀρεταί. Θεμιστοκλῆς δὲ οὐδὲν ὤνητο, οὔτε ἐκ τῆς ναυμαχίας τῆς περὶ Σαλαμῖνα, οὔτε ἐκ τῆς πρεσβείας τῆς εἰς Σπάρτην· λέγω δὲ ἣν ἐπρέσβευσε, κλέπτων τὴν τῶν Ἀθηναίων 1 τείχισιν. Ἔφυγε γὰρ κἀκεῖνος οὐ τὰς Ἀθήνας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν. Καὶ Παυσανίαν δὲ τὸν Λακεδαιμόνιον οὐδὲν ὤνησεν ἡ 2 ἐν Πλαταιαῖς νίκη· ὑπὲρ δὲ ὧν ἐν Βυζαντίῳ ἐκαινούργει, καὶ ἐνόσει Περσικά, ὑπὲρ τούτων 3 διέφθειρε καὶ τὴν χάριν, τὴν ἐπὶ τοῖς πρώτοις. Φωκίωνα δὲ ἡ εὐφημία ἡ καλοῦσα αὐτὸν Χρηστόν, οὐδὲν ὠφέλησεν, οὐδὲ τὰ πέντε καὶ ἑβδομήκοντα ἔτη, ἅπερ οὖν διεβίωσεν οὐδὲν ἀδικήσας τοὺς Ἀθηναίους ἐν βραχεῖ. Ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν Ἀντιπάτρῳ τὸν Πειραιᾶ προδιδόναι, Ἀθηναῖοι κατέγνωσαν αὐτοῦ θάνατον.

9 Τιμόθεον] Timotheus Cononis filius, Athenienfis, rei militaris dux peritiffimus, odio tandem ingratæ civitatis coactus, Chalcidem fe contulit; ibique finem vitæ cepit.

0 Ἔσωσεν] Quo minus lis ejus æftimaretur centum talentis.

1 Τείχισιν] Bello Perfico dirutos Athenienfium muros ædificari noluerunt Lacedæmonii.

2 Ἐν Πλαταιαῖς] Paufaniâ duce, apud Platæas Mardonius Satrapes fugatus eft.

3 Διέφθειρε] Magnam belli gloriam turpi morte maculavit.

ΚΕΦ. μθ'.

Περὶ Φωκίωνος.

Φωκίωνος δὲ τοῦ Φώκου καὶ τοῦτο ἔγωγε ἔγνων καλόν. Παρελθὼν γὰρ εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ἐκκλη-

σίας

σίας οὔσης, ἐπεί τι αὐτοῖς ἐμέμφετο 4 ἀγνωμονοῦσι, πάνυ σφόδρα πεπαιδευμένως καὶ πληκτικῶς εἶπε· "Βούλομαι μᾶλλόν τι 5 ὑφ' ὑμῶν παθεῖν κακὸν αὐτός, ἢ αὐτός τι ὑμᾶς κακῶς δρᾶσαι".

4 Ἀγνωμονοῦσι] Ingratitudinem populi erga Nicanorem intelligit.
5 Ὑφ' ὑμῶν] Noster ait, Phocionem maluiſſe injuriam ab Atheniensibus, Plutarchus à Nicanore accipere, quam facere. Kuhn.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Κλεινίου καὶ Ἀχιλλέως μουσικῇ τὴν ὀργὴν ἀναστέλλειν φιλούντων.

Κλεινίας ἀνὴρ ἦν σπουδαῖος τὸν τρόπον, Πυθαγόρειος δὲ τὴν σοφίαν. Οὗτος εἴ ποτε εἰς ὀργὴν προήχθη, καὶ 6 εἶχεν αἰσθητικῶς ἑαυτοῦ εἰς θυμὸν ἐξαγομένου, παραχρῆμα πρὶν ἢ ἀνάπλεως αὐτῷ ἡ ὀργὴ καὶ ἐπίδηλος γίνηται, 7 ὅπως διάκειται, 8 τὴν λύραν ἁρμοσάμενος ἐκιθάριζε. Πρὸς δὲ τοὺς πυνθανομένους τὴν αἰτίαν ἀπεκρίνετο 9 ἐμμελῶς, Ὅτι πραΰνομαι. Δοκεῖ δέ μοι καὶ ὁ ἐν Ἰλιάδι Ἀχιλλεύς, ὁ τῇ κιθάρᾳ προσᾴδων, καὶ τὰ κλέα τῶν προτέρων διὰ τοῦ μέλους εἰς μνήμην ἑαυτῷ ἄγων, τὴν μῆνιν κατευνάζειν. Μουσικὸς γὰρ ὤν, τὴν κιθάραν πρώτην ο ἐκ τῶν λαφύρων ἔλαβε.

6 Εἶχεν αἰσθητικῶς] Elegans circumlocutio τοῦ συναισθάνεσθαι, quod eſt, "Sibi eſſe conſcium alicujus rei, ejusque ſenſum intus percipere." Kuhn.
7 Ὅπως διάκειται] Rectius fortaſſe legeris, ὅπως διέκειτο, niſi aliter interpretari malueris: "ut eorum inſtitutis præceptum eſt".
8 Τὴν λύραν] Ex præcepto, et exemplo magiſtri ſui Pythagoræ. Seneca de ira: "Pythagoras perturbationes animi lyrâ componebat." Idem.
9 Ἐμμελῶς] Appoſitè hoc loco; quum ipſe citharam muſicus pulſabat.
ο Ἐκ τῶν λαφύρων] Homeri locum deſignat Iliad. ι. v. 186. ubi laudatam habes hanc citharam.

Τὴν ἄρετ' ἐξ ἐνάρων, πτόλιν Ἠετίωνος ὀλέσσας·
Τῇ ὅγε θυμὸν ἔτερπεν, ἄειδε δ' ἄρα κλέα ἀνδρῶν.

Περὶ

ΚΕΦ. ϞΑ'.

Περὶ τῶν ὑπὸ Κλεομένους ῥηθέντων ὑπὲρ Ὁμήρου καὶ Ἡσιόδου.

Ἔλεγεν ὁ Κλεομένης 1 Λακωνικῶς κατὰ τὸν ἐπιχώριον τρόπον, τὸν Ὅμηρον, Λακεδαιμονίων εἶναι ποιητὴν, ὡς χρὴ πολεμεῖν λέγοντα· τὸν δὲ Ἡσίοδον, τῶν 2 Εἱλωτῶν, λέγοντα ὡς χρὴ γεωργεῖν.

1 Λακωνικῶς] Breviter et acute; παῦρα μὲν ἀλλὰ μάλα λιγέως, ut Homerus testatur de Menelao.

2 Εἱλωτῶν] Corn. Nepos in vita Pausaniae: "Est genus quoddam hominum, quod Helotes vocatur, quorum magna multitudo agros Lacedaemoniorum colit, servorumque munere fungitur".

ΚΕΦ. ϞΒ'.

Περὶ τινὸς ἡδέως ἀποθνήσκοντος, ὅπως ἂν ἴδοι τινὰς τῶν τεθνεώτων.

Ἀνὴρ Μεγαλοπολίτης ἐξ Ἀρκαδίας 3 Κερκιδᾶς ὄνομα, ἀποθνήσκων ἔλεγε πρὸς τοὺς οἰκείους, 4 ἐνθυμούμενος, ἡδέως ἀπολύεσθαι τοῦ ζῆν. 5 Δι' ἐλπίδος γὰρ ἔχειν συγγενέσθαι τῶν μὲν σοφῶν Πυθαγόρᾳ, τῶν δὲ ἱστορικῶν 6 Ἑκαταίῳ, τῶν δὲ μουσικῶν Ὀλύμπῳ.

3 Κερκιδᾶς] An Poeta ille Megalopolitanus, cujus iambos allegat Athenaeus? Kuhn.

4 Ἐνθυμούμενος] Haec de voce merito suspicemur, cum ipse non agnoscit interpres. Conjicit Kuhnius εὐθυμούμενος, laetus. Quid si ἀθυμοῦντας legas, idem quod ἀθύμως ἔχοντας; ita ut cum praecedenti cohaereat οἰκείους. Cui conjecturae suffragatur iste locus Martialis:

"Siccis ipse genis, flentes hortatus amicos,
"Decrevit Stygios Festus adire lacus".

5 Δι' ἐλπίδος] Haec optimis etiam Ethnicis non minima erat morientibus consolatio. "Equidem efferor studio patres vestros, quos colui et dilexi, videndi, neque vero eos solos convenire aveo, quos ipse cognovi; sed illos etiam, de quibus audivi et legi, et ipse conscripsi". Cicero de Senect.

6 Ἑκαταίῳ] Historicus Milesius.

7 Ὀλύμπου, τῶν δὲ ποιητῶν Ὁμήρου, καὶ ἐπὶ τούτοις, ὡς λόγος, τὴν ψυχὴν ἀπέλιπε.

7 Ὀλύμπου] Optimum Plato in Minoe Olympum Musicæ doctorem appellat. Kuhn. Olympi meminit et Lucianus in Harmonide: Οὐδ' εἰ Μαρσύας ἢ Ὄλυμπος γενέσθαι μέλλοιμι.

ΚΕΦ. ιγ'.

Περὶ Πλάτωνος.

Πλάτων ὁ Ἀρίστωνος τὰ πρῶτα ἐπὶ ποιητικὴν ὥρμησε, καὶ ἡρωϊκὰ ἔγραφε μέτρα, εἶτα αὐτὰ κατέπρησεν ὑπεριδὼν αὐτῶν, ἐπεὶ τοῖς Ὁμήρου αὐτὰ 8 ἀντικρίνων ἑώρα κατὰ πολὺ ἡττώμενα. Ἐπέθετο οὖν τραγῳδίᾳ, καὶ δὴ καὶ 9 Τετραλογίαν εἰργάσατο· καὶ ἔμελλεν ἀγωνιεῖσθαι, δοὺς ἤδη τοῖς ὑποκριταῖς τὰ ποιήματα. Πρὸ τῶν o Διονυσίων δὲ παρελθὼν ἤκουσε Σωκράτους, καὶ ἅπαξ αἱρεθεὶς ὑπὸ τῆς ἐκείνου Σειρῆνος, τοῦ ἀγωνίσματος οὐ μόνον ἀπέστη τότε, ἀλλὰ καὶ τελέως τὸ γράφειν τραγῳδίαν ἀπέῤῥιψε, καὶ ἀπεδύσατο ἐπὶ φιλοσοφίᾳ.

8 Ἀντικρίνων] Homerum ligatâ oratione æmulari studuit Plato; verum istos Homeri versus,

——————ἀμφὶ δέ τ' ἄκραι
Ἠϊόνες βοόωσιν, ἐρευγομένης ἁλὸς ἔξω.

adeo demirabatur, ut non desint qui scripserint, eum præ desperatione istiusmodi ὀνοματοποιΐας formandi deterritum, combussisse poëmata sua, ne nimium Homero videretur inferior. Hâc etiam usus est, non ineleganti Parodiâ.

Ἥφαιστε πρόμολ' ὧδε, Πλάτων νύ τι σεῖο χατίζει.

9 Τετραλογίαν] If. Casaubonus in De Satyrica Poësi: Mos tragicorum Græcorum fuit Athenis, ut modò singulas committerent fabulas, modò plures. Unde τριλογίαι et τετραλογίαι τραγικῶν δραμάτων sunt appellatæ: semper autem postrema fabula Satyrica fuit. Laërtius in Platone: Θράσυλλος δέ φησι κατὰ τὴν τραγικὴν τετραλογίαν ἐκδοῦναι αὐτὸν τοὺς διαλόγους· οἷον ἐκεῖνοι τέτρασι δράμασιν ἠγωνίζοντο. Διονυσίοις, Ληναίοις, Παναθηναίοις, Χύτροις· ὧν τὸ τέταρτον ἦν Σατυρικόν· τὰ δὲ τέτταρα δράματα ἐκαλεῖτο Τετραλογία.

o Διονυσίων] Quo festo poëtarum fiebant certamina. Sch.

Ὅτι

ΚΕΦ. νδ'.

Ὅτι ἐνίοτε μὲν μήτε ἐν θανάτῳ κακῶν ἐστιν ἀναπαῦσαι καὶ περὶ Παυσανίου.

"Οὐκ ἦν ἄρα τοῖς κακοῖς οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κέρδος, ἐπεὶ μηδὲ τότε ἀναπαύονται· ἀλλ᾽ ἢ παντελῶς ἀμοιροῦσι ταφῆς, ἢ καὶ ἐὰν φθάσωσι ταφέντες, ὅμως ἐκ τῆς τελευταίας τιμῆς, καὶ τοῦ κοινοῦ πάντων σωμάτων ὅρμου, καὶ ἐκεῖθεν ἐκπίπτουσι". Λακεδαιμόνιοι γοῦν Παυσανίαν Μηδίσαντα οὐ μόνον λιμῷ ἀπέκτειναν, ἀλλὰ γὰρ καὶ τὸ νεκρὸν ἐξέβαλον αὐτοῦ ἐκτὸς 1 τῶν ὅρων, φησὶν 2 Ἐπιτιμήδης.

1 Τῶν ὅρων] Quod fiebat illis, qui crimina atrociſſima commiſiſſent. KUHN.

2 Ἐπιτιμήδης] Conjiciunt Faber et Scheffer. Ἐπιτίμαιος. Ita enim Timæus a convitiandi ſtudio appellabatur.

ΚΕΦ. νε'.

Περὶ γέροντος Κείου τὴν τρίχα βαψαμένου.

Ἀνὴρ εἰς Λακεδαίμονα ἀφίκετο Κεῖος, γέρων ἤδη ὤν, τὰ μὲν ἄλλα ἀλαζών, ᾐδεῖτο δὲ ἐπὶ τῷ γήρᾳ, καὶ διὰ ταῦτα τὴν τρίχα πολιὰν οὖσαν ἐπειρᾶτο 3 βαφῇ ἀφανίζειν. Παρελθὼν οὖν ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, καὶ τοσαύτην ὑποφαίνων τὴν κεφαλήν, ἐκεῖνα εἶπεν ὑπὲρ ὧν καὶ ἀφίκετο. Ἀναστὰς οὖν Ἀρχίδαμος ὁ τῶν Λακεδαιμονίων βασιλεύς, "Τί δ᾽ ἂν, ἔφη, οὗτος ὑγιὲς εἴποι, ὃς οὐ μόνον ἐπὶ τῇ ψυχῇ τὸ ψεῦδος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ περιφέρει;" Καὶ ἐξέωσε τὰ ὑπ᾽ αὐτοῦ λεχθέντα, διαβάλλων τοῦ Κείου τὸν τρόπον ἐξ ὧν ἑωρᾶτο.

3 Βαφῇ] Mirum non eſt, Lacedæmonios hunc legatum rejeciſſe, quia βαφικὴ et tingendi artificium Lycurgi legibus Sparta exulabat: δολερὰ κόμη, δολερὸς καὶ ὁ ἄνθρωπος. Kuhnius.

Λυσάνδρου,

ΚΕΦ. νϛʹ.

Λυσάνδρου, ἢ Φιλίππου, ἀπόφθεγμα περὶ Ἐπιορκίας.

"ΔΕΙ τοὺς παῖδας τοῖς ἀστραγάλοις ἐξαπατᾷν, τοὺς "δὲ ἄνδρας τοῖς ὅρκοις". Οἱ μὲν Λυσάνδρου εἶναι λέγουσι τὸν λόγον, οἱ δὲ Φιλίππου [4] τοῦ Μακεδόνος. Ὁπότερου δὲ ἂν ᾖ, οὐκ ὀρθῶς λέγεται κατά γε τὴν ἐμὴν γνώμην. Καὶ ἴσως οὐ παράδοξον, εἰ μὴ τὰ αὐτὰ ἀρέσκει ἐμοί, καὶ Λυσάνδρῳ. Ὁ μὲν γὰρ ἐτυράννει· ἐγὼ δὲ ὡς φρονῶ, δῆλον, ἐξ ὧν μὴ τὸ λεχθὲν ἀρέσκει με.

4 Οἱ δὲ Φιλίππου] Adſcribitur etiam Dionyſio Siciliæ tyranno.

ΚΕΦ. νζʹ.

Πῶς ὁ Μακαρεὺς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ ἀπιστίας ὑπὸ τῶν Θεῶν ἐτιμωρήθη.

ΜΙτυληναῖος ἀνήρ, Μακαρεὺς ὄνομα, ἱερεὺς τοῦ Διονύσου, [5] ὅσα μὲν ἰδεῖν, οὗτος πρᾷος ἦν καὶ ἐπιεικής, ἀνοσιώτατος δὲ ἀνθρώπων τὰ μάλιστα. Ξένου δὲ ἥκοντος παρ' αὐτὸν, καὶ δόντος αὐτῷ [6] παρακαταθήκην χρυσίου πλῆθος, ἐν τῷ μυχῷ [7] τοῦ ἀνακτόρου, τὴν γῆν διασκάψας, ὁ Μακαρεὺς κατώρυξε τὸ χρυσίον. Χρόνῳ δὲ ἀφικόμενος ὁ ξένος, τὸ χρυσίον ἀπῄτει· ὁ δὲ εἰσαγαγὼν ἔνδον, ὡς ἀποδώσων, κατέσφαξε, καὶ τὸ χρυσίον ἀνώρυξεν, ἀντ' αὐτοῦ δὲ

5 Ὅσα μὲν ἰδεῖν] Mutavi verborum ſeriem, ſtructurâ poſtulante; cum prius legeretur, ὅσα μὲν οὗτος ἰδεῖν, perverſo ſatis ordine. Sed planè vox οὗτος otioſa eſt.

6 Παρακαταθήκην] Nullum ferè crimen majus, ut ſumma eſt injuſtitia, quàm depoſitum non reddere. Salluſtius de Sempronia muliere flagitioſiſſima: "Sed ea ſæpe antehac fidem prodiderat, "creditum abjuraverat."

7 Τοῦ ἀνακτόρου] Si Heſychio fides, ἀνάκτορον propriè Cereris eſt temmplum; "ἀνάκτορον τὸ τῆς Δήμητρος."

τὸν ξένον κατέθηκε· καὶ ᾤετο, ὥσπερ τοὺς ἀνθρώπους, λανθάνειν οὕτω καὶ τὸν Θεόν· πλὴν οὐκ ἀπήντησε ταῦτα [8] ταύτῃ ποθέν.

Χρόνου δὲ ὀλίγου διεληλυθότος, αἱ μὲν τοῦ Θεοῦ Τριετηρίδες ἀφίκοντο· ὁ δὲ ἔθυε μεγαλοπρεπῶς· Καὶ ὁ μὲν περὶ τὴν Βακχείαν [9] εἶχεν. Οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ, δύο ὄντες, ἔνδον ἀπελείφθησαν ἐν τῇ οἰκίᾳ· καὶ μιμούμενοι τὴν τοῦ πατρὸς ἱερουργίαν, τῷ βωμῷ τῷ πατρῴῳ προσῆλθον, ἔτι καιομένων τῶν ἐμπύρων. Καὶ ὁ μὲν νεώτερος παρέσχε τὸν τράχηλον· ὁ δὲ πρεσβύτερος, ἠμελημένην εὑρὼν σφαγίδα, τὸν ἀδελφὸν ἀπέκτεινεν. Οἱ δὲ κατὰ τὴν οἰκίαν ἰδόντες, ἀνεβόησαν, ὡς ἱερεῖον. Ἀκούσασα δὲ ἡ μήτηρ τῆς βοῆς ἐξεπήδησε, καὶ θεασαμένη τὸν μὲν νεκρὸν, τὸν δὲ κατέχοντα ἔτι τὴν σφαγίδα ἡμαγμένην, σχίζαν ἁρπάσασα τῶν ἐκ τοῦ βωμοῦ ἡμίκαυτον, ταύτῃ τὸν παῖδα ἀπέκτεινεν.

Ἧκε δὲ ἀγγελία πρὸς τὸν Μακαρέα, καὶ ἀπολιπὼν τὴν τελετὴν, ὡς εἶχε, σὺν ὀργῇ καὶ θυμῷ εἰσεπήδησεν εἰς τὴν οἰκίαν, καὶ τῷ θύρσῳ, ᾧ κατεῖχε, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἔκτεινεν. Ἔκπυστα οὖν ἐγένοντο τὰ τολμηθέντα εἰς πάντας. Καὶ συλληφθεὶς ὁ Μακαρεὺς καὶ στρεβλούμενος, ὡμολόγησεν, ὅσα ἐν τῷ ἀνακτόρῳ ἔδρασεν· ἐν αὐταῖς δὲ ταῖς κολάσεσι, τὴν ψυχὴν ἀπέῤῥηξεν. Ὁ δὲ παρανόμως σφαγεὶς, διὰ τιμῆς ἦλθε δημοσίᾳ, καὶ ἐτάφη, τοῦ Θεοῦ προστάξαντος. Ἔτισεν οὖν ὁ Μακαρεὺς οὐ μεμπτὴν τὴν δίκην, τοῦτο

δὴ

8 Ταύτῃ ποθέν] Hæc particula πόθεν hoc loco ferè expletiva est, ut ἀλλοθέν ποθεν, elegantiæ potius quam necessitatis gratiâ.

9 Εἶχεν] Verbum ἔχω, additâ præpositione ἀμφὶ vel περὶ, significat occupatum esse, vel vacare; ita ut pari modo dixeris, ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα εἶχεν, et ὁ μὲν ἐν τούτοις ἦν. Subintelligi videtur Accusativus per Ellipsin, nempe πόνον, σπουδὴν, θυμὸν, aut aliud consimile.

δὴ ο τὸ ποιητικὸν, σὺν τῇ ἑαυτῦ κεφαλῇ, καὶ τῇ τῆς γυναικὸς, καὶ ἕν καὶ τῇ τῶν παίδων προςέτι.

o Τὸ ποιητικὸν] Locum Homeri indicat Iliad. δ'. v. 161.
————Σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν
Σὺν σφῇσι κεφαλῇσι γυναιξί τε καὶ τεκέεσσιν.
Quod et annotavit Kuhnius, qui in fine προςέτιγε maluerit.

ΚΕΦ. νη'.

Περὶ πραγμάτων μειώσεως καὶ φθορᾶς, καὶ τῦ Κόσμυ αὐτῦ.

ΟὙδὲν ἔτι 1 θαυμάζομεν, εἰ ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις, θνητὴ ἔσα καὶ ἐφήμερος, φθείρεσθαι αὐτὺς ἀναγκάζει· ὅπυ καὶ τὺς ποταμὺς ὁρῶμεν ἐπιλείποντας, καὶ τῶν ὀρῶν δὲ τὰ ὑψηλότατα ἀκύομεν μειύμενα καὶ ἐκεῖνα· τὴν γῦν 2 Αἴτνην φασὶν οἱ πλέοντες, 3 ἐξ ἐλάσσονος ὁρᾷν, ἢ πρὸ τυ ἐβλέπετο. Τὸ δὲ αὐτὸ τῦτο καὶ τὸν 4 Παρνασσὸν παθεῖν, καὶ τὸν Ὄλυμπον τὸν Πιερικόν. Οἱ δὲ ἔτι μᾶλλον δοκῦντες τὰν τῶν ὅλων φύσιν κατειλέναι, λέγυσι καὶ τὸν Κόσμον 5 διαφθείρεσθαι αὐτόν.

1 Θαυμάζομεν] Faber, θαυμάζωμεν, "Ne miremur." Sulpitius ad Ciceronem: "Hem! nos homunculi indignamur, si quis nostrûm interiit, aut occisus est, quorum vita brevior esse debet, cùm uno loco tot oppidorum cadavera projecta jaceant? Vísne tu te, Servi, cohibere, et meminisse, hominem Te esse natum?"

2 Αἴτνην] Seneca, "Ætnam consumi, et sensim subsidere, ex hoc colligunt, quòd aliquanto longius navigantibus solebat ostendi." Scheff.

3 Ἐξ ἐλάσσονος] Scilicet διαςήματος. Kuhn.

4 Παρνασσὸν] Rectius simplici σ scribitur: nam à verbo παρανάσασθαι, quod est accolere, dictus videtur Παρνασός.

5 Διαφθείρεσθαι] Videtur legendum διαφθερεῖσθαι]. Nisi dilabi vertas, ac diffluere. Sed tamen, ex antiquissimorum philosophia, τῶν ὄντων ὐδὲν interit.

ΚΕΦ. νθ'.

Πῶς ὁ Πεισίστρατος τοῖς ἑαυτοῦ πολίταις ἐχρῆτο.

ΠΕισίστρατος 6, ὅτε τῆς ἀρχῆς ἐγκρατὴς ἐγένετο, μετεπέμπετο τοὺς ἐν ταῖς 7 ἀγοραῖς ἀποσχολάζοντας, καὶ ἐπυνθάνετο, τί δήποτε εἴη τὸ αἴτιον τοῦ ἀλύειν αὐτούς. Καὶ ἐπέλεγεν, "Εἰ μέν σοι τέθνηκε ζεῦγος, παρ' ἐμοῦ λαβὼν ἄπιθι, καὶ ἐργάζου· εἰ δὲ ἀπορεῖς σπερμάτων, παρ' ἐμοῦ σοι γενέσθω". δεδιὼς μὴ ἡ 8 σχολὴ τούτων ἐπιβουλὴν τέκῃ.

6 Πεισίστρατος] Hippocratis filius, tyrannus Athenienſis.
7 Ἀγοραῖς] Ibi ſcilicet aliquem, qui ſe conduceret, expectabant.
8 Σχολὴ] Juſtinus de Dionyſio Sicil. tyranno: "Grave otium "regno ſuo ratus, copias in Italiam trajecit". SCHEFF.

ΚΕΦ. ξ'.

Περὶ Ἀληθείας καὶ Εὐεργεσίας.[9]

ΠΥθαγόρας ἔλεγε, δύο ταῦτα ἐκ τῶν Θεῶν τοῖς ἀνθρώποις δεδόσθαι κάλλιστα, τό τε Ἀληθεύειν, καὶ τὸ Εὐεργετεῖν· καὶ προσετίθει, ὅτι καὶ ἔοικε τοῖς Θεῶν ἔργοις ἑκάτερον.

9 Πυθαγόρας] Idem etiam Demoſtheni attribuitur. Plutarchus, ὡς οὐδὲν ἀνθρώπῳ λαβεῖν μεῖζον, ἢ χαρίζεσθαι Θεῷ σεμνότερον ἀληθείας· Longinus, Sect. 1. Εὖ γὰρ δὴ ὁ ἀποφηνάμενος, τί Θεοῖς ὅμοιον ἔχομεν; Εὐεργεσίαν, εἶπε, καὶ Ἀλήθειαν.

ΚΕΦ. ξα'.

Περὶ Θηραμένους.

ΘΗραμένης ° ἔτυχεν ἐν οἰκίᾳ τινὶ διατρίβων, εἶτα ἐπεὶ προῆλθεν αὐτῆς, παραχρῆμα ἐκείνη κατηνέχθη.

° Θηραμένης] Philoſophus Athenienſis; unus etiam ex triginta tyrannis, quos Athenienſibus Lacedæmonii impoſuerunt: Et Præceptorem fuiſſe Iſocratis tradit Dionyſius Halicarn. Καὶ Θηραμένους τοῦ ῥήτορος, ὃν οἱ Τριάκοντα ἀπέκτειναν, δημοτικὸν εἶναι δοκοῦντα. De Iſocrate Judicium.

νέχθη. Καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἄλλοι ἀλλαχόθεν αὐτῷ περιϊόντες συνήδοντο ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τῇ παραδόξῳ· ὁ δὲ παρὰ τὴν πάντων ἐλπίδα ἀπεκρίνατο· "Ὦ "Ζεῦ, ἐς τίνα με καιρὸν φυλάττεις;" Καὶ μετ' ὀ πολὺν χρόνον ὑπὸ τῶν Τριάκοντα ἀνῃρέθη, πιεῖν κώνειον καταναγκασθείς.

ΚΕΦ. ξϛ'.

Περὶ μεγάλης ῥοιᾶς τῷ Περσῶν βασιλεῖ δεδωρημένης.

ῬΟΙὰν ἐπὶ λίκνῳ μεγίστην ὁ 1 Μίσης Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ ἐλαύνοντι τὴν Περσίδα προσεκόμισε. Τὸ μέγεθος οὖν αὐτῆς ὑπερεκπλαγεὶς ὁ βασιλεὺς, Ἐκ ποίου παραδείσου, φησὶ, λαβὼν φέρεις μοι τὸ δῶρον τοῦτο; τοῦ δὲ εἰπόντος, ὅτι οἴκοθεν, καὶ ἐκ τῆς αὐτοῦ γεωργίας, ὑπερήσθη· καὶ δῶρα μὲν αὐτῷ βασιλικὰ ἔπεμψε, καὶ ἐπεῖπε· Νὴ τὸν Μίθραν, ἀνὴρ οὗτος ἐκ τῆς ἐπιμελείας ταύτης δυνήσεται καὶ πόλιν, κατά γε τὴν ἐμὴν κρίσιν, ἐκ μικρᾶς μεγάλην ποιῆσαι. Ἔοικε δὲ ὁ λόγος ὁμολογεῖν οὗτος, "ὅτι πάντα ἐκ "τῆς ἐπιμελείας καὶ τῆς διαρκοῦς φροντίδος καὶ τῆς "σπουδῆς τῆς ἀνελλιποῦς, καὶ τῶν κατὰ φύσιν δύναιτο "ἂν κρείττονα γενέσθαι".

1 Μίσης] Eandem rem Plutarchus referens, Ὠμίσης habet: MSS. codices, ὁ Μίθρας. Unde Schefferus ὁ Μίθρης conjicit. Haud ſcio etiam an Græcè dixeris ἐλαύνειν τὴν Περσίδα: forte εἰς ſeu διὰ è contextu excidit; certe Herodotus, ἐλάσαι εἰς Αἴγυπτον: Et duplex in eadem ſententia Ellipſis, vix ferenda videtur; nam poſt ἐλαύνοντι, aut ἅρμα aut ἵππον neceſſe eſt ſubintelligamus.

ΚΕΦ. ξζ'.

Ὅτι οἱ Αἰγύπτιοι καρτεροὶ ἐν ταῖς βασάνοις· καὶ περὶ Ἰνδῶν γυναικῶν.

ΑἸγυπτίους φασὶ δεινῶς ἐγκαρτερεῖν ταῖς βασάνοις, καὶ ὅτι θᾶττον τεθνήξεται ἀνὴρ Αἰγύπτιος

στρεβλέμενος, ἢ τἀληθὲς ὁμολογήσει. 2 Παρὰ Ἰνδοῖς δὲ αἱ γυναῖκες τὸ αὐτὸ πῦρ ἀποθανοῦσι τοῖς ἀνδράσιν ὑπομένουσι. Φιλοτιμοῦνται δὲ περὶ τούτου αἱ γυναῖκες τοῦ ἀνδρὸς, καὶ ἡ κλήρῳ λαχοῦσα συγκαίεται.

2 Παρὰ Ἰνδοῖς] Idem mos inter has gentes adhuc manere perhibetur. Parem quoque fortitudinem de Thraciæ mulieribus refert Mela. Mox vero ex MSS, quos Scheff. citat, structuræ ordinem mutavi: prius legebatur, φιλοτιμοῦνται δὲ αἱ γυναῖκες περὶ τούτου τοῦ ἀνδρός: quam lectionem defendit Kuhnius.

ΚΕΦ. ξς'.

Τί ἔλεγεν ὁ Διογένης περὶ Μεγαρέων.

Διογένης ὁ Σινωπεὺς ἔλεγε πολλὰ, τὴν ἀμαθίαν καὶ τὴν ἀπαιδευσίαν τῶν Μεγαρέων διαβάλλων, 3 "Καὶ ἐβούλετο Μεγαρέως ἀνδρὸς κριὸς εἶναι μᾶλλον, " 4 ἢ υἱός". Ἠνίττετο δὲ, ὅτι τῶν θρεμμάτων ποιοῦνται πρόνοιαν οἱ Μεγαρεῖς, τῶν παίδων δὲ οὐχί.

3 Καὶ ἐβούλετο] Ferri quidem potest hæc lectio: tamen vix dubito quin ὅτι sit ante ἐβούλετο inserendum.

4 Ἢ υἱός] Ἐν Μεγαροῦσιν ἰδὼν τὰ μὲν πρόβατα τοῖς δέρμασιν ἐσκεπασμένα, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν γυμνοὺς, ἔφη, Λυσιτελέστερόν ἐστι Μεγαρέως εἶναι κριόν, ἢ υἱόν. Diog. Laertius. Nec multùm absimile est istud Augusti Cæsaris, et à Diogene fortasse mutuatum; quod Macrobius Sat. lib. 2. cap. 4. refert. "Cum audisset inter pueros, quos in Syria Herodes Rex Judæorum intra humatum jussit interfici, filium quoque ejus occisum, ait: Melius est Herodis porcum esse, quam filium."

ΚΕΦ. ξζ'.

Περιήγησις τῶν Θετταλικῶν Τεμπῶν.

Φέρε οὖν καὶ τὰ καλούμενα 5 Τέμπη τὰ Θετταλικὰ διαγράψωμεν τῷ λόγῳ καὶ διαπλάσωμεν.

ὡμολόγηται

5 Τέμπη] A Religione loci nomen hoc inditum est. Itaque rectè Mela; "Hic sacro nemore nobilis Tempe". A τέμνω enim est τέμενος, et contractè τέμμος. Pro eo vero Macedones et Æoles, quibus ubique placet π ἀντὶ τοῦ μ, dicebant τέμπος. Itaque τέμπος æque atque τέμενος, et lucum et fanum significat. Is. Vossius.

ὡμολόγηται γὰρ καὶ ὁ λόγος, ἐὰν ἔχῃ δύναμιν φρασικὴν, μηδὲν ἀσθενέστερον, ὅσα βούλεται, δεικνύναι τῶν ἀνδρῶν, τῶν κατὰ χειρουργίαν δεινῶν.

6 Ἔστι δὴ χῶρος μεταξὺ κείμενος τοῦ τε Ὀλύμπου, καὶ τῆς 7 Ὄσσης· ὄρη δὲ ταῦτ' ἐστὶν ὑπερύψηλα, καὶ οἷον ὑπό τινος θείας φροντίδος 8 διεσχισμένα, καὶ μέσον δέχεται χωρίον, οὗ τὸ μὲν 9 μῆκος ἐπὶ τεσσαράκοντα 0 διήκει σταδίους· τό γε μὴν πλάτος τῇ μέν ἐστι 1 πλέθρου, τῇ δὲ καὶ πλεῖον ὀλίγῳ. Διαῤῥεῖ δὲ μέσου αὐτοῦ ὁ καλούμενος Πηνειός, εἰς τοῦτον δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ποταμοὶ συῤῥέουσι, καὶ ἀνακοινοῦνται τὸ ὕδωρ αὐτῷ, καὶ ἐργάζονται τὸν Πηνειὸν ἐκεῖνοι μέγαν. Διατριβὰς δ' ἔχει ποικίλας, καὶ παντοδαπὰς ὁ τόπος οὗτος, οὐκ ἀνθρωπίνης χειρὸς ἔργα, ἀλλὰ φύσεως αὐτόματα, εἰς κάλλος τότε φιλοτιμησαμένης, ὅτε ἐλάμβανε γένεσιν ὁ χῶρος. Κιττὸς μὲν γὰρ πολὺς, καὶ εὖ μάλα 2 λάσιος ἐνακμάζει, καὶ τέθηλε, καὶ δίκην τῶν εὐγενῶν ἀμπέλων κατὰ τῶν ὑψηλῶν δένδρων

6 Ἔστι δὴ χῶρος] Articulus ὁ videtur excidiſſe: ut alio loco, Φρύγιος οὗτος λόγος. Loci vero hic ſitus deſcribitur, ſeu topographia. Ovid. Metam.

"Eſt nemus Æmoniæ, prærupta quod undique claudit
Sylva, vocant Tempe: per quæ Peneus ab imo
Effuſus Pindo, ſpumoſis volvitur undis".

7 Ὄσσης] Montes Gigantum fabulâ, belloque memorati. Sunt autem tantæ altitudinis, ut vix deſpici ſine vertigine oculorum animique poſſint; et ſumma Olympi Cœlum vocent accolæ.

8 Διεσχισμένα] Conſtat apud veteres opinio, hos montes ſeu terræ motu, ſeu laborioſo Herculis opere fuiſſe disruptos, relictâ in medio hâc amœniſſimâ convalle.

9 Μῆκος] Oppidum Gonni, in ipſis faucibus ſaltus ſitum, ab oſtiis Penei, ſe in ſinum Thermaicum exonerantis, quinque abeſt millia; quod idem eſt cum quadraginta ſtadiis.

0 Διήκει] Gerbelius προήκει et mox pro μέσου αὐτοῦ, αὐτοῦ μέσου. Quam ob rem non video: Sane Ariſtoteles de Mundo, Ἰσθμὸς εἰς τὸν πόντον διήκει, "uſque ad mare pertingit". Et hanc ſtructuram μέσου αὐτοῦ, confirmant ſequentia: διὰ μέσων δὲ τῶν Τεμπῶν.

1 Πλέθρου] Seſquijugeri latitudinem Plinius facit.

2 Λάσιος] Δασὺς, πυκνός.

δρων ἀνέρπει καὶ συμπέφυκεν αὐτοῖς. 3 Πολλὴ δὲ σμίλαξ· ἡ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν πάγον ἀνατρέχει, καὶ ἐπισκιάζει τὴν πέτραν, καὶ ἐκείνη μὲν ὑπολανθάνει· ὁρᾶται δὲ τὸ χλοάζον πᾶν, καὶ ἔστιν ὀφθαλμῶν 4 πανήγυρις.

Ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς λείοις καὶ 5 καθημένοις, ἄλση τέ ἐστι ποικίλα, καὶ ὑποδρομαὶ συνεχεῖς, ἐν ὥρᾳ θέρους καταφυγεῖν ὁδοιπόροις ἥδιστα καταγώγια, ἃ καὶ διδῶσιν ἀσμένως ψυχῆσθαι. Διαρρέουσι δὲ καὶ κρῆναι συχναὶ, καὶ ἐπιρρεῖ νάματα ὑδάτων ψυχρῶν, καὶ πιεῖν ἡδίστων. Λέγεται δὲ τὰ ὕδατα ταῦτα καὶ τοῖς λουσαμένοις ἀγαθὸν εἶναι, καὶ εἰς ὑγίειαν 6 αὐτοῖς συμβάλλεσθαι. Κατᾴδουσι δὲ καὶ ὄρνιθες ἄλλος ἄλλῃ διεσπαρμένοι, καὶ μάλιστα οἱ μουσικοὶ, καὶ ἑστιῶσιν εὖ μάλα τὰς ἀκοὰς, καὶ παραπέμπουσιν ἀπόνως, καὶ σὺν ἡδονῇ, διὰ τοῦ μέλους τὸν κάματον τῶν παριόντων ἀφανίσαντες. Παρ' ἑκάτερα δὲ τοῦ ποταμοῦ αἱ διατριβαί εἰσιν αἱ προειρημέναι, καὶ αἱ ἀνάπαυλαι. Διὰ μέσων δὲ τῶν Τεμπῶν ὁ Πηνειὸς ποταμὸς ἔρχεται, σχολῇ καὶ πρᾴως προϊὼν 7 ἐλαίου δίκην. Πολλὴ δὲ κατ' αὐτοῦ ἡ σκιὰ ἐκ τῶν παραπεφυκότων δένδρων, καὶ τῶν ἐξηρτημένων κλάδων τίκτεται· ὡς ἐπὶ πλεῖστον

3 Πολλὴ σμίλαξ] Ponitur hîc casus absolutè, ait Kuhnius, pro πολλῆς σμίλακος. Errat vir doctissimus: nam ad verbum ἐπισκιάζει, quod præcesserat, referendus est.

4 Πανήγυρις] Elegans imprimis metaphora. Sic Horat. "Omnis copia narium." Dicitur etiam κακῶν πανήγυρις, de malis agminatim ingruentibus, et sibi invicem succedentibus.

5 Καθημένοις] Καθειμένοις, demissis, submissis. GERBELIUS.

6 Αὐτοῖς συμβάλλεσθαι] Αὐτῶν conjicit Schefferus. Sed quæ hîc de aquis narrat Ælianus, videntur omnia Sophistarum more conficta; cum scribit Plinius, has aquas aspicientibus etiam terrori esse, et ab iis æs et ferrum abrodi tradit.

7 Ἐλαίου δίκην] Hæc à vero longissime absunt, si Livio credimus, cujus verba adscribam: "Terret et sonitus et altitudo per mediam vallem fluentis Penei amnis". lib. xliv. 6. Idem in Nasone vidimus ante citato;

"Effusus Pindo, spumosis volvitur undis".

ϛον τῆς ἡμέρας αὐτὴν 8 προήκυσαν ἀποϛέγειν τὴν ἀκτῖνα, καὶ παρέχειν τοῖς πλέυσι πλεῖν κατὰ ψύχος. Πᾶς δὲ ὁ περίοικος λέως συνίασιν, ἄλλοι σὺν ἄλλοις, καὶ θύυσι καὶ, συνυσίας ποιῦνται, καὶ συμπίνυσιν. Ἅτε ὖν πολλῶν ὄντων θυόντων, καὶ τῶν καθαγιζομένων συνεχῶς, εἰκότως καὶ τοῖς βαδίζυσι, καὶ τοῖς πλέυσιν 9 ὀσμαὶ συμπαρομαρτῦσιν ἥδιϛαι. Οὕτως ἄρα ἡ τιμὴ ἡ διαρκὴς, ἡ περὶ ο τὸ Κρεῖττον, ἐνθεοῖ τὸν τόπον.

Ἐνταῦθα τοί φασι παῖδες Θετταλῶν, καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Πύθιον 1 καθήρασθαι κατὰ πρόϛαγμα τῦ Διὸς, ὅτε Πύθωνα 2 τὸν δράκοντα κατετόξευσεν, ἔτι φυλάττοντα τὺς Δελφὺς, 3 τῆς Γῆς ἐχύσης τὸ μαντεῖον. Στεφανωσάμενον ὖν ἐκ ταύτης τῆς δάφνης τῆς Τεμπικῆς, καὶ λαβόντα κλάδον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα [4 ἐκ τῆς αὐτῦ δάφνης] ἐλθεῖν εἰς Δελφὺς, καὶ παραλαβεῖν τὸ μαντεῖον, τὸν Διὸς καὶ Λητῦς παῖδα. Ἔϛι δὲ καὶ βωμὸς ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ καὶ ἐϛεφανώσατο, καὶ τὸν κλάδον ἀνεῖλε.

Καὶ

8 Προήκυσαν] Προσήκυσαν, et mox pro ἀκτῖνα, ἀκτῖνας, ex Codice Oporini, quo usus est Gerbelius: et καταγιζόντων, pro καθαγιζομένων.

9 Ὀσμαὶ] Ita et Xenophon de Cyri paradiso in OEcon. unde hæc videtur accepisse: Ὀσμαὶ δὲ πολλαὶ καὶ ἥδιϛαι συμπαρομαρτοῖεν αὐτοῖς, περιπατῦσι.

ο Τὸ Κρεῖττον] Περὶ τὸν Θεὸν, seu τὸ Θεῖον. Sic ὀργὴ τῦ Κρείττονος. Et Lucian. Καὶ ἐπεὶ παρῆλθεν, ὑπεξανέϛαντο πάντες καὶ ἐδεξιῦντο, ὥς τινα τῶν Κρειττόνων.

1 Καθήρασθαι] Propter occisum Pythonem. Notum omnes homicidas veteribus pro impuris habitos, coactosque certis ritibus purificare se et cædem expiare. SCHEFF.

2 Τὸν δράκοντα] Imo χαλεπὸν ἄνδρα, ἐπικληθέντα δὲ Δράκοντα. S.

3 Τῆς Γῆς] Jul. Hyginus, "Python Terræ filius, draco ingens. Hic ante Apollinem ex oraculo in monte Parnasso responsa dare solitus erat". S.

4 Ἐκ τῆς αὐτῦ] Aut spiritus in αὐτῦ asperandus est, aut αὐτῆς legendum, ut in sequent. ἀπὸ τῆς αὐτῆς δάφνης: vel etiam τὸ αὐτῦ adverbium est τοπικὸν, et signat ejus loci laurum. KUHN. Hæc verba omisit Interpres, et uncinis includenda curavi: etenim suspicor à mala esse manu.

Καὶ ἔτι καὶ νῦν 5 ἔτυς ἐννάτυ οἱ Δελφοὶ παῖδας εὐγενεῖς πέμπυσι, καὶ Ἀρχιθέωρον ἕνα σφῶν αὐτῶν· οἱ δὲ παραγινόμενοι καὶ μεγαλοπρεπῶς θύσαντες ἐν τοῖς Τέμπεσιν, ἄπιασι πάλιν ςεφάνυς ἀπὸ τῆς αὐτῆς δάφνης διαπλέξαντες, ἀφ' ἥςπερ 6 ἐρῶν καὶ τότε ὁ Θεὸς ἐςεφανώσατο. Καὶ τὴν ὁδὸν ἐκείνην 7 ἔρχονται, ἣ καλεῖται μὲν Πυθιὰς, φέρει δὲ διὰ Θετταλίας, καὶ 8 Πελαγονίας, καὶ τῆς 9 Οἴτης, καὶ τῆς 0 Αἰνιάνων χώρας, καὶ τῆς 1 Μηλιέων, καὶ Δωριέων, καὶ Λοκρῶν 2 τῶν Ἑσπερίων. Οὗτοι δὲ καὶ παραπέμπυσιν αὐτὺς σὺν αἰδοῖ καὶ τιμῇ, ουδὲν ἧττον, ἤπερ οὖν 3 ἐκεῖνοι, [οἱ] τὺς ἐξ 4 Ὑπερβορέων τὰ ἱερὰ κομίζοντας τῷ αὐτῷ θεῷ τύτῳ τιμῶσι. Καὶ μὴν καὶ τοῖς Πυθίοις ἐκ ταύτης τῆς δάφνης τοῖς νικῶσι τὺς ςεφάνυς διδόασι. Ὑπὲρ μὲν οὖν τῶν ἐν Θετταλίᾳ Τεμπῶν, καὶ ἐμοὶ νῦν τοσαῦτα εἰρήσθω.

5 Ἔτυς ἐννάτυ] Tanto enim tempore exulaſſe dicitur, et tum demum expiatus eſſe à cæde Pythonis. SCHEFF.

6 Ἐρῶν] Apollinem intelligit, qui perditè Daphnin Penei filiam amabat, in laurum poſtea mutatam. Sed cùm à quibuſdam meritò ſuſpecta eſt hæc vox, quid ſi ἀφ' ἥςπερ ἂν, vel conjunctè ἥςπερᾶν, legamus?

7 Ἔρχονται] Hanc emendationem Geſneri in contextum recepi, cùm aliæ Editiones Ἔρχεται legant numero ſingulari.

8 Πελαγονίας] Ortelius Πελαγίας legendum cenſet.

9 Οἴτης] Mons in finibus Theſſaliæ, Hercule ibi combuſto nobilitatus.

0 Αἰνιάνων] Æneia vel Ænea, Macedoniæ urbs, ab Ænea conditore nomen accepit.

1 Μηλιέων] Melus oppidum Theſſaliæ, à Nicia Athenienſi fame expugnatum.

2 Τῶν Ἑσπερίων] Locros intellige Ozolas ſive Heſperios, ita denominatos ab occidentali Græciæ latere, ad ſinum Criſſeum. Sunt etiam Locrenſes alii, in Græcia Epicnemidii, et Opuntii; in Italia Epizephyrii.

3 Ἐκεῖνοι οἱ] Præponendum οἱ, legendumque οἱ ἐκεῖνοι, illi ipſi, ſcil. Melienſes, Dorienſes, &c. vel plane delendum. KUHN. Uncinis ut includeretur, curavi.

4 Ὑπερβορέων] Populi, ultra Scythiam: tangit autem Hyperboreorum quædam ſacra Delphos depoſitata; de quibus Herodotus, lib. 4to, eſt conſulendus.

Πῶς

ΚΕΦ. ξϛʹ.

Πῶς ὁ Ἀνταλκίδας ἤλεγξε δῶρον μύρῳ βεβαμμένον αὐτῷ πεμφθέν.

Ὁ Περσῶν 5 βασιλεὺς, (βούλομαι γάρ τι ὑμῖν καὶ φαιδρὸν εἰπεῖν) στέφανον 6 εἰς μύρον βάψας, (διεπλέκετο δὲ ῥόδων ὁ στέφανος) ἔπεμψεν 7 Ἀνταλκίδᾳ, πρεσβεύοντα ὑπὲρ εἰρήνης πρὸς αὐτόν. Ὁ δὲ, "Δέχομαι μὲν, ἔφη, τὸ δῶρον, καὶ ἐπαινῶ τὴν φιλοφροσύνην· ἀπώλεσας δὲ τὴν ὀσμὴν τῶν ῥόδων, καὶ τὴν τῆς φύσεως εὐωδίαν διὰ τὴν ἐκ τῆς 8 τέχνης κιβδηλίαν."

5 Βασιλεὺς] Artaxerxes. Scheff.
6 Εἰς μύρον βάψας] Quod coronarum genus Græci χριστὸν vocabant. Idem.
7 Ἀνταλκίδᾳ] Plutarchus in Pelopida: Δεινοῖ μάλιστα τῶν Ἑλλήνων, Ἀνταλκίδαν τιμῆσαι τὸν Λακεδαιμόνιον, ὅτι τὸν στέφανον, ὃν πίνων περιέκειτο, βάψας εἰς μύρον ἀπέστειλε. Kuhn.
8 Τέχνης] Idem voluit Juvenalis, more suo declamatorio:

——— "Quanto præstantius esset
Numen aquæ, viridi si margine clauderet undas
Herba, nec ingenuum violarent marmora tophum?"

ΚΕΦ. ξζʹ.

Περὶ τοῦ οἰκέτου τοῦ Διογένους ὑπὸ κυνῶν διασπασθέντος.

Διογένης ἡνίκα ἀπέλιπε τὴν πατρίδα, εἷς αὐτοῦ τῶν οἰκετῶν ἠκολούθει, ὄνομα Μάνης· ὃς, οὐ φέρων τὴν μετ' αὐτοῦ διατριβὴν, ἀπέδρα. 9 Προτρεπόντων δέ τινων ζητεῖν αὐτὸν, ἔφη· "Οὐκ αἰσχρὸν, Μάνην μὲν μὴ δεῖσθαι Διογένους, Διογένην δὲ Μάνους;"

9 Προτρεπόντων] Idem refert Laertius: Πρὸς τοὺς συμβουλεύοντας τὸν ἀποδράντα αὐτοῦ δοῦλον ζητεῖν, Γελοῖον, ἔφη, εἰ Μάνης μὲν χωρὶς Διογένους ζῇ, Διογένης δὲ χωρὶς Μάνου οὐ δύναται. Hîc Μάνου genitivo casu habes, cum Μάνους maluit Ælianus proferre.

νους;" Οὗτος δὲ ὁ οἰκέτης εἰς Δελφοὺς ἁλωμένος, o ὑπὸ κυνῶν διεσπάσθη, τῷ ὀνόματι τοῦ δεσπότου δίκας ἐκτίσας, ἀνθ' ὧν ἀπέδρασε.

o Ὑπὸ κυνῶν] Canes intelligo, qui in templo Apollinis alebantur.

ΚΕΦ. ξη'.

Πῶς ὁ Μέτων ἐῤῥύσατο ἑαυτὸν τῆς ἐξόδου, καὶ περὶ Ὀδυσσέως μανίας.

ΜΕ'των 1 ὁ ἀστρονόμος, μελλόντων ἐπὶ τὴν Σικελίαν πλεῖν τῶν Ἀθηναίων ἤδη τῶν στρατευμάτων, καὶ αὐτὸς εἷς ἦν τοῦ καταλόγου. Σαφῶς δὲ ἐπιστάμενος τὰς μελλούσας τύχας, τὸν πλοῦν ἐφυλάττετο δεδιώς, καὶ σπεύδων τῆς ἐξόδου ἑαυτὸν ῥύσασθαι. Ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ἔπραττεν, 2 ὑπεκρίνατο μανίαν, καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἔδρασε, πιστώσασθαι τὴν τῆς νόσου δόξαν βουλόμενος. Ἐν δὲ τοῖς καὶ τὴν συνοικίαν τὴν αὐτοῦ κατέπρησεν. Ἐγειτνία δὲ αὕτη τῇ 3 Ποικίλῃ. Καὶ ἐκ τούτου ἀφῆκαν αὐτὸν οἱ Ἄρχοντες.

Καί μοι δοκεῖ ὁ Μέτων ἄμεινον ὑποκρίνασθαι τὴν μανίαν τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ Ἰθακησίου· ἐκεῖνον μὲν γὰρ ὁ Παλαμήδης κατεφώρασε, τοῦτον δὲ Ἀθηναίων οὐδείς.

1 Μέτων] Meton, Pausaniæ filius, Athenienfis, infignis Mathematicus, floruit ineunte bello Peloponnesiaco, vir non solum peritiâ motuum cœlestium, sed et aquiliciis, et librationibus nobilis. SCALIGER de Emendatione Temporum.

2 Ὑπεκρίνατο μανίαν] Hanc rem fuse persecutus est Plutarchus in Alcibiade.

3 Ποικίλῃ] Ita respofui pro Ποικιλίᾳ, ex emendatione Gesneri. Erat autem porticus Athenis notissima, ἔνθα ἐγράφησαν οἱ ἐν Μαραθῶνι πολεμήσαντες, ut Suidas tradit.

Σκύθου

Κ Ε Φ. ξθʹ.

Σκύθου τινὸς ἀπόκρισις περὶ ῥίγους.

Χιόνος ποτὲ πεσούσης, ἤρετο ὁ βασιλεὺς τῶν Σκυθῶν εἰ ῥιγοῖ, γυμνὸν διακαρτεροῦντα. Ὁ δὲ αὐτὸν ἀντήρετο, [4] εἰ τὸ μέτωπον ῥιγοῖ. Τοῦ δὲ οὔ, φήσαντος, « Οὐκοῦν, εἶπε, οὐδὲ ἐγώ· πᾶς γὰρ μέτω- « πον εἰμί.»

4 Εἰ τὸ μέτωπον] Suſpicatur Faber ſcribendum, εἰ αὐτῷ τὸ μέτωπον; ſed συνεκδοχικῶς intelligit Kuhnius pro κατὰ τὸ μέτωπον. Fabro potius aſſentior.

ΕΚ ΤΩΝ

ΠΟΛΥΑΙΝΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΗΜΑΤΩΝ.

ΚΕΦ. α.

ΠΑΝ.

Διονύσου στρατηγὸς ἦν ὁ Πάν. οὗτος πρῶτος τάξιν εὗρεν, ὠνόμασε φάλαγγα, κέρας ἔταξε δεξιὸν καὶ λαιόν. ταύτῃ τοι ἄρα Κερασφόρον τὸν Πᾶνα δημιουργοῦσιν. Ἀλλὰ δὴ καὶ πρῶτος οὗτος πολεμίοις φόβον ἐνέβαλε σοφίᾳ καὶ τέχνῃ. 5 Ἦν γὰρ Διονύσῳ ἐν κοίλῃ νάπῃ, ἤγγειλαν οἱ σκοποὶ μυρίαν χεῖρα πολεμίων ἐπέκεινα στρατοπεδεύειν, ἔδεισεν ὁ Διόνυσος· οὐ μὴν ὅγε Πάν· ἀλλὰ ἐσήμαινε νύκτωρ 6 Διονυσιακῇ στρατιᾷ ἀλαλάξαι μέγιστον. Οἱ μὲν ἠλάλαξαν· ἀντήχησαν δὲ αἱ πέτραι, καὶ τὸ κοῖλον τῆς νάπης ἦχον πολλῷ

5 Ἦν γὰρ] Duorum alterum: vel τὸ ἦν mutandum in ἐπεὶ, vel ita legendum, Ἦν γὰρ Διόνυσος ἐν κοίλῃ νάπῃ ἤγγειλαν οἱ σκοποί. qui est familiaris in primis Polyaeno stylus. Casaubon. Cum variant hoc loco codices; quid si ὅτε, aut ejusmodi aliquid, excidisse dicamus; Ἦν γὰρ ὅτε Διονύσῳ, "Tempus erat cùm." Nam Maasvicii explicationem ferri vix posse arbitror: qui poni putat, pro ἦν γὰρ σὺν Διονύσῳ, per ellipsin praepositionis σὺν, neque id probant adducta exempla.

6 Διονυσιακῇ] Jul. Hyginus ex Eratosthene, ejusmodi Panis stratagema contra Titanas refert: "Hic etiam dicitur, cum Jupiter Titanas oppugnaret, primus objecisse hominibus (leg. hostibus) timorem, qui Panicos dicitur".

πολλῷ μείζονος δυνάμεως τοῖς πολεμίοις ἐνεποίησεν. Οἱ μὲν δὴ φόβῳ πληγέντες ἔφευγον. Τοῦ δὲ Πανὸς τὸ στρατήγημα τιμῶντες, 7 τὴν Ἠχὼ τῷ Πανὶ φίλην ᾄδομεν· καὶ τοὺς κενοὺς καὶ νυκτερινοὺς τῶν στρατευμάτων φόβους 8 Πανὶ κλήζομεν.

7 Τὴν Ἠχὼ] Ferunt Pana Deam Echo a[illegible]âsse; illiusque Theœtetus maritum fecit.

> Ὑλοβάτας φιλόδενδρος, ὀρειαύλου πό[illegible] Ἠχοῦς,
> Παίσκοπος, αἰγοφάγε μηλοφύλαξ [illegible]ίλας.

8 Πανὶ κλήζομεν] Πανικὰ Casaubonus; [illegible]λάνια, alii πανικῶς legunt. Nullam emendationem videtur Bochartus agnoscere; cum, "Pani tribuimus, vel nuncupamus," vertit.

Κ Ε Φ. β'.

Σ Ο' Λ Ω Ν.

Ἀθηναῖοι καὶ Μεγαρεῖς ἐπολέμουν χρόνῳ μακρῷ Σαλαμῖνος πέρι. Ἡσσώμενοι Ἀθηναῖοι νόμον ἐκύρωσαν, "Τῷ ἀγορεύσαντι πλεῖν ἐπὶ Σαλαμῖνος μάχη, θάνατος ἔστω". Σόλων τὸν θάνατον οὐ φοβηθεὶς, λύει τὸν νόμον, λύει δὲ ὧδε. ο Μανίαν ὑποκρίνεται, καὶ προελθὼν εἰς ἀγορὰν, Ἐλεγεῖα ᾖδεν. τὰ δὲ Ἐλεγεῖα ἦν Ἀρήϊα 1 ᾄσματα. τούτοις ἤγειρεν Ἀθηναίους ἐπὶ τὴν μάχην. Οἱ δὲ κάτοχοι ἐκ Μουσῶν, καὶ

9 Ἀθηναῖοι] Justinus, l. ii. c. 7. "Inter Athenienses et Megarenses de proprietate Salaminæ Insulæ, prope usque interitum armis dimicatum fuerat". Locum vide.

o Μανίαν] Justin. "Deformis habitu, more vecordium in publicum evolat". Στεφανωσάμενος, ait Laertius, εἰσέπεσεν εἰς τὴν ἀγοράν.

1 Ἄσματα] Plutarchus in vita Solonis, ex hoc poematio, quod Σαλαμὶς erat inscriptum, duos conservavit primos versus, qui integri erant centum, χαριέντως πάνυ πεποιημένοι.

> Αὐτὸς κῆρυξ ἦλθον ἀφ' ἱμερτῆς Σαλαμῖνος,
> Κόσμον ἐπέων ᾠδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

Hos etiam, cum aliis quatuor, habet Laërtius, ultimos uti arbitror;

> Ἴομεν εἰς Σαλαμῖνα, μαχησόμενοι περὶ νήσου
> Ἱμερτῆς, χαλεπόν τ' αἶσχος ἀπωσόμενοι.

Ἄρεος, αὐτίκα ἀνήγοντο ᾄδοντες ὁμοῦ καὶ ἀλαλάζοντες, καὶ Μεγαρεῖς κατὰ κράτος ἐνίκων. Καὶ πάλιν ἡ Σαλαμὶς Ἀθηναίων κτῆμα ἦν. Σόλων δὲ μάλα ἐθαυμάζετο, καὶ τὸν νόμον λύσας τῇ μανίᾳ, καὶ τὸν πόλεμον νικήσας τῇ μουσικῇ.

ΚΕΦ. γ'.

ΒΙΑΣ.

Κροῖσος Λυδὸς 2 ἐπιπλεῖν Νησιώταις παρεσκευάζετο. Βίας ὁ 3 Πριηνεὺς ἐξέπληξε τὸν Λυδὸν, εἰπών· "Οἱ Νησιῶται πολλὴν ἵππον ἐπί σε ὠνοῦνται". Ὁ δὲ γελάσας ἔφη, "Ὦ Ζεῦ, Νησιώτας ἐν ἠπείρῳ "λάβοιμι". Ὁ δὲ Βίας, "Τί δ' ἄλλο, ἔφη, κἀκεί-"νους 4 εὔχεσθαι Διῒ, ἢ ὅπως Κροῖσον τὸν ἠπειρώτην "ἐν θαλάττῃ λάβοιεν". Ὁ λόγος τοῦ Βίαντος Κροῖσον ἔπεισεν ἐπὶ τὰς νήσους πλεῦσαι μηκέτι.

2 Ἐπιπλεῖν] Legendum videtur, ἐπιπλεῖν τοῖς νησιώταις. Maasv.
3 Πριηνεύς] Teutami filius erat Bias, Priene natus, urbe Ioniæ maritima. Sumpta est ex Herodoto lib. hæc historia. Hoc idem alii Pittaco Mitylenæo adscribunt.
4 Εὔχεσθαι Διῒ] Antiquam lectionem εὔχεσθαι δὲ, videtur firmare Herodotus: Νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὔχεσθαι ἄλλο ἢ ἐπεί τε, &c. verum ex Herodoto apparet, structurâ etiam id exigente, verbum δοκεῖς, aut aliud consimile, è contextu excidisse.

ΚΕΦ. δ'.

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ.

Ἀθηναίοις ὁ 5 Θεὸς ἔχρησε· "6 Τεῖχος Τριτογενεῖ "ξύλινον διδοῖ 7 εὐρύοπα Ζεύς." Οἱ μὲν ἄλλοι Ἀθηναῖοι

5 Θεός] Apollo Pythius. Quædam consultò ex hoc capite omisi: Polyænum vide.
6 Τεῖχος] Integrum extat oraculum apud Herod. lib. 7. cujus vis tota in duobus his versibus continetur:

> Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς,
> Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τό σε τέκνα τ' ὀνήσει.

7 Εὐρύοπα] Jovis epitheton: est autem Æolica dialectus pro εὐρυόπης, ut νεφεληγερέτα et ἱππότα, aliaque id genus apud Homerum.

Ἀθηναῖοι τειχίζειν τὴν ἀκρόπολιν ἠγόρευον· Θεμιστοκλῆς δὲ εἰς τὰς 8 τριήρεις ἐμβαίνειν, ὡς ταύτας οὔσας τὸ ξύλινον τεῖχος τῶν Ἀθηναίων. Ἐπείσθησαν, ἐπέβησαν, ἐναυμάχησαν, 9 ἐνίκησαν.

8 Τριήρεις] Corn. Nepos in vita Themistoclis. "Deliberantibus Pythia respondit, ut mœnibus ligneis se munirent. Id responsum quo valeret quum intelligeret nemo, Themistocles persuasit, consilium esse Apollinis, ut in naves se suaque conferrent: eum enim a Deo significari murum ligneum".

9 Ἐνίκησαν] Persas navali prælio apud Salamina.

ΚΕΦ. ι.

ΟἹ Ἕλληνες νικήσαντες ἐν Σαλαμῖνι, βουλεύονται πλεῖν ἐφ' Ἑλλήσποντον, καὶ τὸ o ζεῦγμα λύειν, ἵνα Βασιλεὺς μὴ φύγῃ. Θεμιστοκλῆς ἀντιβουλεύεται, λέγων· "Βασιλεὺς ἀποληφθεὶς ἀναμαχεῖται τάχα. "Πολλάκις δὲ ἀπόνοια δίδωσιν, ὅσα μὴ ἔδωκεν "ἀνδρεία". Πέμπει δὲ πάλιν ὡς Βασιλέα εὐνοῦχον 1 ἄλλον Ἀρσάκην, οὑτωσὶ 2 προσαγορεύοντα. Εἰ μὴ φύγοι διὰ τάχους, ἡ γέφυρα τοῦ Ἑλλησπόντου διαλύεται. Βασιλεὺς ἔδεισε καὶ φθάσας τὸ Ἑλληνικὸν, διέβη τὸ ζεῦγμα, καὶ φυγὼν ᾤχετο. Θεμιστοκλῆς δὲ τοῖς Ἕλλησιν ἐφύλαξε τὴν νίκην ἀκίνδυνον.

o Ζεῦγμα] Plinius, "Primas angustias Hellespontum vocant. hac Xerxes constrato navibus ponte duxit exercitum". Mox pro ἀποληφθεὶς, codex Cantab. ἀπολειφθεὶς.

1 Ἄλλον] Prius enim ad Xerxem alium de pugna cum Græcis committenda, clam miserat Themistocles.

2 Προσαγορεύοντα] Legendum videtur προσαγορεύσοντα. Sed simili etiam aliis in locis structurâ utitur Polyænus. Et mox φύγοις, secunda persona pro φύγοι.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Ἀθηναῖοι 3. τὰ τείχη τῦ Ἄςεος ἤγειραν· Λάκωνες ἐφθόνυν. Ἠπάτησεν αὐτὺς ὁ Θεμιςοκλῆς, ὁ δὲ τρόπος τῆς ἀπάτης ἦν 4 ὗτος. Ἀφίκετο εἰς Λακεδαίμονα πρεσβευτὴς, καὶ ἦν πρὸς τὺς Λάκωνας ἔξαρνος, ἦν μὴν ὐκ ἐγείρεσθαι τὸ τεῖχος. Εἰ δὲ ἀπιςεῖτε, ἔφη, τὺς ἀρίςυς ἐκπέμψατε κατασκόπυς, ἐμὲ κατασχόντες. Οἱ μὲν ἔπεμψαν. Θεμιςοκλῆς δὲ κρύφα πέμψας, ἐνετείλατο Ἀθηναίοις κατέχειν τὺς κατασκόπυς, ἕς' ἂν ἐγείρωσι τὸ τεῖχος. Ἐπειδὰν δ' ἐγείρωσι, μὴ πρότερον αὐτὺς ἀποπέμπειν, εἰ μὴ πρόσθεν αὐτὸν ἀπολάβοιεν. Καὶ ταῦτα ὗτως ἐγένετο. Ἐγέρθη τὸ τεῖχος, καὶ ἐπανῆλθε Θεμιςοκλῆς, ἀπεδόθησαν οἱ κατάσκοποι, ἐτειχίσθησαν 5, Ἀθῆναι, Λακεδαιμονίων ἀκόντων.

3 Τὰ τείχη] Diruta bello Perſico; quorum ædificationem prohibebant Lacedæmonii, ne extra Peloponneſum loca eſſent munita, quæ hoſtes poſſiderent.

4 Οὗτος] Delent hanc vocem MSS. ut et quod ſequitur, εἰς Λακεδαίμονα: et poſſet, ut eſt ſtilus Polyæni, utrumque commode abeſſe, nec non ſequens ἔφη quod nec codices, nec interpretes, agnoſcunt. Maaſv.

5 Ἀθῆναι] Ita repoſuit è codice Florentino. Maaſvicius, pro Ἀθηναῖοι, quod prius obtinuerat.

ΚΕΦ. ζʹ.

ἈΡΙΣΤΕΙΔΗΣ.

Ἀριςείδης 6 καὶ Θεμιςοκλῆς 7 ἐχθρότατοι πάντων ὄντες, 8 διεπολιτεύοντο. Τῦ δὲ Πέρσυ διαβάντος,

6 Ἀριςείδης] Ariſtides Lyſimachi filius, Athenienſis, Juſtus appellatur.

7 Ἐχθρότατοι] Inimicitiam uſque à pueritia conceptam habuit cum Themiſtocle, hoc periculoſo ſolummodo tempore intermiſſam.

8 Διεπολιτεύοντο] Contrarias in repub. ſequebantur partes. Nepos, in vita Ariſt. "Namque obtrectarunt inter ſe". Ita inferius capite de Geſcone; ὑπὸ τῶν διαπολιτευομένων διαβληθείς.

τες, ἀλλήλων λαβόμενοι, τῆς πόλεως ἔξω προελθόντες, ἐς ταὐτὸν ἑκάτερος τὴν δεξιὰν χεῖρα καθιέντες, συνηγμένων τῶν δακτύλων, ἐπεφώνουν· "Τὴν ἔχθραν ἐνταῦθα κατατιθέμεθα, ἕως ἂν πρὸς τὸν Πέρσην διαπολεμήσωμεν". Ταῦτ' εἰπόντες, αἴροντες τὰς χεῖρας διαλελυμένων τῶν δακτύλων, ὡς δή τι κατατεθεικότες, ἔπειτα συγχώσαντες τὸν βόθρον ἐπανῆλθον, καὶ διετέλεσαν παρὰ πάντα τὸν πόλεμον ὁμονοοῦντες. "Ἡ δὲ τῶν στρατηγῶν ὁμόνοια μάλιστα δὴ τοὺς βαρβάρους ἐνίκησεν."

ΚΕΦ. η'.

ΑΡΧΙΔΑΜΟΣ.

[9] Ἀρχίδαμος ἐν Ἀρκαδίᾳ μέλλων παρατάσσεσθαι τῇ ὑστεραίᾳ, ἐπέρρωσε τοὺς Σπαρτιάτας, διὰ νυκτὸς βωμὸν ἱδρυσάμενος, καὶ κοσμήσας ὅπλοις λαμπροτάτοις, καὶ ἵππους δύο περιάγων. Ἐπεὶ δὲ ἦν ἕως, οἱ λοχαγοὶ καὶ οἱ ταξίαρχοι καινὰ ὅπλα, καὶ δυοῖν ἵπποιν ἴχνη, καὶ βωμὸν [0] αὐτόματον ἰδόντες, διήγγειλαν, ὡς οἱ [1] Διόσκουροι συμμαχήσοντες ἥκοιεν. Οἱ στρατιῶται θαῤῥήσαντες, καὶ γνώμας ἔνθεοι γενόμενοι, γενναίως ἠγωνίσαντο, καὶ τοὺς Ἀρκάδας ἐνίκησαν.

9 Ἀρχίδαμος] Lacedæmoniorum rex ὁ Ζευξιδάμου.
0 Αὐτόματον] Nullo scilicet apparente, qui eam erexerit.
1 Διόσκουροι] Castor et Pollux, præcipuo apud Spartanos honores culti; in ea quippe civitate essent ex Leda geniti.

ΚΕΦ. θ'.

Ἀρχίδαμος νύκτωρ τοὺς στρατιώτας ἦγεν ἐπὶ Κάρυας. Ὁδὸς ἦν ἄνυδρος, τραχεῖα, πολλή· καὶ

ἠγανάκτουν

ἠγανάκτυν οἱ ϛρατιῶται τῷ πόνῳ. Παρεμυθεῖτο αὐτὺς Ἀρχίδαμος, ὡς οἷόν τε ἦν, καὶ παρεκάλει μηδαμῶς ἐνδιδόναι. Ἐπεὶ δὲ ἄφνω προςπεσόντες, καὶ πολλὺς τῶν πολεμίων κτείναντες, ἐξεῖλον τὸ χωρίον· οἱ μὲν ἐδειπνοποιῦντο ἐπὶ τῇ νίκῃ γεγηθότες. Ἀρχίδαμος δὲ ἤρετο, πηνίκα δοκῦσιν ἁλῶναι τὴν πόλιν; Λεγόντων δὲ τῶν μὲν, ἡνίκα προςεβάλομεν· τῶν δὲ, ἡνίκα ἐτοξεύομεν· "Οὐδαμῶς, ἔφη αὐτὸς, "ἀλλ' ὅτε τὴν πολλὴν καὶ ἄνυδρον ὁδὸν ἐπορευόμεθα· "Τὸ γὰρ βύλεσθαι πονεῖν, πάντων κρατεῖν πέφυκεν".

ΚΕΦ. ι.

ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ.

[2] Ἀγησίλαος περὶ [3] Κορώνειαν [4] ὅσον ὔπω παρετάσσετο· ἧκέ τις ἀγγέλλων· Τέθνηκε [5] Πείσανδρος ὁ ναύαρχος Λακεδαιμονίων, ἡττηθεὶς ὑπὸ Φαρναβάζυ. Ὅπως ὖν ἀθυμία καὶ φόβος μηδαμῶς ἐμπέσοι τῷ ϛρατεύματι, Ἀγησίλαος προςτάσσει τοῖς ἀγγέλοις, τἀναντία πρὸς τὺς ϛρατιώτας ἀγγέλλειν· Λακεδαιμόνιοι νικῶσιν ἐν τῇ θαλάττῃ. Ἀλλὰ μὴν καὶ αὐτὸς προῆλθεν ἐϛεφανωμένος, ἔθυσεν [6] Εὐαγγέλια, διέπεμψε τοῖς φίλοις μερίδας ἀπὸ τῶν ἱερείων.

2 Ἀγησίλαος] Agesilaus, rex Lacedæmonius; quo Xenophon usus est familiarissimè.

3 Κορώνειαν] Contra Athenienses et Bœotios, apud Coroneam Bœotiæ urbem, pugnavit: quos gravi prælio vicit.

4 Ὅσον ὔπω] Latinè, tantum non, modo non. Ita Thucydides in Oratione Corcyræorum, ἐς τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον ὐ παρόντα πόλεμον, vel ut est in margine, ὅσον ὔπω, eadem locutione usus est Euripides in Hecuba, v. 143. Ἥξει δ' Ὀδυσσεὺς ὅσον ὐκ ἤδη. Mox adfuturus est Ulysses. Simplici vero σ scribe Ὀδυσεὺς, aliter stet versus: est enim Anapæsticus.

5 Πείσανδρος] Frater fuit uxoris Agesilai, rei militaris imperitus.

6 Εὐαγγέλια] Sacrificia ob lætum nuncium.

ἱερείων. Οἱ στρατιῶται ταῦτα ἀκέσαντες, καὶ ὁρῶντες, πλέον θαῤῥήσαντες, μετὰ μείζονος προθυμίας ἐν τῇ Κορωνείᾳ παρετάξαντο.

ΚΕΦ. ια.

Ἀγησίλαος ἐν Κορωνείᾳ 7 Ἀθηναίους ἐνίκησεν· ἤγγειλέ τις, Οἱ πολέμιοι συμφεύγουσιν εἰς τὸν νεὼν 8 τῆς Ἀθηνᾶς· ὁ δὲ προσέταξεν, ἐὰν αὐτοὺς οἱ καὶ βούλοιντο ἀπιέναι· ὡς ἄρα 9 εἴη σφαλερὸν συμπλέκεσθαι τοῖς ἐξ ἀπονοίας ἀναμαχομένοις.

7 Ἀθηναίους] Vera lectio Ἀθηναίους καὶ Βοιωτούς. adi Historicos. Casaub.
8 Τῆς Ἀθηνᾶς] Cognomento Itoniæ.
9 Εἴη σφαλερόν] Aliter Nepos: scilicet quia antetulit iræ religionem, eos vetuit violari.

ΚΕΦ. ιβ'.

Ἀγησίλαος εἰς Ἀσίαν ὅτε διέβη, καὶ ο τὴν Βασιλέως ἐλυμαίνετο, 1 Τισαφέρνης ἀνοχὰς συνέθετο. Αἱ δὲ ἀνοχαὶ, τρεῖς μῆνες, ἐφ' ᾧ τε βασιλέα πεῖσαι, Ὅσαι πόλεις Ἑλληνίδες ἐν Ἀσίᾳ, καὶ δὴ αὐτονόμους ἀφεῖναι· Οἱ μὲν Ἕλληνες ἀνέμενον τὴν προθεσμίαν· ὁ δὲ Πέρσης πολλὴν χεῖρα συλλέξας, ἐπέθετο τοῖς Ἕλλησιν. 2 Ὀῤῥωδία καὶ φόβος. Ἀγησίλαος δὲ φαιδρὸς τὴν ὄψιν, μάλα δὴ γαννύμενος στρα-

o Τὴν Βασιλέως] Χώραν supple, seu γῆν. Sed Βασιλέων, κατ' ἐξοχὴν dicitur. Βασιλεὺς μέγας, ὁ τῶν Περσῶν. τοὺς δὲ ἄλλους λέγοντες προσετίθεσαν καὶ τῶν ἀρχομένων, τὰ ὀνόματα· οἷον, Λακεδαιμονίων, Μακεδόνων, ut Suidas dicit.
1. Τισαφέρνης] Summum habuit imperium inter præfectos regios. Mox, an quarto casu τρεῖς μῆνας legendum? Codd. Casauboni, εἰς τοὺς μῆνας.
2 Ὀῤῥωδία] Supple ἐγίνετο. nihil mutandum. Casaub.

ἐστρατήγησε, λέγων· 3 "Χάριν οἶδα Τισσαφέρνῃ τῆς "ἐπιορκίας· ἑαυτῷ μὲν γὰρ πολεμίους τοὺς Θεοὺς ἐποίη"σεν, ἡμῖν δὲ συμμάχους. Ἴωμεν δὴ θαρροῦντες "ὡς μαχούμενοι μετὰ τηλικούτων συμμάχων". Ἀνεθάρρησαν οἱ Ἕλληνες τῷ λόγῳ τοῦ στρατηγοῦ, καὶ συμβαλόντες τοὺς βαρβάρους ἐνίκησαν.

3 Χάριν οἶδα] Corn. Nepos in vita Agesil. "Multum in eo se consequi dicebat, quòd Tissaphernes perjurio suo et homines suis rebus abalienaret, et Deos sibi iratos redderet: Se autem servatâ religione confirmare exercitum, quum animadverteret Deorum numen facere secum, hominesque sibi conciliare amiciores, quod iis studere consuessent, quos conservare fidem viderent". Pulcherrime vero Homerus, Iliad. δ'. v. 234.

———Μήπω τι μεθίετε θούριδος ἀλκῆς·
Οὐ γὰρ ἐπὶ ψεύδεσσι πατὴρ Ζεὺς ἔσσετ' ἀρωγός.

Κ Ε Φ. ιγ'.

Ἀγησίλαος ἐν τῇ Σπάρτῃ στάσεως γινομένης, ὥστε τῶν 4 ὁπλιτῶν οἱ πολλοὶ κατελάβοντο 5 λόφον ἱερὸν Ἀρτέμιδος 6 Ἰσσωρίας ἐγγὺς Πιτάνης· ἐνέκειντο δὲ Βοιωτοὶ καὶ Ἀρκάδες ἐμβεβληκότες· καὶ δέος ἦν ἀμήχανον 7 ἐν τῷ τε πολέμῳ καὶ 8 στάσει. Οὐ μὴν αὐτὸς ἔδεισεν. Ἀλλὰ τὸ μὲν ὅπλοις βιάζεσθαι τοὺς ἐπὶ τοῦ λόφου σφαλερὸν, τὸ δὲ ἱκετεύειν 9 ταπεινὸν ὂν, παρῆκεν.

4 Ὁπλιτῶν] Adolescentulos vocat Nepos, hostium adventu perterritos. πονηρούς vocat Plutarchus, et circiter ducentos fuisse scribit.

5 Λόφον] Locum extra urbem editum: Plutarchus ὀχυρὸν καὶ δυσεκβίαστον τόπον.

6 Ἰσσωρίας] Ἰσσώριον ὄρος τῆς Λακωνικῆς, ἀφ' οὗ ἡ Ἄρτεμις Ἰσσωρία. Stephanus. Sed pro Ἰσσωρίας, quidam codices habent Ὀρθίας; quo nomine Lacedæmonii Dianam coluerunt.

7 Ἐν τῷ τε πολέμῳ] Epaminonda Spartam oppugnaturo, post calamitatem illam apud Leuctra Lacedæmoniis acceptam.

8 Στάσει] Ita in contextu reposui, pro στάσις· quam lectionem agnoscunt Codd. teste Casaubono. Præpositio ἐν idem hoc loco valet, ac διὰ τοῦ τε πολέμου.

9 Ταπεινὸν ὂν] Participium ὂν Maasvic. ejecit, nullâ ratione. Accusativus ponitur absolute: ita ἄδηλον ὂν Thucyd. pro ἀδήλου ὄντος.

παρῆκεν. Αὐτὸς δὲ μόνος ἄοπλος ἀτρέπτῳ καὶ πολλῷ τῷ προσώπῳ πρὸς τὸν λόφον ἐλθὼν· Οὐκ ἐνταῦθα, ἔφη, ὦ νεανίαι, ὑμᾶς ἔταξα. Ἀλλ' ὑμεῖς μὲν, ἐς τόνδε τὸν λόφον, ἕτερον δείξας· ὑμεῖς δὲ, ἐς τόδε τὸ χωρίον ἄπιτε, καὶ φρουρεῖτε. o Οἱ δὲ Λάκωνες, ὡς ἀγνοοῦντος τὴν διάνοιαν αὐτῶν τῆς ἀποστάσεως, κατησθήσθησαν. 1 καὶ οἷς προσέταξεν ἐκπειθῶς ἀνεχώρησαν· νύκτωρ δὲ τοὺς ἐξάρχους τῆς στάσεως ἄνδρας δώδεκα, ἄλλον ἄλλῃ ὑπεξάγων, ἔπαυσε τὴν στάσιν.

o Οἱ δὲ Λάκωνες] Melius forte legeris ita: Οἱ δὲ, Λάκωνος ὡς ἀγνοοῦντος. "Rege ſcilicet ignorante Ageſilao". Vix enim eo digni ſunt nomine: pauci transfugæ adoleſcentuli.

1 Καὶ οἷς] Legendum videtur ὡς quo, ait Maaſvicius. Sed nulla id neceſſitas poſtulat, cum ex εὐπειθῶς (malim εὐπειθῶς) dependet. Verum facillime ὡς, cum Vultejo interprete legas, qui vertit, quemadmodum præcepit.

ΚΕΦ. ιδ'.

ΕΠΑΜΙΝΩΝΔΑΣ.

Ἐπαμινώνδας ἐν Λεύκτροις προσῆγεν ἤδη τὴν φάλαγγα. Θεσπιεῖς ἐθελοκακοῦντες εἵποντο· οὐκ ἠγνόησεν Ἐπαμινώνδας, ἀλλ' ὅπως μὴ ταράττοιτο ἡ τάξις ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἐκήρυξε· Βοιωτῶν 2 ἀπιέναι τοῖς βουλομένοις ἐξεῖναι. Θεσπιεῖς μὲν αὐτοῖς ὅπλοις ἀπηλλάσσοντο. Ἐπαμινώνδας δὲ τοῖς μείνασιν ὁπλίταις συντεταγμένοις καὶ προθύμοις χρησάμενος, εὐκλεῶς ἐνίκησεν.

2 Ἀπιέναι] Idem fere commentum habes poſtea in Iphicrate. Sed primo verſu προῆγεν malim, ut alibi locutus eſt Polyænus ſæpiſſime.

ΚΕΦ. ιε.

Ἐπαμινώνδας Θηβαίων ἡγεῖτο, Λακεδαιμονίων Κλεόμβροτος. 3 Λεῦκτρα ἔνθα ἡ μάχη. Τὸ μὲν

ἔργον

ἔργον ἰσόῤῥοπον ἦν. Ἐπαμινώνδας παρὰ Θηβαίων ᾐτήσατο, Ἓν βῆμα χαρίσατέ μοι, καὶ τὴν νίκην ἕξομεν. Ἐπείσθησαν, ἐνίκησαν· οἱ Λάκωνες εἶξαν, καὶ Κλεόμβροτος ὁ βασιλεὺς ἔπεσεν ἐν τῇ μάχῃ.

3 Λεῦκτρα] Vicus Bœotiæ hac pugna nobilis, juxta Thespias. Sed mox pro χαρίσατε, codex Cant. habet Infinitivum χαρίσασθαι; alii vero χαρίσασθε, quod sane prætulerim.

Κ Ε Φ. ις'.

Ἐπαμινώνδας προτρέπων Θηβαίους προθύμως ὁρμῆσαι ἐπὶ Λακεδαιμονίους, μέγιστον ἔχιν συλλαβὼν, ἔδειξεν αὐτοῖς καὶ πάντων ἐναντίον τὴν κεφαλὴν τοῦ θηρίου συντρίψας· "Ὁρᾶτε, ἔφη, ὅτι τὸ "λοιπὸν σῶμα ἄχρηστον, τῆς κεφαλῆς οἰχομένης. "4 Οὕτω δὴ αἱ τῶν πολεμίων κεφαλαὶ, ἤντε τὸ Λα"κωνικὸν τοῦτο συντρίψωμεν, τὸ λοιπὸν σῶμα τῶν "συμμάχων ἄχρηστον". Τούτῳ τῷ παραδείγματι Θηβαῖοι πεισθέντες, ὁρμήσαντες προθύμως ἐπὶ τὴν φάλαγγα τὴν Λακωνικὴν, ἐτρέψαντο, καὶ τὸ πλῆθος τῶν συμμάχων ἔφυγεν.

4 Οὕτω δὴ αἱ] Post κεφαλαὶ, monente Maasvicio, ὑποστιγμὴν posui, ut opem aliquam sententiæ laboranti afferrem. Sed ita emendat Casaubonus: οὕτω δὴ ἢν τὰς τῶν πολεμίων κεφαλὰς, τὸ Λακωνικὸν τοῦτο συντρίψωμεν. Nec aliter Interpres Vulteius videtur legisse, dum vertit; "Ita si hostium capita, nempe Laconicum hoc, contriverimus".

Κ Ε Φ. ιζ'.

ἹΠΠΟΔΑΜΑΣ.

Ἱπποδάμας ὑπὸ Ἀρκάδων ἐν 5 Πρασίαις ἐπολιορκεῖτο. Λιμὸς ἦν. Οἱ Σπαρτιᾶται κήρυκα ἔπεμψαν·

5 Πρασίαις] Laconiæ oppidum. Est iam aliud ejusdem nominis maritimum in agro Attico.

ψαι· εἴσω παρελθεῖν Ἀρκάδες οὐκ ἐπέτρεψαν. Ἱπποδάμας ἀπὸ τοῦ τείχους τῷ κήρυκι ἀπεκρίνατο· Τοῖς 6 Ἐφόροις ἄγγελε, τὴν Γυναῖκα κωλύειν, τὴν ἐν τῷ ἱερῷ 7 τῆς Χαλκιοίκου δεδεμένην. Οἱ μὲν Ἀρκάδες οὐκ ἐνόησαν· οἱ δὲ Λάκωνες συνῆκαν, ὅτι λιμὸν κωλύειν ἐπιστέλλοι. Ἦν γὰρ ἐν τῷ ἱερῷ 7 τῆς Χαλκιοίκου ἀνακειμένη Λιμοῦ γραφὴ, γυνὴ γεγραμμένη, ὠχριῶσα, λεπτὴ, τὼ χεῖρε ὀπίσω δεδεμένη. Ὥστε τὸ ἀφανὲς τοῖς πολεμίοις, φανερὸν τοῖς πολίταις Ἱπποδάμαντος ἦν.

6 Ἐφόροις] Ephori, penes quos ſummum imperium erat. alii a Theopompo, alii ab ipſo fuiſſe Lycurgo inſtitutos dicunt.

7 Τῆς Χαλκιοίκου] Ædes Minervæ Spartana, quæ Chalciæcus vocatur. SUIDAS. Χαλκίοικος, ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ ἦ, ὅτι χαλκοῦν οἶκον εἶχεν, ἢ διὰ τοὺς Χαλκιδεῖς τοὺς ἐν Εὐβοίᾳ φυγάδας αὐτὴν κτίσαι. In hoc templo Pauſanias inediâ interemptus eſt.

ΚΕΦ. ιη'.

ἈΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ.

ἈΡιστομένης Μεσσηνίων ἡγεμὼν τρὶς 8 Ἑκατομφόνια θύσας κατὰ Λακεδαιμονίων, ἰσχυροῖς ποτὲ τραύμασι περιπεσὼν, ἑάλω σὺν ἄλλοις πλείοσιν. Ἔδοξε τοῖς Λάκωσιν ἅπαντας 9 καταχρημνίσαι· τοὺς μὲν ἄλλους γυμνοὺς, τὸν δὲ Ἀριστομένην διὰ τὴν δόξαν τῆς ἀρετῆς ἐν τοῖς ὅπλοις. Οἱ μὲν δὴ ἄλλοι κατενεχθέντες παραχρῆμα ἐτελεύτησαν· τοῦ δὲ Ἀριστομένους 0 ἡ ἀσπὶς ἐφελκομένη τὸν ἀέρα, ἐλαφρῶς

8 Ἑκατομφόνια] Si quis centum hoſtes interfeciſſet, Jovi hominem ſacrificabat apud Ithonem, urbem in agro Meſſeniaco: atque ea ſacra Ἑκατομφόνια ſunt appellata. Caſaubon.

9 Καταχρημνίσαι] Dejiciebantur in foveam nomine Καιάδαν, ſive Κεάδαν. Maaſvic.

0 Ἡ ἀσπὶς] Inſigne hujus clypei fuit aquila expanſis ad extremas clypei crepidines alis. Unde orta fabula, aquilam ſcilicet, cum in foveam præcipitaretur à Lacedæmoniis Ariſtomenes, advolaſſe, expanſiſque alis decidentis corpus illæſum ad fundum detuliſſe. Maaſvic.

αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν κατήνεγκεν. Ὁ δὲ ἐς τὸ ὕψος ἀναβλέπων, καὶ τοὺς κρημνοὺς ἐν κύκλῳ περιέχοντας, οὐκ ἀνῆκε τῆς ἐλπίδος. ἀλλὰ τὸ σύμπαν ὄρος ἀνασκοπούμενος, καταγνόησας εἴσδυσιν στενωτάτην, καὶ δι' αὐτῆς [1] ἀλώπεκας εἰσιούσας, ἀπὸ τῶν κειμένων νεκρῶν ὀστοῦν κλάσας, μιᾶς τῶν ἀλωπέκων λαβόμενος τῆς οὐρᾶς, δακνόμενος ὑπ' αὐτῆς [2] συνεξεδύετο, τὰ στενοπόρα τοῦ ὄρους τῷ ὀστῷ [3] παραίρων καὶ παρακόπτων. Καὶ δὴ προελθὼν ἧκεν εἰς τοὺς Μεσσηνίους, προϊέναι μέλλοντας ἐς τὴν μάχην· καὶ αὐτίκα ὁπλισάμενος αὐτὸς ἡγεῖτο τῆς φάλαγγος. Οἱ δὲ Λάκωνες Ἀριστομένην ἰδόντες πάλιν ἐν τοῖς ὅπλοις, πάλιν ἀριστεύοντα, πάλιν διώκοντα τὸν βεβλημένον κατὰ τῶν κρημνῶν, ἀφ' ὧν οὐδεὶς ἐσώθη πώποτε, πάντες ἐνέκλιναν ἐς φυγήν, θνητῆς φύσεως μείζονα εἶναι τὸν ἄνδρα ἡγούμενοι.

1 Ἀλώπεκας] Ita reposui, cum prius ἀλώπεκες et εἰσιόντες legeretur, partim ex fide codicis Florentini, partim ex conjectura Maasvicii. Notes etiam στενωτάτην scribi contra Grammaticorum regulas.

2 Συνεξεδύετο] Vulgatæ edit. συνεξέδυ αὐτῇ. quæ lectio cum merito displicebat, secutus sum auctoritatem codicum calamo exaratorum; nec aliter videtur legisse Interpres.

3 Παραίρων] Pausanias refert Aristomenem, postquam vulpem aliquamdiu secutus erat, et altera manu Chlamydi involuta morsum ejus impediverat, animadverso tandem cuniculo nihilo ampliore, quam quo vulpes posset cadere, feram dimisisse, et manibus antro sibi minime pervio reddito ampliore, salvum ad suos evasisse. Maasvic.

Κ. Εξ. Φ. ιθ'.

ΑΡΙΣΤΟΜΕΝΗΣ ὁ Μεσσήνιος, Λακεδαιμονίων τοῖς Διοσκούροις πάνδημον θυσίαν ἐπιτελούντων, [4] μετὰ ἑνὸς φίλου, λευκῶν ἵππων ἐπιβήσαν ἄμφω, καὶ ταῖς κεφαλαῖς

4 Μετὰ ἑνὸς φίλου] Rectius μεθ' ἑνὸς, elisa per Apostrophum vocali.

κεφαλαῖς [5] περιεθηκάτην χρυσοῦς ἀστέρας, καὶ νυκτὸς ἤδη προϊούσης ἐπεφάνησαν κατὰ σύμμετρον διάστημα τοῖς Λακεδαιμονίοις, ἔξω πόλεως μετὰ γυναικῶν καὶ παιδίων πανηγυρίζουσιν. Οἱ μὲν δὴ Διοσκούρων ἐπιφάνειαν ἡγηθέντες γεγονέναι, προῄεσαν ἐς μέθην καὶ ἡδονὴν πλείονα· οἱ δὲ ἀπὸ τῶν ἵππων καταβάντες, τὰ ξίφη σπασάμενοι, πλείστους καταφονεύσαντες αὐτῶν, καὶ δὴ ἀφιππεύσαντες ᾤχοντο.

5 Περιεθηκάτην] Cum ἐπέβησαν tertia plural. et ἐπεφάνησαν leguntur, non video, cur περιέθηκαν quoque non sit legendum.

ΚΕΦ. κʹ.

ἩΓΗΤΟΡΙΔΗΣ.

ΘΑ'σον [6] ἐπολιόρκουν Ἀθηναῖοι. νόμον ἐκύρωσαν Θάσιοι· "Τῷ γράψαντι σπείσασθαι πρὸς Ἀθηναίους, "Θάνατος ἔστω". Ἡγητορίδης Θάσιος ὁρῶν πολίτας ἀπολλυμένους μακρῷ πολέμῳ καὶ λιμῷ, βρόχον τῷ τραχήλῳ περιβαλὼν, ἐς ἐκκλησίαν εἰσελθών· "Ἄνδρες, "ἔφη, πολῖται, ἐμοὶ μὲν ὡς βούλεσθε, καὶ ὡς ὑμῖν "συμφέρει, χρήσασθε· τοὺς δὲ ὑπολειπομένους πολί-"τας διασώσατε, τῷ ἐμῷ θανάτῳ λύσαντες τὸν νό-"μον". Θάσιοι ταῦτα ἀκούσαντες, καὶ τὸν νόμον ἔλυσαν, καὶ τὸν Ἡγητορίδην σῶον ἐφύλαξαν.

6 Θάσον] Insula maris Ægæi, inter Lemnon insulam et Abderam urbem sita; uberi frugum proventu, ut et vino optimo nobilitata; Dionysius in Situ Orbis.

Ὠγυγίη τε Θάσος, Δημήτερος ἀκτή.

ΚΕΦ. κά.

ἸΦΙΚΡΑ'ΤΗΣ.

Ἰφικράτης 7 ἐπὶ τοὺς πολεμίους προῆγε τὴν φάλαγγα· τῶν στρατιωτῶν τινὲς ὀκνηροὶ, καὶ δειλοὶ, καὶ ὠχριῶντες εἵποντο. Τούτους ἰδὼν Ἰφικράτης, κατὰ βραχὺ προελθὼν, ἐκήρυξε· "Τῆς στρατείας ἄφνω γενομένης, "εἴ τις ἀπολέλοιπέ τι, ἀναστρεφέτω, καὶ παρασκευ"ασάμενος καλῶς ἐπανηκέτω". Ἤσθησαν οἱ δειλοὶ, καὶ αὐτίκα ἀνέστρεψαν. ὁ δὲ Ἰφικράτης οὐκ ἀναμείνας, "Νῦν, ἔφη, ἄνδρες, τῶν ἀνδραπόδων ἀπηλλαγμέ"νων, ἡμεῖς τοῖς πολεμίοις συνάπτωμεν, ἵνα καὶ μόνοι "τοὺς καρποὺς τῆς ἀνδραγαθίας λάβωμεν". Πολλῷ μᾶλλον οἱ στρατιῶται ἐθάῤῥησαν, καὶ συμβαλόντες ἄνευ τῶν δειλῶν ἐνίκησαν.

7 Ἰφικράτης] Atheniensium dux, exercitibus præfuit annos viginti natus.

ΚΕΦ. κβ'.

Ἰφικράτης Λακεδαιμονίοις 8 παραταξάμενος ἤρχετο. Πολλοὶ παρεκάλουν αὐτὸν, ὅπως ἀποφήνῃ τὸν μὲν χιλίαρχον, τὸν δὲ πεντακοσίαρχον· καὶ ἄλλος ταξίαρχος, καὶ λοχαγὸς ἕτερος ἐσπούδαζε γενέσθαι. πάντας τοὺς παρακαλοῦντας ἀνεβάλετο εἰς καιρὸν ἐπιτήδειον. ὁ δὲ καιρὸς οὗτος ἦν. Προάγει τὴν φάλαγγα, καὶ καθιστάμενος τὴν τάξιν, ἐκέλευσεν ἐν ἀπορρήτῳ κινῆσαι 9 πανικὸν, ὡς τῶν πολεμίων ἐμβεβληκότων. Ταραχὴ μεγάλη

8 Παραταξάμενος] Videtur potius παραταξόμενος legendum : quam lectionem agnoscunt MSS. quemadmodum paulo post ἀντιταξάμενοι.

9 Πανικόν] Vetus lectio, σημῆναι Παιανικόν. Sed sequentia contextum videntur confirmare.

μεγάλη πάντων. Οἱ μὲν ψιλοὶ φοβηθέντες ἀνεχώρουν, οἱ δὲ ἀνδρεῖοι προῆλθον ἀντιταξόμενοι τοῖς πολεμίοις. Ἰφικράτης γελάσας, ὡμολόγησε τὸ πανικὸν αὐτὸς κεκινηκέναι, πειρώμενος τῶν δυναμένων ἡγεῖσθαι. ° Τοῖς μὲν δὴ μείνασι χιλιαρχίας καὶ ταξιαρχίας ἔδωκε· τοὺς δὲ ἀναχωρήσαντας ἐκέλευσε τούτοις ἕπεσθαι.

° Τοῖς μὲν δὴ] Praeferenda videtur antiqua Lectio, quam suo loco Maasvicius ejecit; Τοῖς μὲν δὴ μείνασι, χιλιάρχοις καὶ ταξιάρχοις ἔδωκεν εἶναι.

ΚΕΦ. κγʹ.

Ἰφικράτης καὶ ἐν τῇ 1 φιλίᾳ τὸν χάρακα ἐβάλλετο, λέγων· "Οὐ στρατηγικὸν τὸ οὐκ ᾤμην.

1 Φιλίᾳ] Supple γῇ seu χώρᾳ. Et pro ἐβάλλετο, fortasse ἐβάλετο reponendum, [illegible] ut in Alexandro. Κεφ. κϛʹ.

ΚΕΦ. κδʹ.

Ἰφικράτης προδοσίας δίκην ἔφευγεν· Ἀριστοφῶν καὶ Χάρης ἐδίωκον. Αἰτία δὲ ἦν, ὅτι ἄρα περὶ 2 Ἔμβατα δυνάμενος ἑλεῖν 3 τοὺς πολεμίους, οὐ διεναυμάχησεν. Ὁρῶν δὲ τὸ δικαστήριον ὑποφερόμενον εἰς τοὐναντίον, τοῦ λόγου παυσάμενος, παρέφηνε πᾶσι τὸ ξίφος τοῖς δικασταῖς. Οἱ δὲ καταδείσαντες, μὴ τὴν ἑταιρίαν ὅλην ἐξοπλίσας, κυκλώσειε τὸ δικαστήριον ἄφεσιν

2 Ἔμβατα] Τόπος τῆς Ἐρυθραίας, Stephan. Est autem Embatus Erythrae in Asia juxta Arginum promontorium. Embata etiam appellantur angustiae illae inter Chium insulam atque Erythram: ut ex Scholiaste Thucydidis patet: ἐς Ἔμβατον, τὸ στενὸν τὸ μεταξὺ Χίου καὶ Ἐρυθρῶν.

3 Τοὺς πολεμίους] Hoc bello Sociali contigit: cum Chii, Rhodii, Coi, et Byzantini ab Atheniensibus descivissent. Mox copulativam δὲ inserui post Ὁρῶν, ex fide codicis Cantab.

4 ἄφεσιν αὐτῷ πάντες ἐψηφίσαντο. Μετὰ τὴν νίκην 5 ψηφίσαντές τινας, ὡς παρεχρήσατο τοὺς δήμους· "Εὐήθης ἂν εἴη, ἔφη, ὑπὲρ Ἀθηναίων μὲν στρατηγῶν, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ δὲ πρὸς Ἀθηναίους μηκέτι".

4 Ἄφεσιν] Ita etiam Nepos. Iphicratem cum Timotheo, fuisse judicio absolutum; aliter verò Diodorus: Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι παροξυνθέντες ἐζημίωσαν αὐτοὺς πολλοῖς ταλάντοις, καὶ τῆς στρατηγίας ἀπέστησαν.

5 Ψηφίσαντές] Casaubonus φήσαντος ad oram vulgatæ notarat. Maasvic. Mox post στρατηγῶν, τοσάκις videtur excidisse, aut aliud consimile.

ΚΕΦ. κϛ.

ΓΕΣΚΩΝ.

Ἀμίλκας Καρχηδονίων, 6 ἄριστος στρατηγὸς τῶν ἐν Λιβύῃ στρατηγῶν, πολλοὺς πολέμους κατορθώσας, φθονηθεὶς, 7 ὑπὸ τῶν διαπολιτευομένων διαβληθεὶς, ὡς ἐπιθέμενος Τυραννίδι, αὐτός τε ἀνῃρέθη, καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Γέσκων φυγαδευθεὶς ἐξέπεσε. τὰ δὲ χρήματα αὐτῶν δημευθέντα ἐνείμαντο οἱ πολῖται. Τούτων πραχθέντων, οἱ Καρχηδόνιοι στρατηγοῖς ἄλλοις χρησάμενοι, καὶ πολλάκις ἡττώμενοι καὶ ἀλοῦναι κινδυνεύοντες, μετέγνωσαν ἐπὶ τῇ τοῦ Γέσκωνος φυγῇ, καὶ τῇ ἀναιρέσει τοῦ Ἀμίλκου. Ἀλλὰ τὸν μὲν Ἀμίλκαν τεθνηκότα οὐχ οἷόν τε ἦν ἀνακαλέσασθαι. Τὸν Γέσκωνα δὲ ἀπὸ τῆς φυγῆς ἀνεκαλέσαντο, καὶ Αὐτοκράτορα στρατηγὸν ἀπέδειξαν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῷ παρέδωκαν εἰς τιμωρίαν καθ' ὃν ἂν βούληται τρόπον.

Γέσκων

6 Ἄριστος στρατηγός] Corn. Nepos. "Non incommodum videtur non præterire Hamilcarem, et Hannibalem, quos et animi magnitudine et calliditate omnes in Africa natos, præstitisse constat".
7 Ὑπὸ τῶν] Copulativa καὶ hoc loco desiderari videtur.

Γέσκων δὲ παραλαβὼν αὐτοὺς δεδεμένους, προσέταξε τοῦ πλήθους ἐναντίον, κατὰ γαςέρα κατακλῖναι χαμαὶ τρὶς δὲ ἑκάςοις ἐλαφρῷ τῷ ποδὶ ἐπὶ τὸν τράχηλον ἐπιβάς· Ἱκανὴν ἔφη τιμωρίαν ἔχειν τῆς τοῦ ἀδελφοῦ προαναιρέσεως. Τοῦτο πράξας ἀφῆκε τοὺς ἐχθροὺς, προςειπών. 8 " Οὐ κακῷ κακὸν ἠμυνάμην, " ἀλλ' ἀγαθῷ κακόν". Τοιγαροῦν αὐτοί τε οἱ ἐχθροὶ, καὶ οἱ τούτων οἰκεῖοι, καὶ οἱ Καρχηδόνιοι πάντες πειθαρχοῦντες τῷ Γέσκωνι διετέλεσαν, ὡς ἀγαθῷ ςρατηγῷ. Καὶ αὐτίκα μεταβολὴ τῆς τοῦ πολέμου νίκης ἐγένετο, νικῶντος τοῦ Γέσκωνος ἐν ταῖς μάχαις διὰ τὴν παρὰ τῶν ἀρχομένων εὔνοιαν καὶ προθυμίαν.

8 Οὐ κακῷ κακόν] Sententia præclaro homine digna, quæque Paulinæ parum discrepat, Μὴ νικῶ ὑπὸ τοῦ κακοῦ· ἀλλὰ νίκα ἐν τῷ ἀγαθῷ τὸ κακόν. Ita ut temere sit dictum, nihil apud Ethnicos scriptores inveniri posse, quod huic loco Apostoli comparetur. Sed quoniam ea res jam agitur, ex Æschylo pauca proferam, unde sacræ dictioni lux aliqua inter conferendum oboriatur. Apud Matthæum invenies, Ὅτι βλέποντες οὐ βλέπουσι, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούουσιν, οὐδὲ συνιοῦσιν. Pari modo loquentem, iisdem pæne verbis, poëtam audies:

Οἳ πρῶτα μὲν, βλέποντες ἔβλεπον μάτην,
Κλύοντες οὐκ ἤκουον· ἀλλ' ὀνειράτων
Ἀλίγκιοι μορφαῖσι τὸν μακρὸν χρόνον
Ἔφυρον εἰκῆ πάντα. Prometh. Vinct.

Cæcam nempe humani generis ignorantiam describit, nondum inventis artibus.

ΚΕΦ. ΚϚ'.

ΤΙΜΟΛΕΩΝ.

Τιμολέων ἐν Σικελίᾳ τὴν δύναμιν ἐξήγαγε, παραταξομένην Καρχηδονίοις ἐς τὴν νῆσον διαπεπλευκόσιν. Ἡμίονος ἀπήντα τὸ αὐτοῖς, κομίζων σελίνα· οἱ ςρατιῶται τὸ σημεῖον ἐφοβήθησαν, ὅτι ἄρα

πας

9 Τιμολέων] Hic vir è Corintho fuit oriundus, sine dubio, ut ait Nepos, magnus omnium judicio.

παρ' αὐτοῖς τὰ μνημεῖα τῶν ἀποθανόντων ° στεφανοῦται σελίνοις. " Τιμολέων, Καὶ μὴν μᾶλλον, ἔφη, " φανερὰν νίκην οἱ Θεοὶ δηλοῦσιν ἡμῖν. Τοὺς γὰρ τὰ " Ἴσθμια νικῶντας οἱ Κορίνθιοι τῶν σελίνων στεφανοῦσι". Ταῦτα εἰπὼν, αὐτός τε τῶν σελίνων ἀνεστέψατο, καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν ἡγεμόνας ἀνέστεψεν· ὥστε καὶ οἱ στρατιῶται, ἄλλος πρὸς ἄλλου τῶν σελίνων λαβόντες, εὐτολμότεροι πρὸς τὴν μάχην ἐγένοντο.

o Στεφανοῦνται] Quidam Codd. κοσμοῦνται: Et mox addita una voce, στεφάνοις τῶν σελίνων στεφανοῦσι; quam lectionem veram esse judicat Casaubonus. Idem etiam codices legunt, ἐκ τῶν σελίνων ἀνεστέψατο.

ΚΕΦ. κζ'.

ΖΩΠΥΡΟΣ.

Δαρεῖος πολιορκῶν Βαβυλῶνα χρόνῳ μακρῷ, τὴν πόλιν ἑλεῖν οὐχ οἷός τε ἦν. Ζώπυρος Δαρείου σατράπης [1] ἀκρωτηριάσας τὸ πρόσωπον ἧκεν αὐτόμολος, ὡς ταῦτα δὴ ὑπὸ Δαρείου παθών. Βαβυλώνιοι πιστεύουσι τῇ ὄψει τῆς συμφορᾶς, καὶ τῷ Ζωπύρῳ τὴν πόλιν ἐπιτρέπουσιν· ὁ δὲ νύκτωρ ἀνοίγει τὰς πύλας. Καὶ Δαρεῖος κρατήσας Βαβυλῶνος, ἐκεῖνο δὴ τὸ λαμπρὸν ἐφθέγξατο· " Ἀλλ' [2] οὐδὲ κ' Βαβυλῶ- " νας ἔχειν ἐβουλόμην ἄν, ἐφ' ᾧτε ὁρᾷν τοιαῦτα " [3] παθόντα Ζώπυρον".

1 Ἀκρωτηριάσας] Τὰ ἄκρα ἀποτεμών, Hesych. Justin. lib. 1. cap. ult. " Zopyrus domi se verberibus lacerari toto corpore jubet; nasum, aures, et labia sibi praecidi: atque ita regi inopinanti se offert". Hanc rem fuse tractat, quem vide.

2 Οὐδὲ κ'.] Οὐδὲ εἴκοσι.

3 Παθόντα] Virgilius Deiphobum ἠκρωτηριασμένον egregie describit. ——— " Lacerum crudeliter ora,
Ora manusque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, et truncas inhonesto vulnere nares".

ΚΕΦ. κη'.

ἈΛΕΞΑΝΔΡΟΣ.

Ἀλέξανδρος ἦν ἐν Ἰνδοῖς, καὶ τὸν 4 Ὑδάσπην ποταμὸν διαβαίνειν ἔμελλε. Πῶρος Ἰνδῶν βασιλεὺς ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ τὴν δύναμιν ἀντιπαρετάσσετο· καὶ διαβαίνειν ἀδύνατον ἦν. Ἀλέξανδρος ἄνω τοῦ ποταμοῦ ἀντιπαρεξῆγεν καὶ ὁ Πῶρος ἄνω πάλιν. Ἀλέξανδρος τοῦ ποταμοῦ κάτω. 5 καὶ ὁ Πῶρος ὁμοίως κάτω. Τοῦτο ἐγένετο καὶ πολλάκις καὶ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, ὥστε οἱ μὲν Ἰνδοὶ κατεγέλασαν τῆς δειλίας τῶν πολεμίων, καὶ συμπαραθέοντες ἐπαύσαντο, ὡς οὐκ ἄν ποτε 6 ἀποβῆναι τολμησάντων, οἳ τοσάκις οὐκ ἐθάρρησαν. Ἀλέξανδρος δὲ ὀξυτάτῳ δρόμῳ παρὰ τὰς ὄχθας ἀναδραμὼν, ἐπιβὰς πλοίων καὶ ζευγμάτων, καὶ διφθερῶν χόρτου πεπληρωμένων, διέβη τὸν ποταμὸν, ἐξαπατήσας Ἰνδοὺς τῷ τῆς διαβάσεως ἀνελπίστῳ.

4 Ὑδάσπην] Flumen Indiæ, quatuòr in latitudinem ſtadia diffuſum, profundo alveo.

5 Καὶ ὁ Πῶρος ὁμοίως] Cum et facilis ſit et expedita hæc emendatio Caſauboni, nolui ulterius fœdari contextum. Antea legebatur, καὶ τῷ Πώρῳ ὁμοίως κάτω.

6 Ἀποβῆναι] Διαβῆναι hoc ſenſu frequentius, ut bis ſupra occurrit.

ΚΕΦ. κθ'.

Ἀλέξανδρος ἔλαβε Θήβας, τῆς δυνάμεως ἱκανὴν ἀποκρύψας, καὶ τάξας ἐπ' αὐτῆς Ἀντίπατρον· τὴν δὲ φανερὰν 7 αὐτῆς ἦγεν ἐπὶ τοὺς ἐχυροὺς τῶν τόπων. Θηβαῖοι δὲ ἐπεξῆλθον, καὶ πρὸς τὴν ὁρωμένην

μένην

7 Αὐτῆς ἦγεν] Cum Interprete Maaſvicius, αὐτὸς legit convenientius.

μένην δύναμιν οὐκ ἀγεννῶς ἀντιπαρετάσσοντο. Ἀντίπατρος ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης τὴν κεκρυμμένην δύναμιν ἀναστήσας, κύκλῳ περιελθὼν, ᾗ σαθρὸν καὶ ἀφύλακτον ἦν τὸ τεῖχος, ταύτῃ κατελάβετο τὴν πόλιν, καὶ σημεῖον ἦρεν. Ἀλέξανδρος ἰδὼν ἀνεβόησεν, ὡς ἤδη τὰς Θήβας ἔχοι. Θηβαῖοι δὲ εὐρώστως μαχόμενοι, ὡς εἶδον ἐπιστραφέντες ἑαλωκυῖαν τὴν πόλιν, ἔφυγον.

ΚΕΦ. λ'.

Ἀλέξανδρος ὁπότε παρὰ τῶν μάντεων ἤκουσε καλὰ γεγονέναι τὰ ἱερὰ, περιφέρειν ἐκέλευε τὰ ἱερεῖα, καὶ δεικνύειν τοῖς στρατιώταις· ἵνα μὴ μόνον ἀκούοντες, ἀλλὰ καὶ ὁρῶντες, ἀγαθὰς ἔχοιεν περὶ τοῦ κινδύνου τὰς ἐλπίδας.

ΚΕΦ. λα'.

Ἀλέξανδρος ἐν [8] Ἀρβήλοις Δαρεῖον ἐνίκησε. [9] Φρασαόρτης Δαρείου συγγενὴς, πολλὴν χεῖρα Περσικὴν ἔχων, ἐφύλαττε τὰς [0] Συσίδας πύλας· αἱ δὲ ἄρα εἰσὶν ὄρη στενὰ καὶ ὑψηλά. Τούτοις προσβάλλοντας τοὺς Μακεδόνας εὐκόλως ἀπεκρούοντο οἱ βάρβαροι, [1] σφενδόνας, βέλη, πέτρους ἀφιέντες· ὥστε ἀνακαλέσας αὐτοὺς Ἀλέξανδρος, ἀπὸ τριάκοντα σταδίων χάρακα ἐβάλετο. Ἦν

8 Ἀρβήλοις] Babyloniæ vicus, Darii clade, ſicut Cannæ Romanorum, nobilis.

9 Φρασαόρτης] Is apud Curtium Madates eſt, regionis Suſianæ præfectus: quem et Diodorus συγγενῆ Δαρείου vocat.

0 Συσίδας] Curtius, lib. v. cap. 3. Uxiorum genti " finitima Suſis eſt, et in primam Perſidem excurrit, arctum inter ſe, et Suſianes aditum relinquens".

1 Σφενδόνας] Poni videtur σφενδόνη hoc loco, ſi recte ſe habet, pro glande miſſili, ſeu eo quod è funda mittitur: quo ſenſu occurrit etiam inferius, ubi Cæſar Thameſin trajicit; βέλη καὶ σφενδόνας ἐξαφιέντα.

Ἦν δὲ λόγιον Ἀπόλλωνος, ὡς ἄρα ξένος Λύκος ἡγεμὼν αὐτῷ γένοιτο. Πρόσεισι δὴ τῷ Ἀλεξάνδρῳ 2 βουκόλος θηρείαν ἔχων στολὴν ὁμολογῶν ὅτι 3 Λύκιος ἦν, καὶ ὡς κύκλῳ τῶν ὀρῶν ἀτραπὸς εἴη, τῷ συνηρεφεῖ τῆς ὕλης ἀποκεκρυμμένη· αὐτῷ δὲ μόνῳ γιγνώσκοιτο διὰ τὴν τῶν βοῶν νομήν. Ἀναμνησθεὶς Ἀλέξανδρος τοῦ μαντείου, πιστεύει τῷ βουκόλῳ. Τὴν μὲν δὴ πᾶσαν στρατιὰν ἐκέλευσε ἐν στρατοπέδῳ μένειν, καὶ πολλὰ 4 πυρὰ ἀνακαίειν, ἐφελκομένους τὴν τῶν Περσῶν ὄψιν. Φιλώτᾳ δὲ καὶ Ἡφαιστίωνι παράγγελμα δοὺς ἀπόρρητον, ὁπόταν κατὰ κορυφῆς τῶν ὀρῶν ἴδωσι τοὺς Μακεδόνας ἐκφανέντας, αὐτοὺς κάτωθεν προσβαλεῖν· αὐτὸς τοὺς ὑπασπιστὰς ἄγων, καὶ μίαν ὁπλιτῶν φάλαγγα, καὶ 5 τὸ Σκυθικὸν τοξικὸν ὅσον ἦν, διὰ τῆς ἀτραποῦ τῆς λεπτῆς, ὀγδοήκοντα στάδια προελθὼν ηὐλίσατο, πυκαζόμενος ὕλῃ δασυτάτῃ· μέσης δὲ νυκτὸς περιελθὼν ἐπέστη τοῖς πολεμίοις καθεύδουσιν. Ἀρχομένης δὲ ἡμέρας αἱ σάλπιγγες ἐσήμαινον, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὀρῶν. Ἡφαιστίων δὲ καὶ Φιλώτας τοὺς ἐκ τοῦ χάρακος Μακεδόνας προσῆγον οἱ Πέρσαι μέσοι τῶν ἄνωθεν πολεμίων καὶ τῶν κάτωθεν 6 ἀποληφθέντες, οἱ μὲν ἐκτείνοντο, οἱ δὲ κατεκρημνίζοντο, οἱ δὲ ἐζωγρεύοντο.

2 Βούκολος] Curtius: Periti locorum.
3 Λύκιος] Diodorus; Τῶν ἐγχωρίων τὶς ἀνὴρ, Οὔξιος μὲν τὸ γένος, ἔμπειρος δὲ τῶν τόπων.
4 Πυρὰ] Ὁμηρικῶς· Καίωμεν πυρὰ πολλά.
5 Τὸ Σκυθικὸν] Subintellige στράτευμα.
6 Ἀποληφθέντες] Ita reposuimus ex emendatione Casauboni, pro ἀπολειφθέντες.

ΚΕΦ. λβ'.

Ἀλέξανδρος τὴν ἄνυδρον ὁδεύων, αὐτός τε ὑπὸ δίψους ἐπόνει, καὶ οἱ Μακεδόνες. Οἱ κατάσκοποι τῆς χώρας ἐν κοίλῃ πέτρᾳ σμικρὸν ὑδάτιον εὑρόντες,

εὑρόντες, τοῦτο 7 βάλλοντες ἐπὶ κράνος Ἀλεξάνδρῳ κομίζουσι. ὁ δὲ τῇ στρατιᾷ δείξας ὡς εὐθυμεῖν χρὴ, φανέντος ὕδατος, 8 αὐτὸς μὴ πιὼν ἐξέχεε τὸ κράνος πάντων ὁρώντων. Οἱ Μακεδόνες ἀλαλάζοντες ἐκέλευον αὐτὸν ἡγεῖσθαι τῆς ὁδοῦ, πρὸς τὸ δίψος εὐρώστως ἀντέχοντες διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἐγκράτειαν.

7 Βάλλοντες] Rectiùs fortasse βαλόντες, aorist.
8 Αὐτὸς μὴ πιὼν] Curtius libro Septimo. "Nec solus, inquit, "bibere sustineo; nec tam exiguum dividere omnibus possum. Vos "currite, et liberis vestris, quod propter illos attulistis, date".

ΚΕΦ. λγ'.

Ἀλέξανδρος ἄρα θέρους ἦγε 9 τὴν στρατιὰν παρὰ ποταμὸν, προσκειμένων πολεμίων. Ὁρῶν δὲ τοὺς στρατιώτας διψῶντας, καὶ ἀφορῶντας εἰς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἵνα μὴ πίνοντες διαλύσειαν τὰς τάξεις, μηδὲ τὸ τῆς ὁδοιπορίας τάχος διακόψειαν, τὸν κήρυκα ἐκέλευεν εἰπεῖν, 0 "Ἀπεχώμεθα τοῦ ποταμοῦ, "θανατῶδες ἔχει τὸ ὕδωρ". Οἱ μὲν φοβηθέντες ἀπείχοντο, καὶ τὴν ὁδὸν 1 ἐτάχυνον. Ἀλέξανδρος δὲ διανύσας, καὶ στρατοπεδεύσας, αὐτὸς μετὰ τῶν ἡγεμόνων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φανερῶς ἔπιεν. Γελάσαντες οἱ στρατιῶται, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἀπάτης νοήσαντες, ἀδεῶς ὑδρεύσαντο ἐκ τοῦ ποταμοῦ πάντες.

9 Τὴν στρατιὰν] Cum meritò dubitari potest, an unquam στρατιὰ hac significatione reperiatur, assentiente Casaubono, amovendam censui: nam antea στρατιὰν legebatur.
0 Ἀπεχώμεθα] Quanquam ad rem præsentem quæ scripturus sum, parum videantur accommoda, scribam tamen, ut Anacreonti poetæ suavissimo opem feram; quem odario vicesimo octavo ita vulgatæ exhibent editiones: Ἀπέχει· βλέπω γὰρ αὐτήν· et interpretantur, satis est, sufficit; nullo tamen exemplo. Scribe Ἄπεχ', manum à tabula abstine. Nec est cur versui metuas: etenim ultimam in ἄπεχε sequentis dictionis consonantes satis muniunt.
1 Ἐτάχυνον] Cod. Flor. ἐπετάχυνον. melior lectio. Ea voce usus est in Surena: Ὁ δὲ βάρβαρος κεντρίσας ἐπετάχυνε τοῦ ἵππου τὴν ἅμαξαν.

ΚΑΜ-

ΚΕΦ. λδʹ.

ΚΑΜΒΥΣΗΣ.

Καμβύσης Πηλούσιον ἐπολιόρκει. Αἰγύπτιοι κρατερῶς ἀνθίσαντο, ἀποκλείοντες τῆς Αἰγύπτου τὰς ἐμβολὰς 3, καὶ πολλὰ προσάγοντες μηχανήματα, ἐφίεσαν καταπέλτας 4 ὀξυβελεῖς, πέτρους, καὶ πῦρ. Καμβύσης, ὅσα σέβουσιν Αἰγύπτιοι ζῶα, Κύνας, Πρόβατα, Αἰλούρους, Ἴβεις, πρὸ τῆς ἑαυτοῦ στρατιᾶς ἔταξεν· Αἰγύπτιοι δὲ βάλλοντες ἐπαύσαντο, φόβῳ τοῦ πλῆξαί τι τῶν ἱερῶν ζώων. Οὕτω Καμβύσης Πηλούσιον ἑλὼν, εἴσω τῆς Αἰγύπτου παρῆλθεν.

2 Καμβύσης] Cyri filius, imperio patris Ægyptum adjecit. Mox pro τὰς ἐμβολὰς, codex Flor. habet εἰσβολάς.

3 Καὶ πολλὰ προσάγοντες] Legit Casaubonus: Καὶ πρὸς τοὺς προσάγοντας μηχανήματα. nullâ id cogente necessitate, ut putat Maasvic.

4 Ὀξυβελεῖς] Vocem ὀξυβελεῖς haud facile dixerim debeasne cum καταπέλτας conjungere, an substantivè accipere. Nam ὀξυβελὴς appellatur affinis catapultæ machina militaris, quâ tela in hostem mittuntur. Sed malo ἐπιθετικῶς accipere. Casaubon. Ita apud Homerum Iliad. δʹ. v. 125. ἆλτο δʹ. ὀϊστὸν ὀξυβελής.

ΚΕΦ. λεʹ.

ΞΕΡΞΗΣ.

Ξέρξης ἐν Θερμοπύλαις διὰ τὴν στενότητα τῶν ὁδῶν πολλοὺς Περσῶν ἀποβαλὼν, Τραχινίου ἀνδρὸς 5 Ἐφιάλτου δείξαντος ἀτραπὸν περὶ τοῖς ὄρεσι στενὴν, ἔπεμψεν ἄνδρας δισμυρίους· οἳ περιελθόντες, κατὰ νώτου γενόμενοι τῶν Ἑλλήνων, ἀπέκτειναν 6 ἅπαντας, ὧν ἡγεῖτο Λεωνίδης.

5 Ἐφιάλτου] Herodot. lib. Septimo, Ἐπιάλτης ὁ Εὐρυδήμου ἀνὴρ Μηλιεύς tandem verò ab Athenade viro Trachinio ille infamis erat interemptus.

6 Ἅπαντας] Trecentos, Spartanos omnes. Sed rescripsi Λεωνίδης communi linguâ, pro Λεωνίδας.

ἀφιέντες, τοῦτο † βάλλοντες ἐπὶ κράνος Ἀλεξάνδρῳ [illegible]. ὁ δὲ τῷ στρατῷ ἔδειξεν ὡς [illegible] χρῆ [illegible] ἐδέετο, § αὐτὸς μὲν παιδὶ ἐξέχει τὸ κράνος [illegible]. Οἱ Μακεδόνες ἀλαλάξαντες [illegible] αὐτὸν ἡγεῖσθαι τῆς ὁδοῦ, πρὶν τὸ δίψος [illegible] ἀντίσχοντες διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἐγκράτειαν.

† Βάλλοντες] [illegible] βαλόντες, [illegible].
§ Αὐτὸς μὲν παιδὶ] Casaubon [illegible]. * Nec [illegible]
[illegible]
[illegible]

ΚΕΦ. κγ'.

Ἀλεξάνδρῳ [illegible] τὸν στρατ[illegible] ποταμὸν, [illegible] στρατιώτας [illegible] καὶ [illegible] ποταμοῦ, ἵνα μὴ πίνοντες [illegible] διὰ τὸ τῆς [illegible] [illegible] ἐκέλευσεν εἰπεῖν, ὁ " [illegible] " [illegible] ἔχει τὸ ὕδωρ. [illegible] ἀπίσχοντο καὶ τὴν ὁδὸν [illegible] διανύσαντες καὶ στρατοπεδεύσαντες. [illegible] μόνον [illegible] τοῦ ποταμοῦ [illegible] οἱ στρ[illegible] καὶ τὴν αἰτ[illegible] ἀλ[illegible] [illegible] ἐκ τ[illegible]

Κράσσον μετὰ
ὶ διὰ τῶν ὀρει-
ἀπονοίας μάχην
αὐτὸν, λέγοντα·
μέγας· δείξας
βούλεται φιλανθρω-
μενος οὐκ ἐπείθετο. οἱ
ἐρηκότες, ἐβιάσαντο αὐ-
πιστεῦσαι τῷ βαρβάρῳ
ίζει. Συρήνας φιλοφρονέ-
λινον αὐτῷ παρέστησεν, ἐφ'
Ὁ μὲν δὴ ἀναβαίνει τὸν
ἱπποκόμος κεντρίσας ἐπετά-
δρόμον, ὅπως τὸν Κράσσον ἐς τὸ
ὧν Παρθυαίων. Ὀκτάουιος τῶν
ρων συνεὶς τῆς ἀπάτης, λαμβά-
καὶ μετ' ἐκεῖνον εἷς τῶν χιλιάρ-
τε τὸν μὲν ἱπποκόμον Ὀκτάουιος
ς τὸ ξίφος· τὸν δὲ Ὀκτάουιον
θυαίων. τὸν δὲ Κράσσον 5 Ἐξαί-
, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὴν δε-
, ἐκόμισε πρὸς μέγαν βασιλέα Παρ-

θυαίων

...el Κράσσου ὁρῶν, vel Κράσσου ἀναχωροῦντος et πα-
...m. Casaubon. Accusativus forte hic absolute po-
...d adeo durum videtur, cum εἰς αὐτὸν sequitur.
...της] Epitom. Livii: " M. Crassus bellum Parthis
...ratem fluvium transiit, victusque prælio, in quo et
...idit, quum reliquias exercitûs in collem recepisset,
...lloquium ab hostibus, velut de pace acturis, quorum
...renas, comprehensus, et ne quid vivus pateretur,
...rfectus est".
...ης] Plutarch. Πομαξαίθρης. Casaubon.

ΚΕΦ. λϛʹ.

ΜΙΘΡΙΔΑ'ΤΗΣ.

Μιθριδάτῃ ὁ Βασιλεὺς προςέταξεν ἀποςάντα Δατάμην κτεῖναι, [8] ἢ ἄγε. Μιθριδάτης ὑποκρίνεται καὶ αὐτὸς [9] ἀποςῆναι βασιλέως· Οὐ μὴν ὅγε Δατάμης ἐπίςευσεν, εἰ μὴ πρόσθεν πολλὰ λυμανεῖται [0] τῇ Βασιλέως ἀρχῇ. Καὶ δὴ πολλὰ ἐλυμήνατο, φρούρια βασιλέως κατέσκαψε, κώμας κατέπρησε, φόρους ἥρπασε, λείαν ἤλασεν. [1] ἔδειξεν ἄρα πολέμιος εἶναι βασιλεῖ. Ἄμφω δὴ τότε συνῆλθέτην γυμνώ, διαλεξομένω περὶ ὧν χρή. Μιθριδάτης ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ προκατεσκευάσατο νύκτωρ ἐγχειρίδια πολλὰ, κεκρυμμένον ἄλλο ἀλλαχοῦ· καὶ τούτοις ἐπέκειτο σημεῖον. Διαλεγόμενος δὴ προςῆγεν αὐτὸν ἠρέμα βαδίζων. Ἐπεὶ δὲ ἅλις ἦν τοῦ λόγου, Δατάμης ἀσπασάμενος ἀπήει· Μιθριδάτης ἓν τῶν ἐγχειριδίων ἀνελόμενος διὰ τάχους, καὶ ὑπὸ τῇ ἀριςερᾷ χειρὶ κρύψας, ἀνεκαλέσατο Δατάμην, ὡς ἐπιλαθόμενος δή τινων ἃ ἐχρῆν εἰπεῖν· [2] προςελθόντα δὲ, ἐκεῖνο τὸ ὄρος ἐκέλευσεν ὀχυρῶσαι μάλιστα. Οὕτως ἀφορῶντα Δατάμην ἐς τὸ ὄρος τῷ ἐγχειριδίῳ Μιθριδάτης πλήξας ἀπέκτεινεν.

7 Μιθριδάτῃ] Ariobarzanis filius: cave hunc confundas cum Mithridate Ponti rege.

8 Ἢ ἄγε] Quidam Codd. ἢ ἄγεσθαι. Sed verba sunt irati regis.

9 Ἀποςῆναι] Pollicitus est regi Mithridates, se Datamen interfecturum, si rex promitteret, ut quodcunque vellet, liceret, impunè facere. Vide Nepotem in Datame.

0 Τῇ Βασιλέως] Videtur potius τὴν βασιλέως ἀρχὴν legendum.

1 Ἔδειξεν] Aliter ἔδοξεν.

2 Προςελθόντα] Ita emendavi, monente Casaubono; προελθόντα legunt vulgatæ edit. Corn. Nepos: "Datami venienti ait digredientem se animadvertisse locum quendam, qui erat in conspectu, ad castra ponenda esse idoneum. Quem cum digito monstraret, et ille conspiceret, aversum ferro transfixit: et priusquam quisquam posset succurrere, interfecit".

ΚΕΦ. λζ'.

ΣΟΥΡΗΝΑΣ.

ΣΟΥρήνας Παρθυαίων ἡγέμενος 3 Κράσσον μετὰ 4 πολλῆς ἥττης ἀναχωροῦντα, καὶ διὰ τῶν ὀρεινοτέρων ὁδεύειν πειρώμενον, τὴν ἐξ ἀπονοίας μάχην φοβούμενος, ἔπεμψε πρεσβευτὴν ὡς αὐτὸν, λέγοντα· "Συντίθεταί σοι φιλίαν Βασιλεὺς μέγας· δείξας "Ῥωμαίοις ἀνδρείαν, νῦν δεῖξαι βούλεται φιλανθρωπίαν". Κράσσος δόλον ὑφορώμενος οὐκ ἐπείθετο. οἱ στρατιῶται ἀθυμοῦντες, καὶ ἀπειρηκότες, ἐβιάσαντο αὐτὸν τὰ ὅπλα κρούσαντες, πιστεῦσαι τῷ βαρβάρῳ. Κράσσος ἄκων πεζὸς ἐβάδιζεν. Σουρήνας φιλοφρονούμενος δὴ ἵππον χρυσοχάλινον αὐτῷ παρέστησεν, ἐφ' οὗ καθίσαι προσέταξεν. Ὁ μὲν δὴ ἀναβαίνει τὸν ἵππον· ὁ δὲ βάρβαρος ἱπποκόμος κεντρίσας ἐπετάχυνε τοῦ ἵππου τὸν δρόμον, ὅπως τὸν Κράσσον ἐς τὸ πλῆθος ἐξενέγκοι τῶν Παρθυαίων. Ὀκταύιος τῶν περὶ Κράσσον ἡγεμόνων συνεὶς τῆς ἀπάτης, λαμβάνεται τῶν χαλινῶν, καὶ μετ' ἐκεῖνον εἷς τῶν χιλιάρχων Πετρώνιος· ὥστε τὸν μὲν ἱπποκόμον Ὀκταύιος κτείνει, σπασάμενος τὸ ξίφος· τὸν δὲ Ὀκταύιον ἄλλος τὶς τῶν Παρθυαίων. τὸν δὲ Κράσσον 5 Ἐξαίθρης Παρθυαῖος, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὴν δεξιὰν ἀποκόψας, ἐκόμισε πρὸς μέγαν βασιλέα Παρθυαίων

3 Κράσσον] Vel Κράσσον ὁρῶν, vel Κράσσου ἀναχωροῦντος et πειρωμένου scribendum. Casaubon. Accusativus forte hic absolutè ponitur: neque id adeo durum videtur, cum ὡς αὐτὸν sequitur.

4 Πολλῆς ἥττης] Epitom. Livii: "M. Crassus bellum Parthis illaturus, Euphratem fluvium transiit, victusque prælio, in quo et filius ejus cecidit, quum reliquias exercitûs in collem recepisset, evocatus in colloquium ab hostibus, velut de pace acturis, quorum dux erat Surenas, comprehensus, et ne quid vivus pateretur, repugnans interfectus est".

5 Ἐξαιθρῆς] Plutarch. Πομαξαίθρης. Casaubon.

θυναίων 6 Ἡρώδην. Ἔτυχε δὲ βασιλεὺς κατ' ἐκεῖνο τῆς ὥρας 7 ἑστιώμενος καὶ παρὰ τὸν πότον 8 ἀκροώμενος Ἰάσονος Τραλλιανῦ Τραγῳδῦ, ὑποκρινομένυ Βάκχας 9 Εὐριπίδυ. Ὁ μὲν δὴ τραγῳδὸς ᾖδεν ἐκεῖνα τὰ μέλη,

o Φέρομεν ἐξ ὀρέων 1 ἕλικα
Νεότομον ἐπὶ μέλαθρα,
Μακάριον θήραμα.

Οἱ δὲ Κράσσυ κεφαλὴν κομίζοντες τῷ βασιλεῖ προσήνεγκαν. Ἐπὶ τύτῳ μεγάλη βοὴ καὶ πολὺς κρότος ἐγένετο· ὥστε ὁ μὲν Ἐξαίθρης ἀναπηδήσας, ἔφη· Ἐμοὶ ταῦτα μᾶλλον τὰ μέλη προσήκει ᾄδειν ἢ τῷ τραγῳδῷ. Βασιλεὺς ἡσθεὶς τῦτον μὲν ἐτίμησεν οἷς πάτριον ἦν· τῷ Ἰάσονι δὲ τῷ τραγῳδῷ τάλαντον ἔδωκε.

6 Ἡρώδην] MS. Ὑρώδην. Plutarcho, in Crasso, dicitur. Ὑρώδης, in Antonio, Ἡρώδης, Appiano, Ὀρώδης, Latinis Orodes. Maasv.
7 Ἑστιώμενος] Ἐτύγχανεν ἤδη διηλλαγμένος Ἀρταβάζῃ τῷ Ἀρμενίῳ, καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῦ γυναῖκα Πακόρῳ τῷ παιδὶ καθωμολογημένος. Appianus.
8 Ἀκροώμενος] Ἦν γὰρ ὅτι γραμμάτων ὁ Ὀρώδης Ἑλληνικῶν ἄπειρος. Idem.
9 Βάκχας] Fabulam Euripidis, ita inscriptam.
o Φέρομεν] Agave furore Bachico stimulata, in scenam prorumpit, caputque Penthei sui cruentum manibus tenens, socias his versibus alloquitur. Ad hunc Euripidis locum videtur respexisse Horatius:

"Quid, caput abscissum demens cùm portat Agave
"Nati infelicis, sibi tum furioso videtur"?

1 Ἕλικα] Βῦν subintellige.

ΚΕΦ. λή.

ΝΟΥΜΑΣ.

NOΥμᾶς Ῥωμαίυς ἐκ πολέμυ καὶ φόνυ βυλόμενος μεταβαλεῖν ἐς εἰρήνην καὶ νόμυς, ἀναχωρῶν τῆς πόλεως

2 Νυμᾶς] De Numa Livius: "Qui regno ita potitus, urbem "novam, conditam vi et armis, jure eam legibusque ac moribus "de integro condere parat".

πόλεως εἰς τέμενος ἱερὸν 3 Νυμφῶν, ἐν τούτῳ μόνος διαιτώμενος ἐπὶ συχνὰς ἡμέρας, ἐπανῄει παρὰ τῶν νυμφῶν θεοπρόπια κομίζων, ἃ συνεβούλευεν ἡγεῖσθαι νόμους. Τούτοις ἐπείθοντο Ῥωμαῖοι. Ὅσαι μέχρι νῦν ἑορταὶ, θυσίαι, τελεταὶ, ἱερουργίαι, ταῦτα πάντα Νουμᾶς, οἷα δὴ νόμους Νυμφῶν, κατεστήσατο.

4 Δοκεῖν δὲ ἐμοὶ, ζηλωτὴς ἐγένετο 5 Μίνω καὶ Λυκούργου. 6 καὶ γὰρ οὗτοι τοὺς νόμους, ὁ μὲν παρὰ Διὸς ὁ δὲ παρὰ Ἀπόλλωνος μαθόντες, ἢ μαθεῖν φάσκοντες, ἔπειθον αὐτοῖς χρῆσθαι, ὁ μὲν Κρῆτας, ὁ δὲ Λάκωνας.

3 Νυμφῶν] Egeriam intellige. Ovid. Metam.
"Conjuge qui felix Nympha, ducibusque Camoenis,
"Sacrificia docuit ritus; gentemque feroci
"Assuetam bello, pacis traduxit ad artes".

4 Δοκεῖν] Ita restitui cum MS. pro vulgato, δοκεῖ δὲ ἐμοί. Maasvic.

5 Μίνω] Ita et apud Thucydidem non longe ab initio; Καταστάντος δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ. Hic genitivus est ex Attica Dialecto, pro Μίνωος, ut ἥρω, γέλω, ἔρω, pro ἥρωος, γέλωτος, ἔρωτος. Quaedam enim in ως quintae declinationis formant genitivum per ωος et ω.

6 Καὶ γὰρ οὗτοι] Fortasse οὗτοι legendum nisi malis τούτω duali numero.

ΚΕΦ. λθʹ.

ΤΑΡΚΥΝΙΟΣ.

Ταρκύνιος Γαβίους πολιορκῶν χρόνῳ μακρῷ, μὴ δυνάμενος ἑλεῖν, τὸν νεώτατον τῶν παίδων Σέξτον πληγαῖς αἰκισάμενος, αὐτόμολον ἔπεμψεν· οἱ δὲ τὸ σῶμα πικρῶς ᾐκισμένον ἰδόντες, ἐδέξαντο, πολλὰ καὶ μεγάλα ἐπαγγειλάμενον κατὰ τοῦ πατρός· ὧν τὰ πλεῖστα δράσας, πιστὸς ἦν. Ἐληΐζετο Ῥωμαίους, ἐς φυγὴν ἐτρέπετο, αἰχμαλώτους ἐλάμβανε, μάχας ἐνίκα πολλάς. ὥστε καὶ οἱ Γάβιοι θαυμάσαντες, αὐτοκράτορα στρατηγὸν αὐτὸν ἀπεφήναντο. Ὁ δὲ ἄγγελον

κρύφα πέμψας, 7 τὸν πατέρα ἤρετο, τί δρᾶν κελεύοι. Ταρκύνιος δέ· καὶ γὰρ ἔτυχεν ὁμιλῶν 8 ἐν κήπῳ, τοὺς ὑψηλοτάτους μήκωνας ἀποκλάσας, ἔφη πρὸς τὸν ἄγγελον· Φράζε μου τῷ παιδὶ 9 τοῦτο πράττειν. Ὁ μὲν ἤγγειλεν, ὁ δὲ Σέξτος τοὺς προέχοντας τῶν Γαβίων διαφθείρας, οὕτω μηχανησάμενος ἐρημίαν καὶ ἀσθένειαν Γαβίοις, τὴν πόλιν αὐτῶν παρέδωκε Ῥωμαίοις.

7 Τὸν πατέρα ἤρετο] Ovidius Fast. lib. 2.

———— "Misso genitorem appellat amico,
"Prodendi Gabios quod sibi monstret iter".

8 Ἐν κήπῳ] "Rex velut deliberabundus, in hortum ædium transit; sequente nuncio filii; ibi inambulans tacitus, summa papaverum capita dicitur baculo decussisse". Livius.

9 Τοῦτο πράττειν] Non male Casaubonus, ταὐτὸ πράττειν; quod et ipse annotaram.

ΚΕΦ. μ'.

ΜΟΥΚΙΟΣ.

ΤΥρρηνοὶ Ῥωμαίοις ἐπολέμουν. Τυρρηνῶν βασιλεὺς ἦν Πορσίνας· Ῥωμαίων ἦρχε Ποπλικόλας, [illegible]τον ὑπατεύων. Μούκιος Ῥωμαῖος ἀνὴρ, ἄριστος τὰ πολέμια, Πορσίναν βουλόμενος ἀνελεῖν, ἐς τὸ Τυρρηνικὸν στρατόπεδον ἦλθεν, ἐσθῆτα ἔχων Τυρρηνίδα, καὶ τῇ φωνῇ o Τυρρηνίζων· καὶ δὴ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, τὸν βασιλέα τὸν Πορσίναν οὐκ εἰδὼς ὅστις ἦν 1 ὃν ᾠήθη μάλιστα τῶν καθεζομένων ἐοικέναι βασιλεῖ, καὶ δὴ τοῦτον ἔκτεινε, σπασάμενος τὸ ξίφος. συλληφθεὶς ὡμολόγησεν ὅστις ἦν. Πορσίνας μὲν δὴ ἔθυεν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ τοῖς Θεοῖς· Μούκιος δὲ τῆς ἐσχάρας πῦρ

ἐχούσης

o Τυρρηνίζων] Dionysius Halicarn. Καὶ γλώττῃ Τυρρηνικῇ διαλεγόμενος, ἣν ἐξέμαθεν ἔτι παῖς ὢν, ὑπὸ τροφοῦ Τυρρηνίδος τὸ γένος ἐκδιδαχθείς.

1 Ὃν ᾠήθη] Scribam cum rege pari fere ornatu sedentem, inscius uter Porsena esset, obtruncabat.

ἐχούσης ὑπερέσχε τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν, καὶ τῆς χειρὸς καιομένης, εἱστήκει τῷ Πορσίνᾳ διαλεγόμενος φαιδρῷ καὶ ἀτρέπτῳ τῷ προσώπῳ. Ὡς δὲ Πορσίνας τὴν ἀρετὴν ὑπερεθαύμαζε. "Μούκιος, Μηδαμῶς, ἔφη, "θαυμάσῃς. 2. Τριακόσιοι Ῥωμαῖοι τὴν αὐτὴν ἐμοὶ "καρτερίαν ἔχοντες ἐν τῷ στρατοπέδῳ σου πλανῶνται, "παραφυλάσσοντες καιρὸν τῆς σῆς ἀναιρέσεως". Πορσίνας πιστεύσας τοῖς λεγομένοις, καὶ φοβηθεὶς, τὸν πόλεμον πρὸς Ῥωμαίους διελύσατο.

2 Τριακόσιοι] Livius: "Trecenti conjuravimus principes juven- "tutis Romanæ, ut in te hac via grassaremur. Mea prima sors "fuit. Cæteri, ut cuique ceciderit primo, quoad te opportunum "fortuna dederit, suo quisque tempore aderunt".

ΚΕΦ. μέ.

ΜΑΡΚΕΛΛΟΣ.

Μάρκελλος Συρακούσας πολιορκῶν, ὑπὸ τῶν 3 τοῦ Ἀρχιμήδου μηχανημάτων ἡσσώμενος, προσβάλλειν μὲν οὐκ ἔτι τοῖς τείχεσιν ἐθάρσει, χρόνῳ δὲ τὴν πολιορκίαν ἐπέτρεψε· καὶ δὴ μετὰ πολὺ 4 Δάμιππον Σπαρτιάτην Συρακουσῶν ἐκπλέοντα ἑλὼν αἰχμάλωτον, 5 ἔλαβε παρὰ τούτου, πύργον εἶναι τοῦ τείχους φυλασσόμενον ἀμελῶς, δυνάμενον δέξασθαι ἄνδρας

3 Τοῦ Ἀρχιμήδου] Mathematicus insignis, è Syracusis oriundus, et, ut tradit Plutarchus, Ἱέρωνι τῷ βασιλεῖ συγγενὴς καὶ φίλος, captâ urbe, ab ignoto milite interficiebatur. "Archimeden memoriæ pro- "ditum est, in tanto tumultu, quantum capta urbs in discursu diri- "pientium militum ciere poterat, intentum formis, quas in pulvere "descripserat, ab ignaro milite quis esset, interfectum". Livius.

4 Δάμιππον] Ita et à Livio et Plutarcho appellatur, non Damasippus. "Damippus quidam Lacedæmonius missus ab Syracusis "ad Philippum regem, captus ab Romanis navibus erat". Idem.

5 Ἔλαβε] Nihil facilius est quam ἔμαθε, ex conjectura Casauboni; sed fortasse cum Latinis loqui voluit Polyænus, qui eo sensu accipere, uti solent.

ἄνδρας συχνὰς, τῷ τείχει ἐπιβάτει ὄντος. Πρὸς δὲ τὸ ὕψος αὐτοῦ συμμέτρους κλίμακας κατασκευάσας Μάρκελλος, Συρακουσίων 6 ἑορτὴν ἀγόντων Ἀρτέμιδι, καὶ περὶ μέθην καὶ παιδιὰν ἐχόντων, τόν τε πύργον κατέσχε, καὶ κύκλῳ τὸ τεῖχος ὅπλων ἐπλήρωσε, καὶ πρὸ τῆς ἕω 7 τὰ Ἑξάπυλα διακόψας, κατέσχε τὴν πόλιν. Οἱ μὲν στρατιῶται γενναίως ἀγωνισάμενοι τῆς πόλεως ἁρπαγὴν ᾐτήσαντο· ὁ μὲν ἔδωκε Μάρκελλος, ὅτι μὴ ἀπὸ μόνων ἀνδραπόδων καὶ χρημάτων ὠφελεῖσθαι· 8 τῶν δὲ ἱερῶν καὶ τῶν ἐλευθέρων σωμάτων ἀπέχεσθαι προσέταξε.

6 Ἑορτὴν ἀγόντων] "Occasio quærebatur, quam obtulit transfuga: "nuncians diem festum Dianæ per triduum agi, et quia alia in "obsidione desint, vino largius epulas celebrari". Livius.

7 Τὰ Ἑξάπυλα] Hæc fere αὐτολεξεὶ a Plutarcho sunt desumpta: Sed et Livius hujus ædificii meminit: "Prope Hexapylon est portula, ea magna vi refringi cœpta": et paulo infra, "Sub luce "Hexapylo effracto".

8 Τῶν δὲ ἱερῶν] Casaubonus, τῶν δὲ ἱερέων: Ego de templis intelligo. Sed de hac re ita Livius; "Marcellus ex omnium sen-"tentia edixit militibus, ne quis liberum corpus violaret, cætera "prædæ futura".

ΚΕΦ. μβ'.

ΣΚΗΠΙΓΩΝ.

Σκιπίων Σύφακα τὸν 9 Μασαισυλίων βασιλέα σύμμαχον ποιησάμενος, διέβαλεν ἐς Σικελίαν. Ἀσδρούβας ο θυγατέρα παρθένον ἔχων θαυμαστὴν τὸ κάλλος, ἐκδώσειν ὑπέσχετο τῷ Σύφακι τῆς Ῥωμαίων συμμαχίας ἀποστάντι. ὁ δὲ γήμας τὴν κόρην, προσέθετο Καρχηδονίοις, καὶ παραχρῆμα ἐπέστειλε Σκηπίωνι,

9 Μασαισυλίων] Masæsulorum rex fuit Syphax. Scribe ergo Μασαισυλίων. Casaub. Sed Maasvicius, Μασαισυλίων malit. Stephanus, Μασαισυλία, χώρα Λιβύης προσεχὴς τῇ τῶν Μαυρουσίων, τὸ ἐθνικὸν, Μασαισύλιοι, καὶ Μασαισύλοι, καὶ Μασαισυλῖται.

ο Θυγατέρα παρθένον] Nomine Sophonisbam.

πίωνι, ἀπαγορεύων ἐπιβῆναι Λιβύης. Σκηπίων εἰδὼς Ῥωμαίους ἐπὶ τῇ Σύφακος συμμαχίᾳ μέγα φρονοῦντας, εἰ μάθοιεν προστεθειμένον τοῖς πολεμίοις, οὐκ ἂν τολμήσοντας εἰς Λιβύην διαβαίνειν· ἐκκλησίαν αὐτῶν συναγαγὼν, ἐς τοὐναντίον [1] μετεποίησε τὰ γράμματα τοῦ Σύφακος, ὡς καλοῦντος τοὺς Ῥωμαίους ἐπὶ τὴν Λιβύην, καὶ ὡς θαυμάζοντος ὅτι καὶ νῦν βραδύνοιεν· καὶ ὡς δέον μὴ ἐκλύειν αὐτοῦ τὴν ἀκμὴν τῆς συμμαχίας. Τοιαῦτα εἰπὼν, ὁρμὴν καὶ θάρσος τοῖς Ῥωμαίοις ἐνεποίησεν. οἱ δὲ εὐθὺς ἡμέραν ᾔτησαν, καθ' ἣν διαπλεῦσαι προσήκοι.

1 Μετεποίησε] Livius lib. XXIX. Avertit à vero, falsis praeoccupando mentes hominum. Et vocatis ad concionem militibus, " Non ultra esse cunctandum ait. Instare, ut in Africam quam " primum trajiciat, socios reges. Masinissam prius ipsam ad Lælium " venisse, querentem, quòd cunctando tempus tererent, nunc Sy- " phacem mittere legatos, idem admirantem, quæ diuturnæ moræ " sit causa".

ΚΕΦ. μγ'.

Σκηπίων κατασκόπους Καρχηδονίων τρεῖς συλληφθέντας, νόμου Ῥωμαίων κελεύοντος πολεμίων κατασκόπους ἀναιρεῖσθαι, τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησε· προσέταξε δὲ αὐτοῖς περιελθεῖν τὴν στρατιὰν ἅπασαν. Οἱ δὲ ἰδόντες Ῥωμαίους, τοὺς μὲν βάλλοντας, τοὺς δὲ ἀκοντίζοντας, τοὺς δὲ πηδῶντας, τοὺς δὲ ὅπλα ἐπισκευάζοντας, τοὺς δὲ ξίφη ἀκονῶντας, πάλιν ἤχθησαν ἐπὶ τὸν Σκηπίωνα. ὁ δὲ δοὺς ἄριστον αὐτοῖς, Ἀπαγγείλατε, εἶπεν, ἃ τεθέασθε πρὸς τὸν πέμψαντα ὑμᾶς. Οἱ δὲ ἐπανελθόντες, τῷ τε Ἀννίβᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις Καρχηδονίοις ταῦτα ἀπαγγείλαντες, ἐξέπληξαν αὐτοὺς καὶ τῇ Ῥωμαίων παρασκευῇ, καὶ τῇ Σκηπίωνος μεγαλοψυχίᾳ.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. μδ΄.

ΚΑΙΣΑΡ.

Καῖσαρ ὡς [2] Νικομήδῃ πλέων περὶ [3] Μαλέαν ὑπὸ λῃστῶν ἥλω [4] Κιλίκων. Οἱ μὲν ᾔτησαν [5] λύτρα μεγάλα. ὁ δὲ τὰ διπλάσια ἐπηγγείλατο. Κατέσχον ἐς Μίλητον, καὶ τειχῶν ἔξω προσωρμίσαντο. Καῖσαρ Ἐπικράτη Μιλήσιον οἰκέτην πέμπει πρὸς Μιλησίους, παρακαλῶν χρήματα ἐπιδανεῖσαι· οἱ δὲ παραχρῆμα ἔπεμψαν. [6] Ἐπικράτης ἐντολὴν ἔχων παρὰ Καίσαρος, μετὰ τῶν χρημάτων παρασκευὴν εὐωχίας μεγάλης κομίζει, καὶ [7] ὑδρίαν πλήρη ξιφῶν, καὶ οἶν μανδραγόρα κεκερασμένον. Καῖσαρ διπλᾶ τὰ λύτρα τοῖς λῃσταῖς ἀπαριθμήσας, προύθηκεν αὐτοῖς τὴν εὐωχίαν· οἱ δὲ ὑπερχαίροντες τῷ πλήθει τῶν χρημάτων ὥρμησαν ἀνέδην εὐωχεῖσθαι· καὶ τὸν οἶνον πεφαρμακωμένον πιόντες ἀπεκοιμήθησαν. Καῖσαρ καθεύδοντας [8] ἀναιρεθῆναι κελεύσας, παραυτίκα τοῖς Μιλησίοις ἀπέδωκε τὰ χρήματα.

2 Νικομήδῃ] Nicomedes fuit rex Bithyniæ. Plutarch. Cæſ. Vit. ἐξέπλευσεν εἰς Βιθυνίαν πρὸς Νικομήδη τὸν βασιλέα.

3 Μαλέαν] Laconiæ promontorium, navigantibus ſatis periculoſum. Sed Suetonius circa Pharmacuſam inſulam cum a prædonibus fuiſſe captum ſcribit.

4 Κιλίκων] Cilices ob piraticam, quam exercebant, et aſſiduas deprædationes, erant infames.

5 Λύτρα] Quinquaginta talenta.

6 Ἐπικράτης] Hîc nominativus abſolutè ponitur ſine verbo. Aut igitur particip. ἔχων, reſcribendum eſt εἶχεν: aut, poſt κεκερασμένον verba aliquot excidiſſe, dicendum: aut, quod mihi certiſſimum videtur, κομίζει pro Infin. κομίζειν, poſito poſt Καίσαρος commate, legendum. Atque ita in hac impreſſione, contextum reformare non dubitavi.

7 Ὑδρίαν] Cum ὑδρεία aliud fere ſignificet, repoſui ὑδρίαν.

8 Ἀναιρεθῆναι] Alii hanc rem aliter tradunt. Nam claſſe prædones perſecutus eſt: ac redactos in poteſtatem ultimo ſupplicio, quod illis ſæpe minatus inter jocum fuerat, affecit.

ΚΕΦ. μέ.

ΚΑΙσαρ ἐν Βρεττανίᾳ ⁰ ποταμὸν μέγαν ἐπεχείρει περαιῦσθαι· Βασιλεὺς Βρεττανῶν ¹ Κασόλαυνος ἀνεῖργε μετὰ πολλῶν ἱππέων καὶ ἁρμάτων. Καίσαρι μέγιςος ἐλέφας εἵπετο, ζῶον Βρεττανοῖς ἐχ ἑωραμένον. τῦτον σιδηραῖς φολίσιν ὀχυρώσας, καὶ πύργον ἐπ' αὐτῦ μέγαν ὑψώσας καὶ τοξότας καὶ σφενδονήτας ἐπιςήσας, ἐκέλευσεν ἐς τὸ ῥεῦμα ἐμβαίνειν. Βρεττανοὶ δὲ ἐξεπλάγησαν, ἀόρατον καὶ ὑπερφυὲς θηρίον ἰδόντες. Περὶ γὰρ τῶν ἵππων τί χρὴ καὶ γράφειν; ὅπυ καὶ παρ' Ἕλλησιν, ἣν καὶ γυμνὸν ἐλέφαντα ἴδωσιν, ἵπποι φεύγυσιν. Πυργοφόρον δὲ καὶ ὡπλισμένον, βέλη καὶ σφενδόνας ἐξαφιέντα, ὐδ' ἰδεῖν τὴν ὄψιν ὑπέμειναν. Βρεττανοὶ μὲν δὴ ¹ αὐτοῖς ἵπποις καὶ ἅρμασιν ἔφυγον· Ῥωμαῖοι δὲ ἀκινδύνως τὸν ποταμὸν διέβησαν, ἑνὶ ζώῳ τὺς πολεμίυς φοβήσαντες.

9 Ποταμόν] Thamesin.

0 Κασόλαυνος] Is apud Cæsarem est Cassivellaunus; quem Græce dixeris Κασσιβέλλανον: vel, ut vetus Cæsaris interpres, Κασσιβέλαυνον.

1 Αὐτοῖς ἵπποις] Præpositione σὺν eleganter subauditâ. Sed nugas agit hoc loco Polyænus: neque enim elephanti visu, sed audaciâ et fortitudine Romanorum, Britanni in fugam versi sunt".

ΚΕΦ. μς'.

ΚΑΙσαρ Πομπηΐῳ παρετάσσετο περὶ Φάρσαλον. ὁρῶν δὲ πολλὺς τῶν πολεμίων νέυς καὶ καλὺς ἐπὶ τῷ κάλλει φρονῦντας, καὶ σοβαρὺς, παρήγγειλε τοῖς ἰδίοις ςρατιώταις, τὰς λόγχας καὶ τὺς ὑσσὺς μὴ φέρειν ἐπὶ τὰ σώματα τῶν πολεμίων, ἀλλ' ἐς αὐτὰ τὰ ² πρόσωπα. Οἱ δὲ λωβηθῆναι τὸ κάλλος τῶν

2 Πρόσωπα] Vox Cæsaris ob equitantis, inquit Florus, cruenta, sed docta, et ad victoriam efficax: "Miles, faciem feri".

τῶν προσώπων φοβηθέντες, καὶ δὴ ἀποστραφέντες ἔφυγον.

ΚΕΦ. μζ.

ΣΕΜΙΡΑΜΙΣ.

Σεμίραμις λουομένη 3 τῶν Σιράκων ἤκουσε τὴν ἀπόστασιν· καὶ παραυτίκα 4 ἀνυπόδητος μηδὲ τὰς τρίχας ἀναπλεξαμένη, ἐπὶ τὸν πόλεμον ἐξῆλθε. Τῇ δὲ στήλῃ αὐτῆς ἐπιγέγραπται τάδε·

" Ἐμὲ γυναῖκα μὲν ἡ φύσις ἐποίησεν· ἐγὼ δὲ
" τοῖς ἔργοις τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν οὐδενὸς χείρων
" ἐγενόμην. Ἐγὼ 5 Νίνου βασιλεύσασα, πρὸς ἕω μὲν
" ὥρισα ποταμὸν 6 Ἰναμάμην· πρὸς δὲ μέσον ἡλίου,
" 7 τὴν φέρουσαν λιβανωτὸν καὶ σμύρναν· ἀπὸ δὲ χει-
" μῶνος, 8 Σάκκας, καὶ 9 Σόγδους. Θάλασσαν πρό-
" τερον οὐδεὶς Ἀσσυρίων εἶδεν. Ἐγὼ δὲ τεσσάρας,
" οἷς

3 Τῶν Σιράκων] Consule Strabonem lib. XI. Regio eorum Siraçena dicitur. Maasvic.

4 Ἀνυπόδητος] Formæ negligentem fuisse, etsi fœminam pulcherrimam; scribit Ælianus. Ὡραιοτάτη ἐγένετο γυναικῶν, εἰ καὶ ἀφελέστερον ἐχρῆτο τῷ κάλλει.

5 Νίνου] Casaubonus, fortasse μετὰ Νῖνον. Atque ita etiam Justinus: " Post Ninum regno potita". At vero de urbe Nino, quam maritus condiderat, intelligendum. Ita Agathias in Epigramm. de Sardanapalo, Νίνου μεγάλης βασιλεύσας.

6 Ἰναμάμην] Quis est Ἰναμάμης fluvius? Nempe is quem Plinius non uno loco Iomanem vocat. Eum vide Lib. vi. cap. 19. Ex Strabone autem intelliges vix pervenisse usque in Indiam regni Semiramidis fines. Notabis ὥρισα pro ὅριον ἐποίησα, et μέσον ἡλίου pro μεσημβρία. Deinde quid appellat ἑρμὴν, aut quid est, τὶς ἑρμὴ περιέχει? Casaubonus.

7 Τὴν φέρουσαν] Lego γῆν: aut post σμύρναν eam velim inferas. Nec tamen ignoro similem inveniri posse in Polyæno locutionem. Arabiam intelligit.

8 Σάκκας] Scribe Σάκας. Erant autem Sacæ celebres præ reliquis Scythis: ita ut Persæ Scythas in universum Sacas appellarent. Eorum fines flumine Jaxarta terminabantur.

9 Σόγδους] Quos alii ferè Σογδιάνους scribunt. Asiæ est populus ad Oxum fluvium.

" [1] αἷς οὐκ ἔςιν . . . . πόῤῥω πελάσαι. τίς γὰρ αὐτὰς
" ὁρμὴ περιέχει; Ποταμοὺς ἠνάγκαζα ῥεῖν, ὅπου βου-
" λοίμην· [2] ἐβουλόμην δὲ, ὅπου συνέφερε. Γῆν ἄκαρ-
" πον ἐδίδαξα σπαρέσθαι· ποταμοῖς γὰρ αὐτὴν [3]
" ἔμιξα ἐμοῖς. Ἀνάλωτα τὰ τείχη παρέσχον. Πέτ-
" ρας ἀβάτους σιδήρῳ κατεργασαμένη· ὁδοὺς ἔτεμον,
" ἐμοῖς ὀχήμασιν, ἃς οὐδὲ θηρία διῆλθε. Καὶ τῶν
" ἔργων χρόνος μοι περισσὸς ἐγένετο πολὺς, ὃν ἐμαυ-
" τῇ καὶ φίλοις ἐχαρισάμην".

1 Αἷς οὐκ ἔςιν.] Lacunam ita ſupplet Caſaubonus, αἷς οὐκ ἔςιν διὰ τὸ πόῤῥω πελάσαι.

2 Ἐβουλόμην] Loquendi formula, Ciceroni familiaris. De Officiis, " Quod vitium qui effugere volet, (omnes autem velle debebunt") &c. Eodem modo, Fam. lib. iii. ep. 2. " Quibuſcunque rebus potes: potes autem plurimis". Exempla plura conferre neceſſe non eſt.

3 Ἔμιξα ἐμοῖς.] Verius cum ſequentibus ἐμοῖς conjunxeris, hoc modo, ἐμοῖς ἀνάλωτα, " meis nempe ſubditis". Sunt autem notiſſima Babylonis mænia. THEOCRITUS:

————————Ὅπη πλατὺ τεῖχος
Ἀσφάλτῳ δήσασα Σεμίραμις ἐμβασίλευεν.

ΚΕΦ. μή.

ΚΛΟΙΛΙΑ.

Ρωμαῖοι Τυῤῥηνοῖς πολεμοῦντες, ποιησάμενοι συνθήκας, ἔδωκαν αὐτοῖς ὁμήρους τῶν εὐγενεςάτων ἀνδρῶν θυγατέρας παρθένους. Αἱ δὲ ὁμηρεύουσαι προσῆλθον ἐπὶ τὸν ποταμὸν τὸν Θύμβριν [4] λουσάμεναι· μία δὲ ἐξ αὐτῶν Κλοιλία, [5] προύπεμψεν ἁπάσας ἀναδήσασα

4 Λουσάμεναι] Forte λουσόμεναι, futuro tempore. Sed aoriſtus primus pro quovis fere tempore ponitur: Sic ἀναδήσασθαι paulo poſt & διανήξασθαι: Et Homerus, Iliad. δ'. v. 161. σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν, pro ἀποτίσουσιν, ut annotat Scholiaſtes.

5 Προύπεμψεν] Emendo προὔτρεψεν.

δήσασθαι τοὺς χιτωνίσκους [6] περὶ τὰς κεφαλὰς, καὶ διανήξασθαι τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ, δίναις βαθείαις δύσπορον. Ἐπεὶ δὲ διενήξαντο, Ῥωμαῖοι τὴν μὲν ἀρετὴν αὐτῶν καὶ τὴν ἀνδρείαν ἐθαύμασαν, ἀντέπεμψαν δὲ αὐτὰς Τυρρηνοῖς, τὸ πιστὸν τῶν συνθηκῶν φυλάσσοντες. Πορσίνας βασιλεὺς Τυρρηνῶν ἀνέκρινε τὰς κόρας, τίς ἦν αὐτῶν ἡ τοῦτο πρᾶξαι πείσασα. Κλοιλία προλαβοῦσα τὰς ἄλλας, ὡμολόγησε. Πορσίνας ὑπεραγασθεὶς τὸ ἀνδρεῖον τῆς κόρης, ἵππον αὐτῇ λαμπρῶς κεκοσμημένον ἐδωρήσατο, καὶ τὰς παρθένους πάσας ἐπαινέσας, Ῥωμαίοις ἀπέπεμψεν.

6 Περὶ τὰς κεφαλάς. Vetus lectio erat, ἐπὶ τὰς κεφαλὰς, quam suo loco ejecit Maasvicius.

ΚΕΦ. μθ'.

ΠΟΡΚΙΑ.

Πορκία θυγάτηρ Κάτωνος, γυνὴ Βρούτου, τὸν ἄνδρα Βροῦτον ὑπονοοῦσα ἐπιβουλεύειν Καίσαρι, [7] μαχαιρίῳ κουρέως τὸν ἑαυτῆς μηρὸν ἀπέσχισεν, ἐπιδεικνυμένη καρτερίαν σώματος, καὶ ψυχῆς ἐγκράτειαν. τότε δὴ Βροῦτος ἐπίστευσεν αὐτῇ τὸ ἀπόρρητον. Ἡ δὲ τοὺς χιτωνίσκους [8] αὐτῆς προσεκόμισε τῷ ἀνδρὶ, καὶ τῶν χιτώνων ἔνδον τὸ ξίφος· προσελθὼν Βροῦτος μετὰ τῶν κοινωνούντων ἐπιθέμενος κτιννύει Καίσαρα. Ἐπεὶ δὲ μετὰ Κασσίου παραταξάμενος ἐν Μακεδονίᾳ πρὸς τὸν Σεβαστὸν, ἥττης γενομένης αὐτὸς ἑαυτὸν

7 Μαχαιρίῳ.] Periphrasis novaculæ, non adeo affectata: Siquidem μάχαιρα hoc sensu sæpissime occurrit. Est etiam instrumentum, quo pecudes tondentur. Hesych.
8 Αὐτῆς.] Quas sibi paraverat, idem ipsa facinus aggressura: aut quas sua ipsius manu confecerat: aut αὐτὴ legendum, i. e. sua sponte.

ἑαυτὸν ἀνεῖλεν, Πορκία τὸ μὲν πρῶτον [9] ἀποκαρτερεῖν ἐπειρᾶτο· [0] οἰκείων δὲ καὶ συγγενῶν ὑκ ἐώντων, ἐσχάραν ἐκέλευσε κομισθῆναι πυρὸς, ὡς ἀλειψομένη. καὶ τῶν ἀνθράκων ἁρπάσασα πολλὺς ταῖς χερσὶν ἐνέβαλεν εἰς τὸ σῶμα, καὶ κατέπιεν φθάσασα πρὶν τινα τῶν παρόντων βοηθῆσαι δύνασθαι. Ὅυτως ἐτελεύτησε Πορκία, στρατηγικὴ καὶ ἀνδρεία πρὸς θάνατον, καὶ φίλανδρος γενομένη.

9 Ἀποκαρτερεῖν] Inedia vitam finire. Scripſit librum Hegeſias qui erat Ἀποκαρτερῶν inſcriptus: "Quod a vita quidam per inediam diſcedens, revocatur ab amicis: quibus reſpondens, vitæ humanæ enumerat incommoda". Cicero, Tuſc. Quæſt.

0 Οἰκείων.] Hæc verba dixiſſe fertur moritura: "An neſcis pauliſper ſpiritu repreſſo, aut capite ad parietem illiſo, emori licere"? Martial. Epigram.

"Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit: & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum turba moleſta nega".

ΚΕΦ. ν′.

ΑΡΓΟΛΙΔΕΣ.

Πύῤῥος Ἠπειρώτης ἐνέβαλεν εἰς Ἄργος, καλέσαντος αὐτὸν [1] Ἀριστέως Ἀργείου. Οἱ μὲν Ἀργεῖοι συνέδραμον ἐς τὴν ἀγορὰν μετὰ τῶν ὅπλων· αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν προκαταλαβόμεναι τὰ τέγη, τὺς Ἠπειρώτας ἄνωθεν βάλλυσαι, ἀναχωρῆσαι βιάζονται· ὥστε καὶ Πύῤῥος ὁ δεινότατος τῶν στρατηγῶν αὐτὸς

1 Ἀριστέως.] Hic Argis adverſus Ariſtippum factioni contrariæ præerat. Plutarch. in vita Pyrrhi: Ἐν Ἄργει στάσις ἦν Ἀριστέα πρὸς Ἀρίστιππον. Ἐπεὶ δὲ ὁ Ἀρίστιππος ἐδόκει χρῆσθαι φίλῳ τῷ Ἀντιγόνῳ, φθάσας ὁ Ἀριστέας ἐκάλει τὸν Πύῤῥον εἰς τὸ Ἄργος.

αὐτὸς ἔπεσεν, ἐμπεσούσης ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ κεραμίδος. Αἱ δὲ Ἀργολίδες μέγιστον κλέος ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἤραντο, Πύῤῥου τοῦ πολεμικωτάτου μηδὲ ὑπ' ἀνδρῶν, ἀλλ' ὑπὸ γυναικῶν Ἀργολίδων πεσόντος.

ἘΚ

ἘΚ ΤΩ͂Ν ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΕΡῚ ΡΗΤΟΡΙΚΗΣ.

ΚΕΦ. α΄.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ.

Στησίχορος μὲν ἑλομένων στρατηγὸν Αὐτοκράτορα τῶν Ἱμεραίων Φάλαριν, καὶ μελλόντων φυλακὴν διδόναι τοῦ σώματος, τἄλλα διαλεχθεὶς, εἶπεν αὐτοῖς λόγον.

Ὡς ἵππος κατεῖχε λειμῶνα μόνος· ἐλθόντος δ' ἐλάφου, καὶ διαφθείροντος τὴν νομὴν, βουλόμενος τιμωρήσασθαι τὸν ἔλαφον, ἠρώτα τὸν ἄνθρωπον, εἰ δύναιτο μετ' αὐτοῦ κολάσαι τὸν ἔλαφον· ὁ δ' ἔφησεν, ἐὰν λάβῃ χαλινὸν, καὶ αὐτὸς ἀναβῇ ἐπ' αὐτὸν ἔχων ἀκόντια. Συνομολογήσαντος δὲ, καὶ ἀναβάντος, ἀντὶ τοῦ τιμωρήσασθαι, αὐτὸς [3] ἐδούλευσεν ἤδη τῷ ἀνθρώπῳ.

Οὕτω δὲ καὶ ὑμεῖς, ἔφη, ὁρᾶτε, μὴ τοὺς πολεμίους βουλόμενοι τιμωρήσασθαι, ταὐτὸ πάθητε τῷ ἵππῳ. τὸν

2 Στησίχορος.] Hæc cum fabula sequenti desumpta est ex Aristot. lib. ii. Rhetoricorum cap. 21. Sunt autem in primis elegantes.

3 Ἐδούλευσεν.] Eundem Apologum Horatius Ep. X. lib. 1. tractat.

——— "Postquam victor violens discessit ab hoste,
Non equitem dorso, non frænum depulit ore".

μὲν γὰρ χαλινὸν ἤδη ἔχετε, ἑλόμενοι στρατηγὸν Αὐτοκράτορα· ἐὰν δὲ φυλακὴν δῶτε, καὶ ἀναβῆναι ἐάσητε, δουλεύσετε ἤδη Φαλάριδι.

ΚΕΦ. ϛ'.

ΑΙΣΩΠΟΣ.

ΑΙσωπος ἐν Σάμῳ συνηγορῶν Δημαγωγῷ κρινομένῳ περὶ θανάτου ἔφη· Ἀλώπεκα διαβαίνουσαν ποταμὸν ἀπωσθῆναι εἰς φάραγγα· οὐ δυναμένην δὲ ἐκβῆναι, πολὺν χρόνον κακοπαθεῖν, καὶ κυνοραϊστὰς πολλοὺς ἔχειν αὐτῆς· Ἐχῖνον δὲ πλανώμενον, ὡς εἶδεν αὐτὴν, κατοικτείραντα ἐρωτᾶν, εἰ ἀφέλοι αὐτῆς τοὺς κυνοραϊστάς· τὴν δὲ οὐκ ἐᾶν· Ἐρομένου δὲ, διὰ τί, φάναι ὅτι οὗτοι μὲν πλήρεις μου ἤδη εἰσι, καὶ ὀλίγον ἕλκουσιν αἷμα· ἐὰν δὲ τούτους ἀφέλῃ, ἕτεροι ἐλθόντες πεινῶντες, ἐκπιοῦνταί μου τὸ λοιπὸν αἷμα.

Ἀτὰρ οὖν καὶ ὑμᾶς, ἔφη, ὦ ἄνδρες Σάμιοι, οὗτος μὲν οὐδὲν ἔτι βλάψει· πλούσιος γάρ ἐστιν. ἐὰν δὲ τοῦτον ἀποκτείνητε, ἕτεροι ἥξουσι πένητες, οἳ ὑμῖν ἀναλώσουσι τὰ κοινὰ κλέπτοντες.

ἘΚ

ἘΚ ΤΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ἉΛΙΚΑΡΝ.

ἹΣΤΟΡΙΩΝ.

ΚΕΦ. γ'.

ΜΕΝΕ'ΝΙΟΣ ἈΓΡΙ'ΠΠΑΣ.

" Ἔοικέ πως ἀνθρωπείῳ σώματι πόλις. σύνθετον γὰρ καὶ ἐκ πολλῶν μερῶν ἐστιν ἑκάτερον· καὶ οὔτε δύναμιν ἔχει ἕκαστον τὴν αὐτὴν τῶν ἐν αὐτοῖς μερῶν, οὔτε χρείας παρέχεται τὰς ἴσας. Εἰ δὴ λάβοι τὰ μέρη τοῦ ἀνθρωπείου σώματος ἰδίαν αἴσθησιν καθ' αὑτὰ καὶ φωνὴν, ἔπειτα στάσις ἐν αὐτοῖς ἐμπέσοι καθ' ἓν γενομένοις τοῖς ἄλλοις ἅπασι πρὸς τὴν γαστέρα μόνην, καὶ λέγοιεν οἱ μὲν πόδες, ὅτι πᾶν ἐπ' αὐτοῖς τὸ σῶμα ἐπίκειται· αἱ δὲ χεῖρες, ὅτι τὰς τέχνας ἐργάζονται, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκπορίζουσι, καὶ μάχονται πολεμίοις, καὶ ἄλλα πολλὰ ὠφελήματα παρέχουσιν εἰς τὸ κοινόν· οἱ δὲ ὦμοι ὅτι τὰ ἄχθη πάντα ἐπ' αὐτοῖς κομίζεται[5] τὸ

" δὲ

4 Ἔοικε.] Excerpta hæc ex oratione Menenii Agrippæ, quam ad plebem Romanam habuit, ubi ex urbe, facta secessione, in Montem Sacrum se contulerant.

5 Τὸ δὲ στόμα.] Structuram hujus sententiæ immutavi auctoritate codicis Romani; cum vulgatæ editiones hunc ordinem exhibent: Ἡ δὲ κεφαλὴ, ὅτι ὁρᾷ καὶ ἀκούει· τὸ δὲ στόμα, ὅτι φθέγγεται, καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις παραλαβὸν ἁπάσας ἔχει. At nostram lectionem, ait Sylburgius, verisimilem facit ordo auctoris, qui a pedibus, manibus, humeris & ore, inferioribus membris, ad ipsam corporis arcem ascendit. Codex Ven. περιλαβοῦσα habet, quem sequimur.

" δὲ στόμα, ὅτι φθέγγεται· ἡ δὲ κεφαλὴ, ὅτι καὶ ὁρᾷ " καὶ ἀκούει, καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις περιλαβοῦσα πά- " σας ἔσχε, δι᾽ ὧν σώζεται [6] τὸ πρᾶγμα· ἔπειτα " φαῖεν πρὸς τὴν γαστέρα, Σὺ δὲ, ὦ χρηστὴ, τί τού- " των ποιεῖς; ἢ τίς ἐστιν ἡ σὴ χάρις ἡμῖν καὶ ὠφέ- " λεια; Ἀλλὰ σύ γε τοσοῦτον ἀπέχεις τοῦ πράττειν καὶ " συγκατορθοῦν ἡμῖν τῶν κοινῇ χρησίμων, ὥστε καὶ ἀν- " τιπράττεις καὶ ἐνοχλεῖς· [7] καὶ πρᾶγμα ἀφόρητον ὑπη- " ρετεῖν ἀναγκάζουσα, καὶ φέρειν ἁπανταχόθεν εἰς τὴν " ἐκπλήρωσιν τῶν σεαυτῆς ἐπιθυμιῶν. Φέρε, τί οὐ " μεταποιούμεθα τῆς ἐλευθερίας, καὶ τῶν πολλῶν ἀφι- " έμεθα πραγματειῶν, ἃς ἕνεκα ταύτης ὑπομένομεν; " Εἰ δὴ ταῦτα δόξειεν αὐτοῖς, καὶ μηδὲν ἔτι δρῴη " τὸ ἑαυτοῦ ἔργον, ἔσθ᾽ ὅπως ἂν ἐπὶ πολὺ διαρκέ- " σαι δυνηθείη τὸ σῶμα, ἀλλ᾽ οὐκ ἂν ἐντὸς ὀλίγων " ἡμερῶν τῷ κακίστῳ τῶν μόρων ἀναλωθείη λιμῷ; " Οὐκ ἂν ἔχοι ἄλλως τὶς εἰπεῖν.

" Τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον ὑπολάβετε καὶ περὶ τῆς " πόλεως. Πολλὰ γὰρ δὴ καὶ [8] ταύτην τὰ συμπλη- " ροῦντα ἔθνη, καὶ οὐδὲν ἀλλήλοις ἐοικότα· ὧν ἕκαστον " ἰδίαν τινὰ τῷ κοινῷ χρείαν, ὥσπερ τὰ μέλη τῷ " σώματι, παρέχεται. Οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἀγροὺς γεωρ- " γοῦσιν, οἱ δὲ μάχονται περὶ αὐτῶν πρὸς τοὺς πο- " λεμίους, οἱ δὲ ἐμπορεύονται πολλὰς διὰ θαλάσσης " ὠφελείας, οἱ δὲ τὰς ἀναγκαίας ἐργάζονται τέχ- " νας. Εἰ δὲ ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη πρὸς τὴν βου- " λὴν τὴν ἐκ τῶν ἀρίστων συγκειμένην διαστασιάσειε, " καὶ λέγοι· Σὺ δὲ ἡμῖν, ὦ βουλὴ, τί ποιεῖς ἀγαθόν;

" καὶ

6 Τὸ πρᾶγμα.] Pro πρᾶγμα rectius legemus σῶμα, vel cum Lapo πᾶν. Sylburg. Τὸ πρᾶγμα, id est, τὸ σῶμα τὸ ὁλόκληρον. Portus.

7 Καὶ πρᾶγμα.] Καὶ ante πρᾶγμα vel epitaticῶs accipienda, vel potius expungenda. Idem.

8 Ταύτην τὰ συμπληροῦντα.] Τὰ συμπληροῦντα καὶ ταύτην ἔθνη. Codex Vaticanus.

“ καὶ ἀντὶ ποίας αἰτίας ἄρχειν τῶν ἄλλων ἀξιοῖς;
“ Οὐδὲν γὰρ ἂν εἰπεῖν ἔχοις· ἔπειτα οὐκ ἀπαλλαγη-
“ σόμεθά σου τῆς τυραννίδος ταύτης ἤδη ποτὲ,
“ καὶ δίχα ἡγεμόνος οἰκήσομεν; Εἰ δὴ ταῦτα [9] δια-
“ νοηθέντες, τῶν συνήθων ἐπιτηδευμάτων ἀποσταῖεν,
“ τί κωλύσει ταύτην κακὴν κακῶς ἀπολέσθαι τὴν πό-
“ λιν, ὑπὸ λιμοῦ τε καὶ πολέμου, καὶ παντὸς ἄλλου
“ κακοῦ;

“ [0] Μαθόντες οὖν, ὦ δημόται, ὅτι καθάπερ ἐν τοῖς
“ σώμασιν ἡμῶν ἡ λοιδορουμένη κακῶς [1] ὑπὸ τῶν πολ-
“ λῶν τρέφει τὸ σῶμα τρεφομένη, καὶ σώζει σωζομένη,
“ καὶ ἔστιν ὥσπερ τις ἑστίασις κοινὴ, τὸ προσφόρον ἁπάν-
“ των, καὶ τῆς διαλλαγῆς αἴτιον ἀποδιδοῦσα· οὕτως
“ ἐν ταῖς πόλεσιν ἡ διοικοῦσα τὰ κοινὰ, καὶ τοῦ προσ-
“ ήκοντος ἑκάστῳ προνοουμένη βουλὴ, πάντα σώζει καὶ
“ φυλάττει καὶ ἐπανορθοῖ· παύσασθε τὰς ἐπιφθόνους κατ'
“ αὐτῆς φωνὰς λέγοντες, [2] ὡς ἐξεβλήθητε τῆς πατρί-
“ δος, ὡς ἀλῆται καὶ πτωχοὶ περιέρχεσθε δι' αὐ-
“ τήν. Οὐδὲν γὰρ ὑμᾶς εἴργασται κακὸν, οὐδ' ἂν
“ ἐργάσαιτο. ἀλλ' αὐτὴ καλεῖ καὶ [3] ἀντιβολεῖ, καὶ τὰς
“ χεῖρας ὑμῖν ἅμα ταῖς πύλαις ἀναπετάσασα, ὑπο-
“ δέχεται”.

9 Διανοηθέντες.] Cum ἔθνη praecesserat, πρὸς τὸ σημαινόμενον, ut ait Portus, scilicet τοὺς πολίτας vel ἀνθρώπους, necesse est referamus.

0 Μαθόντες.] Oratio haec est longiuscula: μαθόντες verbum παύσασθε, quod inferius sequitur, praecedit.

1 Ὑπὸ τῶν πολλῶν.] Post τῶν πολλῶν desideratur Nominat. γαστήρ. Sylb.

2 Ὡς ἐξεβλήθητε] Vel ἐκβληθέντες legendum; vel ante ὡς ἀλῆται inferenda copula καί. Idem.

3 Ἀντιβολεῖ.] Quod quidem verum est. Nam Patres multitudinem, teste Livio, per aequa, per iniqua, reconciliandam civitati esse ducebant.

'ΕΚ

'ΕΚ ΤΩΝ

ΜΑΞΙΜΟΥ ΤΥΡΙΟΥ

ΛΟΓΩΝ.

ΚΕΦ. δ'.

Χαλεπὸν εὑρεῖν ἀκριβῆ βίον, ὥσπερ καὶ ἄνδρα· ἀλλὰ παντὶ ἀνακέκραται ἔνδειά τις πρὸς τὸ ἄκρως καλὸν, καὶ πλεονεκτεῖ ἕτερος ἑτέρου, ὅτῳ ἂν ἐλάττω τὰ ἐνδέοντα ᾖ. Καὶ ἴδοις ἂν τὸν μὲν γεωργικὸν, μακαρίζοντα τοὺς ἀστικοὺς, ὡς συνόντας βίῳ χαρίεντι καὶ ἀνθηρῷ· τοὺς δὲ ἀπὸ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν δικαστηρίων καὶ τοὺς πάνυ ἐν αὐτοῖς εὐδοκίμους, ὀδυρομένους τὰ αὑτῶν, καὶ εὐχομένους ἐπὶ σκαπάνῃ βιῶναι καὶ γηδίῳ σμικρῷ. Ἀκούσῃ δὲ τοῦ μὲν στρατιωτικοῦ τὸν εἰρηνικὸν εὐδαιμονίζοντος, τοῦ δὲ ἐν εἰρήνῃ, τὸν στρατιωτικὸν τεθηπότος. Καὶ [4] εἴ τις θεῶν, ὥσπερ ἐν δράματι ὑποκριτὰς, ἀποδύσας ἕκαστον τοῦ παρόντος βίου καὶ σχήματος, μεταμφιέσει τὰ τοῦ πλησίον, αὖθις οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ποθήσουσι μὲν τὰ πρότερα, ὀδυροῦνται

4 Εἴ τις θεῶν.] Hæc plane ex Horatio ſunt conficta:

———" Si quis Deus, En ego, dicat,
Jam faciam quod vultis, &c".

niſi & ipſe Horatius ex aliquo vetere comœdo, quod veriſimile eſt, hauſiſſe videatur.

ροῦνται δὲ τὰ παρόντα. Οὕτω δυσάρεστόν τι ἐστὶν ὁ ἄνθρωπος κομιδῆ καὶ φιλαίτιον, καὶ δεινῶς δύσκολον, καὶ οὐδὲν τῶν αὐτοῦ ἀσπάζεται.

ΚΕΦ. ε'.

ΠΟΘΕΝ ΤΑ ΚΑΚΑ.

Τίνες αἱ τῶν κακῶν πηγαί, ἢ γενέσεις; πόθεν ἀρξάμενα ἔρχεται; Ἐξ Αἰθιόπων, [5] ὡς ὁ λοιμός; ἐκ Βαβυλῶνος, ὡς ὁ Ξέρξης; ἐκ Μακεδονίας, ὡς Φίλιππος· Οὐ γὰρ ἐξ οὐρανοῦ μὰ Δία, οὐκ ἐξ οὐρανοῦ. Φθόνος γὰρ ἔξωθεν [6] τοῦ Θείου χοροῦ ἵσταται. Ἐνταῦθά μοι δεῖ χρησμῳδίας. ἐρώμεθα τοὺς Θεούς· Ζεῦ καὶ Ἄπολλον, καὶ ὅστις ἄλλος Θεὸς μαντικός, καὶ κηδεμὼν τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀγέλης, δεομένοις εἴπατε, τίς κακῶν ἀρχή, τίς αἰτία, πῶς φυλαξώμεθα, πῶς λάθωμεν·

Οὐ γάρ τις νέμεσις φυγέειν κακόν, οὐδ' ὑπαλύξαι.

Ἢ οὐχ ὁρᾶτε ὅσα τὰ δεινὰ ἐς τὰς ἀνθρωπίνας χώρας ἐμπεπτωκότα περὶ γῆν στρέφεται, παντοίων στόνων καὶ ὀδυρμῶν ἐμπιπλάντα τὴν γῆν; Στένει μὲν τὸ τοῦ ἀνθρώπου σῶμα, τὰς ἐπιτετειχισμένας αὐτῷ νόσους ὀδυρόμενον, καὶ τὸ ἀκρόσφαλες τῆς σωτηρίας, καὶ τὸ ἄδηλον τοῦ βίου. Τίς γὰρ ἡλικίας καιρὸς ἀνυπεύθυνος ἀνθρωπίνῳ σώματι;

5 Ὡς ὁ λοιμός;] Alludit ad Thucydidem, ubi de peste Atheniensi agit: Ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται ἐξ Αἰθιοπίας, τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου.

6 Τοῦ Θείου.] Editio Stephaniana τὸ Θείου non agnoscit: quod omnino sensus loci videtur postulare, quemadmodum etiam apud Plutarchum habes in Convivial. Occurrunt etiam hæc verba apud Platonem in Phædro, Ἕπεται δ' ἀεὶ ὁ θέλων τε καὶ δυνάμενος. Φθόνος γὰρ ἔξω θείου χοροῦ ἵσταται. Est autem vetus adagium, quo significatur: "Invidiam omnino Deorum cœtui abesse". Nullam scilicet Dii immortales causam habent, cur suam hominibus felicitatem invideant.

ἘΚ

ἘΚ ΤΩΝ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΔΙΑΛΟΓΩΝ.

ΚΕΦ. ϛ'.

* ΦΑΙΔΩΝ, ἢ περὶ ψυχῆς.

Ἀλλὰ τόδ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἐπιμελείας δὴ δεῖται, οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός· καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν μάλιστα δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσειεν. Εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι, τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι, καὶ τῆς αὐτῶν κακίας, μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν, οὐδὲ σωτηρία, πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. Οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς ᾅδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται, πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς· ἃ δὴ καὶ λέγεται μέγιστα ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν τελευτήσαντα εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας.

* Hæc quæ ſequuntur ἀποσπασμάτια, auro contra chara, è Platonis Phædone ſelecta ſunt; itidem ut pueris ediſcenda proponerentur: neque enim ejuſmodi ſunt, ut eorum captum exſuperent, modò peritum præceptorem habeant.

Περὶ

ΚΕΦ. ξϛ'.

Περὶ τῶν τελευτηκότων ἐν ᾅδου.

Τούτων δὲ οὕτω πεφυκότων, ἐπειδὰν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες εἰς τὸν τόπον, οἷ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν [8] διεδικάσαντο οἵ τε καλῶς καὶ ὁσίως καὶ δικαίως βιώσαντες, καὶ οἱ μή. Καὶ οἳ μὲν ἂν δόξωσι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν Ἀχέροντα, ἀναβάντες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται [9] εἰς τὴν λίμνην· καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε, καὶ καθαιρόμενοι, τῶν τε ἀδικημάτων διδόντες δίκας, ἀπολύονται, εἴ τίς τι ἠδίκησε· τῶν τε εὐεργεσιῶν τιμὰς φέρονται, κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος. οἳ δ' ἂν δόξωσιν ἀνιάτως ἔχειν, διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολλὰς καὶ μεγάλας, ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς ἐξειργασμένοι, ἢ ἄλλα ὅσα τυγχάνει ὄντα τοιαῦτα, τούτους δὲ ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν Τάρταρον, ὅθεν οὔποτε ἐκβαίνουσιν.

Οἳ δ' ἂν ἰάσιμα μὲν, μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁμαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς βίαιόν τι πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδροφόνοι τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, [0] τούτους δὲ ἐμπεσεῖν μὲν εἰς τὸν Τάρταρον

7 Τούτων δὲ οὕτω] Animorum varia post mortem domicilia, præfinitis quibusdam terræ regionibus, ut ipse a quodam acceperat, describit Socrates. Purissimis superior regio adsignatur; aliis alia loca inferiora, ratione habita anteactæ vitæ, prout sanabiles aut insanabiles videantur.

8 Διεδικάσαντο] Δίκην ὑπέχουσι, "judicium subeunt, causam dicunt". Id enim præsenti tempore sæpius efferunt Latini.

9 Εἰς τὴν λίμνην] Nempe Ἀχερουσιάδα, ubi animi defunctorum, labe concreta purgati, tempus degunt.

0 Τούτους δὴ ἐμπεσεῖν] Ita mutavi pro τούτους δὲ ἐμπεσεῖν. Sed hinc sua fere omnia hausit Virgilius:

——————"Aliæ panduntur inanes
Suspensæ ad ventos: aliis sub gurgite vasto
Infectum eluitur scelus, aut exuritur igni.
Quisque suos patimur manes".

Τάρταρον ἀνάγκη· ἐμπεσόντας δὲ αὐτὰς, καὶ ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους, ἐμβάλλει τὸ κῦμα· τὰς μὲν ἀνδροφόνους, κατὰ τὸν Κωκυτόν· τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοίας, κατὰ τὸν Πυριφλεγέθοντα. Ἐπειδὰν δὲ φερόμενοι γένωνται κατὰ τὴν λίμνην τὴν Ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε καὶ καλοῦσιν, οἱ μὲν, οὓς ἀπέκτειναν, οἱ δὲ, οὓς ὕβρισαν. Καλέσαντες δ' ἱκετεύουσι, καὶ δέονται ἐᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην, καὶ δέξασθαι. Καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἀποβαίνουσί τε καὶ λήγουσι τῶν κακῶν· εἰ δὲ μὴ, φέρονται αὖθις εἰς τὸν Τάρταρον, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς. Καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρότερον παύονται, πρὶν ἂν πείσωσιν οὓς ἠδίκησαν. Αὕτη γὰρ ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐταῖς ἐτάχθη.

Οἳ δὲ δὴ ἂν δόξωσι διαφερόντως πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι, ὥσπερ δεσμωτηρίων, ἄνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι, καὶ ἐπὶ γῆς οἰκιζόμενοι. Τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς καθηράμενοι, ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τοπαράπαν εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον, καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται· ἃς οὔτε ῥᾴδιον δηλῶσαι, οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι.

Ἀλλὰ τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ ὧν διεληλύθαμεν, ὦ Σιμμία, πάντα ποιεῖν, ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν. Καλὸν γὰρ τὸ ἆθλον, καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη.

ΚΕΦ.

ΚΕΦ. κή.

Ψυχὴν εἶναι θείῳ ϗ ἀθανάτῳ ϗ μονοειδεῖ ϗ ἀδιαλύτῳ ὁμοιότατον.

Σκόπει δὴ (ἔφη) ὦ Κέβη, τῷ μὲν θείῳ ϗ ἀθανάτῳ ϗ νοητῷ ϗ μονοειδεῖ ϗ [1] ἀδιαλύτῳ ϗ ἀεὶ ὡσαύτως ϗ κατὰ ταυτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ, ὁμοιότατον εἶναι ψυχήν· τῷ δ' ἀνθρωπίνῳ ϗ θνητῷ ϗ ἀνοήτῳ ϗ πολυειδεῖ ϗ διαλυτῷ ϗ μηδέποτε κατὰ τὰ αὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ, ὁμοιότατον αὖ εἶναι σῶμα. Ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν, ὦ φίλε Κέβης, ὡς οὐχ οὕτω ἔχει; Οὐ ἔχομεν. Τί οὖν; τούτων οὕτως ἐχόντων, ἆρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει· ψυχῇ δὲ αὖ τοπαράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι· ἢ ἐγγύς τι τούτου; Πῶς γὰρ οὔ; Ἐννοεῖς οὖν (ἔφη) ὅτι ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, τὸ μὲν ὁρατὸν αὐτοῦ σῶμα ϗ ἐν ὁρατῷ κείμενον (ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦμεν, ᾧ προσήκει διαλύεσθαι ϗ διαπίπτειν ϗ διαπνεῖσθαι) οὐκ εὐθὺς τούτων οὐδὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον· ἐὰν μέν τις ϗ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ, ϗ ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα. συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα καὶ ταριχευθὲν, ὥσπερ οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμήχανον ὅσον χρόνον. ἔνια δὲ μέρη τοῦ σώματος, ϗ ἐὰν σαπῇ, ὀστᾶ τε ϗ νεῦρα ϗ τὰ τοιαῦτα πάντα, ὅμως (ὡς ἔπος εἰπεῖν) ἀθάνατά ἐστιν. ἢ οὔ; Ναί. Ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα, τὸ ἀειδὲς τὸ εἰς τοιοῦτον τόπον ἕτερον οἰχόμενον, γενναῖον ϗ καθαρὸν ϗ ἀειδῆ, εἰς ᾅδου, ὡς ἀληθῶς, παρὰ τὸν ἀγαθὸν ϗ φρόνιμον θεόν· (οἷ, ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα ϗ

1 Ἀδιαλύτῳ.] Similiter Cicero, "Cum simplex animi natura esset, neque haberet in se quidquam admistum dispar sui atque dissimile, non posse eum dividi: quod si non possit, non posse interire". De Senect. c. 21.

τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον.) αὕτη δὲ δὴ ἡμῖν ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα, ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος, εὐθὺς διαπεφύσηται καὶ ἀπόλωλεν, ὥς φασιν οἱ πολλοὶ ἄνθρωποι; πολλοῦ γε δεῖ, ὦ φίλε Κέβης τε καὶ Σιμμία· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται, μηδὲν τοῦ σώματος συνεφέλκουσα, ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ ἑκοῦσα εἶναι, ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ, καὶ συνηθροισμένη αὐτὴ εἰς αὐτὴν, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο. Τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα, καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι μελετῶσα ῥᾳδίως. Ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου; Παντάπασί γε. Οὐκοῦν οὕτω μὲν ἔχουσα, εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ θεῖον ἀπέρχεται, τὸ θεῖόν τε καὶ ἀθάνατον καὶ φρόνιμον; οἷ ἀφικομένῃ ὑπάρχει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι, πλάνης καὶ ἀγνοίας καὶ φόβων καὶ ἀγρίων ἐρώτων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων, ἀπηλλαγμένῃ· ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυημένων, ὡς ἀληθῶς τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ θεῶν διάγουσα.

ΚΕΦ. ιϛ'.

Ψυχὴν εἶναι ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορον.

Ὁ δέ γε θεὸς (οἶμαι) ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ζωῆς εἶδος, καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστι, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογηθείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι. Παρὰ πάντων μέντοι νὴ Δί' (ἔφη) ἀνθρώπων γε· καὶ ἔτι μᾶλλον, ὡς ἐγῷμαι, παρὰ θεῶν. Ὁπότε δὴ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχὴ, ἢ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη; Πολλὴ ἀνάγκη. Ἐπιόντος ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητὸν (ὡς ἔοικεν) αὐτοῦ ἀποθνήσκει· τὸ δ' ἀθάνατον, σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπιὸν, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ. Φαίνεται.

Παντὸς

Παντὸς μᾶλλον ἄρα (ἔφη) ὦ Κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον ϗ ἀνώλεθρον· ϗ τῷ ὄντι ἔσονται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν ᾅδου. Οὔκουν ἔγωγε, ὦ Σώκρατες (ἔφη) ἔχω παρὰ ταῦτα ἄλλό τι λέγειν, οὐδέ πῃ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις· ἀλλ' εἰ δή τι Σιμμίας ὅδε, ἤ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγῆσαι· ὡς οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο ἢ τὸν νῦν παρόντα, περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος ἤ τι εἰπεῖν, ἢ ἀκοῦσαι. Ἀλλὰ μὴν (ἦ δ' ὃς ὁ Σιμμίας) οὐδ' αὐτὸς ἔχω ἔτι ὅπῃ ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων. ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὧν οἱ λόγοι εἰσί, ϗ τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' ἐμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων. Οὐ μόνον γ', ἔφη, ὦ Σιμμία, ὁ Σωκράτης, ταῦτά τε εὖ λέγεις, ἀλλὰ ϗ τάς γε ὑποθέσεις τὰς πρώτας, ϗ εἰ πισταὶ ἡμῖν εἰσιν, ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· ϗ ἐὰν αὐτὰς ἱκανῶς διέλητε, ὡς ἐγῷμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ, καθόσον δυνατὸν μάλιστα ἀνθρώπῳ ἐπακολουθῆσαι. κἂν τοῦτο αὐτὸ σαφὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω.

ΚΕΦ. νζ'.

Ψυχὴ ἐπιμελείας δεῖται, οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός.

ΑΛΛΑ' τόδ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατός ἐστιν, ἐπιμελείας δὴ δεῖται, οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός· ϗ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ ϗ δόξειεν ἂν μάλιστα δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσειεν. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι, τοῦ τε σώματος ἅμα ἀπηλλάχθαι, ϗ τῆς αὐτῶν κακίας, μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δὲ ἐπειδὴ ἀ-

θάνατος φαίνεται εἶναι. ὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν, ὐδὲ σωτηρία, πλὴν τῦ ὡς βελτίστην τε ϗ φρονιμωτάτην γενέσθαι.

Ἡ μὲν ὖν κοσμία τε ϗ φρόνιμος ψυχὴ ἕπεταί τε, ϗ ὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δὲ ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώματος ἔχουσα, περὶ ἐκεῖνο πολὺν χρόνον ἐπτοημένη ϗ περὶ τὸν ὁρατὸν τόπον πολλὰ ἀντιτείνασα ϗ πολλὰ παθῦσα, βίᾳ ϗ μόλις ὑπὸ τῦ προστεταγμένου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη. ἀφικομένην δὲ ὅθιπερ αἱ ἄλλαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καί τι πεποιηκυῖαν τοιῦτον, ἢ φόνων ἀδίκων ἡμμένην, ἢ ἄλλα ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τύτων ἀδελφά τε ϗ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν ἅπας φεύγει τε ϗ ὑπεκτρέπεται, ϗ ὔτε ξυνέμπορος ὔτε ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνεσθαι· αὐτὴ δὲ πλανᾶται ἐν πάσῃ ἐχομένη ἀπορίᾳ, ἕως ἂν δή τινες χρόνοι γένωνται· ὧν ἐξελθόντων, ὑπ᾽ ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρέπουσαν οἴκησιν. ἡ δὲ καθαρῶς τε ϗ μετρίως τὸν βίον διεξελθῦσα, ϗ ξυνεμπόρων ϗ ἡγεμόνων θεῶν τυχῦσα, ᾤκησε τὸν αὐτῇ ἑκάστῃ τόπον προσήκοντα.

ΚΕΦ. ι.

Ὁ Σωκράτης παρὰ τὺς Θεὺς ἐλπίζει ἀφίξεσθαι, ϗ παρ᾽ ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε.

Ἐγὼ γὰρ, ὦ Σιμμία τε ϗ Κέβης, εἰ μὲν μὴ ᾤμην ἥξειν, πρῶτον μὲν παρὰ θεὺς ἄλλους σοφούς τε ϗ ἀγαθὺς, ἔπειτα ϗ παρ᾽ ἀνθρώπους τετελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουν ἂν, ὐκ ἀγανακτῶν τῷ θανάτῳ· νῦν δὲ εὖ ἴστε ὅτι παρ᾽ ἄνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθὺς, ϗ τῦτο μὲν ὐκ ἂν πάνυ διϊσχυρισαίμην· ὅτι μέντοι παρὰ θεὺς δεσπότας πάνυ ἀγαθὺς ἥξειν, εὖ ἴστε ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιύτων, διϊσχυρισαίμην ἂν καὶ τῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα ὐχ ὁμοίως ἀγανακτῶ, ἀλλ᾽ εὔελπίς εἰμι εἶναί τι τοῖς

τετελευτηκόσι· καὶ, ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς ἢ τοῖς κακοῖς.

ΚΕΦ. κθ'.

Περὶ τῆς μετεμψυχώσεως.

Ἐὰν δέ γε, (ἡ ψυχὴ) οἶμαι, μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος ἀπαλλάττηται, ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ ξυνοῦσα, καὶ τοῦτο θεραπεύουσα καὶ ἐρῶσα, καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ, ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν καὶ ἡδονῶν, ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν εἶναι ἀληθὲς, ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδὲς, οὗ τις ἂν ἅψαιτο καὶ ἴδοι, καὶ πίοι καὶ φάγοι, καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο· τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀιδὲς, νοητὸν δὲ καὶ φιλοσοφίᾳ αἱρετὸν, τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν· οὕτω δὴ ἔχουσαν, οἴει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξεσθαι; Οὐδ' ὁπωστιοῦν, ἔφη. Ἀλλὰ διειλημμένην γε οἶμαι ὑπὸ τοῦ σωματοειδοῦς, ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος, διὰ τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην, ἐνεποίησε ξύμφυτον. Πάνυ γε. Ἐμβριθὲς δέ γε, ὦ φίλε, τοῦτο οἴεσθαι χρὴ εἶναι, καὶ βαρὺ, καὶ γεῶδες, καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ, βαρύνεταί τε καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον, φόβῳ τοῦ ἀιδοῦς τε καὶ ᾅδου, ὥσπερ λέγεται, περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδουμένη· περὶ ἃ δὴ καὶ ὤφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα, οἷα παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἴδωλα, αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι, ἀλλὰ τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι· διὸ καὶ ὁρῶνται. Εἰκός γε, ὦ Σώκρατες. Εἰκὸς μέντοι, ὦ Κέβης· καὶ οὔτε γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι, ἀλλὰ τὰς τῶν φαύλων, αἳ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι, δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς, κακῆς οὔσης. καὶ μέχρι γε τούτου πλα-

νῶνται

νῶνται ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυνεπακολουθοῦντος τοῦ σωματοειδοῦς ἐπιθυμίᾳ πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα. ἐνδοῦνται δὲ, ὥσπερ εἰκὸς, εἰς τὰ τοιαῦτα ἤθη ὁποῖα ἄττ' ἂν καὶ μεμελετηκυῖαι τύχωσιν ἐν τῷ βίῳ. Τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις, ὦ Σώκρατες; Οἷον, τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας μεμελετηκότας, καὶ μὴ διευλαβημένους, εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ τῶν τοιούτων θηρίων εἰκὸς ἐνδύεσθαι. ἢ οὐκ οἴει; Πάνυ μὲν οὖν εἰκὸς λέγεις. Τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας καὶ ἁρπαγὰς προτετιμηκότας, εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων καὶ ἰκτίνων γένη: ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσε φαμὲν τὰς τοιαύτας ἰέναι; Ἀμέλει (ἔφη ὁ Κέβης) εἰς τὰ τοιαῦτα. Οὐκοῦν (ἦ δ' ὃς) δηλαδὴ καὶ τἆλλα, ᾗ ἂν ἑκάστη ἴοι κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς μελέτης. Δῆλον δὴ, ἔφη. πῶς δ' οὔ; Οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι (ἔφη) καὶ τούτων εἰσὶ, καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες, οἱ τὴν δημοτικήν τε καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες· ἣν δὴ καλοῦσι σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην, ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γεγονυῖαν, ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ; Πῇ δὴ οὗτοι εὐδαιμονέστατοι; Ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι πολιτικὸν καὶ ἥμερον γένος, ἤ που μελιττῶν, ἢ σφηκῶν, ἢ μυρμήκων, ἢ καὶ εἰς ταὐτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος, καὶ γίγνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους. Εἰκός. Εἰς δέ γε θεῶν γένος, μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπιόντι, οὐ θέμις ἀφικνεῖσθαι ἄλλῳ ἢ τῷ φιλομαθεῖ. ἀλλὰ τούτων ἕνεκα, ὦ ἑταῖρε Σιμμία τε καὶ Κέβης, οἱ ὀρθῶς φιλόσοφοι ἀπέχονται τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν, καὶ καρτεροῦσι, καὶ οὐ παραδιδόασιν αὐταῖς αὐτούς· οὔτε οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμενοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδ' αὖ ἀτιμίαν τε καὶ ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλότιμοι, ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν.

ΕΚ

ΕΚ ΤΩΝ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ ΑΛΙΚΑΡΝ.
ΙΣΤΟΡΙΩΝ.

ΚΕΦ. ή.

ΚΡΟΙΣΟΣ.

ΞΕῖνε [3] Ἀθηναῖε, παρ' ἡμέας γὰρ περὶ σέο λόγος ἀπῖκται πολλὸς, καὶ σοφίης εἵνεκεν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὡς φιλοσοφέων, τῆς πολλῆς θεωρίης εἵνεκεν ἐπελήλυθας· νῦν ὦν ἵμερος [4] ἐπείρεσθαί μι ἐπῆλθέ σε, εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον. Ὁ μὲν, ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπηρώτα· Σόλων δὲ, οὐδὲν ὑποθωπεύσας, ἀλλὰ τῷ ἐόντι χρησάμενος, λέγει· Ὦ βασιλεῦ, Τέλλον Ἀθηναῖον. Ἀποθωυμάσας δὲ, Κροῖσος τὸ λεχθὲν, εἴρετο ἐπιστρεφέως, [5] Κοίῃ δὴ κρίνεις Τέλλον εἶναι ὀλβιώτατον; Ὁ δὲ εἶπε, Τέλλῳ τοῦτο μὲν, τῆς πόλιος εὖ ἡκούσης, παῖδες ἦσαν καλοί τε κἀγαθοὶ, καί σφι εἶδε ἅπασι τέκνα ἐκγενόμενα, καὶ πάντα παραμείναντα. Ἐς τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἥκοντι, ὡς τὰ παρ' ἡμῖν, τελευτὴ

3 Ξεῖνε Ἀθηναῖε,] Crœsus Lydiæ rex, Solona Atheniensem alloquitur, postquam thesauros ei omnes, ac divitias Sardibus ostendisset.

4 Ἐπείρεσθαί μι] Notanda est hæc verborum collocatio ἐπείρεσθαί μι ἐπῆλθέ σε: ubi videntur μὶ et σὲ sibi mutuo locum cessisse.

5 Κοίῃ] Ionicum est ex κοῖος, η, ον, pro ποῖος.

[6] τελευτὴ τοῦ βίου λαμπροτάτη ἐπεγένετο. Γενομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγείτονας ἐν Ἐλευσῖνι, βοηθήσας, καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν πολεμίων, [7] ἀπέθανε κάλλιστα. Καί μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ τε ἔθαψαν αὐτοῦ τῇ περ ἔπεσε, καὶ ἐτίμησαν μεγάλως.

6 Τελευτὴ] Hinc illa Ovidii videntur ducta:

———— "Scilicet ultima semper
Expectanda dies homini: dicique beatus
Ante obitum nemo supremaque funera debet".

7 Ἀπέθανε κάλλιστα.] Libet testimonium Cyri apud Xenophontem hac de re adscribere: Ἀλλ' οὗτος μὲν δή, ὦ γύναι, ἔχει τὸ κάλλιστον τέλος· νικῶν γὰρ τετελεύτηκε· loquitur de Abradata, qui victor in prœlio ceciderat.

ΚΕΦ. θ'.

ἈΡΙ'ΩΝ.

Ἐτυράννευε δὲ ὁ Περίανδρος Κορίνθου· τῷ δὴ λέγουσι Κορίνθιοι (ὁμολογέουσι δέ σφι Λέσβιοι) ἐν τῷ βίῳ θῶυμα μέγιστον παραστῆναι, Ἀρίονα τὸν Μηθυμναῖον ἐπὶ δελφῖνος ἐξενειχθέντα ἐπὶ Ταίναρον, ἐόντα κιθαρῳδὸν τῶν τότε ἐόντων οὐδενὸς δεύτερον, καὶ [8] διθύραμβον, πρῶτον ἀνθρώπων τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, ποιήσαντά τε καὶ ὀνομάσαντα καὶ [9] διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ.

Τοῦτον τὸν Ἀρίονα λέγουσι, τὸν πολλὸν τοῦ χρόνου διατρίβοντα παρὰ Περιάνδρῳ, ἐπιθυμῆσαι πλῶσαι ἐς Ἰταλίην τε καὶ Σικελίην· ἐργασάμενον δὲ χρήματα μεγάλα, θελῆσαι ὀπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι· ὁρ-

μᾶσθαι

8 Διθύραμβον,] Carmen Bacchi laudibus dedicatum; quem etiam Dithyrambum vocatum tradunt; quod duabus veluti januis, et ex matris Semeles utero, et Jovis femore, in vitam prodiit.

9 Διδάξαντα] Aut ipse publice recitavit, aut histrionibus poëmata recitanda tradidit. Quin et διδάσκαλος aliquando pro eo qui δρᾶμα aliquod edidit; et discipuli apud Terentium pro actoribus.

μᾶσθαι μὲν νυν ἐκ Τάραντος, πιστεύοντα δὲ οὐδαμοῖσι μᾶλλον ἢ Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων. Τοὺς δὲ ἐν τῷ πελάγει ἐπιβουλεύειν, τὸν Ἀρίονα ἐκβαλόντας, ἔχειν τὰ χρήματα· τὸν δὲ, συνέντα τοῦτο, λίσσεσθαι, χρήματα μὲν προϊέντα σφι, ψυχὴν δὲ παραιτεόμενον· οὐκ ὦν δὴ πείθειν αὐτὸν τούτοισι, ἀλλὰ κελεύειν τοὺς πορθμέας ἢ αὐτὸν διαχρᾶσθαί μιν, ὡς ἂν ταφῆς ἐν γῇ τύχῃ, ἢ ἐκπηδᾶν ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ταχίστην.

Ἀπειληθέντα δὲ τὸν Ἀρίονα ἐς ἀπορίην, παραιτήσασθαι, ἐπειδή σφι οὕτω δοκέοι, περιϊδεῖν αὐτὸν ἐν τῇ σκευῇ πάσῃ στάντα ἐν τοῖσι ἑδωλίοισι, ἀεῖσαι. ἀείσας δὲ, ὑπεδέκετο ἑωϋτὸν κατεργάσασθαι. Καὶ τοῖσι ἐσελθεῖν γὰρ ἡδονὴν, εἰ μέλλοιεν ἀκούσεσθαι ° τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων ἀοιδοῦ, ἀναχωρῆσαι ἐκ τῆς πρύμνης ἐς μέσην νέα. Τὸν δὲ, ἐνδύντα τε πᾶσαν τὴν σκευὴν, καὶ λαβόντα τὴν κιθάρην, στάντα ἐν τοῖσι ἑδωλίοισι, διεξελθεῖν νόμον τὸν [1] ὄρθιον. Τελευτῶντος δὲ τοῦ νόμου, ῥίψαί μιν ἐς τὴν θάλασσαν ἑωϋτὸν, ὡς εἶχε, σὺν τῇ σκευῇ πάσῃ. Καὶ τοὺς μὲν ἀποπλέειν ἐς τὴν Κόρινθον· τὸν δὲ δελφῖνα λέγουσι ὑπολαβόντα, ἐξενεῖκαι ἐς Ταίναρον.

Ἀποβάντα δὲ αὐτὸν χωρέειν ἐς Κόρινθον σὺν τῇ σκευῇ· καὶ ἀπικόμενον ἀπηγέεσθαι πᾶν τὸ γεγονός. Περίανδρον δὲ ὑπὸ ἀπιστίης Ἀρίονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχειν,

o Τοῦ ἀρίστου ἀνθρώπων] Consule Ovid. Fastos lib. II. ubi Ariona, ob artem citharœdicam, egregie laudatum habes.

"Quod mare non novit, quæ nescit Ariona tellus?
Carmine currentes ille tenebat aquas, &c".

1 Ὄρθιον.] Ὄρθιος νόμος cantus erat fidicinis citharœdive concitatior, et sonora voce prolatus. Genus hoc excogitavit Terpander, et à numeris quibus fertur, nomine donavit. Th. Gale. Hoc canticum Lucianus, θρῆνον vocat: Καὶ στάντα θρῆνόν τινα ἐπ' ἐμαυτῷ.

ἔχειν, οὐδαμῆ μετιέντα, ἀνακῶς [2] δὲ ἔχειν τῶν πορθμέων. ὡς δὲ ἄρα παρεῖναι αὐτοὺς κληθέντας, ἱστορέεσθαι, εἴ τι λέγοιεν περὶ Ἀρίονος. Φαμένων δὲ ἐκείνων ὡς εἴη περὶ τὴν Ἰταλίην, καί μιν εὖ πρήσσοντα λίποιεν ἐν Τάραντι, ἐπιφανῆναί σφι τὸν Ἀρίονα, [3] ὥσπερ ἔχων ἐξεπήδησε· καὶ τοὺς ἐκπλαγέντας, οὐκ ἔχειν ἔτι ἐλεγχομένους ἀρνέεσθαι.

Ταῦτα μέν νυν Κορίνθιοί τε καὶ Λέσβιοι λέγουσι. Καὶ Ἀρίονός ἐστι ἀνάθημα χάλκεον οὐ μέγα ἐπὶ Ταινάρῳ, ἐπὶ δελφῖνος ἐπεὼν ἄνθρωπος.

2 Ἀνακῶς] Ionicum pro comm. ἐπιμελῶς. Ἀνακῶς ἔχειν τινὸς "Solicitum esse de re aliqua, ut ea potiamur".

3 Ὥσπερ ἔχων] Eodem scilicet ornatu, quo è navi in mare desiliit.

ΚΕΦ. Ι.

ΠΟΛΥΚΡΑΤΗΣ.

Ταῦτα ἐπιλεξάμενος ὁ Πολυκράτης, καὶ νόῳ λαβὼν ὥς οἱ εὖ ὑπετίθετο Ἄμασις, ἐδίζετο ἐπ' ᾧ ἂν μάλιστα τὴν ψυχὴν [5] ἀσηθείη ἀπολομένῳ τῶν κειμηλίων· διζήμενος δ' εὕρισκε τάδε. Ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἐφόρεε χρυσόδετος, σμαράγδου μὲν λίθου ἐοῦσα, ἦν δὲ ἔργον [6] Θεοδώρου τοῦ Τηλεκλέος Σαμίου· ἐπεὶ

ὦν

4 Ταῦτα ἐπιλεξάμενος] Literas ab Amasi, Ægypti rege, acceperat Polycrates; quibus eum rerum humanarum inconstantiæ rex admonuit. Et, quoniam nulla hominibus diu felicitas manet, amicum hortabatur, ut ultro se Polycrates in aliquod infortunium conjiceret; ne tandem calamitate premeretur insperata.

5 Ἀσηθείη.] Ἀσάω seu ἀσάομαι verbum est Ionicum, quod "fastidio vel molestia afficere" significat. Hesych. Ἄσης, λύπης. Ἀσῆσαι, λυπηθῆσαι, βλαβῆσαι.

6 Θεοδώρου.] Auri faber præstantissimus fuit. Hujus lib. XI. meminit Athenæus: Ἀνακεῖσθαι κρατῆρα χρυσοῦν, Θεοδώρου τοῦ Σαμίου ποίημα.

ὤν ταύτην οἱ ἐδόκεε ἀποβαλέειν, ἐποίεε τάδε. [7] Πεντηκόντερον πληρώσας ἀνδρῶν, ἐσέβη ἐς αὐτήν· μετὰ δὲ, ἀναγαγεῖν ἐκέλευσε ἐς τὸ πέλαγος. ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἑκὰς ἐγένετο, περιελόμενος τὴν σφρηγῖδα, πάντων ὁρεόντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὸ πέλαγος. τοῦτο δὲ ποιήσας, ἀπέπλεε· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἐχρῆτο.

Πέμπτῃ δὲ ἢ ἕκτῃ ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων, τάδε οἱ συνήνεικε γενέσθαι· ἀνὴρ ἁλιεὺς λαβὼν ἰχθὺν μέγαν τε καὶ καλὸν, ἠξίου μιν Πολυκράτεϊ δῶρον δοθῆναι. Φέρων δὲ ἐπὶ τὰς θύρας, Πολυκράτεϊ ἔφη ἐθέλειν ἐλθεῖν ἐς ὄψιν· χωρήσαντος δέ οἱ τούτου, ἔλεγε, διδοὺς τὸν ἰχθὺν· "Ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ τόνδε ἑλὼν, οὐκ ἐδικαίω [8] φέρειν ἐς ἀγορὴν, καίπερ ἐὼν ἀποχειροβίωτος, ἀλλά μοι ἐδόκεε σεῦ τε εἶναι ἄξιος καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς. σοὶ δή μιν φέρων δίδωμι". Ὁ δὲ, ἡσθεὶς τοῖσι ἔπεσι, ἀμείβεται τοῖσδε· "[9] Κάρτα τε εὖ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλέη τῶν τε λόγων καὶ τοῦ δώρου· καί σε ἐπὶ δεῖπνον καλέομεν". Ὁ μὲν δὴ ἁλιεὺς μέγα ποιεύμενος ταῦτα, ἤϊε ἐς τὰ οἰκία. Τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θεράποντες εὑρίσκουσι ἐν τῇ νηδύϊ αὐτοῦ ἐνεοῦσαν τὴν Πολυκράτεος σφρηγῖδα. Ὡς δὲ εἶδόν τε καὶ ἔλαβον, τάχιστα ἔφερον κεχαρηκότες παρὰ τὸν Πολυκράτεα· διδόντες δέ οἱ τὴν σφρηγῖδα, ἔλεγον ὅτεῳ τρόπῳ εὑρεθείη. Τὸν δὲ ὡς ἐσῆλθε θεῖον εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει

7 Πεντηκόντερον] Subintellige ναῦν, navis quæ quinquaginta remis agitur. Scribitur etiam πεντηκόντορος.

8 Φέρειν εἰς ἀγορήν.] Ad hunc locum alludit Juvenalis:

———————" Tum, Picene, accipe, dixit,
Privatis majora focis".

9 Κάρτα.] Ionicè; Valde. idem quod πάνυ, σφόδρα.

γράψαι ἐς βιβλίον πάντα, [o] τὰ ποιήσαντά μιν, οἷα καταλελάβηκε· γράψας δὲ, ἐς Αἴγυπτον ἐπέθηκε.

Ἐπιλεξάμενος δὲ ὁ Ἄμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτεος ἧκον, ἔμαθε ὅτι ἐκκομίσαι τε ἀδύνατον εἴη ἀνθρώπῳ ἄνθρωπον ἐκ τοῦ μέλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ ὅτι ὡς οὐκ εὖ τελευτήσειν μέλλει Πολυκράτης, εὐτυχέων τὰ πάντα· ὃς καὶ τὰ ἀποβάλλει, εὑρίσκει. Πέμψας δέ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξεινίην. Τοῦδε εἵνεκα ταῦτα ἐποίεε, ἵνα μὴ συντυχίης δεινῆς τε καὶ μεγάλης Πολυκράτεα καταλαβούσης, [1] αὐτὸς ἀλγήσειε τὴν ψυχὴν, ὡς περὶ ξείνου ἀνδρός.

o Τὰ ποιήσαντα.] Constructio inusitatior: Οἷα καταλελάβηκέ μιν ποιήσαντα τά. Καταλελάβηκε est Ionicè, à καταλαβέω, sensu etiam Ionico.

1 Ἀυτὸς ἀλγήσειε.] Tandem ab Oroete prætore Darei, in crucem actus est Polycrates.

ΚΕΦ. ιά.

ΨΑΜΜΗΤΙΧΟΣ.

Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ [2] Ψαμμήτιχον σφέων βασιλεῦσαι, ἐνόμιζον ἑωϋτοὺς [3] πρώτους γενέσθαι πάντων ἀνθρώπων. Ἐπεὶ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας, ἠθέλησε εἰδέναι οἵ τινες γενοίατο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι Φρύγας προτέρους γενέσθαι ἑωϋτῶν, τῶν

2 Ψαμμήτιχον.] Hunc Scholiastes Aristophanis Sesonchosin appellat, ubi in Nubibus vocem βεκκεσέληνον explicat. Σεσόγχωσις ὁ βασιλεὺς τῶν Αἰγυπτίων κοσμοκράτωρ γεγονὼς, ἠθέλησε γνῶναι τοὺς ἀρχαιοτέρους τῶν ἀνθρώπων. καὶ τροφόν τινα γλωττοτομήσας, ἀπέκλεισε μετὰ βρέφους. αὐξηθέντος οὖν καὶ βοῶντος Βὲκ, ἤκουσε καὶ ἔγνω ὁ βασιλεὺς, ὅτι ἀρχαιότεροι ἦσαν οἱ Παφλαγόνες· παρ' αὐτοῖς δὲ ὁ ἄρτος Βὲκ λέγεται.

3 Πρώτους γενέσθαι.] Magna inter antiquissimos "de generis vetustate" erat contentio: nemini mortalium, præterquam Scythis Phrygibusque, cedentibus Ægyptiis. Vid. Justinum, initio lib. II.

τῶν δὲ ἄλλων, ἑωϋτούς. Ψαμμήτιχος γὰρ, ὡς οὐκ ἐδύνατο πυνθανόμενος πόρον οὐδένα τούτου ἀνευρεῖν, οἳ γενοίατο πρῶτοι ἀνθρώπων, ἐπιτεχνᾶται τοιόνδε.

Παιδία δύο νεογνὰ ἀνθρώπων τῶν ἐπιτυχόντων διδοῖ ποιμένι τρέφειν ἐς τὰ ποίμνια τροφήν τινα τοιήνδε· ἐντειλάμενος μηδένα ἀντίον αὐτέων μηδεμίην φωνὴν ἱέναι, ἐν στέγῃ δὲ ἐρήμῃ ἐπ' ἑωϋτῶν κέεσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην ἐπαγινέειν σφίσι αἶγας· πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος, τἄλλα διαπρήσσεσθαι. Ταῦτα δ' ἐποιέετο καὶ ἐνετέλλετο ὁ Ψαμμήτιχος, θέλων ἀκοῦσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσήμων κνυζημάτων, ἥντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. τάπερ ὦν καὶ ἐγένετο. Ὡς γὰρ διέτης χρόνος ἐγεγόνεε, ταῦτα τῷ ποιμένι πρήσσοντι, ἀνοίγοντί τε τὴν θύρην, καὶ εἰσιόντι, τὰ παιδία ἀμφότερα προσπίπτοντα, [4] Βέκκος ἐφώνεον, ὀρέγοντα τὰς χεῖρας. τὰ μὲν δὴ πρῶτα ἀκούσας, ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν· ὡς δὲ πολλάκι φοιτέοντι καὶ ἐπιμελομένῳ πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἔπος, οὕτω δὴ σημήνας τῷ δεσπότῃ, ἤγαγε τὰ παιδία κελεύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἐκείνου. Ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος, ἐπυνθάνετο οἵτινες ἀνθρώπων Βέκκος τι καλέουσι. πυνθανόμενος δὲ, εὕρισκε Φρύγας καλέοντας τὸν ἄρτον. Οὕτω συνεχώρησαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιούτῳ σταθμησάμενοι πρήγματι, τοὺς Φρύγας [5] πρεσβυτέρους εἶναι ἑωϋτῶν.

4 Βέκκος.] Scholiastes Appollonii legit Βὲκ; quod puto rectum, nam ος terminatio Græca est. -Th. Gale. Verba Scholiastæ, quæ non citavit vir doctissimus, non pigebit proferre; occurrunt ad versum 262. è quarto Argonaut. Οἱ δὲ, δύο ἐτῶν διελθόντων, πρώτην φωνὴν ἀφῆκαν τὸ Βέκ· οὕτω δὲ λέγεται παρὰ Φρυξὶν ὁ ἄρτος. ἐγνώσθησαν οὖν ἀπὸ τούτου οἱ Φρύγες γηγενεῖς. Quam Historiam respexit Aristophanes loco jam laudato:

Καὶ πῶς, ὦ μῶρε, σὺ, καὶ Κρονίων ὄζων, καὶ βεκκεσέληνε.

5 Πρεσβυτέρους.] Codd. πρώτους, quam veram puto esse lectionem, quoniam & in Suida comparet. Idem.

ΚΕΦ. ιβ'.

Ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος.

ΠΡῶτοι δὲ καὶ τόνδε τὸν λόγον Αἰγύπτιοι εἰσὶ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ [6] ἀθάνατός ἐστι. Τοῦ σώματος δὲ καταφθίνοντος, ἐς ἄλλο ζῶον αἰεὶ γινόμενον ἐσδύεται· ἐπεὰν δὲ περιέλθῃ πάντα τὰ χερσαῖα, καὶ τὰ θαλάσσια, καὶ τὰ πτηνά, αὖτις ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσδύνειν. Τὴν περιήλυσιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐν τρισχιλίοισι ἔτεσι. Τούτῳ τῷ λόγῳ εἰσὶ οἳ [7] Ἑλλήνων ἐχρήσαντο, οἱ μὲν πρότερον, οἱ δὲ ὕστερον, ὡς ἰδίῳ ἑωϋτῶν ἐόντι. Τῶν ἐγὼ εἰδὼς τὰ οὐνόματα, οὐ γράφω.

6 Ἀθάνατος.] Hinc illud condiendi cadaveris studium: tantæque in struendis repositoriis impensæ, id quod annotavit Diodorus Siculus: Τῶν μὲν κατὰ τῆς οἰκίας κατασκευῶν ἧττον φροντίζουσι, περὶ δὲ ταφὰς ὑπερβολὴν οὐκ ἀπολείπουσι φιλοτιμίας.

7 Ἑλλήνων.] Intelligit Orphea, Thaletem, Homerum, Pythagoram. Th. Gale.

ΚΕΦ. ιγ'.

ΚΑΜΒΥΣΗΣ.

ΚΑμβύσης δὲ ἐκ Μέμφιος ἀπίκετο ἐς [8] Σάϊν πόλιν, βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἐποίησε. Ἐπεί τε γὰρ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τἆλλα πάντα λυμαίνεσθαι. Ἐπεί τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον

8 Σάϊν.] Sais urbs est Ægyptiaca, ad unum ex ostiis Nili sita, quod ab ipsa Saiticum dicitur.

ἔκαμον ποιεῦντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο) ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐκ ὅσια.

Πέρσαι γὰρ [9] Θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι· Πέρσῃσι μὲν, δι' ὅπερ εἴρηται, Θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου· Αἰγυπτίοισι δὲ νενόμισται πῦρ θηρίον εἶναι ἔμψυχον· πάντα δὲ αὐτὸ κατεσθίειν τάπερ ἂν λάβῃ· πλησθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, συναποθνήσκειν τῷ κατεσθιομένῳ. Οὔκων θηρίοισι νόμος οὐδαμῶς σφί ἐστι τὸν νέκυν διδόναι. Καὶ διὰ ταῦτα ταριχεύουσι, ἵνα μὴ κείμενος ὑπὸ εὐλέων καταβρωθῇ. Οὕτω οὐδετέροισι νομιζόμενα ἐνετέλλετο ποιέειν ὁ Καμβύσης.

9 Θεὸν νομίζουσι.] Solem pro fummo Deo habent Perfæ, quem Mithran vocant. Hefychius vero, Μίθρας ὁ Ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις Θεός. Ignem itaque, veluti Solis ἀπορροὴν, colunt. Quem non folum mortuo cadavere, fed viventibus etiam, lepra feu vitiligine infectis, pollutum credebant.

ΚΕΦ. ιε.

ΠΕΙΣΙΣΤΡΑΤΟΣ.

Οὕτω μὲν Πεισίστρατος ἔσχε τοπρῶτον Ἀθήνας, καὶ τὴν τυραννίδα οὔκω κάρτα ἐρριζωμένην ἔχων, ἀπέβαλε. Οἱ δὲ ἐξελάσαντες Πεισίστρατον, αὖτις ἐκ νέης ἐπ' ἀλλήλοισιν ἐστασίασαν. Περιελαυνόμενος δὲ τῇ στάσει ὁ [1] Μεγακλέης, ἐπεκηρυκεύετο Πεισιστράτῳ, εἰ βούλοιτό οἱ τὴν θυγατέρα ἔχειν γυναῖκα ἐπὶ τῇ τυραννίδι. Ἐνδεξαμένου δὲ τὸν λόγον, καὶ

 ὁμολογη-

o Οὕτω μὲν.] Hoc fcilicet dolo, quem fuperius narrat Herodotus.

1 Μεγακλέης.] Megacles, Alcmæonis filius, eodem tempore Athenis feditioni præerat.

ὁμολογήσαντος ἐπὶ τούτοισι, Πεισιστράτου, μηχανῶνται δὴ ἐπὶ τῇ κατόδῳ πρῆγμα εὐηθέστατον, ὡς ἐγὼ εὑρίσκω, μακρῷ· ἐπεί γε ἀπεκρίθη ἐκ παλαιτέρου, τοῦ βαρβάρου ἔθνεος τὸ Ἑλληνικὸν ἐὸν καὶ δεξιώτερον, καὶ εὐηθίης ἠλιθίου ἀπηλλαγμένον μᾶλλον· εἰ καὶ τότε γε οὗτοι ἐν Ἀθηναίοισι τοῖσι πρώτοισι λεγομένοισιν εἶναι Ἑλλήνων σοφίην, μηχανῶνται τοιάδε.

Ἐν τῷ δήμῳ τῷ Παιανίεϊ ἦν γυνὴ τῇ οὔνομα ἦν Φύη, μέγεθος ἀπὸ πηχέων τεσσάρων ἀπολείπουσα τρεῖς δακτύλους, καὶ ἄλλως εὐειδής. Ταύτην τὴν γυναῖκα σκευάσαντες πανοπλίῃ, ἐς ἅρμα ἐσβιβάσαντες, καὶ προδέξαντες σχῆμα οἷόν τι ἔμελλεν εὐπρεπέστατον φανέεσθαι ἔχουσα, ἤλαυνον ἐς τὸ Ἄστυ, προδρόμους κήρυκας προπέμψαντες, οἳ τὰ ἐντεταλμένα ἠγόρευον ἐς τὸ ἄστυ ἀπικόμενοι, λέγοντες τοιάδε· „ Ὦ Ἀθηναῖοι, δέκεσθε ἀγαθῷ νόῳ Πεισίστρατον, τὸν αὐτὴ „ ἡ Ἀθηναίη τιμήσασα ἀνθρώπων μάλιστα, κατάγει „ ἐς τὴν ἑωϋτῆς Ἀκρόπολιν". Οἱ μὲν δὴ ταῦτα διαφοιτέοντες ἔλεγον· αὐτίκα δὲ ἔς τε τοὺς δήμους φάτις ἀπίκετο, ὡς Ἀθηναίη Πεισίστρατον κατάγει, [2] καὶ ἐν τῷ ἄστεϊ πειθόμενοι τὴν γυναῖκα εἶναι αὐτὴν τὴν Θεόν, προσεύχοντό τε τὴν Ἄνθρωπον, καὶ ἐδέκοντο τὸν Πεισίστρατον.

2 Καὶ ἐν τῷ ἄστεϊ.] Videtur ex hoc loco articulus οἱ excidisse: ita ut legendum sit, καὶ οἱ ἐν τῷ ἄστεϊ.

Κ Ε Φ. ιϛ'.

Β Ι Α Σ.

ΩΣ δὲ ἄρα οἱ (Κροίσῳ) ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἕλληνες κατεστράφατο ἐς φόρου ἀπαγωγήν, τὸ ἐνθεῦτεν ἐπενόεε, νέας ποιησάμενος, ἐπιχειρέειν τοῖσι νησιώτῃσι.

τῆσι. Ἐόντων δὲ οἱ πάντων ἑτοίμων ἐς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν Βίαντα λέγουσι τὸν Πριηνέα ἀπικόμενον ἐς Σάρδις, οἱ δὲ Πίτλακον τὸν Μιτυληναῖον, εἰρομένου δὲ Κροίσου, εἴτι εἴη νεώτερον περὶ τὴν Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε, καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην.

"Ὦ βασιλεῦ, Νησιῶται ἵππον συνωνέονται μυρίην, ἐς Σάρδις τε καὶ ἐπί σε ἔχοντες ἐν νῷ στρατεύεσθαι". Κροῖσον δὲ, ἐλπίσαντα λέγειν ἐκεῖνον ἀληθέα, εἰπεῖν, "Αἲ γὰρ τοῦτο Θεοὶ ποιήσειαν ἐπὶ νόον Νησιώτῃσι, ἐλθεῖν ἐπὶ Λυδῶν παῖδας σὺν ἵπποισι. Τὸν δὲ ὑπολαβόντα φάναι· Ὦ βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνεαι εὔξασθαι Νησιώτας ἱππευομένους λαβεῖν ἐν ἠπείρῳ, εἰκότα ἐλπίζων. Νησιώτας δὲ τί δοκέεις εὔχεσθαι ἄλλο, ἢ ἐπεί τε τάχιστα ἐπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπηγέεσθαι νέας, λαβεῖν ἀρᾶσθαι Λυδοὺς ἐν θαλάσσῃ, ἵνα ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἠπείρῳ οἰκημένων Ἑλλήνων τίσωνταί σε, τοὺς σὺ δουλώσας ἔχεις;" κάρτα τε ἡσθῆναι. Κροῖσον τῷ ἐπιλόγῳ, καί οἱ (προσφυέως γὰρ δόξαι λέγειν) πειθόμενον, παύσασθαι τῆς ναυπηγίης. Καὶ οὕτω τοῖσι τὰς νήσους οἰκημένοισι Ἴωσι ξεινίην συνεθήκατο.

ΚΕΦ. ιη.

ΣΕΘΩΝ.

Μετὰ δὲ τοῦτον,[4] βασιλεῦσαι τὸν ἱρέα τοῦ Ἡφαίστου, τῷ οὔνομα εἶναι [5] Σεθών· τὸν ἐν ἀλογίῃσι

3 Μετὰ δὲ τοῦτον.] Post Anysin regem, qui oculis erat captus.
4 Βασιλεῦσαι.] Subaudi, ἔλεγον οἱ ἱρέες Αἰγύπτιοι.
5 Σεθών.] Sethon sacerdos & rex Ægypti, sub quo Sennacherib, rex Assyriorum, obsidens Pelusium divinitus in fugam vertitur. Existimo autem Herodotum voluisse liberationem Hierosolymæ & Ezechiæ obsessi à Sennacherib indicare. Sed vera Historia non integre ipsi nota fuit. Gale.

γίνεσι ἔχειν παραχρησάμενον τῶν μαχίμων Αἰγυπτίων, ὡς ἐδὲν δεησόμενον αὐτῶν. ἄλλα τε δὴ ἄτιμα ποιεῦντα ἐς αὐτὲς, καὶ σφεας ἀπελέσθαι τὰς [6] ἀρέρας, τοῖσι ἐπὶ τῶν προτέρων βασιλήων δεδόσθαι ἐξαιρέτες, ἑκάστῳ δυώδεκα ἀρέρας. Μετὰ δὲ ἐπ' Αἴγυπτον ἐλαύνειν στρατὸν μέγαν Σαναχάριβον βασιλέα Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων· ἐκ ὦν δὴ ἐθέλειν τὲς μαχίμες τῶν Αἰγυπτίων βοηθέειν. τὸν δὲ ἱρέα ἐς ἀπορίην ἀπειλημμένον, ἐσελθόντα ἐς τὸ μέγαρον, πρὸς τὤγαλμα ἀποδύρασθαι οἷα κινδυνεύει παθέειν. Ὀλοφυρόμενον δ' ἄρα μιν ἐπελθεῖν ὕπνον, καί οἱ δόξαι ἐν τῇ ὄψει ἐπιστάντα τὸν Θεὸν θαρσύνειν, ὡς ἐδὲν πείσεται ἄχαρι, ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων στρατόν, αὐτὸς γάρ οἱ πέμψειν τιμωρές.

[7] Τέτοισι μὲν δὴ πίσυνον τοῖσι ἐνυπνίοισι, παραλαβόντα Αἰγυπτίων τὲς βελομένες οἱ ἕπεσθαι, στρατοπεδεύσασθαι ἐν Πηλεσίῳ. ταύτῃ γάρ εἰσι αἱ ἐσβολαί· ἕπεσθαι δέ οἱ τῶν μαχίμων μὲν ἐδένα ἀνδρῶν, καπήλες δὲ καὶ χειρώνακτας, καὶ ἀγοραίες ἀνθρώπες. [8] Ἐνθαῦτα ἀπικομένες, τοῖσι ἐναντίοισι αὐτοῖσι ἐπιχυθέντας νυκτὸς μῦς ἀρεραίες, κατὰ μὲν [9] φαγέειν τὲς φαρετρεῶνας αὐτέων, κατὰ δὲ τὰ τόξα· πρὸς δὲ, τῶν ἀσπίδων τὰ ὄχανα, ὥστε τῇ ὑστεραίῃ φευγόντων σφέων γύμνων ὅπλων πεσέειν πολλές.

6 Ἀρέρας.] Ἄρερα, terræ mensura est: idem fere quod jugerum.

7 Τέτοισι μὲν δή.] Codex Arch. τετοῖσι δή μιν, ut & margo. Gale.

8 Ἐνθαῦτα ἀπικομένες.] Hoc loco ἀπικομένες, accusandi casu, (quod Atticis quoque familiare est) absolutè ponitur. "Quem ad locum ubi Ægyptii pervenissent".

9 Φαγέειν.] Non multum absimile illud Scholiastis Homeri, lib. I. vers. 39. Iliad. Ἐλθόντων δὲ [τῶν Κρητῶν] εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ νυκτὸς ἐπιγινομένης, μύες ἔκοψαν αὐτῶν τὰς τελαμῶνας τῶν ὅπλων—

πολλούς. Καὶ νῦν ^o οὗτος ὁ βασιλεὺς ἕστηκε ἐν τῷ ἱρῷ τοῦ Ἡφαίστου λίθινος, ἔχων ἐπὶ τῆς χειρὸς μῦν, λέγων διὰ γραμμάτων τάδε· ἘΣ ἘΜΕ΄ ΤΙΣ ὉΡΕ΄ΩΝ, ἘΥΣΕΒΗ῾Σ ἜΣΤΩ.

o Οὗτος ὁ βασιλεύς.] Sethon.

ΚΕΦ. μγ΄.

Περὶ ἤθεος τῶν Περσέων.

ΠΑιδεύουσι δὲ τοὺς παῖδας, ἀπὸ πενταέτεος ἀρξάμενοι, μέχρι εἰκοσαέτεος, τρία μοῦνα, ἱππεύειν, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀληθίζεσθαι. Πρὶν δὲ ἢ πενταέτης γένηται, οὐκ ἀπικνέεται ἐς ὄψιν τῷ πατρὶ, ἀλλὰ παρὰ τῇσι γυναιξὶ δίαιταν ἔχει. τοῦδε εἵνεκα ¹ τοῦτο ποιέεται, ἵνα ἢν ἀποθάνῃ τρεφόμενος, μηδεμίην ἄσην ἀνδῇ τῷ πατρὶ προσβάλλῃ. Αἰνέω μέν νυν τόνδε τὸν νόμον· αἰνέω δὲ καὶ τόνδε, τὸ μὴ μιῆς αἰτίης εἵνεκα μήτε αὐτὸν τὸν βασιλέα μηδένα φονεύειν, μήτε τῶν ἄλλων Περσέων μηδένα τῶν ἑωϋτοῦ οἰκετέων ἐπὶ μιῇ ² αἰτίῃ ἀνήκεστον πάθος ἔρδειν. ἀλλὰ λογισάμενος ἢν εὑρίσκῃ πλέω τε καὶ μέζω τὰ ἀδικήματα ἐόντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρᾶται. ἀποκτεῖναι δὲ οὐδένα κω λέγουσι τὸν ἑωϋτοῦ πατέρα, ἢ μητέρα. ἀλλὰ ὁκόσα ἤδη τοιαῦτα ἐγένετο, πᾶσαν ἀνάγκην φασὶ ἀναζητεόμενα ταῦτα ἀνευρεθῆναι ἤτοι ὑποβολιμαῖα ἐόντα, ἢ μοιχίδια. οὐ γὰρ δή φασι εἰκὸς εἶναι

1 Γεγράπται, τοῦτο οὕτω ποι.

2 Sed ubi consideraverit, si peccata commissa plura majoraque esse comperiat quam obsequia præstita, tum demum iram suam exercet. Suum autem patrem aut matrem aiunt neminem unquam occidisse: sed quicunque tales fuerint filii, necesse esse ut, si de illis inquiratur, aut supposititii, aut spurii comperiantur.

εἶναι τόν γε ἀληθῶς τοκέα ὑπὸ τοῦ ἑωϋτοῦ παιδὸς ἀποθνήσκειν. [3] Ὁκόσα δέ σφι ποιέειν οὐκ ἔξεστι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξεστι. αἴσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδεσθαι νενόμισται· δεύτερα δὲ, τὸ ὀφείλειν χρέος· πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἵνεκα, μάλιστα δὲ ἀναγκαίην φασὶ εἶναι, τὸν ὀφείλοντα καί τι ψεῦδος λέγειν.

3 Γεγράφαται, ἄστι.

ΚΕΦ. ζ'.

Περὶ τῆς ἀσωτίας τῶν Περσέων.

ΠΑυσανίης δὲ κήρυγμα ποιησάμενος, μηδένα ἅπτεσθαι τῆς ληΐης, συγκομίζειν ἐκέλευε [4] τοὺς εἵλωτας τὰ χρήματα. οἱ δὲ, ἀνὰ τὸ στρατόπεδον σκιδνάμενοι, εὕρισκον σκηνὰς κατεσκευασμένας χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, κλίνας τε ἐπιχρύσους καὶ ἐπαργύρους· κρητῆράς τε χρυσέους, καὶ φιάλας τε καὶ ἄλλα ἐκπώματα· σάκκους τε ἐπ' ἁμαξέων εὕρισκον, ἐν τοῖσι λέβητες ἐφαίνοντο ἐνεόντες χρύσεοί τε καὶ ἀργύρεοι. ἀπό τε τῶν κειμένων νεκρῶν ἐσκύλευον ψέλλιά τε καὶ στρεπτοὺς, καὶ τοὺς ἀκινάκας, ἐόντας χρυσέους· ἐπεὶ ἐσθῆτός γε ποικίλης λόγος ἐγίνετο οὐδείς. ἐνθαῦτα πολλὰ μὲν κλέπτοντες ἐπώλεον πρὸς τοὺς Αἰγινήτας οἱ εἵλωτες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπεδείκνυσαν, ὅσα αὐτέων οὐκ οἷά τε ἦν κρύψαι· ὥστε Αἰγινήτῃσι οἱ μεγάλοι πλοῦτοι ἀρχὴν ἐνθεῦτεν ἐγένοντο, οἳ τὸν χρυσὸν, ἅτε ἐόντα χαλκὸν δῆθεν, παρὰ τῶν εἱλωτέων ὠνέοντο. Συμφορήσαντες δὲ τὰ χρήματα, καὶ δεκάτην ἐξελόντες τῷ ἐν Δελφοῖσι θεῷ, ἀπ' ἧς ὁ τρίπους ὁ χρύσεος

4 Εἵλωτας,] "Quod erat peculiare ſervorum Lacedæmoniorum nomen; quod & paulo poſt & aliis variis locis obſervandum".

χρύσεος ἀνετέθη, ὁ ἐπὶ τοῦ τρικαρήνου ὄφιος τοῦ χαλκέου ἐπεστεὼς ἄγχιστα τοῦ βωμοῦ. ϗ τῷ ἐν Ὀλυμπίῃ θεῷ ἐξελόντες, ἀπ' ἧς δεκάπηχυν χάλκεον Δία ἀνέθηκαν· ϗ τῷ ἐν Ἰσθμῷ θεῷ, ἀπ' ἧς ἑπτάπηχυς χάλκεος Ποσειδέων ἐξεγένετο. ταῦτα ἐξελόντες, τὰ λοιπὰ διαιρέοντο ϗ ἔλαβον ἕκαστοι, τῶν ἄξιοι ἦσαν, ϗ τὰς παλλακὰς τῶν Περσέων, ϗ τὸν χρυσὸν, ϗ τὸν ἄργυρον, ϗ ἄλλα χρήματά τε ϗ ὑποζύγια. ὅσα μέν νυν ἐξαίρετα τοῖσι ἀριστεύσασι αὐτέων ἐν Πλαταιῇσι ἐδόθη, οὐ λέγεται πρὸς οὐδαμῶν, δοκέω δ' ἔγωγε ϗ τούτοισι δοθῆναι. Παυσανίῃ δὲ πάντα δέκα ἐξαιρέθη τε ϗ ἐδόθη, γυναῖκες, ἵπποι, τάλαντα, κάμηλοι, ὡς δὲ αὔτως ϗ τἆλλα χρήματα. Λέγεται δὲ ϗ τάδε γενέσθαι, ὡς Ξέρξης φεύγων ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Μαρδονίῳ τὴν κατασκευὴν καταλίποι τὴν ἑωϋτοῦ· Παυσανίην ὦν ὁρέοντα τὴν Μαρδονίου κατασκευὴν χρυσῷ τε ϗ ἀργύρῳ ϗ παραπετάσμασι ποικίλοισι κατεσκευασμένην, κελεῦσαι τούς τε ἀρτοκόπους ϗ τοὺς ὀψοποιοὺς κατὰ ταὐτὰ καθὼς Μαρδονίῳ δεῖπνον παρασκευάζειν. ὡς δὲ κελευόμενοι οὗτοι ἐποίευν ταῦτα, ἐνθαῦτα τὸν Παυσανίην ἰδόντα κλίνας τε χρυσέας ϗ ἀργυρέας [5] εὖ ἐστρωμένας, ϗ τραπέζας χρυσέας καὶ ἀργυρέας, ϗ παρασκευὴν μεγαλοπρεπέα τοῦ δείπνου, ἐκπλαγέντα τὰ προκείμενα ἀγαθὰ, κελεῦσαι ἐπὶ γέλωτι τοὺς ἑωϋτοῦ διηκόνους παρασκευάσαι Λακωνικὸν [6] δεῖπνον. ὡς δὲ τῆς θοίνης ποιηθείσης ἦν πολλὸν τὸ μέσον, τὸν Παυσανίην γελάσαντα μεταπέμψασθαι τῶν Ἑλλήνων τοὺς στρατηγούς· συνελθόντων δὲ τουτέων, εἶπαι τὸν

5 "Vallam apparet verba qua in vulg. edit. desunt legisse, videlicet" εὖ ἐστρωμένας, καὶ τραπέζας χρυσέας ϗ ἀργυρέας, quæ & in nostris veteribus codicibus habentur".

6 Quum autem hæc cœna instructa longo intervallo ab illa superaretur, ibi eundem cachinnum.

τὸν Παυσανίην, δεικνύντα ἐς ἑκατέρην τοῦ δείπνου τὴν παρασκευὴν, “Ἄνδρες Ἕλληνες, τῶνδε εἵνεκα
“ἐγὼ ὑμέας συνήγαγον, βουλόμενος ὑμῖν τοῦδε τοῦ
“Μήδων [7] βασιλῆος τὴν ἀφροσύνην δεῖξαι· ὃς τοιήν-
“δε δίαιταν ἔχων, ἦλθε ἐς ἡμέας οὕτω ὀϊζυρὴν ἔ-
“χοντας ἀπαιρησόμενος”.

7 Γεγράπται, ἡγεμόνος.

ΟΙ
ΕΠΙΤΑΦΙΟΙ ΛΟΓΟΙ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟΝ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΝ·
ΚΑΙ
ΤΟΥ ΛΥΣΙΟΥ·
ΕΤΙ ΔΕ
ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΟΣ·
ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΙΣ
ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ ΒΟΗΘΟΙΣ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ
ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ
ΤΟΥ ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ.

Θυκυδ. Συγγρ. Β. λδ'.

ΕΝ δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι, οἱ Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ χρώμενοι, δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ πρῶτον ἀποθανόντων, τρόπῳ τοιῷδε. τὰ μὲν ὀςᾶ προτίθενται τῶν ἀπογενομένων, πρότριτα σκηνὴν ποιήσαντες, καὶ ἐπιφέρει τῷ αὐτῦ ἕκαςος ἤν τι βύληται. ἐπειδὰν δὲ καὶ ἡ ἐκφορὰ ᾖ, λάρνακας κυπαρισσίνας ἄγυσιν ἅμαξαι, φυλῆς ἑκάςης μίαν. ἔνεςι δὲ καὶ τὰ ὀςᾶ ἧς ἕκαςος ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη κενὴ φέρεται ἐςρωμένη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν μὴ εὑρεθῶσιν ἐς ἀναίρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βυλόμενος καὶ ἀςῶν καὶ ξένων. καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ προσήκουσαι ἐπὶ τὸν τάφον, ὀλοφυρόμεναι. τιθέασιν ὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐςιν ἐπὶ τῦ καλλίςυ προαςείυ τῆς πόλεως. (καὶ ἀεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τὺς ἐκ τῶν πολέμων, πλήνγε τὺς ἐν Μαραθῶνι. ἐκείνων δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες, αὐτῦ καὶ τὸν τάφον ἐποίησαν.) ἐπειδὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρημένος ὑπὸ τῆς πόλεως, ὃς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ ἀξύνετος εἶναι, καὶ ἀξιώ-

ματι πρόηκῃ, λέγει ἐπ' αὐτοῖς ἔπαινον τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται. ὧδε μὲν θάπτουσι. καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέγειν. καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προσελθὼν ἀπὸ τοῦ σήματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο ὡς ἐπιπλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε.

Ὁ ΤΟΥ
ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ
ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

ΟΙ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων ἐπαινοῦσι τὸν προσθένλα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε, ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπλομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δ' ἂν ἀρκεῖν ἐδόκει εἶναι, ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων, ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμὰς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε δημοσίᾳ παρασκευασθέντα ὁρᾶτε· καὶ μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι, εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιςευθῆναι. χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν, ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. ὅ, τε γὰρ ξυνειδὼς καὶ εὔνους ἀκροαλὴς τάχ' ἄν τι ἐνδεεςέρως πρὸς ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίςαται νομίσειε δηλοῦσθαι· ὅ, τε ἄπειρος, ἔςιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι, διὰ φθόνον, εἴ τι ὑπὲρ τὴν ἑαυτοῦ φύσιν ἀκούοι. μέχρι γὰρ τοῦδε ἀνεκλοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαςος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι ὧν ἤκουσε· τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθονοῦντες, ἤδη καὶ ἀπιςοῦσιν. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι οὕτως ἐδοκιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ ἑπόμενον τῷ νόμῳ, πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάςου βουλήσεώς τε καὶ δόξης τυχεῖν ὡς ἐπιπλεῖςον.

Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν ἀεὶ οἱ αὐτοὶ οἰκοῦντες, διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι ἐπαίνου, καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν. κτησάμενοι γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν, οὐκ ἀπόνως ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον. τὰ δὲ πλείω αὐτῆς αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε, οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν, καὶ τὴν πόλιν τοῖς πᾶσι παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρκεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρβαρον ἢ Ἕλληνα πόλεμον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνάμεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἐάσω. ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ, καὶ μεθ' οἵας πολιτείας, καὶ τρόπων ἐξ οἵων μεγάλα ἐγένετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον, εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε ἔπαινον, νομίζων ἐπί τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ λεχθῆναι αὐτὰ, καὶ τὸν πάντα ὅμιλον καὶ ἀστῶν καὶ ξένων ξύμφορον εἶναι αὐτῶν ἐπακοῦσαι.

Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ αὐτοὶ μᾶλλον ὄντες τισὶν, ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν, διὰ τὸ μὴ ἐς ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν, Δημοκρατία κέκληται. μέτεστι δὲ, κατὰ μὲν τοὺς νόμους πρὸς τὰ ἴδια διάφορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλεῖον

ἐς

ἐς τὰ κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται· οὐδ' αὖ κατὰ πενίαν, ἔχων δέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφανείᾳ κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν πολιτεύομεν, καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς τὸν πέλας, εἰ καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μὲν, λυπηρὰς δὲ τῇ ὄψει, ἀχθηδόνας, προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες, τὰ δημόσια διὰ δέος μάλιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε ἀεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροάσει, καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν ὅσοι τε ἐπ' ὠφελεία τῶν ἀδικουμένων κεῖνται, καὶ ὅσοι ἄγραφοι ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσι.

Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεισέρχεται δὲ διὰ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα· καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι, ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Διαφέρομεν δὲ καὶ ταῖς τῶν πολεμικῶν μελέταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν, καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος, ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη. πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τοπλέον καὶ ἀπάταις, ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ. καὶ ἐν ταῖς παι-

δείας,

δείαις, οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει, εὐθὺς νέοι ὄντες, τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται· ἡμεῖς δὲ, ἀνειμένως διαιτώμενοι, οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. τεκμήριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑκάστους, μετὰ πάντων δ' ἐς τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι· τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες, οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι ταπλείω κρατοῦμεν. ἀθρόᾳ τε τῇ δυνάμει ἡμῶν οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε, διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν. ἤν δέ που μορίῳ τινὶ προσμίξωσι, κρατήσαντές τε τινὰς ἡμῶν, πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι, καὶ νικηθέντες, ὑφ' ἁπάντων ἡσσῆσθαι. καίτοι εἰ ῥαθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ, καὶ μὴ μετὰ νόμων τοπλεῖον ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλοιμεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι, μὴ ἀτολμοτέρους τῶν ἀεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι.

Καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι, καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις. φιλοκαλοῦμεν τε γὰρ μετ' εὐτελείας, καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας· πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον ἐν καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα· καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολογεῖν τινὶ αἰσχρὸν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ, αἴσχιον. ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις, τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι. μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα, οὐκ ἀπράγμονα ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν· καὶ αὐτοὶ ἤτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς

τὰ

τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν, ὥστε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα, καὶ περὶ ὧν ἐπιχειρήσομεν, ἐκλογίζεσθαι. ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ' ἂν τὴν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τά τε δεινὰ ϗ ἡδέα σαφέστατα γιγνώσκοντες, ϗ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. Καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἠναντιώμεθα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ δρῶντες, κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν, ὥστε ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σώζειν· ὁ δ' ἀντοφείλων, ἀμβλύτερος, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ' ἐς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. ϗ μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέροντος μᾶλλον λογισμῷ, ἢ τῆς ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς τινὰ ὠφελοῦμεν.

Ξυνελών τε λέγω, τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παίδευσιν εἶναι, ϗ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα παρ' ἡμῶν ἐπὶ πλεῖστ' εἴδη, ϗ μετὰ χαρίτων μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι. καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως, ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρόπων ἐκτησάμεθα, σημαίνει. μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πεῖραν ἔρχεται, καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν ὡς οὐχ ὑπ' ἀξίων ἄρχεται. μετὰ μεγάλων δὲ σημείων ϗ οὐ δή τοι ἀμάρτυρόν γε τὴν δύναμιν παρασχόμενοι,

τοῖς

τοῖς τε νῦν ϗ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα· καὶ οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου, οὔτε ὅςις ἔπεσι μὲν τοαυτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν ὑπόνοιαν ἡ ἀλήθεια βλάψει· ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν ϗ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρᾳ τόλμῃ καταναγκάσαντες γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε κἀγαθῶν ἀΐδια ξυγκατοικίσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως οἵδε τε γενναίως, δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν, μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, ϗ τῶν λειπομένων πάντα τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν.

Διὸ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως, διδασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, ϗ τὴν εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὰν σημείοις καθιςάς. ϗ εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιςα. ἃ γὰρ τὴν πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε καὶ τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ ἐκόσμησαν· ϗ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρροπος, ὥσπερ τῶνδε, ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη. δοκεῖ δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν, πρώτη τε μηνύουσα, ϗ τελευταία βεβαιοῦσα, ἡ νῦν τῶνδε καταςροφή. ϗ γὰρ τοῖς τἄλλα χείροσι δίκαιον τὴν ἐς τοὺς πολέμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι. ἀγαθῷ γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες, κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαν, ἢ ἐκ τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη, οὔτε πενίας ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν πλουτήσειεν, ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο· τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες, καὶ κινδύνων ἅμα τόνδε

κάλλιςον

κάλλιστον νομίσαντες, ἠβουλήθησαν μετ' αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἐφίεσθαι· ἐλπίδι μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες πεποιθέναι· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀμύνασθαι καὶ παθεῖν, μᾶλλον ἡγησάμενοι, ἢ τῷ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ' ἔργον τῷ σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλάγησαν.

Καὶ οἵδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοίδε ἐγένοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι, ἀτολμοτέραν δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦντας μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφέλειαν· ἣν ἄν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς ὑμᾶς εἰδότας μηκύνοι, λέγων ὅσα ἐν τῷ τοὺς πολεμίους ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ ἔνεστιν· ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῆς πόλεως δύναμιν καθ' ἡμέραν ἔργῳ θεωμένους καὶ ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς. καὶ ὅταν ὑμῖν μεγάλη δόξῃ εἶναι, ἐνθυμουμένοις ὅτι τολμῶντες, καὶ γιγνώσκοντες τὰ δέοντα, καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αἰσχυνόμενοι ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο· καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ του σφαλείησαν, οὐκουν καὶ τὴν πόλιν γε τῆς σφετέρας ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν, κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ προϊέμενοι. κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες, ἰδίᾳ τὸν ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον, καὶ τὸν τάφον ἐπισημότατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι ἀεὶ καὶ λόγου καὶ ἔργου καιρῷ ἀείμνηστος καταλείπεται. ἀν-

δρῶν

ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται. οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες, καὶ τὸ εὔδαιμον, τὸ ἐλεύθερον, τὸ δὲ ἐλεύθερον, τὸ εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ ἔστ' ἀγαθοῦ, ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυνεύεται, καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα, ἤν τι πταίσωσιν. ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα ἔχοντι ἡ ἐν τῷ μετὰ τοῦ μαλακισθῆναι κάκωσις, ἢ ὁ μετὰ ῥώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναίσθητος θάνατος.

Διόπερ καὶ τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρεστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. ἐν πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες. τὸ δ' εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε μὲν νῦν, τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης· καὶ ἐν οἷς ἐνευδαιμονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμετρήθη. χαλεπὸν μὲν οὖν οἶδα πείθειν ὄν, ὧν καὶ πολλάκις ἕξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς ποτὲ καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὧν ἄν τις μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ' οὗ ἂν ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθείη. καρτερεῖν δὲ χρὴ καὶ ἄλλων παίδων ἐλπίδι, οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι. ἰδίᾳ τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνόμενοί τισιν ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν, ἔκ τε τοῦ μὴ ἐρημοῦσθαι, καὶ ἀσφαλείᾳ ξυνοίσει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσον τι ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι

θαι οἳ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ τοῦ ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν. ὅσοι δ᾽ αὖ παρηβήκατε, τόν τε πλείονα, κέρδος ὂν, εὐτυχεῖτε βίον ἡγεῖσθε καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κουφίζεσθε. τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγήρων μόνον· καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινες φασὶ, μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι.

Παισὶ δ᾽ αὖ ὅσοι τῶνδε πάρεστε, ἢ ἀδελφοῖς, ὁρῶ μέγαν τὸν ἀγῶνα· τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν. καὶ μόλις ἂν καθ᾽ ὑπερβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὅμοιοι ἀλλ᾽ ὀλίγῳ χείρους κριθείητε· φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸν ἀντίπαλον· τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται.

Εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει ἅπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ χείροσι γενέσθαι, ὑμῖν μεγάλη ἡ δόξα, καὶ ἧς ἂν ἐπ᾽ ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ.

Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον πρόσφορα· καὶ ἔργῳ, οἱ θαπτόμενοι, τὰ μὲν, ἤδη κεκόσμηνται· τὰ δὲ, αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δημοσίᾳ ἡ πόλις μέχρις ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων προτιθεῖσα. ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖσδε καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσι. νῦν δὲ ἀπολοφυράμενοι ὃν προσήκει ἑκάστῳ, ἄπιτε.

ΛΥΣΙΟΥ

ΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.

N 2

LYSIAS natus eſt A. M. 3546. Ante Chriſtum 458. De quo ſic teſtatur CICERO, De Orat. l. i. 118. " *Lyſias* diſertiſſimus" [Orator.] — " Egregiè ſubtilis atque elegans"—" Orator propè perfectus, preſſus, enucleatus, limatus, grandis, incitatus, ornatus, elatus, gravis tàm verbis quàm ſententiis". *Brut.* XVII. — " Acutus, facetus, brevis," *ib.* XXXI. — " Venuſtiſſimus atque politus; nihil habet inſolens aut ineptum." *Orat.* XV.

ARGUMENTUM.

HÆC oratio habita est dum Athenienses *aliquot bello cæsi humarentur, qui Corinthiis auxilium tulerant adversùs Lacedæmonios. Corinthios enim priscos Lacedæmoniorum socios, ad infringendas Lacedæmoniorum vires ad defectionem sollicitatos Athenienses sibi conjunxerant: quos dum communi hoste oppugnatos tueri conantur, non paucos suorum amiserunt. Hâc itaque occasione oblatâ, Atheniensium gesta omni penè memoria antiquiora recenset; & enumeratis majorum pugnis, bellicæ laudis præstantiam, fortitudinem & ipsorum æquitatem haud vulgariter extollit. Atque ut Græcos omnium gentium, ita Athenienses omnium Græcorum præstantissimos asserit.*

Ὁ ΤΟΥ ΛΥΣΙΟΥ ΤΟΥ ΡΗΤΟΡΟΣ

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ.

ΕΙ μὲν ἡγούμην οἷόν τε εἶναι, ὦ παρόντες, ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ, λόγῳ δηλῶσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετὴν, ἐμεμψάμην ἂν τοῖς ἐπαγγείλασιν ἐπ' αὐτοῖς ἐξ ὀλίγων ἡμερῶν λέγειν. Ἐπειδὴ δὲ τοῖς πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς χρόνος οὐχ ἱκανὸς λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς τούτων ἔργοις, 1 διὰ τοῦτο καὶ ἡ πόλις μοι δοκεῖ προνοουμένη τῶν ἐνθάδε λεγόντων, ἐξ ὀλίγου τὴν πρόσταξιν ποιεῖσθαι, ἡγουμένη οὕτως ἂν μάλιστα συγγνώμης αὐτοὺς παρὰ τῶν ἀκουσάντων τυγχάνειν. ὅμως δὲ ὁ μὲν λόγος μοι περὶ τούτων, ὁ δ' ἀγὼν οὐ πρὸς τὰ τούτων ἔργα, ἀλλὰ πρὸς τοὺς πρότερον ἐπ' αὐτοῖς εἰρηκότας. Τοσαύτην γὰρ ἀφθονίαν παρεσκεύασεν ἡ τούτων ἀρετὴ, καὶ τοῖς ποιεῖν δυναμένοις, καὶ τοῖς εἰπεῖν βουληθεῖσιν, ὥστε καλὰ μὲν πολλὰ τοῖς προτέροις περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι, πολλὰ δὲ καὶ ἐκείνοις παραλελεῖφθαι·

ἱκανὰ

1 Διὰ τοῦτο ἡ πόλις, &c.] Vide infra in Menexeno, ubi ἐξ ὑπογύου παντάπασιν (inquit,) ἡ αἵρεσις γέγονεν, &c. ex hâc igitur temporis exiguitate occaſionem captat Lyſias auditores ſuos προπαθείᾳ quâdam afficiendi, quò magis placeat oratio, ſupra ſpem bona.

ἱκανὰ δὲ καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις [2] ἐξῆν εἰπεῖν. Οὔτε γὰρ γῆς ἄπειροι, οὔτε θαλάττης οὐδεμιᾶς, πανταχοῦ δὲ καὶ παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις, οἱ τὰ αὐτῶν πενθοῦντες κακὰ, τὰς τούτων ἀρετὰς ὑμνοῦσι.

Πρῶτον μὲν οὖν τοὺς παλαιοὺς κινδύνους τῶν προγόνων δίειμι, μνήμην παρὰ τῆς φήμης λαβών. Ἄξιον γὰρ πᾶσιν ἀνθρώποις κἀκείνων μεμνῆσθαι, ὑμνοῦντας μὲν ἐν ταῖς ᾠδαῖς, λέγοντας δ' ἐν ταῖς τῶν ἀγαθῶν [3] γνώμαις, τιμῶντας δ' ἐν τοῖς καιροῖς τοῖς τοιούτοις, παιδεύοντας δ' ἐν τοῖς τεθνεώτων [4] λόγοις τοὺς ζῶντας. [5] Ἀμαζόνες [6] μὲν γὰρ, Ἄρεος μὲν τὸ παλαιὸν ἦσαν θυγατέρες, οἰκοῦσαι δὲ [7] παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν, μόναι δὲ ὡπλισμέναι σιδήρῳ τῶν περὶ αὐτὰς, πρῶται δὲ τῶν πάντων ἐφ' ἵππους ἀναβᾶσαι, οἷς ἀνελπίστως, δι' ἀπειρίαν τῶν ἐναντίων, ᾕρουν μὲν τοὺς φεύγοντας, ἀπέλειπον δὲ τοὺς διώκοντας· ἐνομίζοντο δὲ διὰ τὴν εὐψυχίαν μᾶλλον ἄνδρες, ἢ διὰ τὴν φύσιν γυναῖκες. Πλέον γὰρ ἐδόκουν τῶν ἀνδρῶν ταῖς ψυχαῖς διαφέρειν, ἢ ταῖς ἰδέαις ἐλλείπειν. Ἄρχουσαι δὲ πολλῶν

2 Antonius Muretus pro ἐξῆν legendum putat ἐξεῖναι.

3 In Editione Stephani legitur, in margine, μνήμαις pro γνώμαις.

4 Ibid. pro λόγοις, ἔργοις. Sed λόγοις Antonius Muretus addi vult articulum τῶν, cui lectioni subsequens clausula fidem facit, ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι.

5 Ἀμαζόνες μὲν γὰρ, &c. Amazonici belli causa (ut Justinus ex Trogo refert) raptus fuit Hippolytæ Orithyiæ sororis, & Antiopæ reginarum Amazonum. Quod videre est Justin. lib. ii.

6 Μὲν.] Antonius Muretus illud μὲν delendum censet.

7 Παρὰ τὸν Θερμώδοντα ποταμὸν.] Thermodon fluvius Themiscyra (quæ est regiuncula Cappadociæ contermina) Amazonum cædibus nobilitatus; ut Virg. Æneid. xi.

> "Quales Threïcia cum flumina Thermodontis
> Pulsant, & pictis bellantur Amazones armis".

πολλῶν ἐθνῶν, καὶ ἔργῳ μὲν [8] τοὺς περὶ αὐτὰς καταδεδουλωμέναι, λόγῳ δὲ περὶ τῆσδε τῆς χώρας ἀκούσαι κλέος μέγα, πολλῆς δόξης καὶ μεγάλης ἐλπίδος χάριν, παραλαβοῦσαι τὰ μαχιμώτατα τῶν ἐθνῶν, ἐστράτευσαν ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν. τυχοῦσαι δ' ἀγαθῶν ἀνδρῶν, ὁμοίας ἐκτήσαντο τὰς ψυχὰς τῇ φύσει, καὶ ἐναντίαν τὴν δόξαν τῆς προτέρας λαβοῦσαι, μᾶλλον ἐκ τῶν κινδύνων, ἢ ἐκ τῶν σωμάτων ἔδοξαν εἶναι γυναῖκες. Μόναις δ' αὐταῖς οὐκ ἐξεγένετο ἐκ τῶν ἡμαρτημένων μαθούσαις περὶ τῶν λοιπῶν ἄμεινον βουλεύσασθαι, οὐδ' οἴκαδε ἀπελθούσαις ἀπαγγεῖλαι τήν τε σφετέραν αὐτῶν δυστυχίαν, καὶ τὴν τῶν ἡμετέρων προγόνων ἀρετήν. Αὐτοῦ γὰρ ἀποθανοῦσαι, καὶ δοῦσαι δίκην τῆς ἀνοίας, τῆσδε μὲν τῆς πόλεως, διὰ τὴν ἀρετὴν, ἀθάνατον μνήμην ἐποιήσαντο, τὴν δὲ ἑαυτῶν πατρίδα, διὰ τὴν ἐνθάδε συμφορὰν, ἀνώνυμον κατέστησαν. Ἐκεῖναι μὲν οὖν τῆς ἀλλοτρίας ἀδίκως ἐπιθυμήσασαι, τὴν αὐτῶν δικαίως ἀπώλεσαν.

Ἀδράστου δὲ καὶ Πολυνείκους ἐπὶ Θήβας στρατευσάντων, καὶ ἡττηθέντων μάχῃ, [9] οὐκ ἐώντων τῶν Καδμείων θάπτειν τοὺς νεκροὺς, Ἀθηναῖοι ἡγησάμενοι ἐκείνους μὲν, εἴπερ ἠδίκουν, ἀποθανόντας δίκην ἔχειν τὴν μεγίστην, τοὺς δὲ κάτω τὰ αὑτῶν οὐ κομίζεσθαι, ἱερῶν δὲ [o] μιαινομέ-

νων

8 Τοὺς περὶ.] Legendum puto cum Antonio Mureto, τὰ περὶ αὐτὰς, ut referatur ad id quod antecessit πολλῶν ἐθνῶν.

9 Οὐκ ἐώντων τῶν Καδμείων θάπτειν τοὺς νεκροὺς.] Athenienses præ cæteris in hoc sepulturæ officio deprehenduntur fuisse seduli. His nimirum tanta fuit sepulchrorum cura, ut etiam exercitûs ductores, qui tempestate impediti, navali pugnâ cæsos decorare sepulchro neglexerant, capite plecterentur. Ut ex Lysiæ nostri oratione xi. in Erasthenem triginta virum discere licet.

o Μιαινομένων.] Steph. in Marg. γρ. μὴ γενομένων.

νων τοὺς ἄνω θεοὺς ἀσεβεῖσθαι, τὸ μὲν πρῶτον πέμψαντες [1] κήρυκας, ἐδέοντο αὐτῶν δοῦναι τῶν νεκρῶν ἀναίρεσιν· νομίζοντες ἀνδρῶν μὲν ἀγαθῶν εἶναι ζῶντας τοὺς ἐχθροὺς τιμωρήσασθαι, ἀπιστούντων δὲ σφίσιν αὐτοῖς, ἐν τοῖς τῶν τεθνεώτων σώμασι τὴν εὐψυχίαν ἐπιδείκνυσθαι. Οὐ δυνάμενοι δὲ τούτων τυχεῖν, ἐστράτευσαν ἐπ' αὐτούς, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς πρότερον πρὸς Καδμείους ὑπαρχούσης, οὐδὲ τοῖς ζῶσιν Ἀργείων χαριζόμενοι, ἀλλὰ τοὺς τεθνεῶτας ἐν τῷ πολέμῳ ἀξιοῦντες τῶν νομιζομένων τυγχάνειν, πρὸς τοὺς ἑτέρους, ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἐκινδύνευσαν. Ὑπὲρ μὲν τῶν, ἵνα μηκέτι εἰς τοὺς τεθνεῶτας ἐξαμαρτάνοντες, πλείω περὶ τοὺς θεοὺς ἐξυβρίσωσιν. Ὑπὲρ δὲ τῶν ἑτέρων, ἵνα μὴ πρότερον εἰς τὴν αὐτῶν ἀπέλθωσι πατρίου τιμῆς ἀτυχήσαντες, καὶ Ἑλληνικοῦ νόμου στερηθέντες καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἡμαρτηκότες. Ταῦτα διανοηθέντες, καὶ τὰς ἐπὶ τῷ πολέμῳ τύχας, κοινὰς ἁπάντων ἀνθρώπων νομίζοντες, πολλοὺς μὲν πολεμίους κτώμενοι, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμαχον, ἐνίκων μαχόμενοι. καὶ οὐχ ὑπὸ τῆς τύχης ἐπαρθέντες, μείζονος παρὰ Καδμείων τιμωρίας ἐπεθύμησαν, ἀλλ' ἐκείνοις μὲν ἀντὶ τῆς [2] εὐσεβείας, τὴν ἑαυτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο, αὐτοὶ δὲ λαβόντες τὰ ἆθλα ὧνπερ ἕνεκα ἀφίκοντο, τοὺς Ἀργεί-

ων

1 Κηρύκας.] Hi κήρυκες, ſive præcones, videntur adminiſtri fuiſſe τῶν πρεσβευτῶν; Legatorum, (qui ut ſcribit Jul. Pollux, lib. viii. Onomaſt. c. 11.) ἄσυλοι ἦσαν· καὶ ἐξῆν αὐτοῖς πανταχόσε ἀδεῶς ἰέναι. Ita Iliad. x. 14. & xvii. 8. jubetur Priamus ad claſſem Achivorum miſſus, neminem ſecum aſſumere, præter unum tantum κήρυκα γεραίτερον, præconem ſeniorem.

2 Εὐσεβείας,] Mirum ni pro ἀσεβείας· video tamen in emendatiſſimis editionibus non corrigi.

ων νεκροὺς ἔθαψαν ἐν τῇ αὑτῶν 3 Ἐλευσῖνι. Περὶ μὲν οὖν τοὺς ἀποθανόντας τῶν ἑπ]ὰ ἐπὶ Θήβας, τοιοῦτοι γεγόνασιν.

Ὑςέρῳ δὲ χρόνῳ, ἐπειδὴ Ἡρακλῆς μὲν ἐξ ἀνθρώπων ἠφανίσθη. οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ ἔφευγον μὲν Εὐρυσθέα, ἐξηλαύνοντο δὲ ὑπὸ πάντων τῶν Ἑλλήνων, αἰσχυνομένων μὲν τοῖς ἔργοις, φοβουμένων δὲ τὴν Εὐρυσθέως δύναμιν, ἀφικόμενοι εἰς τήνδε τὴν πόλιν, ἱκέται 4 ἐπὶ τὸν βωμὸν ἐκαθέζοντο· ἐξαιτουμένου δὲ αὐτοὺς Εὐρυσθέως, Ἀθηναῖοι οὐκ ἠθέλησαν ἐκδοῦναι, ἀλλὰ τὴν Ἡρακλέους ἀρετὴν μᾶλλον ᾐδοῦντο, ἢ τὸν κίνδυνον τὸν ἑαυτῶν ἐφοβοῦντο· καὶ ἠξίουν ὑπὲρ τῶν ἀσθενεςέρων μετὰ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι μᾶλλον, ἢ τοῖς δυναμένοις χαριζόμενοι τοὺς ὑπ᾽ ἐκείνων ἀδικουμένους ἐκδοῦναι. Ἐπιςρατεύσαντος δ᾽ Εὐρυσθέως μετὰ τῶν ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ Πελοπόννησον ἐχόντων, οὐκ ἐγγὺς τῶν δεινῶν γενόμενοι μετέγνωσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν εἶχον γνώμην, ἥνπερ πρότερον. Ἀγαθὸν μὲν οὐδὲν ἰδίᾳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτῶν πεπονθότες, ἐκείνους τ᾽ οὐκ εἰδότες ὁποῖοί τινες ἄνδρες ἔσονται γενόμενοι· δίκαιον δὲ νομίζοντες εἶναι, οὐ προτέρας ἔχθρας ὑπαρχούσης

3 Ἐλευσῖνι.] Eleufis & Eleufin, modò Lepfine vocatur, civitas Atticæ vicina, non longè ab Athenis, in quâ Eleufius regnavit, quem Ceres docuiffe fertur omnem agriculturam, à quo & civitas nominata eft. Car. Steph.

4 Ἐπὶ τὸν βωμὸν, &c.] Creditur à nonnullis hoc primum ab Athenienfibus afylum fuiffe conftitutum, & Afyli jus altaribus ac templis, Principumque ftatuis tributum, licet non omnibus. Qui ad hujufmodi templa & altaria confugiebant, inde extrahi non poterant. Quare Liv. lib. xxxv. dicit: "Eâ religione, & eo jure fancto quo funt templa, quæ Afyla Græci vocant". Vide plura Euripid. in Supplic. Act. 1.

σης πρὸς Εὐρυσθέα, οὐδὲ κέρδους προκειμένου, πλὴν δόξης ἀγαθῆς, τοσοῦτον κίνδυνον ὑπὲρ αὐτῶν ἤραντο· τοὺς μὲν ἀδικουμένους ἐλεοῦντες, τοὺς δ' ὑβρίζοντας μισοῦντες· καὶ τοὺς μὲν κωλύειν ἐπιχειροῦντες, τοῖς δ' ἐπικουρεῖν ἀξιοῦντες. ἡγούμενοι ἐλευθερίας μὲν σημεῖον εἶναι, μηδὲν ποιεῖν ἄκοντας· δικαιοσύνης δὲ, τοῖς ἀδικουμένοις βοηθεῖν. εὐψυχίας δ', ὑπὲρ τούτων ἀμφοτέρων, εἰ δέοι, μαχομένους ἀποθνήσκειν. Τοσοῦτον δ' ἐφρόνουν ἀμφότεροι, ὥσθ' οἱ μὲν μετ' Εὐρυσθέως οὐδὲν παρ' ἑκόντων ἐζήτουν εὑρίσκεσθαι, Ἀθηναῖοι δὲ οὐκ ἠξίουν Εὐρυσθέα αὐτὸν ἱκετεύοντα τοὺς 5 ἱκέτας αὐτῶν ἐξελεῖν. Παραταξάμενοι δ' ἰδίᾳ δυνάμει τὴν ἐξ ἁπάσης Πελοποννήσου στρατιὰν ἐλθοῦσαν ἐνίκων μαχόμενοι· καὶ τῶν παίδων τὰ μὲν σώματα εἰς ἄδειαν κατέστησαν, ἀπαλλάξαντες δὲ τοῦ δέους καὶ τὰς ψυχὰς ἠλευθέρωσαν, 6 διὰ τὴν τοῦ πατρὸς ἀρετὴν, ἐκείνους δὲ τοῖς αὐτῶν κινδύνοις ἐστεφάνωσαν. Τοσοῦτον δὲ εὐτυχέστεροι παῖδες ὄντες ἐγένοντο τοῦ πατρός· ὁ μὲν γὰρ, καίπερ ὢν ἀγαθῶν πολλῶν αἴτιος ἅπασιν ἀνθρώποις, ἐπίπονον καὶ φιλόνεικον, καὶ φιλότιμον αὑτῷ καταστήσας τὸν βίον, τοὺς μὲν ἄλλους ἀδικοῦντας ἐκόλασεν, Εὐρυσθέα δὲ καὶ ἐχθρὸν ὄντα, καὶ εἰς αὐτὸν ἐξαμαρτάνοντα, οὐχ οἷός τε ἦν τιμωρήσασθαι· οἱ δὲ παῖδες αὐτοῦ διὰ τήνδε τὴν πόλιν τῇ αὐτῇ εἶδον ἡμέρᾳ τήνδ' ἑαυτῶν σωτηρίαν, καὶ τὴν τῶν ἐχθρῶν τιμωρίαν. Πολλὰ μὲν οὖν ὑπῆρχε τοῖς ἡμετέροις προγόνοις

5 Ἱκέτας] Steph. γρ. ἱκετεύοντας παρ' ἑαυτῶν ἐξαιτεῖν, παράταξ.
6 Διὰ] Steph. γρ. διὰ τὴν Ἡρακλέους τοῦ πατρὸς, &c.

προγόνοις μιᾷ γνώμῃ χρωμένοις περὶ τοῦ δικαίου διαμάχεσθαι. ἥ τε γὰρ ἀρχὴ τοῦ βίου δικαία. Οὐ γὰρ, ὥσπερ οἱ πολλοὶ, πανταχόθεν συνειλεγμένοι, καὶ ἑτέρους ἐκβάλλοντες, τὴν ἀλλοτρίαν ᾤκησαν, ἀλλ' αὐτόχθονες ὄντες, τὴν αὐτὴν ἐκέκτηντο μητέρα καὶ πατρίδα. Πρῶτοι δὲ καὶ μόνοι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκβάλλοντες τὰς παρὰ σφίσιν αὐτοῖς δυναστείας, δημοκρατίαν κατεστήσαντο, ἡγούμενοι τὴν πάντων ἐλευθερίαν, ὁμόνοιαν εἶναι μεγίστην· Κοινὰς δ' ἀλλήλοις τὰς ἐκ τῶν κινδύνων ἐλπίδας ποιήσαντες, ἐλευθέραις ταῖς ψυχαῖς ἐπολιτεύοντο, νόμῳ τοὺς ἀγαθοὺς τιμῶντες καὶ τοὺς κακοὺς κολάζοντες· ἡγησάμενοι θηρίων μὲν ἔργον εἶναι, ὑπ' ἀλλήλων βίᾳ κρατεῖσθαι, ἀνθρώποις δὲ προσήκειν, νόμῳ μὲν ὁρίσαι τὸ δίκαιον, λόγῳ δὲ πεῖσαι· ἔργῳ δὲ τούτοις ὑπηρετεῖν, ὑπὸ νόμου μὲν βασιλευομένοις, ὑπὸ λόγου δὲ διδασκομένοις. Καὶ γάρτοι καὶ φύντες καλῶς, καὶ γνόντες ὅμοια, πολλὰ μὲν καλὰ καὶ θαυμαστὰ οἱ πρόγονοι τῶν ἐνθάδε κειμένων εἰργάσαντο, ἀείμνηστα δὲ καὶ μεγάλα, καὶ πανταχοῦ οἱ ἐξ ἐκείνων γεγονότες, τρόπαια διὰ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν κατέλιπον. 7 Μόνοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάντων τῶν τῆς Ἑλλάδος πρὸς πολλὰς μυριάδας τῶν βαρβάρων διεκινδύνευσαν. Ὁ γὰρ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, οὐκ ἀγαπῶν τοῖς ὑπάρχουσιν ἀγαθοῖς, ἀλλ' ἐλπίζων καὶ τὴν Εὐρώπην δουλώσεσθαι, ἔστειλε πεντήκοντα μυριάδας στρατιάν. Ἡγησάμενοι δὲ εἰ τόν-

δε

7 Μόνοι.] Steph. in margine γρ. μύριοι γὰρ ὑπὲρ ἁπάσης τῆς Ἑλλ. ut notavit Ant. Muretus in variis lectionibus.

δὲ τὴν πόλιν, ἢ ἑκοῦσαν φίλην ποιήσαιντο, ἢ ἄκουσαν καταστρέψαιντο, ῥᾳδίως τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἄρξειν, ἀπέβησαν εἰς Μαραθῶνα· νομίσαντες οὕτως ἂν ἐρημοτάτους εἶναι συμμάχων τοὺς Ἕλληνας· εἰ, ἔτι στασιαζούσης τῆς Ἑλλάδος ᾧτινι χρὴ τρόπῳ τοὺς ἐπιόντας ἀμύνασθαι, τὸν κίνδυνον ποιήσαιντο. Ἔτι δ' αὐτοῖς ἐκ τῶν προτέρων ἔργων περὶ τῆς πόλεως τοιαύτη δόξα παρεισήκειν, ὡς εἰ μὲν πρότερον ἐπ' ἄλλην πόλιν ἴωσιν, ἐκείνοις καὶ Ἀθηναίοις πολεμήσουσι· προθύμως γὰρ τοῖς ἀδικουμένοις ἥξουσι βοηθήσοντες· εἰ δ' ἐνθάδε πρῶτον ἀφίξονται, οὐδένας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων τολμήσειν, ἑτέρους σώζοντας, φανερὰν ἔχθραν πρὸς ἐκείνους ὑπὲρ αὐτῶν καταθέσθαι. Οἱ μὲν τοίνυν 8 ταῦτα διενοοῦντο· οἱ δ' ἡμέτεροι πρόγονοι 9 οὐ λογισμῷ εἰδότες τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ κινδύνους, ἀλλὰ νομίζοντες τὸν εὐκλεᾶ θάνατον, ἀθάνατον περὶ τῶν ἀγαθῶν καταλείπειν λόγον, οὐκ ἐφοβήθησαν τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων, ἀλλὰ τῇ αὐτῶν ἀρετῇ μᾶλλον ἐπίστευσαν. Καὶ αἰσχυνόμενοι ὅτι ἦσαν οἱ βάρβαροι αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ, οὐκ ἀνέμειναν πυθέσθαι, οὐδὲ βοηθῆσαι τοὺς συμμάχους· οὐδ' ᾠήθησαν δεῖν ἑτέροις τῆς σωτηρίας χάριν εἰδέναι, ἀλλὰ σφίσιν αὐτοῖς, τοὺς ἄλλους Ἕλληνας. Ταῦτα μιᾷ γνώμῃ πάντες γνόντες, ἀπήντων ὀλίγοι πρὸς πολλούς. Ἐνόμιζον γὰρ ἀποθανεῖν μὲν αὐτοῖς μετὰ πάντων προσήκειν, ἀγαθοὺς δ' εἶναι μετ' ὀλίγων· καὶ τὰς μὲν ψυχὰς ἀλλοτρίας διὰ τὸν θάνατον

8 Ταῦτα] Steph. in margine γρ. τοιαῦτα.

9 Ου λογισμῷ εἰδότες.] Λογισμὸς hic implicat anxietatem quandam meticulosam animi pericula timide detrectantis.

νατον κεκτῆσθαι, τὴν δ' ἐκ τῶν κινδύνων μνήμην ἰδίαν καταλείψειν. Ἠξίουν δ' οὓς μὴ μόνοι νικῷεν, οὐδ' ἂν μετὰ συμμάχων δύνασθαι. Καὶ ἡττηθέντες μὲν, ὀλίγῳ τῶν ἄλλων προαπολεῖσθαι, νικήσαντες δὲ, καὶ τοὺς ἄλλους ἐλευθερώσειν ° ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες, ὑπὲρ δὲ τῆς ἀρετῆς φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὐτοῖς νόμους αἰσχυνόμενοι, ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον φοβούμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαια ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν βαρβάρων, ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας. ὑπερ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἐμβαλόντων παρὰ τοὺς ὅρους. Οὕτω δὲ διὰ ταχέων τὸν κίνδυνον ἐποιήσαντο, ὥστε οἱ αὐτοὶ τοῖς ἄλλοις ἀπήγγειλαν τὴν ἐνθάδε ἄφιξιν τῶν βαρβάρων, καὶ τὴν τῶν προγόνων νίκην. Καὶ γάρτοι οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἔδεισεν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος κινδύνου, ἀλλ' ἀκούσαντες ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας ἥσθησαν. Ὥστε οὐδὲν θαυμαστὸν, παλαιῶν ἔργων γεγενημένων, ὥσπερ καινῶν ὄντων, ἔτι καὶ νῦν τὴν ἀρετὴν αὐτῶν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦσθαι. Μετὰ δὲ ταῦτα Ξέρξης ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, καταφρονήσας μὲν τῆς Ἑλλάδος, ἐψευσμένος δὲ τῆς ἐλπίδος, ἀτιμαζόμενος δὲ τῷ γεγενημένῳ, ἀχθόμενος δὲ τῇ συμφορᾷ, ὀργιζόμενος δὲ τοῖς αἰτίοις ἀπαθὴς δ' ὢν κακῶν καὶ ἄπειρος ἀνδρῶν ἀγαθῶν, δεκάτῳ ἔτει παρασκευασάμενος, χιλίαις μὲν καὶ διακοσίαις ναυ-

σὶν

° Ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ, &c.] Locus hic (inquit Muretus) in omnibus editis libris mutilus est & corruptus, quem sic corrigit è duobus veteribus libris, altero Veneto, altero Vaticano: Ἄνδρες δ' ἀγαθοὶ γενόμενοι καὶ τῶν μὲν σωμάτων ἀφειδήσαντες ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς δὲ φιλοψυχήσαντες, καὶ μᾶλλον τοὺς παρ' αὐτοῖς νόμους αἰσχυνόμενοι ἢ τὸν πρὸς τοὺς πολεμίους κίνδυνον φοβούμενοι, ἔστησαν μὲν τρόπαιον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τῶν βαρβάρων ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας ὑπὲρ χρημάτων εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἐμβαλόντων παρὰ τοὺς ὅρους οὕτω δὲ ταχέως, &c.

σὶν ἀφίκετο· τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς οὕτως ἄπειρον τὸ πλῆθος ἦγεν, ὥστε καὶ τὰ ἔθνη, τὰ μετ' αὐτοῦ ἀκολουθήσαντα πολὺ ἂν ἔργον εἴη καταλέξαι. Τὸ δὲ μέγιστον σημεῖον τοῦ πλήθους· ἐξὸν γὰρ αὐτῷ χιλίαις ναυσὶ διαβιβάσαι κατὰ τὸ στενότατον τοῦ Ἑλλησπόντου τὴν πεζὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην, οὐκ ἠθέλησεν, ἡγούμενος τὴν διατριβὴν αὐτῷ πολλὴν ἔσεσθαι, ἀλλ' ὑπεριδὼν καὶ τὰ φύσει πεφυκότα, καὶ τὰ θεῖα πράγματα, καὶ τὰς ἀνθρωπίνας διανοίας, ὁδὸν μὲν διὰ τῆς θαλάσσης ἐποιήσατο, πλοῦν δὲ διὰ τῆς γῆς ἠνάγκασε γενέσθαι. Ζεύξας μὲν τὸν Ἑλλήσποντον, διορύξας δὲ τὸν Ἄθω· ὑφισταμένου οὐδενὸς, ἀλλὰ τῶν μὲν, ἀκόντων ὑπακουόντων, τῶν δὲ, ἑκόντων προδιδόντων. Οἱ μὲν γὰρ οὐχ ἱκανοὶ ἦσαν ἀμύνασθαι, οἱ δ' ὑπὸ χρημάτων διεφθαρμένοι. Ἀμφότερα δ' ἦν αὐτοὺς τὰ πείθοντα, κέρδος καὶ δέος. Ἀθηναῖοι δ' οὕτω διακειμένης τῆς Ἑλλάδος, αὐτοὶ μὲν εἰς τὰς ναῦς εἰσβάντες, ἐπ' Ἀρτεμίσιον ἐβοήθησαν, Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ τῶν συμμάχων ἔνιοι εἰς Θερμοπύλας ἀπήντησαν, ἡγούμενοι διὰ τὴν στενότητα τῶν χωρίων τὴν πάροδον οἷοί τε ἔσεσθαι διαφυλάξαι. Γενομένου δὲ τοῦ κινδύνου κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον, Ἀθηναῖοι μὲν ἐνίκων τῇ ναυμαχίᾳ. Λακεδαιμόνιοι δὲ οὐδὲ ταῖς ψυχαῖς ἐνδεεῖς γενόμενοι, ἀλλὰ τοῦ πλήθους ψευσθέντες, καὶ οὓς φυλάξειν ᾤοντο, καὶ πρὸς οὓς κινδυνεύσειν ἔμελλον, οὐχ ἡττηθέντες τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἀποθανόντες οὗπερ ἐτάχθησαν μάχεσθαι. Τούτῳ δὲ τῷ τρόπῳ τῶν μὲν δυστυχησάντων, τῶν δὲ τῆς παρόδου κρατησάντων, οἱ μὲν ἐπορεύοντο ἐπὶ τήνδε τὴν πόλιν. Οἱ δ' ἡ-

μέτεροι πρόγονοι πυθόμενοι μὲν τὴν γεγενημένην Λακεδαιμονίοις συμφορὰν, ἀποροῦντες δὲ τοῖς περιεστηκόσι πράγμασιν· εἰδότες δ' ὅτι εἰ μὲν κατὰ γῆν τοῖς βαρβάροις ἀπαντήσονται, ἐπιπλεύσαντες χιλίαις ναυσὶν ἐρήμην τὴν πόλιν λήψονται· Εἰ δὲ [1] εἰς τὰς τριήρεις ἐμβήσονται, ὑπὸ τῆς πεζῆς στρατιᾶς ἁλώσεται· ἀμφότερα δὲ οὐ δυνήσονται, ἀμύνασθαί τε καὶ φυλακὴν ἱκανὴν καταλιπεῖν. Δυοῖν δὲ προκειμένοιν, πότερον χρὴ τὴν πατρίδα [2] ἐκλίπειν, ἢ μετὰ τῶν βαρβάρων γενομένους καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας, ἡγησάμενοι κρεῖττον εἶναι μετ' ἀρετῆς καὶ πενίας καὶ φυγῆς ἐλευθερίαν, ἢ μετ' ὀνείδους καὶ πλούτου δουλείαν τῆς πατρίδος, ἐξέλιπον ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος τὴν πόλιν· ἵν' ἐν μέρει πρὸς ἑκατέραν, ἀλλὰ μὴ πρὸς ἀμφοτέρας ἅμα τὰς δυνάμεις κινδυνεύσωσιν. [3] ὑπεκθέμενοι δὲ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ μητέρας εἰς Σαλαμῖνα, συνήθροιζον καὶ τὸ τῶν ἄλλων συμμάχων ναυτικόν. οὐ πολλαῖς δ' ὕστερον ἡμέραις ἦλθε καὶ ἡ πεζὴ στρατιὰ, καὶ τὸ ναυτικὸν τὸ τῶν Βαρβάρων, [4] ὃ τίς οὐκ ἂν ἰδὼν ἐφοβήθη; οἷος μέγας καὶ δεινὸς τῇδε τῇ πόλει κίνδυνος ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας ἠγωνίσθη; ποίαν δὲ γνώμην εἶχον ἢ οἱ θεώμενοι

1 Εἰς τὰς τριήρεις.] Legimus apud Budæum de aſſe, lib. v. Demoſthenem legem tuliſſe, ut 300 opulentiores cives haſce triremes τριήρεις inſtruere ſuis ſumptibus cogantur. Præfecti Triremium dicebantur τριήραρχοι. Hi armamenta ac victum ſuis impendiis remigibus ſuppeditabant. SIGON. lib. iv.

2 Apud Steph. legitur καταλιπεῖν, in margine verò ejuſdem, ἐκλίπειν, ut hîc.

3 Ὑπεκθέμενοι δὲ &c.] Cicero depoſitos hos omnes fuiſſe dicit Troozene. lib. iii. Offic.

4 Ὃ τίς οὐκ ἂν ἰδών.] non eſt cur miremur authorem noſtrum hoc ita dicere; cùm Juſtinus aſſerit navium decies centena millia fuiſſe, lib. iii. ſed ſuprà omnem fidem.

θούμενοι τὰς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐκείναις (οὔσης καὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀπίστου, καὶ προσιόντος τοῦ κινδύνου) ἢ οἱ μέλλοντες ναυμαχήσειν ὑπὲρ τῆς φιλότητος, ὑπὲρ τῶν ἄθλων τῶν ἐν Σαλαμινίοις; τοσοῦτον πανταχόθεν περιειστήκει πλῆθος πολεμίων, ὥστε ἐλάχιστον μὲν αὐτοῖς εἶναι τῶν παρόντων κακῶν τὸν θάνατον τὸν αὐτῶν, τῷ αὐτὸν προσιδεῖναι, μεγίστην δὲ συμφορὰν ἃ ὑπὸ τῶν Βαρβάρων εὐτυχησάντων τὰς ὑπεκ]εθέν]ας ἤλπιζον πείσεσθαι.

Ἤπου, διὰ τὴν ὑπάρχουσαν ἀπορίαν, πολλάκις μὲν 5 ἐδεξιώσαντο ἀλλήλους, εἰκότως δὲ σφᾶς αὐτοὺς ὠλοφύραντο. εἰδότες μὲν τὰς σφετέρας ναῦς ὀλίγας οὔσας, ὁρῶντες δὲ πολλὰς τὰς τῶν πολεμίων· ἐπιστάμενοι δὲ τὴν μὲν πόλιν ἠρημωμένην, τὴν δὲ χώραν πορθουμένην, καὶ μεστὴν τῶν Βαρβάρων· ἱερῶν δὲ καιομένων, ἁπάντων δ' ἐγγὺς ὄντων τῶν δεινῶν· ἀκούοντες δ' ἐν ταὐτῷ συμμεμιγμένου Ἑλληνικοῦ 6 καὶ βαρβαρικοῦ παιᾶνος, παρακελευσμοῦ δ' ἀμφοτέρων, καὶ κραυγῆς τῶν διαφθειρομένων, καὶ τῆς θαλάττης μεστῆς τῶν νεκρῶν, καὶ πολλῶν μὲν συμπιπτόντων, καὶ φιλίων καὶ

5 Ἐδεξιώσαντο.] Notandum eſt, morem hunc jungendi dextras tum in lætis & feſtivis amicorum conventibus ac ſalutationibus obſervatum fuiſſe, tum inter chariſſimos amicos, & familiares, vel periculoſiſſimos caſus ſubituros vel à ſe invicem diſceſſuros, & ſupremum ſuis vale dicturos, ideoque tam triſtitiam animi & ægritudinem indicat quam lætitiam, quaſi quis dixerit amicum relicturus, quam nollem ſed ferendum eſt: vale.

6 βαρβαρικοῦ παιᾶνος.] Παιὰν Pæan erat hymnus propriè in laudem Apollinis, qui canebatur ad amoliendum & propulſandum aliquod malum: vel frequenter in prælii congreſſu, ut proſperè dimicent, vel poſt partam victoriam. Παιανίζειν dicebantur qui hymnos in Apollinis laudem decantabant; vel, latiori in ſenſu, qui Deos propitios celebrabant. SUIDAS.

πολεμίων ναυαγίων, ἀντιπάλου δὲ πολὺν χρόνον οὔσης τῆς ναυμαχίας· δοκοῦντες τοτὲ μὲν νενικηκέναι καὶ σεσῶσθαι, τοτὲ δ᾽ ἡττῆσθαι καὶ ἀπολωλέναι. ἦπου, διὰ τὸν παρόντα φόβον, πολλὰ μὲν ᾠήθησαν ἰδεῖν ὧν οὐκ εἶδον, πολλὰ δ᾽ ἀκοῦσαι ὧν οὐκ ἤκουσαν. ποῖαι δ᾽ οὐχ ἱκετεῖαι Θεῶν ἐγένοντο, ἢ θυσιῶν ἀναμνήσεις; ἔλεός τε παίδων, καὶ γυναικῶν πόθος, οἶκτός τε πατέρων καὶ μητέρων; λογισμός τε, εἰ δυστυχήσειαν, τῶν μελλόντων ἔσεσθαι κακῶν; τίς οὐκ ἂν Θεῶν ἠλέησεν αὐτοὺς ὑπὲρ τοῦ μεγέθους τοῦ κινδύνου; ἢ τίς ἀνθρώπων οὐκ ἂν ἐδάκρυσεν; ἢ τίς τῆς τόλμης αὐτοὺς οὐκ ἂν ἠγάσθη; ἦ πολὺ πλεῖστον ἐκεῖνοι κατὰ τὴν ἀρετὴν ἁπάντων ἀνθρώπων διήνεγκαν καὶ ἐν τοῖς βουλεύμασι καὶ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις. ἐκλιπόντες μὲν τὴν πόλιν, εἰς τὰς ναῦς δ᾽ ἐσβάντες, τὰς δ᾽ αὐτῶν ψυχὰς ὀλίγας οὔσας ἀντιτάξαντες τῷ πλήθει τῷ τῆς Ἀσίας. ἐπέδειξαν δὲ πᾶσιν ἀνθρώποις, νικήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ, ὅτι κρεῖττον μετ᾽ ὀλίγων ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας κινδυνεύειν, ἢ μετὰ πολλῶν βασιλευομένων ὑπὲρ τῆς ἑτέρων δουλείας. πλεῖστα δὲ καὶ κάλλιστα ἐκεῖνοι ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας συνεβάλοντο, 7 στρατηγὸν μὲν, Θεμιστοκλέα, ἱκανώτατον εἰπεῖν, καὶ γνῶναι, καὶ πρᾶξαι· ναῦς δὲ πλείους τῶν ἄλλων 8 συμμάχων, ἄνδρας δ᾽ ἐμπειροτάτους. καίτοι τίνες ἂν τούτοις τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἤρισαν γνώμῃ, καὶ πλήθει, καὶ ἀρετῇ; ὥστε δικαίως μὲν ἀναμφισβητήτως ἀριστεῖα τῆς ναυμαχίας

7 Στρατηγόν.] Στρατηγὸς idem qui φαλαγγάρχης ductor serierum 156. et στρατηγία seu φαλαγγαρχία continent 4 mille et 96 viros. Vide ARRIAN.

8 Steph. in marg. γρ. ἄλλων πάντων βαρβάρων.

μαχίας ἔλαβον παρὰ τῆς Ἑλλάδος, εἰκότως δὲ τὴν εὐτυχίαν ὁμονοοῦσαν τοῖς κινδύνοις ἐκτήσαντο· γνησίαν δὲ ϗ αὐτόχθονα τοῖς ἐκ τῆς Ἀσίας Βαρβάροις τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο. ἐν μὲν οὖν τῇ ναυμαχίᾳ τοιούτους αὐτοὺς παρασχόντες, ϗ πολὺ πλεῖστον τῶν κινδύνων μετασχόντες τῇ ἰδίᾳ ἀρετῇ κοινὴν τὴν ἐλευθερίαν τοῖς ἄλλοις ἐκτήσαντο.

Ὕστερον δὲ Πελοποννησίων διατειχιζόντων τὸν Ἰσθμὸν, ϗ ἀγαπώντων μὲν τῇ σωτηρίᾳ, νομιζόντων δ' ἀπηλλάχθαι τοῦ κατὰ θάλατταν κινδύνου, ϗ διανοουμένων τοὺς ἄλλους Ἕλληνας περιιδεῖν ὑπὸ τοῖς Βαρβάροις γενομένους, ὀργισθέντες Ἀθηναῖοι συνεβούλευον αὐτοῖς, εἰ ταύτην τὴν γνώμην ἕξουσιν, περὶ ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον τεῖχος περιβαλεῖν. εἰ γὰρ αὐτοὶ ὑπὸ Ἑλλήνων προδιδόμενοι μετὰ τῶν Βαρβάρων ἔσονται, οὔτ' ἐκείνοις δεήσειν χιλίων νεῶν, οὔτε τούτους ὠφελήσειν τὸ ἐν Ἰσθμῷ τεῖχος. ἀκινδύνως γὰρ ἔσεσθαι τὴν τῆς θαλάσσης ἀρχὴν τοῦ Βασιλέως. διδασκόμενοι δὲ ϗ νομίζοντες αὐτοὶ μὲν ἄδικά τε ποιεῖν ϗ κακῶς βουλεύεσθαι, Ἀθηναίοις δὲ δίκαιά τε λέγειν, ϗ τὰ βέλτιστα αὐτοῖς παραινεῖν, ἐβοήθησαν εἰς Πλαταιάς· ἀποδράντων δὲ ὑπὸ νύκτα τῶν πλείστων συμμάχων ἐκ τῶν τάξεων, διὰ τὸ πλῆθος τῶν πολεμίων, Λακεδαιμόνιοι μὲν ϗ Τεγεάται τοὺς Βαρβάρους ἐτρέψαντο, Ἀθηναῖοι δὲ ϗ Πλαταιεῖς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἐνίκων μαχόμενοι τοὺς ἀπογνόντας τῆς ἐλευθερίας, ϗ ὑπομείναντας τὴν δουλείαν. ἐν ἐκείνῃ δὲ τῇ ἡμέρᾳ καλλίστην τελευτὴν τοῖς προτέροις κινδύνοις ἐπιθέντες, βέβαιον μὲν τὴν ἐλευθερίαν τῇ Εὐρώπῃ κατειργάσαντο, ἐν ἅπασι δὲ τοῖς κινδύνοις δόντες ἔλεγχον τῆς ἑαυτῶν ἀρετῆς, ϗ

μονο

μόνοι καὶ μεθ' ἑτέρων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ πρὸς Βαρβάρους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὑπὸ πάντων ἠξιώθησαν, καὶ μεθ' ὧν ἐκινδύνευον καὶ πρὸς οὓς ἐπολέμουν, ἡγεμόνες γένεσθαι τῆς Ἑλλάδος.

9 Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ πολέμου καταστάντος, διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων, καὶ φθόνον τῶν πεπραγμένων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονοῦντες, μικρῶν δ' ἐγκλημάτων ἕκαστοι δεόμενοι, ναυμαχίας Ἀθηναίοις πρὸς Αἰγινήτας καὶ τοὺς ἐκείνων συμμάχους γενομένης, ἑβδομήκοντα τριήρεις αὐτῶν ἐλάμβανον. Πολιορκούντων δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Αἴγυπτόν τε καὶ Αἴγιναν, καὶ τῆς ἡλικίας ἀπούσης ἔν τε ταῖς ναυσὶ καὶ ἐν τῷ πεζῷ στρατεύματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι ἡγούμενοι ἢ εἰς ἔρημον τὴν χώραν ἐμβαλεῖν, ἢ ἐξ Αἰγίνης ἄξειν τὸ στρατόπεδον, ἐξελθόντες πανδημεὶ Γεράνειαν κατέλαβον. Ἀθηναῖοι δὲ, τῶν μὲν απόντων, τῶν δ' ἐγγὺς ὄντων, οὐδένα ἐτόλμησαν, μεταπέμψασθαι· ταῖς δ' αὐτῶν ψυχαῖς πιστεύσαντες, καὶ τῶν ἐπιόντων καταφρονήσαντες, οἱ γεραίτεροι καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐντὸς γεγονότες, ἠξίουν αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι· οἱ μὲν, ἐμπειρίᾳ τὴν ἀρετὴν, οἱ δὲ φύσει κεκτημένοι· καὶ οἱ μὲν, αὐτοὶ πολλαχοῦ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ δὲ, ἐκείνους μιμούμενοι· τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπισταμένων, τῶν δὲ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυναμένων· Μυρωνίδου δὲ στρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν Μεγα-

9 Ὑστέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ, &c.] Leviter admodum intestina Græcorum bella perstringit, quæ tamen & gravissima erant & diuturna, teste Thucydide. Sed existimare licet ipsum pudore prohibitum maximas Græcorum inter ipsos clades non recensuisse, quæ cum à proposito longe aberat.

Μεγαρικὴν, ἐνίκων μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν ἐκείνων, τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι καὶ τοῖς οὔπω δυναμένοις τοὺς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀπαντήσαντες, τρόπαιον δὲ στήσαντες· καλλίστου μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰσχίστου δὲ τοῖς πολεμίοις, οἱ μὲν οὐκ ἔτι τοῖς σώμασιν, οἱ δ᾽ οὔπω δυνάμενοι· ταῖς δὲ ψυχαῖς ἀμφότεροι κρείττους γενόμενοι, μετὰ καλλίστης δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες, οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδεύοντο, οἱ δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐβουλεύοντο.

Καθ᾽ ἕκαστον μὲν οὖν οὐ ῥᾴδιον τὰ ὑπὸ πολλῶν κινδυνευθέντα ὑφ᾽ ἑνὸς ῥηθῆναι, οὐδὲ τὰ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ πραχθέντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι. Τίς γὰρ ἂν ἢ χρόνος, ἢ λόγος, ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνύσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; μετὰ πλείστων γὰρ πόνων, καὶ φανερωτάτων ἀγώνων, καὶ καλλίστων κινδύνων, ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγίστην δ᾽ ἀπέδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα· ἑβδομήκοντα μὲν ἔτη τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀστασιάστους δὲ παρασχόντες τοὺς συμμάχους· οὐ τοῖς ὀλίγοις τοὺς πολλοὺς δουλεύειν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας ἀναγκάσαντες· οὐδὲ τοὺς συμμάχους ἀσθενεῖς ποιοῦντες, ἀλλὰ κἀκείνους ἰσχυροὺς καθιστάντες· καὶ τὴν αὑτῶν δύναμιν τοσαύτην ἐπιδείξαντες, ὥσθ᾽ ὁ μέγας Βασιλεὺς οὐκ ἔτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ᾽ ἐδίδου τῶν ἑαυτοῦ, καὶ περὶ τῶν λοιπῶν ἐφοβεῖτο. Καὶ οὔτε τριήρεις ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἔπλευσαν, οὔτε τύραννος ἐν τοῖς Ἕλλησι κατέστη, οὔτε Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ τῶν Βαρβάρων ἠνδραποδίσθη. Τοσαύτην σωφροσύνην καὶ δέος ἡ τούτων ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις παρεῖχεν. Ὧν

ἕνεκα

ἕνεκα δεῖ μόνες ᾗ ° προςάτας τῶν Ἑλλήνων ᾗ ἡγεμόνας τῶν πόλεων γίγνεσθαι.

Ἐπέδειξαν δὲ ᾗ ἐν ταῖς δυςυχίαις τὴν ἑαυτῶν ἀρετήν. Ἀπολομένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, εἴτε ἡγεμόνος κακίᾳ, εἴτε Θεῶν διανοίᾳ, ᾗ συμφορᾶς ἐκείνης μεγίςης γενομένης ᾗ ἡμῖν τοῖς δυςυχήσασι, ᾗ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ἐδήλωσαν ἐ πολλῷ χρόνῳ ὕςερον ὅτι ἡ τῆς πόλεως δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. Ἑτέρων γὰρ ἡγεμόνων γενομένων, ἐνίκησαν μὲν ναυμαχοῦντες τὲς Ἕλληνας οἱ πρότερον εἰς τὴν θάλασσαν ἐκ ἐμβαίνοντες, ἔπλευσαν δ᾽ εἰς τὴν Εὐρώπην· δελεύουσι δὲ πόλεις τῶν Ἑλλήνων, τύραννοι δ᾽ ἐγκαθιςᾶσιν, οἱ μὲν, μετὰ τὴν ἡμετέραν συμφορὰν, οἱ δὲ, μετὰ τὴν νίκην τῶν Βαρβάρων. Ὥς᾽ ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε [1] κείρασθαι τῇ Ἑλλάδι, ᾗ πενθῆσαι τὲς ἐνθάδε κειμένους, ὡς συγκαταθαπτομένης τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας τῇ τέτων ἀρετῇ· ὡς δυςυχὴς μὲν ἡ Ἑλλὰς τοιέτων ἀνδρῶν ὀρφανὴ γενομένη, εὐτυχὴς δ᾽ ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, ἑτέρων ἡγεμόνων λαβόμενος. Τῇ μὲν γὰρ τέτων ςερηθείσῃ δελεία πρiέςηκε, τῷ δ᾽ ἄλλων

o Καὶ προςάτας,] Προςάτης dux erat five præfectus qui rei alicui præerat eamque adminiftravit. XEN Hell. iii. Πάσης τῆς Ἑλλάδος προςάται εἰσι. & Pæd. 7. Προςάτης τῦ πολέμε. Illi qui perigrinorum affectorum injuriâ fufcipiebant, eofdemque tutabantur, tam προςάται dicti erant, quam πρόξενοι. Sic & Plutarchus in Mario Πάτρωνας καλεσι τὲς προςάτας Ρομαιοι.

1 Κείρασθαι, &c.] In luctu caput radebant Græci, nec non prolixiores formofiorefque capillos (πλόκαμον, five βόςρυχον) vel tumulis impofuerunt, vel injecerunt in iguem. Euftathius in Iliad. β. Λέγονται τὸν μὲν ἄλλον πάντα χρόνον κομᾷν οἱ Ἕλληνες. Ἐν δὲ πένθει καιρῷ κείρεσθαι, &c. De more hoc vide & CICERONEM lib. iii. Tufculan. Quæft. p. m. 222. Ex hâc opinione funt illa varia & deteftabilia genera lugendi, &c.

ἄλλων ἀρξάντων ζῆλος ἐγγίνεται τῆς τῶν προγόνων διανοίας.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξήχθην ὑπὲρ πάσης ὀλοφύρασθαι τῆς Ἑλλάδος. Ἐκείνων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἄξιον καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ μεμνῆσθαι, οἳ φεύγοντες τὴν δουλείαν, καὶ περὶ τοῦ δικαίου μαχόμενοι, καὶ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας στασιάσαντες, πάντας πολεμίους κεκτημένοι, εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, οὐχ ὑπὸ νόμου ἀναγκασθέντες, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φύσεως πεισθέντες, καινοῖς κινδύνοις τὴν παλαιὰν τῶν προγόνων ἀρετὴν μιμησάμενοι, ταῖς αὑτῶν ψυχαῖς κοινὴν τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἄλλοις κτησάμενοι, θάνατον μετ' ἐλευθερίας αἱρούμενοι, ἢ βίον μετὰ δουλείας· οὐχ ἧττον ταῖς συμφοραῖς αἰσχυνόμενοι, ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι· μᾶλλον βουληθέντες ἐν τῇ αὑτῶν ἀποθνήσκειν, ἢ ζῆν τὴν ἀλλοτρίαν οἰκοῦντες, συμμάχους μὲν ὅρκους καὶ συνθήκας ἔχοντες, πολεμίους δὲ τοὺς πρότερον ὑπάρχοντας καὶ τοὺς πολίτας τοὺς ἑαυτῶν. Ἀλλ' ὅμως οὐ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων φοβηθέντες, ἀλλ' ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν κινδυνεύσαντες, τρόπαιον μὲν τῶν πολεμίων ἔστησαν, μάρτυρας δὲ τῆς αὑτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τοῦδε τοῦ μνήματος τοὺς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. Καὶ γάρτοι μεγάλην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν, ὁμονοοῦσαν δὲ ἀντὶ στασιαζούσης ἀπέφηναν, τείχη δὲ ἀντὶ τῶν καθῃρημένων ἀνέστησαν. Οἱ δὲ κατελθόντες αὐτῶν, ἀδελφὰ τὰ βουλεύματα τοῖς ἔργοις τῶν ἐνθάδε κειμένων ἐπιδεικνύντες, οὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ' ἐπὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐτράποντο· καὶ οὔτε ἐλαττοῦσθαι δυνάμενοι, οὔτ' αὐτοὶ πλέον ἔχειν δεόμενοι, τῆς μὲν αὑτῶν ἐλευθερίας καὶ τοῖς βουλομένοις δουλεύειν μετέδωκαν,

τῆς

τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχειν οὐκ ἠξίωσαν. Ἔργοις δὲ μεγίστοις καὶ καλλίστοις ἀπελογίσαντο, ὅτι οὐ κακίᾳ τῇ αὐτῶν οὐδ' ἀρετῇ τῶν πολεμίων πρότερον ἐδυστύχησεν ἡ πόλις. Εἰ γὰρ στασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, βίᾳ παρόντων Πελοποννησίων καὶ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν, εἰς τὴν αὐτῶν οἷοί τε ἐγίνοντο κατελθεῖν, δῆλον ὅτι ῥᾳδίως ἂν ὁμονοοῦντες πολεμεῖν αὐτοῖς ἐδύναντο. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τοὺς ἐν Πειραιεῖ κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται· ἄξιον δὲ καὶ τοὺς ξένους τοὺς ἐνθάδε κειμένοις ἐπαινέσαι, οἳ τῷ πλήθει βοηθήσαντες, καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι, πατρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγησάμενοι, τοιαύτην τοῦ βίου τελευτὴν ἐποιήσαντο· ἀνθ' ὧν ἡ πόλις αὐτοὺς καὶ ἐπένθησε καὶ ἔθαψε δημοσίᾳ, καὶ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀστοῖς.

Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις ὑπὸ παλαιῶν φίλων ἀδικουμένοις, καινοὶ σύμμαχοι γενόμενοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔχοντες, (οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνουν, οἱ δὲ ἀδικουμένους αὐτοὺς ἠλέουν) οὔτε τῆς προτέρας ἔχθρας μεμνημένοι, ἀλλὰ τὴν παροῦσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι, πᾶσιν ἀνθρώποις φανερὰν τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο. Ἐτόλμησαν γὰρ, μεγάλην ποιοῦντες τὴν Ἑλλάδα, οὐ μόνον περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας κινδυνεύειν, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμίων ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν. Τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμάχοις περὶ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. Νικήσαντες μὲν γὰρ, ἐκείνους τῶν αὐτῶν ἠξίουν· δυστυχήσαντες δὲ, βέβαιον τὴν δουλείαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον. Ἐκείνοις μὲν οὖν οὕτω διακειμένοις ὁ βίος οἰκτρὸς καὶ ὁ θάνατος

εὐκτός·

εὐκτός· οὗτοι δὲ, καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες, ζηλωτοί· παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων ἀγαθοῖς, ἄνδρες δὲ γενόμενοι, τήν τε ἐκείνων δόξαν διασώσαντες, καὶ τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. Πολλῶν μὲν γὰρ καὶ καλῶν αἴτιοι γεγένηνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, ἐπηνώρθωσαν δὲ τὰ ὑφ᾽ ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόῤῥω δ᾽ ἀπὸ τῆς αὐτῶν τὸν πόλεμον κατέστησαν. Ἐτελεύτησαν δὲ τὸν βίον ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν, τῇ μὲν πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δὲ θρέψασι λύπας καταλιπόντες. Ὥστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους ποθεῖν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι, καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. Τίς γὰρ αὐτοῖς ἔτι ἡδονὴ καταλείπεται, τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἳ πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι, αὐτοὺς μὲν ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν; ὀρφανοὺς δὲ τοὺς αὐτῶν παῖδας ἀπέλιπον; ἐρήμους δ᾽ ἀδελφοὺς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν ὑπαρχόντων, τοὺς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ, ὅτι νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι οἵων πατέρων ἐστέρηνται· ἐξ ὧν δ᾽ οὗτοι γεγόνασιν οἰκτείρω, ὅτι πρεσβύτεροι ἢ ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν. Τί γὰρ ἂν τούτων ἀνιαρώτερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν μὲν καὶ θρέψαι καὶ θάψαι τοὺς αὐτῶν, ἐν δὲ τῷ γήρᾳ ἀδυνάτους μὲν εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ᾽ ἀπεστερημένους τῶν ἐλπίδων, ἀφίλους καὶ ἀπόρους γεγονέναι; ὑπὸ δὲ τῶν αὐτῶν πρότερον ζηλοῦσθαι, καὶ νῦν ἐλεεῖσθαι; ποθεινότερον δ᾽ αὐτοῖς εἶναι τὸν θάνατον τοῦ βίου; ὅσῳ γὰρ ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν, τοσούτῳ τοῖς καταλειπομένοις τὸ πένθος μεῖζον. Πῶς

Ὁ ΤΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.

P 3

μόνοι καὶ μεθ' ἑτέρων, καὶ πεζομαχοῦντες καὶ ναυμαχοῦντες, καὶ πρὸς Βαρβάρους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὑπὸ πάντων ἠξιώθησαν, καὶ μεθ' ὧν ἐκινδύνευον καὶ πρὸς οὓς ἐπολέμουν, ἡγεμόνες γένεσθαι τῆς Ἑλλάδος.

9 Ὑςέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ πολέμου καταςάντος, διὰ ζῆλον τῶν γεγενημένων, καὶ φθόνον τῶν πεπραγμένων, μέγα μὲν ἅπαντες φρονοῦντες, μικρῶν δ' ἐγκλημάτων ἕκαςοι δεόμενοι, ναυμαχίας Ἀθηναίοις πρὸς Αἰγινήτας καὶ τοὺς ἐκείνων συμμάχους γενομένης, ἑβδομήκοντα τριήρεις αὐτῶν ἔλαβανον. Πολιορκούντων δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον Αἴγυπτόν τε καὶ Αἴγιναν, καὶ τῆς ἡλικίας ἀπούσης ἔν τε ταῖς ναυσὶ καὶ ἐν τῷ πεζῷ ςρατεύματι, Κορίνθιοι καὶ οἱ ἐκείνων σύμμαχοι ἡγούμενοι ἢ εἰς ἔρημον τὴν χώραν ἐμβαλεῖν, ἢ ἐξ Αἰγίνης ἄξειν τὸ ςρατόπεδον, ἐξελθόντες πανδημεὶ Γέρανειαν κατέλαβον. Ἀθηναῖοι δὲ, τῶν μὲν απόντων, τῶν δ' ἐγγὺς ὄντων, οὐδένα ἐτόλμησαν, μεταπέμψασθαι· ταῖς δ' αὐτῶν ψυχαῖς πιςεύσαντες, καὶ τῶν ἐπιόντων καταφρονήσαντες, οἱ γεραίτεροι καὶ οἱ τῆς ἡλικίας ἐντὸς γεγονότες, ἠξίουν αὐτοὶ μόνοι τὸν κίνδυνον ποιήσασθαι· οἱ μὲν, ἐμπειρίᾳ τὴν ἀρετὴν, οἱ δὲ φύσει κεκτημένοι· καὶ οἱ μὲν, αὐτοὶ πολλαχοῦ ἀγαθοὶ γεγενημένοι, οἱ δὲ, ἐκείνους μιμέμενοι· τῶν μὲν πρεσβυτέρων ἄρχειν ἐπιςαμένων, τῶν δὲ νεωτέρων τὸ ἐπιταττόμενον ποιεῖν δυναμένων. Μυρωνίδου δ' ἐν ςρατηγοῦντος ἀπαντήσαντες αὐτοὶ εἰς τὴν Μεγα-

9 Ὑςέρῳ δὲ χρόνῳ Ἑλληνικοῦ, &c.] Leviter admodum inteſtina Græcorum bella perſtringit, quæ tamen & graviſſima erant & diuturna, teſte Thucydide. Sed exiſtimare licet ipſum pudore prohibitum maximas Græcorum inter ipſos clades non recenſuiſſe, praecipuè cum à propoſito longe aberat.

Μεγαρικὴν, ἐνίκων μαχόμενοι ἅπασαν τὴν δύναμιν τὴν ἐκείνων, τοῖς ἤδη ἀπειρηκόσι ϰ τοῖς οὔπω δυναμένοις τὰς εἰς τὴν σφετέραν ἐμβαλεῖν ἀξιώσαντας εἰς τὴν ἀλλοτρίαν ἀπαντήσαντες, τρόπαιον δὲ στήσαντες· καλλίστου μὲν αὐτοῖς ἔργου, αἰσχίστου δὲ τοῖς πολεμίοις, οἱ μὲν οὐκ ἔτι τοῖς σώμασιν, οἱ δ' οὔπω δυνάμενοι· ταῖς δὲ ψυχαῖς ἀμφότεροι κρείττους γενόμενοι, μετὰ καλλίστης δόξης εἰς τὴν αὐτῶν ἀπελθόντες, οἱ μὲν πάλιν ἐπαιδεύοντο, οἱ δὲ περὶ τῶν λοιπῶν ἐβουλεύοντο.

Καθ' ἕκαστον μὲν οὖν οὐ ῥᾴδιον τὰ ὑπὸ πολλῶν κινδυνευθέντα ὑφ' ἑνὸς ῥηθῆναι, οὐδὲ τὰ ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ πραχθέντα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ δηλωθῆναι. Τίς γὰρ ἂν ἢ χρόνος, ἢ λόγος, ἢ ῥήτωρ ἱκανὸς γένοιτο μηνύσαι τὴν τῶν ἐνθάδε κειμένων ἀνδρῶν ἀρετήν; μετὰ πλείστων γὰρ πόνων, ϰ φανερωτάτων ἀγώνων, ϰ καλλίστων κινδύνων, ἐλευθέραν μὲν ἐποίησαν τὴν Ἑλλάδα, μεγίστην δ' ἀπέδειξαν τὴν ἑαυτῶν πατρίδα· ἑβδομήκοντα μὲν ἔτη τῆς θαλάττης ἄρξαντες, ἀστασιάστους δὲ παρασχόντες τοὺς συμμάχους· οὐ τοῖς ὀλίγοις τοὺς πολλοὺς δουλεύειν ἀξιώσαντες, ἀλλὰ τὸ ἴσον ἔχειν ἅπαντας ἀναγκάσαντες· οὐδὲ τοὺς συμμάχους ἀσθενεῖς ποιοῦντες, ἀλλὰ κἀκείνους ἰσχυροὺς καθιστάντες· ϰ τὴν αὐτῶν δύναμιν τοσαύτην ἐπιδείξαντες, ὥσθ' ὁ μέγας Βασιλεὺς οὐκ ἔτι τῶν ἀλλοτρίων ἐπεθύμει, ἀλλ' ἐδίδου τῶν ἑαυτοῦ, ϰ περὶ τῶν λοιπῶν ἐφοβεῖτο. Καὶ οὔτε τριήρεις ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐκ τῆς Ἀσίας ἔπλευσαν, οὔτε τύραννος ἐν τοῖς Ἕλλησι κατέστη, οὔτε Ἑλληνὶς πόλις ὑπὸ τῶν Βαρβάρων ἠνδραποδίσθη. Τοσαύτην σωφροσύνην ϰ δέος ἡ τούτων ἀρετὴ πᾶσιν ἀνθρώποις παρεῖχεν. Ὧν

ἕνεκα

ἕνεκα δεῖ μόνες ϗ ° προςάτας τῶν Ἑλλήνων ϗ ἡγεμόνας τῶν πόλεων γίγνεσθαι.

Επέδειξαν δὲ ϗ ἐν ταῖς δυςυχίαις τὴν ἑαυτῶν ἀρετήν. Ἀπολομένων γὰρ τῶν νεῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, εἴτε ἡγεμόνος κακίᾳ, εἴτε Θεῶν διανοίᾳ, ϗ συμφορᾶς ἐκείνης μεγίςης γενομένης ϗ ἡμῖν τοῖς δυςυχήσασι, ϗ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν, ἐδήλωσαν ἐ πολλῷ χρόνῳ ὕςερον ὅτι ἡ τῆς πόλεως δύναμις τῆς Ἑλλάδος ἦν σωτηρία. Ἑτέρων γὰρ ἡγεμόνων γενομένων, ἐνίκησαν μὲν ναυμαχοῦντες τὲς Ἕλληνας οἱ πρότερον εἰς τὴν θάλασσαν ἐκ ἐμβαίνοντες, ἔπλευσαν δ' εἰς τὴν Εὐρώπην· δελεύουσι δὲ πόλεις τῶν Ἑλλήνων, τύραννοι δ' ἐγκαθιςᾶσιν, οἱ μὲν, μετὰ τὴν ἡμετέραν συμφορὰν, οἱ δὲ, μετὰ τὴν νίκην τῶν Βαρβάρων. Ὥς' ἄξιον ἦν ἐπὶ τῷδε τῷ τάφῳ τότε [1] κείρασθαι τῇ Ἑλλάδι, ϗ πενθῆσαι τὲς ἐνθάδε κειμένους, ὡς συγκαταθαπτομένης τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας τῇ τέτων ἀρετῇ· ὡς δυςυχὴς μὲν ἡ Ελλὰς τοιέτων ἀνδρῶν ὀρφανὴ γενομένη, εὐτυχὴς δ' ὁ τῆς Ἀσίας βασιλεὺς, ἑτέρων ἡγεμόνων λαβόμενος. Τῇ μὲν γὰρ τέτων ςερηθείσῃ δελεία περιέςηκε, τῷ δ' ἄλλων

° Καὶ προςάτας,] Προςάτης dux erat five præfectus qui rei alicui præerat eamque adminiftravit. XEN Hell. iii. Πάσης τῆς Ἑλλάδος προςάται εἰσί. & Pæd. 7. Προςάτης τῦ πολέμε. Illi qui perigrinorum affectorum injuriâ fufcipiebant, eofdemque tutabantur, tam προςάται dicti erant, quam πρόξενοι. Sic & Plutarchus in Mario. Πάτρωνας καλεσι τὲς προςάτας Ρομαῖοι.

1 Κείρασθαι, &c.] In luctu caput radebant Græci, nec non proliores formofiorefque capillos (πλόκαμον, five βόςρυχον) vel tumulis impofuerunt, vel injecerunt in ignem. Euftathius in Iliad. ε. Λέγονται τὸν μὲν ἄλλον πάντα χρόνον κομᾶν οἱ Ἕλληνες. Ἐν δὲ πένθει καιρῷ κείρεσθαι, &c. De more hoc vide & CICERONEM lib. iii. Tufculan. Quæft. p. m. 222. Ex hâc opinione funt illa varia & deteftabilia genera lugendi, &c.

ἄλλων ἀρξάντων ζῆλος ἐγγίνεται τῆς τῶν προγόνων διανοίας.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐξήχθην ὑπὲρ πάσης ὀλοφύρασθαι τῆς Ἑλλάδος. Ἐκείνων δὲ τῶν ἀνδρῶν ἄξιον ϗ ἰδίᾳ ϗ δημοσίᾳ μεμνῆσθαι, οἳ φεύγοντες τὴν δυλείαν, ϗ περὶ τῦ δικαίυ μαχόμενοι, ϗ ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ϛασιάσαντες, πάντας πολεμίυς κεκτημένοι, εἰς τὸν Πειραιᾶ κατῆλθον, ὐχ ὑπὸ νόμου ἀναγκασθέντες, ἀλλ᾽ ὑπὸ τῆς φύσεως πεισθέντες, καινοῖς κινδύνοις τὴν παλαιὰν τῶν προγόνων ἀρετὴν μιμησάμενοι, ταῖς αὑτῶν ψυχαῖς κοινὴν τὴν πόλιν ϗ τοῖς ἄλλοις κτησάμενοι, θάνατον μετ᾽ ἐλευθερίας αἱρούμενοι, ἢ βίον μετὰ δουλείας· οὐχ ἧττον ταῖς συμφοραῖς αἰσχυνόμενοι, ἢ τοῖς ἐχθροῖς ὀργιζόμενοι· μᾶλλον βυληθέντες ἐν τῇ αὑτῶν ἀποθνήσκειν, ἢ ζῆν τὴν ἀλλοτρίαν οἰκοῦντες, συμμάχυς μὲν ὅρκυς ϗ συνθήκας ἔχοντες, πολεμίυς δὲ τὺς πρότερον ὑπάρχοντας ϗ τὺς πολίτας τὺς ἑαυτῶν. Ἀλλ᾽ ὅμως ὐ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων φοβηθέντες, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς σώμασι τοῖς ἑαυτῶν κινδυνεύσαντες, τρόπαιον μὲν τῶν πολεμίων ἔϛησαι, μάρτυρας δὲ τῆς αὑτῶν ἀρετῆς ἐγγὺς ὄντας τῦδε τῦ μνήματος τὺς Λακεδαιμονίων τάφους παρέχονται. Καὶ γάρτοι μεγάλην μὲν ἀντὶ μικρᾶς ἀπέδειξαν τὴν πόλιν, ὁμονοῦσαν δὲ ἀντὶ ϛασιαζύσης ἀπέφηναν, τείχη δὲ ἀντὶ τῶν καθῃρημένων ἀνέϛησαν. Οἱ δὲ κατελθόντες αὐτῶν, ἀδελφὰ τὰ βυλεύματα τοῖς ἔργοις τῶν ἐνθάδε κειμένων ἐπιδεικνύντες, ὐκ ἐπὶ τιμωρίαν τῶν ἐχθρῶν, ἀλλ᾽ ἐπὶ σωτηρίαν τῆς πόλεως ἐτράποντο· ϗ οὔτε ἐλαττῦσθαι δυνάμενοι, οὔτ᾽ αὐτοὶ πλέον ἔχειν δεόμενοι, τῆς μὲν αὑτῶν ἐλευθερίας ϗ τοῖς βυλομένοις, δουλεύειν μετέδωκαν,

τῆς

τῆς δ' ἐκείνων δουλείας αὐτοὶ μετέχειν ἐκ ἠξίωσαν. Ἔργοις δὲ μεγίςοις ϗ καλλίςοις ἀπελογίσαντο, ὅτι οὐ κακίᾳ τῇ αὐτῶν ἐδ' ἀρετῇ τῶν πολεμίων πρότερον ἐδυςύχησεν ἡ πόλις. Εἰ γὰρ ςασιάσαντες πρὸς ἀλλήλους, βίᾳ παρόντων Πελοποννησίων ϗ τῶν ἄλλων ἐχθρῶν εἰς τὴν αὐτῶν οἷοί τε ἐγίνοντο κατελθεῖν, δῆλον ὅτι ῥᾳδίως ἂν ὁμονοῦντες πολεμεῖν αὐτοῖς ἐδύναντο. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν διὰ τὰς ἐν Πειραιεῖ, κινδύνους ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ζηλοῦνται· ἄξιον δὲ ϗ τὰς ξένας τὰς ἐνθάδε κειμένοις ἐπαινέσαι, οἳ τῷ πλήθει βοηθήσαντες, ϗ περὶ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας μαχόμενοι, πατρίδα τὴν ἀρετὴν ἡγησάμενοι, τοιαύτην τῦ βίυ τελευτὴν ἐποιήσαντο· ἀνθ' ὧν ἡ πόλις αὐτὰς ϗ ἐπένθησε ϗ ἔθαψε δημοσίᾳ, ϗ ἔδωκεν ἔχειν αὐτοῖς τὸν ἅπαντα χρόνον τὰς αὐτὰς τιμὰς τοῖς ἀςοῖς.

Οἱ δὲ νῦν θαπτόμενοι, βοηθήσαντες Κορινθίοις ὑπὸ παλαιῶν φίλων ἀδικυμένοις, κοινοὶ σύμμαχοι γενόμενοι, οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην Λακεδαιμονίοις ἔχοντες, (οἱ μὲν γὰρ τῶν ἀγαθῶν αὐτοῖς ἐφθόνουν, οἱ δὲ ἀδικυμένας αὐτὰς ἠλέυν) ὔτε τῆς προτέρας ἔχθρας μεμνημένοι, ἀλλὰ τὴν παρῦσαν φιλίαν περὶ πολλοῦ ποιύμενοι, πᾶσιν ἀνθρώποις φανερὰν τὴν αὐτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντο. Ἐτόλμησαν γὰρ, μεγάλην ποιῦντες τὴν Ἑλλάδα, οὐ μόνον περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας κινδυνεύειν, ἀλλὰ ϗ ὑπὲρ τῆς τῶν πολεμίων ἐλευθερίας ἀποθνήσκειν. Τοῖς γὰρ Λακεδαιμονίων συμμάχοις περὶ τῆς ἐκείνων ἐλευθερίας ἐμάχοντο. Νικήσαντες μὲν γὰρ, ἐκείνους τῶν αὐτῶν ἠξίουν· δυςυχήσαντες δὲ, βέβαιον τὴν δουλείαν τοῖς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ κατέλιπον. Ἐκείνοις μὲν οὖν οὕτω διακειμένοις ὁ βίος οἰκτρὸς ϗ ὁ θάνατος

εὐκτός·

εὐκτός· οὗτοι δὲ, καὶ ζῶντες καὶ ἀποθανόντες, ζηλωτοί· παιδευθέντες μὲν ἐν τοῖς τῶν προγόνων ἀγαθοῖς, ἄνδρες δὲ γενόμενοι, τήν τε ἐκείνων δόξαν διασώσαντες, καὶ τὴν αὑτῶν ἀρετὴν ἐπιδείξαντες. Πολλῶν μὲν γὰρ καὶ καλῶν αἴτιοι γεγένηνται τῇ ἑαυτῶν πατρίδι, ἐπηνώρθωσαν δὲ τὰ ὑφ᾽ ἑτέρων δυστυχηθέντα, πόρρω δ᾽ ἀπὸ τῆς αὑτῶν τὸν πόλεμον κατέστησαν. Ἐτελεύτησαν δὲ τὸν βίον ὥσπερ χρὴ τοὺς ἀγαθοὺς ἀποθνήσκειν, τῇ μὲν πατρίδι τὰ τροφεῖα ἀποδόντες, τοῖς δὲ θρέψασι λύπας καταλιπόντες. Ὥστε ἄξιον τοῖς ζῶσι τούτους ποθεῖν, καὶ σφᾶς αὐτοὺς ὀλοφύρεσθαι, καὶ τοὺς προσήκοντας αὐτῶν ἐλεεῖν τοῦ ἐπιλοίπου βίου. Τίς γὰρ αὐτοῖς ἔτι ἡδονὴ καταλείπεται, τοιούτων ἀνδρῶν θαπτομένων, οἳ πάντα περὶ ἐλάττονος τῆς ἀρετῆς ἡγούμενοι, αὑτοὺς μὲν ἀπεστέρησαν βίου, χήρας δὲ γυναῖκας ἐποίησαν; ὀρφανοὺς δὲ τοὺς αὑτῶν παῖδας ἀπέλιπον; ἐρήμους δ᾽ ἀδελφοὺς καὶ πατέρας καὶ μητέρας κατέστησαν; πολλῶν δὲ καὶ δεινῶν ὑπαρχόντων, τοὺς μὲν παῖδας αὐτῶν ζηλῶ, ὅτι νεώτεροί εἰσιν ἢ ὥστε εἰδέναι οἵων πατέρων ἐστέρηνται· ἐξ ὧν δ᾽ οὗτοι γεγόνασιν οἰκτείρω, ὅτι πρεσβύτεροι ἢ ὥστε ἐπιλαθέσθαι τῆς δυστυχίας τῆς ἑαυτῶν. Τί γὰρ ἂν τούτων ἀθλιώτερον γένοιτο, ἢ τεκεῖν μὲν καὶ θρέψαι καὶ θάψαι τοὺς αὑτῶν, ἐν δὲ τῷ γήρᾳ ἀδυνάτους μὲν εἶναι τῷ σώματι, πασῶν δ᾽ ἀπεστερημένους τῶν ἐλπίδων, ἀφίλους καὶ ἀπόρους γεγονέναι; ὑπὸ δὲ τῶν αὐτῶν πρότερον ζηλοῦσθαι, καὶ νῦν ἐλεεῖσθαι; ποθεινότερον δ᾽ αὐτοῖς εἶναι τὸν θάνατον τοῦ βίου; ὅσῳ γὰρ ἄνδρες ἀμείνους ἦσαν, τοσούτῳ τοῖς καταλειπομένοις τὸ πένθος μεῖζον. Πῶς

Ὁ ΤΟΥ

ΠΛΑΤΩΝΟΣ

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.

P 3

PLATO natus est A. M. 3576. ante Christum, 428.

Ipse discipulus Socratis fuit, propterque suam eloquentiam nominatus est DIVINUS. Illius laudes à CICERONE sic describuntur: Cic. De Orat. lib. i.—" Principi longe omnium in dicendo, gravissimo et eloquentissimo Platoni."---" in oratoribus irridendis ipse esse Orator summus videbatur," *ib.*

ARGUMENTUM.

Vocatur hæc oratio Menexenus; *continetque Exhortationem ad patriam amandam atque colendam. Quâ* προπαθείᾳ *debent instructi esse illorum animi qui Remp. commodè sunt administraturi. Afferri enim* οἴκοθεν *debet à bono cive ad Reip. munera hæc* στοργὴ *atque charitas in patriam. In hunc finem Plato commemorat funebrem illam orationem, quæ pro more atque instituto Reipubl. Athenienses quotannis solebat recitari Athenis, in festis Februariis publico eorum funere qui pro Republ. cecidissent. Illorum virorum laudes hîc copiosè describuntur, & quibus Atheniensium temporibus illi pro patriæ salute atque libertate sanguinem profundere minimè dubitarint. Hac de causa Atheniensis historiæ doctam sanè & elegantem summam colligit, sicuti ex ipsius orationis verbis apparet. Denique, institutis imaginibus mortuorum illorum manes introducit, qui & liberos & parentes compellent, & commoda præcepta utrisque dictent. Eò autem redit sermonis summa, uti unusquisque patriæ suæ salutem atque incolumitatem omnibus rebus suis, suæque adeò vitæ, lubenter anteponat, eosque beatos existimet, qui hujusmodi rerum causa sanguinem profuderint, quos & laus & merces maneat sempiterna.*

ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΜΕΝΕΞΕΝΟΣ,
Ἢ
ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ.

Σωκράτης, Μενέξενος.

Ἐξ [1] ἀγορᾶς, ἢ πόθεν, Μενέξενος; ΜΕ. Ἐξ [2] ἀγορᾶς, ὦ Σώκρατες, καὶ ἀπὸ τοῦ [3] βουλευτηρίου. ΣΩ. Τί μάλιστα σὺ πρὸς βουλευτήριον; [4] ἢ δηλαδὴ ὅτι παιδεύσεως καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ τέλει ἡγῇ εἶναι; καὶ ὡς ἱκανῶς ἤδη ἔχων, ἐπὶ τὰ μείζω ἐπινοεῖς τρέπεσθαι; καὶ ἄρχειν ἡμῶν, ὦ θαυμάσιε, ἐπιχειρεῖς τῶν πρεσβυτέρων, τηλικοῦτος ὤν; ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ὑμῶν ἡ οἰκία ἀεί τινα ἡμῶν ἐπιμελητὴν παρεχομένη; ΜΕ. Ἐὰν σύγε, ὦ Σώκρατες, ἐᾷς καὶ συμβουλεύῃ ἄρχειν, προθυμήσομαι· εἰ δὲ μή, οὔ. Νῦν μέντοι ἀφικόμην πρὸς τὸ βουλευτήριον, πυθόμενος ὅτι ἡ βουλὴ μέλλει αἱρεῖσθαι

1. Ἐξ Ἀγορᾶς] Subauditur ἔρχου.

2 Ἐξ ἀγορᾶς, &c.] Derivata ab hâc voce videri possunt omnia apud Scholiast. Euripid. Hecub. l. 288. Eam hic locum significat ubi γερουσία Senatus sive seniores & graviores viri de rebus ad rempublicam spectantibus solebant decernere.

3 Βουλευτηρίου, &c.] Theseus Rex decimus unusque ex Athenarum conditoribus, abolitis Prytaneis & curiis & magistratibus aliorum oppidorum, Athenis constituit βουλευτήριον; sive unum prytaneum commune ita dictum, Plut.

4 Ἢ δηλαδὴ ὅτι] Forsan ἢ δῆλα δὴ ὅτι "annotanda est hæc lectio & in Protagoræ principio."

αἱρεῖσθαι [5] ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι. Ταφὰς γὰρ οἶσθ' ὅτι μέλλουσι ποιεῖν. ΣΩ. Πάνυ γε. Ἀλλὰ τίνα εἵλοντο; ΜΕ. Οὐδένα· ἀλλὰ ἀνεβάλοντο εἰς τὴν αὔριον. Οἶμαι μέντοι Ἀρχῖνον ἢ Δίωνα αἱρεθήσεσθαι. ΣΩ. Καὶ μὴν, ὦ Μενέξενε, πολλαχοῦ κινδυνεύει καλὸν εἶναι τὸ ἐν πολέμῳ ἀποθνήσκειν. καὶ γὰρ ταφῆς καλῆς τε ϗ μεγαλοπρεπῆς τυγχάνει· καὶ ἐὰν πένης τὶς ὢν τελευτήσῃ, καὶ ἐπαίνου αὖ ἔτυχε· καὶ ἐὰν φαῦλος ᾖ, [6] ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε ϗ οὐκ εἰκῆ ἐπαινούντων, ἀλλὰ ἐκ πολλοῦ χρόνου λόγους παρεσκευασμένων· οἳ οὕτω καλῶς ἐπαινοῦσιν, ὥστε καὶ τὰ προσόντα ϗ τὰ μὴ περὶ ἑκάστου λέγοντες, κάλλιστά πως τοῖς ὀνόμασι ποικίλλοντες, γοητεύουσιν ἡμῶν τὰς ψυχὰς, καὶ τὴν πόλιν ἐγκωμιάζοντες, κατὰ πάντας τρόπους, ϗ τοὺς τετελευτηκότας ἐν τῷ πολέμῳ, καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν ἅπαντας τοὺς ἔμπροσθεν, καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς τοὺς ἔτι ζῶντας ἐπαινοῦντες. Ὥστ' ἔγωγε, ὦ Μενέξενε, γενναίως πάνυ διατίθεμαι, ἐπαινούμενος ὑπ' αὐτῶν· καὶ ἑκάστοτε ἕστηκα ἀκροώμενος ϗ κηλούμενος, ἡγούμενος ἐν τῷ παραχρῆμα μείζων καὶ γενναιότερος

5 Ὅστις ἐρεῖ ἐπὶ τοῖς ἀποθανοῦσι] Subaudi ἐν πολέμῳ· nam qui in bello cecidissent domum relati sumptu publico sepeliebantur ac funebri oratione honestabantur. Quod videre est in Demosthenis oratione adversus Leptinem. Cicero de Oratore. "Quotannis, ait, apud Athenienses laudari eos populari oratione qui in prælio interfecti essent." Hujusce ritus authorem nonnulli Periclem, qui primus Orationem in eorum Laudes composuit, qui in bello Peloponnesiaco ceciderunt: alii Solonem volunt, ut Plutarchus. "Non solùm apud Athenienses verum etiam apud Romanos moris fuit, viros bene de Republica meritos, præsertim qui pro patriâ occubuissent, hujusmodi elogiis decorare". Sic Cic. Phil. ix. laudat Serv. Sulpicium.

6 Ὑπ' ἀνδρῶν σοφῶν τε, καὶ οὐκ εἰκῆ ἐπαινούντων] solebant enim orationem dicere, primo, Patres; deinde optimi Oratores. Diod. Sic. l. xi.

ναιότερος καὶ καλλίων γεγονέναι. Καὶ οἷα δὴ τὰ πολλὰ ἀεὶ μετ' ἐμοῦ ξένοι τινὲς ἕπονται καὶ ξυνακροῶνται· πρὸς οὓς ἐγὼ σεμνότερος ἐν τῷ παραχρῆμα γίνομαι· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ταυτὰ ταῦτα δοκοῦσί μοι πάσχειν καὶ πρὸς ἐμὲ καὶ πρὸς τὴν ἄλλην πόλιν, θαυμασιωτέραν αὐτὴν ἡγεῖσθαι εἶναι ἢ πρότερον, ὑπὸ τοῦ λέγοντος ἀναπειθόμενοι. Καί μοι αὕτη ἡ σεμνότης παραμένει ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς· οὕτως ἔναυλος ὁ λόγος τε καὶ ὁ φθόγγος παρὰ τοῦ λέγοντος ἐνδύεται εἰς τὰ ὦτα, ὥστε μόγις τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ ἡμέρᾳ ἀναμιμνήσκομαι ἐμαυτοῦ, καὶ αἰσθάνομαι οὗ γῆς εἰμι· τέως δὲ οἶμαι μονονοὺκ 7 ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν. 8 Οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοὶ εἰσίν. ΜΕ. Ἀεὶ σὺ προσπαίζεις, ὦ Σώκρατες, τοὺς ῥήτορας· νῦν μέντοι οἶμαι ἐγὼ τὸν αἱρεθέντα οὐ πάνυ εὐπορήσειν· 9 ἐξ ὑπογυίου γὰρ παντάπασιν ἡ αἵρεσις γέγονεν· ὥστε ἴσως ἀναγκασθήσεται ὁ λέγων ὥσπερ αὐτοσχεδιάζειν. ΣΩ. Πόθεν, ὦ 'γαθέ; εἰσὶν ἑκάστοις τούτων λόγοι παρεσκευασμένοι· καὶ ἅμα οὐδὲ αὐτοσχεδιάζειν τάγε τοιαῦτα χαλεπόν· εἰ μὲν γὰρ δέοι Ἀθηναίους ἐν Πελοποννησίοις εὖ λέγειν, ἢ Πελοποννησίους

7 Ἐν μακάρων νήσοις οἰκεῖν] Has eleganter deſcribit HORAT. Epod. 16. quanquam ubi gentium ſint, incertum eſt. Plin. 6. recenſet lib. 6. alias autem & plures, Diodorus, Mela, ac Solinus.

8 Οὕτως ἡμῖν οἱ ῥήτορες δεξιοί εἰσίν] Vide & ſupra Oratorum Characterem, unde colligi poteſt ratio, quare apud Athenienſes Δημαγωγοὶ dicebantur; nempe quod plebem imperitam mobilem ac temerariam, quocunque vellent, dexteritate quâdam ingenii impellebant.

9 Ἐξ ὑπογυίου] Scil. Χρόνου ſubito, extempore ad manus vel in manibus, inſtans item recens. Derivatur à γυῖον, ου, τὸ, membrum: ſed propriè γυῖα pedes, &c. EUSTATH. in hunc locum Iliad. ν, εἰ γάρ ἐπ' ἔμποδα γυῖα ποδῶν ᾖν ἑρμηνεῦντι, annotat, cum γυῖα vocantur manus aut pedes, ſubaudiri genit. χειρῶν ſeu ποδῶν. Nam de reliquis omnibus partibus dicitur.

πονησίως ἐν Ἀθηναίοις, ἀγαθοῦ ἂν ῥήτορος δέοι τοῦ πείσοντος καὶ εὐδοκιμήσοντος· ὅταν δέ τις ἐν τούτοις ἀγωνίζηται ὥσπερ καὶ ἐπαινεῖ, ὐδὲν μέγα δοκεῖ εὖ λέγειν. ΜΕ. Οὐκ οἴει, ὦ Σώκρατες; ΣΩ. Οὐ μέντοι, μὰ Δία. ΜΕ. Ἦ οἴει οἷός τ' ἂν εἶναι αὐτὸς εἰπεῖν, εἰ δέοι, καὶ ἕλοιτό σε ἡ βουλή; ΣΩ. Καὶ ἐμοὶ μέν γε, ὦ Μενέξενε, ὐδὲν θαυμαστὸν, οἵῳτ' εἶναι εἰπεῖν, ᾧ τυγχάνει διδάσκαλος οὖσα ὐ πάνυ φαύλη περὶ ῥητορικῆς, ἀλλ' ἥπερ καὶ ἄλλυς πολλὺς καὶ ἀγαθοὺς ἐποίησε ῥήτορας, ἕνα δὲ καὶ διαφέροντα τῶν Ἑλλήνων, Περικλέα τὸν Ξανθίππυ. ΜΕ. Τίς αὕτη, [o] ἢ δηλονότι Ἀσπασίαν λέγεις; ΣΩ. Λέγω γάρ· καὶ Κόννον γε τὸν Μητροβίυ. ὗτοι γάρ μοι δύο εἰσὶ διδάσκαλοι· ὁ μὲν μυσικῆς· ἡ δὲ ῥητορικῆς. Οὕτω μὲν οὖν τρεφόμενον ἄνδρα ὐδὲν θαυμαστὸν δεινὸν εἶναι λέγειν. [1] ἀλλὰ καὶ ὅστις ἐμοῦ κάκιον ἐπαιδεύθη, μουσικὴν μὲν ὑπὸ Λάμπρυ παιδευθεὶς, ῥητορικὴν δὲ ὑπ' Ἀντιφῶντος τῦ Ῥαμνυσίυ, ὅμως κἂν ὗτος οἷός τ' εἴη Ἀθηναίυς γε ἐν Ἀθηναίοις ἐπαινῶν εὐδοκιμεῖν. ΜΕ. Καὶ τί ἂν ἔχοις εἰπεῖν, εἰ δέοι σε λέγειν; ΣΩ. Αὐτὸς μὲν παρ' ἐμαυτοῦ ἴσως ὐδέν. Ἀσπασίας δὲ καὶ χθὲς ἠκροώμην, παραινύσης [2] ἐπιτάφιον λόγον περὶ

o Forsan ἢ δῆλον ὅτι, &c.

1 Ἀλλὰ καὶ ὅστις &c. Horum obiter imperitiam scil. Lampri & Antiphontis perstringit Socrates, docetque minime esse difficile benedicere Saltem videri inter ipsos quos sibi laudandos proponunt Oratores; cujus rei causa est, quod omnes adeò in adulationem sui compositi sunt ut facile id præstantissimum credant quod maximè ipsis arridet, eorumque de se opinionem confirmet, alatque superbiam.

2 Ἐπιτάφιον λόγον] A voce τάφος tumulus dicitur ἐπιτάφιος λόγος, quippe hæc oratio super sepulchra dicta fuit: dicuntur & ἀγῶνες communi nomine ἐπιτάφιοι, de quibus suo Meurs. Them. Attic. & Petit. in leges Atticas.

περὶ αὐτῶν τούτων. ἤκουσε γὰρ ἅπερ σὺ λέγεις, ὅτι μέλλοιεν Ἀθηναῖοι αἱρεῖσθαι τὸν ἐροῦντα. Ἔπειτα τὰ μὲν ἐκ τοῦ παραχρῆμα μοὶ διῄει, οἷα δέοι λέγειν, τὰ δέ, πρότερον ἐσκεμμένη· ὅτε, μοὶ δοκεῖ, συνετίθει τὸν ἐπιτάφιον λόγον ὃν Περικλῆς εἶπε, περιλείμματ' ἄττα ἐξ ἐκείνου συγκολλῶσα. ΜΕ. Ἦ καὶ μνημονεύσαις ἂν ἃ ἔλεγεν Ἀσπασία; ΣΩ. Εἰ μὴ ἀδικῶ γε. Ἐμάνθανόν γέ τοι παρ' αὐτῆς· καὶ ὀλίγου πληγὰς ἔλαβον ὅτι ἐπελανθανόμην. ΜΕ. Τί οὖν οὐ διῆλθες; ΣΩ. Ἀλλ' ὅπως μή μοι χαλεπανεῖ, ἡ διδάσκαλος, ἂν ἐξενέγκω αὐτῆς τὸν λόγον. ΜΕ. Μηδαμῶς, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' εἰπέ, καὶ πάνυ μοι χαριῇ, εἴτε Ἀσπασίας βούλει λέγειν, εἴτε ὁτουοῦν· ἀλλὰ μόνον εἰπέ. ΣΩ. Ἀλλ' ἴσως μου καταγελάσῃ, ἄν σοι δόξω, πρεσβύτης ὤν, ἔτι παίζειν. ΜΕ. Οὐδαμῶς, ὦ Σώκρατες· ἀλλ' εἰπὲ παντὶ τρόπῳ. ΣΩ. Ἀλλὰ μέντοι σοί γε δεῖ χαρίζεσθαι· ὥστε κἂν ὀλίγου, εἴ με κελεύοις ἀποδύντα ὀρχήσασθαι, χαρισαίμην ἄν, ἐπειδή γε μόνω ἐσμέν· ἀλλ' ἄκουε· ἔλεγε γὰρ ὡς ἐγῷμαι, ἀρξαμένη λέγειν ἀπ' αὐτῶν τῶν τεθνεώτων, οὑτωσί.

ΕΡγῳ μὲν ἡμῖν 3 οἵδ' ἔχουσι 4 τὰ προσήκοντα σφίσιν αὐτοῖς· ὧν τυχόντες προεύονται τὴν εἱμαρμένην πορείαν, προπεμφθέντες κοινῇ μὲν ὑπὸ τῆς πό-

λεως,

3 Forsan οἵδ' ἤδη ἔχουσι, &c.

4 Τὰ προσήκοντα] Τοῦτ' ἐστὶ ταφὰς ἔχουσι προσηκούσας καὶ πρεπόντως σφίσιν αὐτοῖς ποιουμένας. Ὅ, τι νόμος προστάττει, &c. DIODORUS SICULUS, lib. xi. καὶ νόμον (ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος) ἔθηκε, λέγειν ἐγκώμιον τοῖς δημοσίᾳ θαπτομένοις τοὺς προαιρεθέντας τῶν ῥητόρων.

λεώς, ἰδίᾳ δὲ ὑπὸ τῶν οἰκείων) λόγῳ δὲ δὴ τὸν λειπόμενον κόσμον ὅ, τε νόμος προστάττει ἀποδοῦναι τοῖς ἀνδράσι, καὶ χρή. ἔργων γὰρ εὖ πραχθέντων, λόγῳ καλῶς ῥηθέντι μνήμη ϗ κόσμος τοῖς πράξασι γίγνεται παρὰ τῶν ἀκουσάντων. Δεῖ δὴ τοιούτου τινὸς λόγου, ὅστις τοὺς μὲν τετελευτηκότας ἱκανῶς ἐπαινέσεται, τοῖς δὲ ζῶσιν εὐμενῶς παραινέσεται· ἐκγόνοις μὲν καὶ ἀδελφοῖς μιμεῖσθαι τὴν τῶνδε ἀρετὴν παρακελευόμενος· πατέρας δὲ ϗ μητέρας, ϗ εἴτινες τῶν ἄνωθεν ἔτι προγόνων λείπονται, τούτους δὲ παραμυθούμενος. Τίς οὖν ἂν ἡμῖν τοιοῦτος λόγος φανείη; ἢ πόθεν ἂν ὀρθῶς ἀρξαίμεθα ἄνδρας ἀγαθοὺς ἐπαινοῦντες, οἳ ζῶντές τε τοὺς ἑαυτῶν εὔφραινον δι' ἀρετὴν, καὶ τὴν τελευτὴν ἀντὶ τῆς τῶν ζώντων σωτηρίας ἠλλάξαντο;

Δοκεῖ μοι χρῆναι, κατὰ φύσιν, ὥσπερ ἀγαθοὶ ἐγένοντο, οὕτω ϗ ἐπαινεῖν αὐτούς. Ἀγαθοὶ δὲ ἐγένοντο διὰ τὸ φῦναι ἐξ ἀγαθῶν. Τὴν εὐγένειαν οὖν πρῶτον αὐτῶν [5] ἐγκωμιάζωμεν· δεύτερον δὲ, τροφήν τε ϗ παιδείαν· ἐπὶ δὲ τούτοις, τὴν τῶν ἔργων πρᾶξιν ἐπιδείξωμεν, ὡς καλὴν ϗ ἀξίαν τούτων ἀπεφήναντο.

Τῆς δ' εὐγενείας πρῶτον ὑπῆρξε τοῖσδε ἡ τῶν προγόνων γένεσις, οὐκ ἔπηλυς οὖσα, οὐδὲ τοὺς ἐκγόνους τούτους ἀποφηναμένη μετοικοῦντας ἐν τῇ [6] χώρᾳ,

5 Ἐγκωμιάζωμεν] Ab ἐγκώμιον, ου, τὸ, præconium, laudatio, quod dictum videtur ἀπὸ τῆς κώμης quod carmina laudatoria ſolerent ἐν κώμαις in triviis cani.

6 Χώρᾳ] Frequenter ſumitur pro χώρα Ἀττικὴ, regio Attica, ſynecdochicè.

ἄλλοθεν σφῶν ἡκόντων, 7 ἀλλ' αὐτόχθονας, καὶ τῷ ὄντι ἐν πατρίδι οἰκοῦντας καὶ ζῶντας· καὶ τρεφομένους οὐχ ὑπὸ μητρυιᾶς, ὡς ἄλλοι, ἀλλ' ὑπὸ μητρὸς, τῆς χώρας ἐν ᾗ ᾤκουν. Καὶ νῦν κεῖσθαι τελευτήσαντας ἐν οἰκείοις τόποις τῆς τεκούσης καὶ θρεψάσης καὶ ὑποδεξαμένης. Δικαιότατον δὴ κοσμῆσαι πρῶτον τὴν μητέρα αὐτήν. Οὕτω γὰρ συμβαίνει ἅμα καὶ ἡ τῶνδε εὐγένεια κοσμουμένη. Ἔστι δὲ ἀξία ἡ χώρα καὶ ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἐπαινεῖσθαι, οὐ μόνον ὑφ' ἡμῶν· πολλαχῇ μὲν καὶ ἄλλῃ, πρῶτον δὲ καὶ μέγιστον, ὅτι τυγχάνει οὖσα 8 θεοφιλής. Μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ λόγῳ, 9 ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς Θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις. Ἣν δὲ Θεοὶ ἐπῄνεσαν, πῶς οὐχ ὑπ' ἀνθρώπων γε συμπάντων δικαία ἐπαινεῖσθαι; Δεύτερος δὲ ἔπαινος δικαίως ἂν αὐτῆς εἴη, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἐν ᾧ ἡ πᾶσα γῆ ἀνεδίδου καὶ ἔφυ ζῶα παντοδαπὰ, θηρία τε καὶ βοτὰ, ἐν τούτῳ ἡ ἡμετέρα, θηρίων μὲν ἀγρίων ἄγονος καὶ καθαρὰ ἐφάνη· ἐξελέξατο δὲ τῶν ζώων καὶ ἐγέννησεν ἄνθρωπον, ὃ συνέσει τε ὑπερέχει τῶν ἄλλων 9, καὶ δίκην καὶ Θεοὺς μόνον

7 Ἀλλ' αὐτόχθονας] Athenienses se indigenas, ab eaque incolebant terrâ procreatos & enutritos, nobilitatem suam prædicantes, gloriabantur. Ipsos in hoc insolenter se jactantes audiens Antisthenes, succlamavit nihil esse eos Bruchis & limacibus nobiliores. Vide Thucyd. interpret.

8 Θεοφιλής] Vide Paus. lib. viii. Arcad.

9 Ἡ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς θεῶν ἔρις τε καὶ κρίσις] Legimus contendisse Neptunum cum Minervâ de Urbis nomine. Urbem verò traxisse sibi nomen de nomine Minervæ, utpote quæ utilius humano generi munus edidisset, nempe oleam. Neptunus verò equum producens uno tantum suffragio victus est. Vide de Deorum contentione quam hic author innuit; Paus. lib. ii. λέγουσι δὲ καὶ οἱ Κορίνθιοι, &c.

9 Καὶ δίκην καὶ θεοὺς, &c.] Pausan. lib. ii. Ἀμηναίοις δὲ, &c.

μόνον νομίζει. 1 Μέγα δὲ τεκμήριον τούτῳ τῷ λόγῳ ὅτι ἥδε ἔτεκεν ἡ γῆ τοὺς τῶνδέ τε καὶ ἡμετέρους προγόνους. Πᾶν γὰρ τὸ τεκὸν, τροφὴν ἔχει ἐπιτηδείαν ᾧ ἂν τέκῃ. Ὧ, καὶ γυνὴ δήλη τεκοῦσά τε ἀληθῶς, καὶ μή, ἀλλ' ὑποβαλλομένη, ἐὰν μὴ ἔχῃ πηγὰς τροφῆς τῷ 2 γενομένῳ. Ὃ δὴ καὶ ἡ ἡμετέρα γῆ τε καὶ μήτηρ ἱκανὸν τεκμήριον παρέχεται ὡς ἀνθρώπους γεννησαμένη. Μόνη γὰρ ἐν τῷ τότε καὶ πρώτη τροφὴν ἀνθρωπείαν ἤνεγκε τὸν τῶν πυρῶν καὶ κριθῶν καρπὸν, ᾧ κάλλιστα καὶ ἄριστα τρέφεται τὸ ἀνθρώπειον γένος, ὡς τῷ ὄντι τοῦτο τὸ ζῷον αὐτὴ γεννησαμένη. Μᾶλλον δὲ ὑπὲρ γῆς ἢ γυναικὸς προσήκει δέχεσθαι τοιαῦτα τεκμήρια. Οὐ γὰρ γῆ γυναῖκα μεμίμηται κυήσει καὶ γεννήσει, ἀλλὰ γυνὴ γῆν. Τούτου δὲ τοῦ καρποῦ οὐκ ἐφθόνησεν, ἀλλ' ἔνειμε καὶ τοῖς ἄλλοις. 3 Μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαίου γένεσιν, πόνων ἀρωγὴν, ἀνῆκε τοῖς ἐκγόνοις. Θρεψαμένη δὲ καὶ αὐξήσασα πρὸς ἥβην, ἄρχοντας καὶ διδασκάλους αὐτῶν θεοὺς ἐπηγάγετο· ὧν τὰ μὲν ὀνόματα πρέπει ἐν τῷ τοιῷδε ἐᾶν. Ἴσμεν γὰρ οἳ τὸν βίον ἡμῶν κατεσκεύασαν, πρός τε τὴν καθ' ἡμέραν δίαιταν τέχνας πρώτους παιδευσάμενοι, καὶ πρὸς τὴν ὑπὲρ τῆς χώ-

Q 2 ρας

1 Μέγα δὲ τεκμήριον, &c.] Idem vetustatis suæ argumentum proferunt Ægyptii apud Justinum lib. ii. quod refutant Scythæ, nec non aliud pro se argumentum afferunt, nempe septentrionalem mundi partem, ab igne omnia principio rerum possidente hyemis rigore prius secretam fuisse; adeo ut nunc quoque nullæ plaga magis rigeat frigoribus. Vide plura.

2 In Ald. γενομένῳ, pro γινομένῳ, non pro γεννωμένῳ, ut in Ger. potius enim γεγεννημένῳ vel γεννηθέντι dicendum fuisset.

3 Μετὰ δὲ τοῦτο ἐλαίου γένεσιν] Justinus ex Trogo de his ità scripsit. Primi lanificii, & olei, & vini usum docuere Athenienses, lib. ii. c. 6. de eorum primordiis atque inventis, vide plura Ælian Var. Hist. 3. Pausan. in Att. Cic. pro Flacco, & alios passim

ρας φυλακὴν ὅπλων κτῆσίν τε καὶ χρῆσιν διδαξάμενοι. Γεννηθέντες δὲ καὶ παιδευθέντες οὕτως οἱ τῶνδε πρόγονοι, ᾤκουν πολιτείαν κατασκευασάμενοι, ἧς ὀρθῶς ἔχει διὰ βραχέων ἐπιμνησθῆναι. Πολιτεία γὰρ, 4 τροφὴ ἀνθρώπων ἐστί· καλὴ μὲν, ἀγαθῶν· ἡ δὲ ἐναντία, κακῶν. Ὡς οὖν ἐν καλῇ πολιτείᾳ ἐτράφησαν οἱ πρόσθεν ἡμῶν, ἀναγκαῖον δηλῶσαι· δι' ἣν δὴ κἀκεῖνοι ἀγαθοὶ καὶ οἱ νῦν εἰσιν, ὧν οἵδε τυγχάνουσιν ὄντες οἱ τετελευτηκότες· 5 ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία καὶ τότε ἦν καὶ νῦν ἀριστοκρατία, ἐν ᾗ νῦν τε πολιτευόμεθα, καὶ τὸν ἀεὶ χρόνον ἐξ ἐκείνου ὡς ταπολλά. Καλεῖ δὲ ὁ μὲν αὐτὴν, Δημοκρατίαν, ὁ δὲ, ἄλλο, ᾧ ἂν χαίρῃ· ἔστι δὲ τῇ ἀληθείᾳ μετ' εὐδοξίας πλήθους ἀριστοκρατία. Βασιλεῖς μὲν γὰρ ἀεὶ ἡμῖν εἰσιν· οὗτοι δὲ, τοτὲ μὲν ἐκ γένους, τοτὲ δὲ αἱρετοί. ἐγκρατὲς δὲ τῆς πόλεως ταπολλὰ τὸ πλῆθος· τὰς δὲ ἀρχὰς δίδωσι καὶ κράτος τοῖς ἀεὶ δόξασιν ἀρίστοις εἶναι· καὶ οὔτε ἀσθενείᾳ, οὔτε πενίᾳ, οὔτ' ἀγνωσίᾳ πατέρων, ἀπελήλαται οὐδεὶς, οὐδὲ τοῖς ἐναντίοις τετίμηται, ὥσπερ ἐν ἄλλαις πόλεσιν· ἀλλὰ εἷς ὅρος, ὁ δόξας σοφὸς ἢ ἀγαθὸς εἶναι κρατεῖ καὶ ἄρχει. Αἰτία δὲ ἡμῖν τῆς πολιτείας ταύτης, 6 ἡ ἐξ ἴσου γένεσις· αἱ μὲν γὰρ ἄλλαι πόλεις ἐκ παντοδαπῶν κατεσ-

4 Τροφὴ ἀνθρώπων] Τροφὴ significat idem quod θρέπτειρα educatrix, nutrix.

5 Ἡ γὰρ αὐτὴ πολιτεία, &c.] Describit hic auctor noster Atheniensis Reipub. statum rationemque, ac docet, quænam sit bene temperatæ δημοκρατίας ratio, viz. non ut populus omnia agat pro arbitrio, quæ est ὀχλοκρατία potius: etiamsi verò summam potentiam habeat populus, senatûs tamen auctoritate & sententiâ regatur. Quale temperamentum in Repub. Romanâ diu emicuisse legimus: nempe ἀριστοκρατίαν μετ' εὐδοξίας πλήθους.

6 Ἡ ἐξ ἴσου γένεσις] Non quod omnes parem habeant æquamque potestatem; illa enim ἀνώμαλος esset æqualitas; sed ut omnes ci-

κατεσκευασμέναι ἀνθρώπων εἰσὶ καὶ ἀνωμάλων· ὥστε αὐτῶν ἀνώμαλοι καὶ αἱ πολιτεῖαι, τυραννίδες τε καὶ ὀλιγαρχίαι. Οἰκοῦσιν οὖν, ἔνιοι μὲν δούλους, οἱ δὲ δεσπότας ἀλλήλους νομίζοντες· ἡμεῖς δὲ καὶ οἱ ἡμέτεροι, μιᾶς μητρὸς πάντες, ἀδελφοὶ φύντες, οὐκ ἀξιοῦμεν δοῦλοι οὐδὲ δεσπόται ἀλλήλων εἶναι· ἀλλ' ἡ ἰσογονία ἡμᾶς ἡ κατὰ φύσιν ἰσονομίαν ἀναγκάζει ζητεῖν κατὰ νόμον, καὶ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπείκειν ἀλλήλοις, ἢ ἀρετῆς δόξῃ καὶ φρονήσεως. Ὅθεν δὴ ἐν πάσῃ ἐλευθερίᾳ τεθραμμένοι οἱ τῶνδε πατέρες, καὶ οἱ ἡμέτεροι, καὶ αὐτοὶ οὗτοι, καὶ καλῶς φύντες, πολλὰ δὴ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεφήναντο εἰς πάντας ἀνθρώπους καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ· οἰόμενοι δεῖν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ Ἕλλησιν ὑπὲρ Ἑλλήνων μάχεσθαι, καὶ Βαρβάροις ὑπὲρ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων.

Εὐμόλπου μὲν οὖν καὶ Αμαζόνων ἐπιστρατευσάντων ἐπὶ τὴν χώραν, καὶ τῶν ἔτι προτέρων, ὡς ἠμύναντο, καὶ ὡς ἤμυναν Ἀργείοις πρὸς Καδμείους καὶ Ηρακλείδαις πρὸς Αργείους, ὅ, τε χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι, ποιηταί τε αὐτῶν ἤδη καλῶς τὴν ἀρετὴν ἐν μουσικῇ ὑμνήσαντες, εἰς πάντας μεμηνύκασιν. Ἐὰν οὖν ἡμεῖς ἐπιχειρῶμεν τὰ αὐτὰ λόγῳ ψιλῷ κοσμεῖν, τάχ' ἂν δεύτεροι φαινοίμεθα. Ταῦτα μὲν οὖν διὰ ταῦτα δοκεῖ μοι ἐᾶν, ἐπειδὴ καὶ ἔχει τὴν ἀξίαν. Ὧν δὲ οὔτε ποιητής πω δόξαν ἀξίαν ἐπ' ἀξίοις λαβὼν ἔχει, ἔτι τέ ἐστιν ἐν ἀμνηστίᾳ, τούτων πέρι μοι δοκεῖ χρῆναι ἐπιμνησθῆναι, ἐπαινοῦντα τε καὶ προμνώμενον τοῖς ἄλλοις,

ἐς

ves ex æquo jus idem habeant ad capeſſenda reipub. munera, pro legum inſtituto, & liberis civium ſuffragiis. Erat enim populi illius ingenium excelſum, æqui juris amans, ſervilis ſubjectionis impatiens. Quod videre eſt apud Ubb. Emm. de Rep. Athenienſium.

ἐς ᾠδάς τε καὶ τὴν ἄλλην ποίησιν αὐτοὺς θεῖναι, πρεπόντως τῶν πραξάντων.

Ἐστι δὲ τούτων ὧν λέγω πρῶτα, Πέρσας ἡγουμένους τῆς Ἀσίας, καὶ δουλουμένους τὴν Εὐρώπην, ἔσχον οἱ τῆσδε τῆς χώρας ἔκγονοι, γονεῖς δὲ ἡμέτεροι. Ὧν καὶ δίκαιον καὶ χρὴ πρῶτον μεμνημένους, ἐπαινέσαι αὐτῶν τὴν ἀρετήν. Δεῖ δὴ αὐτὴν ἰδεῖν, εἰ μέλλει τὶς καλῶς ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενόμενον λόγῳ, ὅτε πᾶσα μὲν ἡ Ἀσία ἐδούλευε τρίτῳ ἤδη βασιλεῖ. Ὧν ὁ μὲν πρῶτος, Κῦρος, ἐλευθερώσας Πέρσας τοὺς αὑτοῦ πολίτας τῷ αὑτοῦ φρονήματι, ἅμα καὶ τοὺς δεσπότας Μήδους ἐδουλώσατο, καὶ τῆς ἄλλης Ἀσίας μέχρις Αἰγύπτου ἦρξεν· ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ, Αἰγύπτου τε καὶ Λιβύης, ὅσον οἷόν τε ἦν ἐπιβαίνειν· τρίτος δὲ Δαρεῖος, πεζῇ μὲν μέχρι Σκυθῶν τὴν ἀρχὴν ὡρίσατο, ναυσὶ δέ, τῆς τε θαλάττης ἐκράτησε καὶ τῶν νήσων· ὥστε μηδὲ ἀξιοῦν ἀντίπαλον αὐτῷ μηδένα εἶναι. Αἱ δὲ γνῶμαι δεδουλωμέναι ἁπάντων ἀνθρώπων ἦσαν. οὕτω πολλὰ καὶ μεγάλα καὶ μάχιμα 8 γένη καταδεδουλωμένη ἦν ἡ Περσῶν ἀρχή. Αἰτιασάμενος δὲ Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἐρετριέας, Σάρδεσιν ἐπιβουλεῦσαι προφασιζόμενος, πέμψας μυριάδας μὲν πεντήκοντα ἔντε πλοίοις καὶ ναυσί, ναῦς δὲ τριακοσίας, Δάτιν δὲ ἄρχοντα, εἶπεν ἥκειν ἄγοντα Ἐρετριέας καὶ Ἀθηναίους, εἰ βούλοιτο τὴν ἑαυτοῦ κεφαλὴν ἔχειν. Ὁ δὲ πλεύσας εἰς Ἐρέτριαν

ἐπ'

7 Post ἐπαινεῖν, ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ γενομένην λέσχῳ, ὅτι &c.

8 Γένη] Familiæ: gentes apud Græcos erant 30. & singulæ constabant e 30 viris; e quibus (ut Suidas) legebantur Sacerdotia ad singulas familias pertinentia. Eos γεννήτας dixerunt, qui ex his essent familiis quæ in τριττύας erant conjectæ, societatem inter se ex instituto colentes; non qui genere ac sanguine inter se conjuncti erant. Sigon. lib. i.

ἐπ᾿ ἄνδρας οἳ τῶν τότε Ἑλλήνων ἐν τοῖς εὐδοκιμωτάτοις ἦσαν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον, καὶ ἐκ ὀλίγοι τούτες ἐχειρώσατο μὲν ἐν τρισὶν ἡμέραις. Διηρευνήσατο δὲ αὐτῶν πᾶσαν τὴν χώραν, ἵνα μηδεὶς ἀποφύγοι, τοιέτῳ τρόπῳ· ἐπὶ τὰ ὅρια ἐλθόντες τῆς 9 Ερετρικῆς οἱ στρατιῶται αὐτᾶ, ἐκ θαλάττης εἰς θάλατταν διαστάντες, συνάψαντες τὰς χεῖρας, διῆλθον ἅπασαν τὴν χώραν, ἵν᾿ ἔχοιεν τῷ βασιλεῖ εἰπεῖν ὅτι ἐδεὶς σφᾶς ἀποπεφευγὼς εἴη. Τῇ δ᾿ αὐτῇ διανοίᾳ κατηγάγοντο ἐξ Ερετρίας εἰς Μαραθῶνα, ὡς ἕτοιμον σφίσιν ὂν καὶ Αθηναίες ἐν τῇ αὐτῇ ταύτῃ ἀνάγκῃ ζεύξαντας Ερετριεῦσιν, ἄγειν. Τέτων δὲ, τῶν μὲν πραχθέντων, τῶν δ᾿ ἐπιχειρεμένων, οὔτ᾿ Ερετριεῦσιν ἐβοήθησεν Ἑλλήνων οὐδεὶς, οὔτε Αθηναίοις πλὴν Λακεδαιμονίων. Οὗτοι δὲ τῇ ὑστεραίᾳ τῆς μάχης ἀφίκοντο. Οἱ δ᾿ ἄλλοι πάντες ἐκπεπληγμένοι, ἀγαπῶντες τὴν ἐν τῷ παρόντι σωτηρίαν, ἡσυχίαν ἦγον. Εν τέτῳ δὴ ἄν τις γένομενος γνοίη οἷοι ἄρα ἐτύγχανον ὄντες τὴν ἀρετὴν οἱ ο Μαραθῶνι δεξάμενοι τὴν τῶν Βαρβάρων δύναμιν, καὶ κολασάμενοι τὴν ὑπερηφανίαν ὅλης τῆς Ασίας, καὶ πρῶτοι 1 στήσαντες

9 Ερετρικῆς] Ἐρέτρια Insulæ Eubœæ urbs clarissima. POMPON. MELA, lib. ii. HOM. lib. ii. in Catalogo navium. Dicta autem ab ERETRIEO PHÆTONTIS filio, quem ex Titanum numero fuisse tradunt. STEPH. vocabatur & Melaneis a MELANEO EURITI patre. Est & Eretria Thessaliæ. STEPH.

o Μαραθῶνι] Μαραθὼν γεγραμμένος ἐστὶν ἥρως. ἀφ᾿ ὃ τὸ πεδίον ὠνόμασται. Item, Δῆμος ἐστὶ Μαραθὼν ἦσαν τῆς πόλεως τῶν Αθηναίων ἀπέχων, καὶ καρύστε τῆς ἐν Ἐυβοίᾳ· ὃ οἱ βάρβαροι μάχῃ ἐκρατήθησαν. Τάφος δὲ τῷ πεδίῳ Αθηναίων ἐστιν. PAUSAN. lib. i.

1 Στήσαντες τρόπαια τῶν βαρβάρων] Victoriæ monumenta ἀνέστατο τροπαῖα & Græci & Romani. Quæ erant columnæ marmoreæ, æneæ, vel aliquando ligneæ. De his DIONYS. ἀπὸ τᾶ τρέπεσθαι Serv. ÆN. lib. x. à conversione hostium in fugam. Unde ut Jupiter apud Græcos dict. τρόπαιος, sicut apud Romanos STATOR. LIV. lib. i.

τες τρόπαια τῶν Βαρβάρων· ἡγεμόνες ϗ διδάσκαλοι τοῖς ἄλλοις γενόμενοι ὅτι ἐκ ἄμαχος εἴη ἡ Περσῶν δύναμις, ἀλλὰ πᾶν πλῆθος καὶ πᾶς πλῦτος ἀρετῇ ὑπείκει. Εγὼ μὲν οὖν ἐκείνους τὺς ἄνδρας φημὶ ὐ μόνον τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέρων πατέρας εἶναι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς τε ἡμετέρας ϗ ξυμπάντων τῶν ἐν τῇδε τῇ ἠπείρῳ. Εἰς ἐκεῖνο γὰρ τὸ ἔργον ἀποβλέψαντες, καὶ τὰς ὑςέρας μάχας ἐτόλμησαν διακινδυνεύειν οἱ Ἕλληνες ὑπὲρ τῆς σωτηρίας, μαθηταὶ τῶν Μαραθῶνι γενόμενοι. Τὰ μὲν οὖν ἀριςεῖα τῷ λόγῳ ἐκείνοις ἀναθετέον· τὰ δὲ δευτερεῖα, τοῖς περὶ Σαλαμῖνα ϗ ἐπ' Αρτεμισίῳ ναυμαχήσασι ϗ νικήσασι. Καὶ γὰρ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλὰ μὲν ἄν τις ἔχοι διελθεῖν, καὶ οἷα ἐπιόντα ὑπέμειναν κατά τε γῆν ϗ κατὰ θάλατ]αν, καὶ ὡς ἠμύναντο ταῦτα. Ὃ δέ μοι δοκεῖ καὶ ἐκείνων κάλλιςον εἶναι, τύτυ μνησθήσομαι ὅτι τὸ ἑξῆς ἔργον τοῖς Μαραθῶνι διεπράξαντο. Οἱ μὲν γὰρ Μαραθῶνι τοσῦτον μόνον ἐπεδείξαντο τοῖς Ἕλλησιν, ὅτι κατὰ γῆν οἷόν τε ἀμύνασθαι τὺς Βαρβάρυς, ὀλίγοις πολλούς· ναυσὶ δὲ ἔτι ἦν ἄδηλον. Καὶ δόξαν εἶχον Πέρσαι ἄμαχοι εἶναι κατὰ θάλατ]αν, ϗ πλήθει ϗ πλύτῳ, καὶ τέχνῃ ϗ ῥώμῃ. Τῦτο δὲ ἄξιον ἐπαινεῖν τῶν ἀνδρῶν τῶν τότε ναυμαχησάντων, ὅτι τὸν ἐχόμενον φόβον διέλυσαν τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἔπαυσαν φοβυμένυς πλῆθος νεῶν τε καὶ ἀνδρῶν. Ὑπ' ἀμφοτέρων δὲ ξυμβαίνει, τῶν τε Μαραθῶνι μαχησαμένων καὶ τῶν ἐν 2 Σαλαμῖνι ναυμαχησάντων, παιδευθῆ-

2 Σαλαμῖνι] Σαλαμὶς Insulæ sinûs Saronici; ubi Themistocles

παιδευθῆναι τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὑπὸ μὲν τῶν, κατὰ γῆν, ὑπὸ δὲ τῶν, κατὰ θάλατταν, μαθόντας καὶ ἐθισθέντας μὴ φοβεῖσθαι τοὺς Βαρβάρους. Τρίτον δὲ λέγω τὸ 3 ἐν Πλαταιαῖς ἔργον καὶ ἀριθμῷ καὶ ἀρετῇ γενέσθαι τῆς Ἑλληνικῆς σωτηρίας· κοινὸν ἤδη τοῦτο Λακεδαιμονίων τε καὶ Ἀθηναίων. Τὸ μὲν οὖν μέγιστον καὶ χαλεπώτατον οὗτοι πάντες ἤμυναν, καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀρετὴν νῦν τε ὑφ' ἡμῶν ἐγκωμιάζονται, καὶ εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὑπὸ τῶν ὕστερον.

Μετὰ δὲ τοῦτο, πολλαὶ μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν μετὰ τοῦ Βαρβάρου, αὐτὸς δὲ ἠγγέλλετο βασιλεὺς διανοεῖσθαι ὡς ἐπιχειρήσων πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. Δίκαιον δὴ καὶ τούτων ἡμᾶς ἐπιμνησθῆναι, οἳ τοῖς τῶν προτέρων ἔργοις τέλος τῆς σωτηρίας ἐπέθησαν, ἀνακαθηράμενοι καὶ ἐξελάσαντες πᾶν τὸ βάρβαρον ἐκ τῆς θαλάττης. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἵ τε ἐπ' Εὐρυμέδοντι ναυμαχήσαντες, καὶ οἱ εἰς Κύπρον στρατεύσαντες, καὶ οἱ εἰς Αἴγυπτον πλεύσαντες, καὶ ἄλλοσε πολλαχόσε· ὧν χρὴ μεμνῆσθαι, καὶ χάριν αὐτοῖς εἰδέναι ὅτι βασιλέα ἐποίησαν δείσαντα, τῇ ἑαυτοῦ σωτηρίᾳ τὸν νοῦν προσέχειν, ἀλλὰ μὴ τῇ τῶν Ἑλλήνων ἐπιβουλεύειν φθορᾷ. καὶ οὗτος μὲν δὴ πάσῃ τῇ πόλει διηντλήθη ὁ πόλεμος, ὑπὲρ ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ὁμοφώνων, πρὸς τοὺς Βαρβάρους.

Εἰρήνης δὲ γενομένης, καὶ τῆς πόλεως τιμωμένης, ἦλθεν

Atheniensis & Euribiades Spartanus ingentes Xerxis copias fuderunt. Olymp. 75. ann. 1. SIGON. in Temp. Athen.

3 Ἐν Πλαταιαῖς] Platææ Bœotiæ Urbs, ubi Pausanias ingentes Xerxis copias fugavit.—Οἱ δὲ Πλαταιεῖς (inquit PAUSAN. l. ix.) τὸ ἐξαρχῆς (ἐμοὶ δοκεῖν) εἰσὶν αὐτόχθονες, ὄνομα δὲ φασιν ἀπὸ Πλαταιᾶς, ἣν θυγατέρα εἶναι τοῦ ποταμοῦ νομίζουσιν, &c.

ἦλθεν ἐπ' αὐτήν, ὃ δὴ φιλεῖ ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῖς εὖ πράττουσι προσπίπτειν, πρῶτον μὲν ζῆλος, ἀπὸ ζήλου δὲ, φθόνος. Ὃ καὶ τήνδε τὴν πόλιν ἄκουσαν ἐν πολέμῳ τοῖς Ἕλλησι κατέστησε. Μετὰ δὲ τοῦτο γενομένου πολέμου, συνέβαλον μὲν ἐν 4 Τανάγρᾳ, ὑπὲρ τῆς Βοιωτῶν ἐλευθερίας Λακεδαιμονίοις μαχόμενοι· ἀμφισβητησίμου δὲ τῆς μάχης γενομένης, διέκρινε τὸ ὕστερον ἔργον. Οἱ μὲν γὰρ ᾤχοντο ἀπιόντες, καταλιπόντες Βοιωτοὺς οἷς ἐβοήθουν· οἱ δ' ἡμέτεροι τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐν Οἰνοφύτοις νικήσαντες, τοὺς ἀδίκως φεύγοντας δικαίως κατήγαγον. Οὗτοι δὲ πρῶτοι μετὰ τὸν Περσικὸν πόλεμον, Ἕλλησιν ἤδη ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας βοηθοῦντες πρὸς Ἕλληνας, ἄνδρες ἀγαθοὶ γενόμενοι, καὶ ἐλευθερώσαντες οἷς ἐβοήθουν, ἐν τῷδε τῷ μνήματι τιμηθέντες ὑπὸ τῆς πόλεως πρῶτοι ἐτέθησαν. Μετὰ δὲ ταῦτα, πολλοῦ πολέμου γενομένου, καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπιστρατευσάντων, καὶ τεμόντων τὴν χώραν καὶ ἀναξίαν χάριν ἐκτινόντων τῇ πόλει, νικήσαντες αὐτοὺς ναυμαχίᾳ οἱ ἡμέτεροι, καὶ λαβόντες αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας Λακεδαιμονίους ἐν τῇ σφαγίᾳ, ἐξὸν αὐτοῖς διαφθεῖραι, ἐφείσαντο, καὶ ἀπέδοσαν, καὶ εἰρήνην ἐποιήσαντο· ἡγούμενοι πρὸς μὲν τὸ 5 ὁμόφυλον μέχρι νίκης δεῖν πολεμεῖν, καὶ μὴ

4 Τανάγρα] Tanagra Urbs Bœotiæ; dè quæ abundè PAUSAN. lib. i.

5 Ὁμόφυλον] Ὁμόφυλος qui ejusdem est tribus opponitur τῷ ἀλλοφύλῳ. Φυλὴ tribus Athenis est decima pars Urbis. Est & pagus Atticus in tribu Oeneïde Tanagræ finitimus, ab Athenis 100 Stad. distans. STRABO lib. ix. Ob munitissimum olim castellum celebris, quod adversus Tyrannos tenuit Thrasybulus. STEPH. BYZ. sed de his postea. Φυλαὶ tribus à Cecrope institutæ erant: à Clisthene ann. 1. Olymp. 66. auctæ à 4 ad 10. novisque no-

μὴ δι' ὀργὴν ἰδίαν πόλεως τὸ κοινὸν τῶν Ἑλλήνων διολλύναι· πρὸς δὲ τὺς Βαρβάρυς, μέχρι διαφθορᾶς. Τύτυς δὴ ἄξιον ἐπαινέσαι τὺς ἄνδρας, οἳ τῦτον τὸν πόλεμον πολεμήσαντες ἐνθάδε κεῖνται, ὅτι ἐπέδειξαν, εἴτις ἄρα ἠμφισβήτει, ὡς ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ τῷ πρὸς τὺς Βαρβάρυς ἄλλοι τινὲς εἶεν ἀμείνυς Ἀθηναίων, ὅτι ὐκ ἀληθῆ ἀμφισβητοῖεν. Οὗτοι γὰρ ἐνταῦθα ἔδειξαν, ςασιασάσης τῆς Ἑλλάδος περιγενόμενοι τῷ πολέμῳ, τὺς προεςῶτας τῶν ἄλλων Ἑλλήνων χειρωσάμενοι, μεθ' ὧν τότε τὺς Βαρβάρους ἐνίκων κοινῇ, τύτυς νικῶντες ἰδίᾳ.

Τρίτος δὲ πόλεμος μετὰ ταύτην τὴν εἰρήνην ἀνελπιςός τε καὶ δεινὸς ἐγένετο· ἐν ᾧ πολλοὶ ϗ ἀγαθοὶ τελευτήσαντες, ἐνθάδε κεῖνται· πολλοὶ μὲν ἀμφὶ Σικελίαν πλεῖςα τρόπαια ςήσαντές, ὑπὲρ τῆς Λεοντίνων ἐλευθερίας, οἷς βοηθῦντες διὰ τὺς ὅρκυς ἔπλευσαν εἰς ἐκείνυς τὺς τόπυς· διὰ δὴ μῆκος τῦ πλοῦ εἰς ἀπορίαν τῆς πόλεως καταςάσης, καὶ ὐ δυναμένης

minibus vocatæ pulsis Pisistratidis. SIGON. lib. iv. A decem Heroibus duxerunt nomina ut à

Cecrope Erecteo Pandione	Athenienfium Regibus.	Κεκροπὶς Ερεχθηὶς Πανδιονὶς.

Ægæo, Acamante, Thesei filio, Leonte Atheniensi
'Αιγηὶς, 'Ακαμαντὶς, Λεοντὶς
Hippothoonte Neptuni fil. 'Ιπποθοωντὶς
Antiocho Herculis filio. Αντιοχὶς
Ajace Telamonis fil. 'Αιαντὶς
Oëneo Pandionis fil. 'Οινηὶς
Vide Jul. Polluc. lib. ix.

PLUTARCHUS in Demetrio dicit additas fuisse his duas alteras. Singulæ tribus in tres curias, quas vocabant τριττύας, erant divisæ.

6 Λεοντίνων] Incolæ Arguræ (qui locus Eubœæ fuit) vocabantur Argivi & Leontini. STEPH. Λεοντὶς, Leontis tribus, à Leonte Atheniense. Vide suprà ὁμόφυλος, & φύλαι. p. 178.

νης αὐτοῖς [7] ὑπηρετεῖν, τούτῳ ἀπειπόντες ἐδυστύχησαν. Ὧν οἱ ἐχθροὶ καὶ προσπολεμήσαντες πλείω ἔπαινον ἔχουσι σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς, ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι· πολλοὶ δ' ἐν ταῖς ναυμαχίαις ταῖς καθ' Ἑλλήσποντον, μιᾷ μὲν ἡμέρᾳ πάσας τὰς τῶν πολεμίων ἑλόντες ναῦς, πολλὰς δὲ καὶ ἄλλας νικήσαντες. Ὃ δ' εἶπον δεινὸν καὶ ἀνέλπιστον τοῦ πολέμου γενέσθαι, τόδε λέγω, τὸ εἰς τοσοῦτον φιλονεικίας ἐλθεῖν πρὸς τὴν πόλιν τοὺς ἄλλους Ἕλληνας, ὥστε τολμῆσαι τῷ ἐχθίστῳ ἐπικηρυκεύσασθαι βασιλεῖ, ὃν κοινῇ ἐξέβαλον μεθ' ἡμῶν, ἰδίᾳ τοῦτο πάλιν ἐπάγεσθαι, βάρβαρον ἐφ' Ἕλληνας, καὶ συναθροῖσαι ἐπὶ τὴν πόλιν πάντας Ἕλληνάς τε καὶ βαρβάρους· οὗ δὴ καὶ ἐκφανὴς ἐγένετο ἡ τῆς πόλεως ῥώμη τε καὶ ἀρετή. Οἰομένων γὰρ ἤδη αὐτὴν καταπεπολεμῆσθαι, καὶ ἀπειλημμένων ἐν [8] Μιτυλήνῃ τῶν νεῶν, βοηθήσαντες ἑξήκοντα ναυσὶν, αὐτοὶ ἐμβάντες εἰς τὰς ναῦς, καὶ ἄνδρες γενόμενοι ὁμολογουμένως ἄριστοι, νικήσαντες μὲν τοὺς πολεμίους, λυσάμενοι δὲ τοὺς φιλίους, ἀναξίου τύχης τυχόντες, οὐκ ἀναιρεθέντες ἐκ τῆς θαλάττης, κεῖνται ἐνθάδε. Ὧν χρὴ ἀεὶ μεμνῆσθαί τε καὶ ἐπαινεῖν. Τῇ μὲν γὰρ ἐκείνων ἀρετῇ ἐνικήσαμεν οὐ μόνον τὴν τότε ναυμαχίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄλλον πόλεμον. Δόξαν γὰρ δι' αὐτοὺς ἡ πόλις ἔσχε, μήποτ' ἂν καταπολεμηθῆναι μηδ' ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων. Καὶ ἀληθῆ ἔδοξε.

Τῇ

7 Ὑπηρετεῖν] Est proprie subremigo, ab ὑπὸ & ἐρέτης remex. inde ministro, inservio. Navigia enim actuaria, quæ majoribus inserviebant, dicta erant ὑπηρετικὰ πλοῖα.

8 Μιτυλήνῃ] Metropolis insulæ Lesbi, dicta à Mitylene Macaris filiâ; Steph. Cicero multus est in hujus urbis laudibus. Est Euripo pervia, Paus. lib. viii.

Τῇ δὲ ἡμετέρᾳ αὐτῶν διαφορᾷ ἐκρατήθημεν, οὐχ ὑπὸ τῶν ἄλλων. Ἀήττητοι γὰρ ἔτι καὶ νῦν ὑπό γε ἐκείνων ἐσμέν· ἡμεῖς δὲ αὐτὲς ᾗ ἐνικήσαμεν ᾗ ἡττήθημεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἡσυχίας γενομένης, καὶ εἰρήνης πρὸς τὲς ἄλλους, ὁ οἰκεῖος ἡμῖν πόλεμος ὕτως ἐπολεμήθη, ὥστε εἴπερ εἱμαρμένον εἴη ἀνθρώποις στασιάσαι, μὴ ἂν ἄλλως εὔξασθαι μηδένα πόλιν ἑαυτοῦ 9 νοσῆσαι. o Ἔκ τε γὰρ τῦ Πειραιέως καὶ τῦ Ἄστεος ὡς ἀσμένως ᾗ οἰκείως ἀλλήλοις συνέμιξαν οἱ πολῖται, καὶ παρ' ἐλπίδα τοῖς ἄλλοις Ἕλλησι, τόντε πρὸς τὲς ἐν Ἐλευσῖνι πόλεμον ὡς μετρίως ἔθεντο. Καὶ τούτων ἁπάντων ὐδὲν ἄλλ' αἴτιον, ἢ τῷ ὄντι ξυγγένεια, φιλίαν βέβαιον καὶ ὁμόφυλον οὐ λόγῳ ἀλλ' ἔργῳ παρεχομένη. Χρὴ δὲ ᾗ τῶν ἐν τούτῳ τῷ πολέμῳ τελευτησάντων ὑπ' ἀλλήλων μνείαν ἔχειν, ᾗ διαλλάττειν αὐτὲς ᾧ δυνάμεθα, εὐχαῖς ᾗ θυσίαις ἐν τοῖς τοιοῖσδε τοῖς κρατῦσιν αὐτῶν εὐχομένες, ἐπειδὴ ᾗ ἡμεῖς διηλλάγμεθα. Οὐ γὰρ κακίᾳ ἀλλήλων ἥψαντο, ὐδ' ἔχθρᾳ, 1 ἀλλὰ δυστυχίᾳ. Μάρτυρες δὲ ἡμεῖς αὐτοί ἐσμὲν τούτων, οἱ ζῶντες. Οἱ

 αὐτοὶ

9 Νοσῆσαι] Eleganter quidem, & propriè admodum dicitur civitas aliqua νοσεῖν, quæ inteſtinis diſcordiis laborat. Ἔστι γὰρ νόσος τῆς πολιτείας ἡ στάσις.

o Ἔκ τε γὰρ τῦ Πειραιέως ᾗ τῦ ἄστεος] Athenæ in duas partes erant diviſæ, in ἄστυ, & Piræeum. In hoc Plebeii, in illo nobiles habitabant. Steph. Byz.

1 Ἀλλὰ δυστυχίᾳ] Per totam Orationem apparet ſatis autoris noſtri animus ac conſilium, qui ut meritò eos laudare videatur, qui in civilibus hiſce diſcordiis occubuerant, earum omnium cauſam neceſſitati cuidam fatali imputat. Οὐ δὲ κακίᾳ, ὐδ' ἔχθρᾳ. Ita Cic. Orat. pro M. Marcello: de bello Cæſarem inter & Pompeium. Omnes enim qui ad illa arma fato ſumus neſcio quo Reipub. miſero funeſtoque compulſi.

αὐτοὶ γὰρ ὄντες ἐκείνοις γένει, συγγνώμην ἀλλήλοις ἔχομεν ὧν τ' ἐποιήσαμεν, ὧν τ' ἐπάθομεν.

Μετὰ δὲ τοῦτο παντελοῦς εἰρήνης ἡμῖν γενομένης, ἡσυχίαν ἦγεν ἡ πόλις, τοῖς μὲν Βαρβάροις συγγιγνώσκουσα, ὅτι παθόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς ἱκανῶς, οὐκ ἐνδεῶς ἠμύνοντο· τοῖς δὲ Ἕλλησιν ἀγανακτοῦσα, μεμνημένη ὡς εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῆς, οἵαν χάριν ἀπέδοσαν, κοινωσάμενοι τοῖς Βαρβάροις, τάς τε ναῦς περιελόμενοι, αἵ ποτ' ἐκείνους ἔσωσαν, καὶ τείχη καθελόντες, ἀνθ' ὧν ἡμεῖς τἀκείνων ἐκωλύσαμεν πεσεῖν. Διανοουμένη δὲ ἡ πόλις μὴ ἂν ἔτι ἀμύναι μήτε Ἕλλησι πρὸς ἀλλήλων δουλουμένοις, μήτε ὑπὸ Βαρβάρων, οὕτω ᾤκει. Ἡμῶν οὖν ἐν τοιαύτῃ διανοίᾳ ὄντων, ἡγησάμενοι Λακεδαιμόνιοι τοὺς μὲν τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπτωκέναι ἡμᾶς, σφέτερον δὲ ἤδη ἔργον εἶναι καταδουλοῦσθαι τοὺς ἄλλους, ταῦτ' ἔπραττον. Καὶ μηκύνειν μὲν τί δεῖ; οὐ γὰρ πάλαι οὐδὲ πολλῶν ἀνθρώπων γεγονότα λέγοιμ' ἂν τὰ μετὰ ταῦτα. Αὐτοὶ γὰρ ἴσμεν ὡς ἐκπεπληγμένοι ἀφίκοντο εἰς χρείαν τῆς πόλεως τῶν τε Ἑλλήνων οἱ πρῶτοι, Ἀργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, καὶ Κορίνθιοι· καὶ τόγε θειότατον πάντων, τὸ καὶ Βασιλέα εἰς τοῦτο ἀπορίας ἀφικέσθαι, ὥστε περιστῆναι αὐτῷ μηδαμόθεν ἄλλοθεν σωτηρίαν γενέσθαι ἀλλ' ἢ ἐκ ταύτης τῆς πόλεως, ἣν προθύμως ἀπώλλυ. Καὶ δὴ καὶ εἴτις βούλοιτο τῆς πόλεως κατηγορῆσαι δικαίως, τοῦτ' ἂν μόνον λέγων ὀρθῶς ἂν κατηγοροῖ, ὡς ἀεὶ λίαν φιλοικτίρμων ἐστὶ, καὶ τοῦ ἥττονος θεραπίς. Καὶ δὴ καὶ ἐν τῷ τότε χρόνῳ οὐχ οἵατε ἐγένετο καρτερῆσαι, οὐδὲ διαφυλάξαι ἃ ἐδέδοκτο αὐτῇ, τὸ μηδενὶ δουλουμένῳ βοηθεῖν τῶν

σφᾶς

σφᾶς ἀδικησάντων· ἀλλὰ ἐκάμφθη, καὶ ἐβοήθησε, κὴ τὺς μὲν Ἕλληνας, αὕτη βοηθήσασα ἀπελύσατο δουλείας, ὥςʼ ἐλευθέρους εἶναι, μέχρις ὃ πάλιν αὐτοὶ αὐτὺς κατεδουλώσαντο. Βασιλεῖ δὲ αὕτη μὲν ὐκ ἐτόλμησε βοηθῆσαι, αἰσχυνομένη τὰ τρόπαια τάτε Μαραθῶνι κὴ Σαλαμῖνι κὴ Πλαταιαῖς. Φυγάδας δὲ κὴ ἐθελοντὰς ἐάσασα μόνον βοηθῆσαι, ὁμολογυμένως ἔσωσε. Τειχισαμένη δὲ κὴ ναυπηγησαμένη, ἐκδεξαμένη τὸν πόλεμον, ἐπειδὴ ἠναγκάσθη πολεμεῖν, ὑπὲρ Παρίων ἐπολέμει Λακεδαιμονίοις. Φοβηθεὶς δὲ Βασιλεὺς τὴν πόλιν, ἐπειδὴ ἑώρα Λακεδαιμονίους τῷ κατὰ θάλατταν πολέμῳ ἀπαγορεύοντας, ἀποςῆναι βυλόμενος, ἐξῄτει τὺς Ἕλληνας τὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ, (οὕσπερ πρότερον Λακεδαιμόνιοι αὐτῷ ἐξέδοσαν) εἰ μέλλοι συμμαχήσειν ἡμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις συμμάχοις, ἡγύμενος ὐκ ἐθελήσειν, ἵνʼ αὐτῷ πρόφασις εἴη τῆς ἀποςάσεως. Καὶ τῶν μὲν ἄλλων συμμάχων ἐψεύσθη (ἐθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι, καὶ ξυνέθεντο καὶ ὤμοσαν, Κορίνθιοι, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Βοιωτοὶ, κὴ ἄλλοι σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐκδώσειν τὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Ἕλληνας) μόνοι δὲ ἡμεῖς ὐκ ἐτολμήσαμεν οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ὀμόσαι.

Οὕτω δή τοι τόγε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον, βέβαιόν τε καὶ ὑγιές ἐςι, καὶ φύσει μισοβάρβαρον, διὰ τὸ εἰλικρινῶς εἶναι Ἕλληνες κὴ ἀμιγεῖς Βαρβάρων. Οὐ γὰρ Πέλοπες ὐδὲ Κάδμοι, ὐδὲ Αἴγυπτοί τε κὴ Δαναοὶ, ὐδὲ ἄλλοι πολλοὶ, φύσει μὲν βάρβαροι ὄντες, νόμῳ δὲ Ἕλληνες συνοικῦσιν ἡμῖν, ἀλλʼ αὐτοὶ Ἕλληνες, ὐ μιξοβάρβαροι οἰκῦμεν.

Ὅθεν καθαρὸν τὸ μῖσος ἐντέτηκε τῇ πόλει τῆς ἀλλοτρίας φύσεως· ὅμως δ' οὖν ἐμονώθημεν πάλιν, διὰ τὸ μὴ ἐθέλειν αἰσχρὸν καὶ ἀνόσιον ἔργον ἐργάσασθαι Ἕλληνας Βαρβάροις ἐκδόντες. Ελθόντες δὲ εἰς ταῦτα ἐξ ὧν κ) τοπρότερον κατεπολεμήθημεν 2 σὺν Θεῷ ἄμεινον ἢ τότε ἐθέμεθα τὸν πόλεμον. Καὶ γὰρ ναῦς κ) τείχη ἔχοντες, καὶ τὰς ἡμετέρας αὐτῶν ἀποικίας, ἀπηλλάγημεν τῦ πολέμου. Οὕτως ἀγαπητῶς ἀπηλλάτ]οντο κ) οἱ πολέμιοι. Ἀνδρῶν μέντοι ἀγαθῶν. καὶ ἐν τύτῳ τῷ πολέμῳ ἐςερήθημεν, τῶν τε ἐν Κορίνθῳ χρησαμένων δυσχωρίᾳ, κ) ἐν 3 Λεχαίῳ προδοσίᾳ. Ἀγαθοὶ δὲ κ) οἱ Βασιλέα ἐλευθερώσαντες, κ) ἐκβαλόντες ἐκ τῆς θαλάτ]ης Λακεδαιμονίους. Ὧν ἐγὼ μὲν ὑμᾶς ἀναμιμνήσκω, ὑμᾶς δὲ πρέπει ξυνεπαινεῖν τε κ) κοσμεῖν τοιύτυς ἄνδρας.

Καὶ τὰ μὲν δὴ ἔργα ταῦτα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐνθάδε κειμένων, καὶ τῶν ἄλλων, ὅσοι ὑπὲρ τῆς πόλεως τετελευτήκασι· πολλὰ μὲν τὰ εἰρημένα κ) καλὰ, πολὺ δ' ἔτι πλείω κ) καλλίω τὰ ὑπολειπόμενα· πολλαὶ γὰρ ἂν ἡμέραι κ) νύκτες οὐχ ἱκαναὶ γένοιντο τῷ τὰ πάντα μέλλοντι περαίνειν. Τύτων οὖν χρὴ μεμνημένους, τοῖς τύτων ἐκγόνοις πάντ' ἄνδρα παρακελεύεσθαι, ὥσπερ ἐν πολέμῳ, μὴ λείπειν τὴν τάξιν τὴν τῶν προγόνων, μηδ' εἰς τὐπίσω ἀναχωρεῖν, εἴκοντας κάκῃ. Εγὼ μὲν οὖν κ) αὐτὸς, ὦ παῖδες ἀνδρῶν ἀγαθῶν, νῦν τε παρακελεύομαι, κ) ἐν τῷ

λοιπῷ

2 Σὺν Θεῷ] Dict. à veteribus vel ut proſperè ſuccedat opus, vel poſt rem feliciter geſtam. Vide Schol. in Hom. Iliad. I. opponitur huic ἄνευ Θεῦ. Hom. Odyſſ. ε.

3. Ἐν Λεχαίῳ] Lechæum erat portus Corinthiacus. De quo Pausan. lib. ii. Καθήκει δὲ ὁ τῶν Κορινθίων Ἰσθμὸς, τῇ μεν, &c.

λοιπῷ χρόνῳ, ὅπυ ἄν τῳ ἐντυγχάνω ὑμῶν, ἀναμνήσω ϗ διακελεύσομαι προθυμεῖσθαι εἶναι ὡς ἀρίςους. Ἐν δὲ τῷ παρόντι δίκαιος εἰμὶ εἰπεῖν ἃ οἱ πατέρες ἡμῖν ἐπέσκηπτον ἀπαγγέλλειν τοῖς λειπομένοις, εἴτι πάσχοιεν, ἡνίκα κινδυνεύειν ἔμελλον. Φράσω δὲ ὑμῖν ἅτε αὐτῶν ἤκυσα ἐκείνων, ϗ οἷα νῦν ἡδέως ἂν εἴποιεν ὑμῖν, λαϐόντες δύναμιν· τεκμαιρόμενος ἐξ ὧν τότε ἔλεγον. Ἀλλὰ νομίζειν χρὴ αὐτῶν ἀκύειν ἐκείνων ἃ ἂν ἀπαγγέλλω. Ἔλεγον δὲ τάδε·

Ω παῖδες, ὅτι μὲν ἐςὲ πατέρων ἀγαθῶν, αὐτὸ μηνύει τὸ νῦν παρόν· ἡμῖν δὲ ἐξὸν ζῆν μὴ καλῶς, καλῶς αἱρύμεθα μᾶλλον τελευτᾷν, πρὶν ὑμᾶς τε καὶ τὺς ἔπειτα εἰς ὀνείδη καταςῆσαι, καὶ πρὶν τὺς ἡμετέρυς πατέρας ϗ πᾶν τὸ πρόσθεν γένος αἰσχῦναι· ἡγύμενοι τῷ τὺς αὐτῦ αἰσχύνοντι ἀϐίωτον εἶναι, ϗ τῷ τοιύτῳ ὔτέ τινα ἀνθρώπων ὔτε Θεῶν φίλον εἶναι, ὔτ' ἐπὶ γῆς, ὔθ' ὑπὸ γῆς, τελευτήσαντι. Χρὴ ὖν, μεμνημένυς τῶν ἡμετέρων λόγων, ἐάν τι καὶ ἄλλο ἀσκῆτε, ἀσκεῖν μετ' ἀρετῆς· εἰδότας ὅτι τύτυ λειπόμενα πάντα καὶ κτήματα ϗ ἐπιτηδεύματα, αἰσχρὰ καὶ κακά. Οὔτε γὰρ πλῦτος κάλλος φέρει τῷ κεκτημένῳ, μετ' ἀνανδρίας (ἄλλῳ γὰρ ὁ τοιῦτος πλυτεῖ ϗ ὐχ ἑαυτῷ·) οὔτε σώματος κάλλος καὶ ἰσχὺς δειλῷ ϗ κακῷ ξυνοικοῦντα, πρέποντα φαίνεται, ἀλλ' ἀπρεπῆ· καὶ ἐπιφανέςερον ποιεῖ τὸν ἔχοντα, καὶ ἐκφαίνει τὴν δειλίαν· πᾶσά τε ἐπιςήμη χωριζομένη δικαιοσύνης ϗ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανυργία, ὐ σοφία φαίνεται. Ων ἕνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕςατον ϗ διαπαντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν, ὅπως μάλιςα μὲν ὑπερϐαλεῖσθε καὶ τὺς πρόσθεν εὐ-

κλεία· εἰ δὲ μή, ἴστε ὡς ἡμῖν, ἂν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ, ἡ νίκη αἰσχύνην φέρει, ἡ δὲ ἧττα, ἐὰν ἡττώμεθα, εὐδαιμονίαν. Μάλιστα δ' ἂν νικῴμεθα, καὶ ὑμεῖς [4] νικῶντες, εἰ παρασκευάσαισθε τῇ τῶν προγόνων δόξῃ μὴ καταχρησάμενοι, μηδ' ἀναλώσαντες αὐτήν· γνόντες ὅτι ἀνδρὶ οἰομένῳ τὶ εἶναι, οὐκ ἔστιν αἴσχιον ἢ παρέχειν ἑαυτὸν τιμώμενον μὴ δι' ἑαυτόν, ἀλλὰ διὰ δόξαν προγόνων. Εἶναι μὲν γὰρ τιμὰς γονέων ἐκγόνοις, καλὸς θησαυρὸς καὶ μεγαλοπρεπής· χρῆσθαι δὲ καὶ χρημάτων καὶ τιμῶν θησαυρῷ, καὶ μὴ τοῖς ἐκγόνοις παραδιδόναι, αἰσχρὸν καὶ ἄνανδρον, ἀπορίᾳ ἰδίων αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξιῶν. Καὶ ἐὰν μὲν ταῦτα ἐπιτηδεύσητε, φίλοι παρὰ φίλους ἡμᾶς ἀφίξεσθε, ὅταν δὴ ὑμᾶς ἡ προσήκουσα μοῖρα κομίσῃ· ἀμελήσαντας δὲ ὑμᾶς καὶ κακισθέντας οὐδεὶς εὐμενῶς ὑποδέξεται. Τοῖς μὲν οὖν παισὶ ταῦτ' εἰρήσθω.

Πατέρας δὲ ἡμῶν, οἷς εἰσί, καὶ μητέρας [5] εἰ χρὴ παραμυθεῖσθαι, ὡς χρὴ ῥᾷστα φέρειν τὴν συμφοράν, ἐὰν ἄρα ξυμβῇ γενέσθαι, καὶ μὴ ξυνοδύρεσθαι· (οὐ γὰρ τοῦ λυπήσοντος προσδεήσονται· ἱκανὴ γὰρ ἔσται καὶ ἡ γενομένη τύχη τοῦτο πορίζεσθαι) ἀλλ' ἰωμένους καὶ πραΰνοντας, ἀναμιμνήσκειν αὐτοὺς ὅτι ὧν εὔχονται, τὰ μέγιστα αὐτοῖς οἱ Θεοὶ ἐπήκοοι γεγόνασιν. Οὐ γὰρ ἀθανάτους σφίσι παῖδας εὔχοντο γενέσθαι, ἀλλ' ἀγαθοὺς καὶ εὐκλεεῖς· ὧν ἔτυχον, μεγίστων ἀγαθῶν ὄντων. Πάντα δὲ οὐ ῥᾴδιον θνητῷ ἀνδρὶ κα-

τὰ

4 Forsan νικῷτε, νικᾶτε. Et in iis quæ proximè sequuntur, malim κατὰ χρησόμενοι & ἀναλώσοντες, quæ jungantur cum παρασκευάσαισθε, &c. Cæterum in iis quæ proximè sequuntur, post αἴσχιον, desiderari puto οὐδέν.

5 Pro εἰ non dubito quin scribendum sit αἰεί.

τὰ νοῦν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ ἐκβαίνειν. Καὶ φέροντες μὲν ἀνδρείως τὰς συμφορὰς, δόξουσι τῷ ὄντι ἀνδρείων παίδων πατέρες εἶναι, καὶ αὐτοὶ τοιοῦτοι· ὑπείκοντες δὲ, ὑποψίαν παρέξουσιν ἢ μὴ ἡμέτεροι εἶναι, ἢ ἡμῶν τοὺς ἐπαινοῦντας καταψεύδεσθαι. Χρὴ δὲ οὐδέτερα τούτων· ἀλλ᾽ ἐκείνους μάλιστα πάντων ἡμῶν ἐπαινέτας εἶναι, ἔργῳ παρέχοντας αὑτοὺς φαινομένους τῷ ὄντι πατέρας ὄντας ἄνδρας ἀνδρῶν. Πάλαι γὰρ δὴ τὸ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΝ λεγόμενον, καλῶς δοκεῖ λέγεσθαι. Τῷ γὰρ ὄντι εὖ λέγεται. Ὅτῳ γὰρ ἀνδρὶ εἰς ἑαυτὸν ἀνήρτηται πάντα τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα, ἢ ἐγγὺς τούτου, καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰωρεῖται, ἐξ ὧν ἢ εὖ ἢ κακῶς πραξάντων πλανᾶσθαι ἠνάγκασται, καὶ τὰ ἐκείνου τούτῳ ἄριστα παρεσκεύασται ζῆν. Οὗτός ἐστιν ὁ σώφρων, καὶ οὗτος ὁ ἀνδρεῖος καὶ φρόνιμος· οὗτος, γιγνομένων χρημάτων καὶ παίδων, καὶ διαφθειρομένων, μάλιστα πείσεται τῇ παροιμίᾳ· οὔτε γὰρ χαίρων οὔτε λυπούμενος ἄγαν φανήσεται, διὰ τὸ αὑτῷ πεποιθέναι. Τοιούτους δὲ ἡμεῖς γε ἀξιοῦμεν καὶ τοὺς ἡμετέρους εἶναι, καὶ βουλόμεθα, καὶ φαμέν· καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν παρέχομεν τοιούτους, οὐκ ἀγανακτοῦντας, οὐδὲ φοβουμένους ἄγαν, εἰ δεῖ τελευτᾶν ἐν τῷ παρόντι. Δεόμεθα δὴ καὶ πατέρων καὶ μητέρων, τῇ αὐτῇ ταύτῃ διανοίᾳ χρωμένους τὸν ἐπίλοιπον βίον διάγειν, καὶ εἰδέναι ὅτι οὐ θρηνοῦντες οὐδὲ ὀλοφυρόμενοι ἡμᾶς, ἡμῖν μάλιστα χαριοῦνται· ἀλλ᾽ εἴ τις ἐστὶ τοῖς τετελευτηκόσιν αἴσθησις τῶν ζώντων, οὕτως ἀχάριστοι εἶεν ἂν μάλιστα, ἑαυτούς τε κακοῦντες, καὶ βαρέως φέροντες τὰς ξυμφοράς. Κούφως δὲ καὶ μετρίως, μάλιστ᾽ ἂν χαρίζοιντο.

Τὰ μὲν γὰρ ἡμέτερα τελευτὴν ἤδη ἕξει, ἥπερ καλλίστη γίγνεται ἀνθρώποις. Ὥστε πρέπει αὐτὰ μᾶλλον κοσμεῖν ἢ θρηνεῖν· γυναικῶν δὲ τῶν ἡμετέρων καὶ παίδων ἐπιμελούμενοι, καὶ τρέφοντες, καὶ ἐνταῦθα τὸν νοῦν τρέποντες, τῆς τε τύχης μάλιστ' ἂν εἶεν ἐν λήθῃ, καὶ ζῷεν κάλλιον καὶ ὀρθότερον, καὶ ἡμῖν προσφιλέστερον.

Ταῦτα δὴ ἱκανὰ τοῖς ἡμετέροις παρ' ἡμῶν ἀγγέλλειν. Τῇ δὲ πόλει παρακελευοίμεθ' ἂν ὅπως ἡμῖν καὶ πατέρων καὶ υἱέων ἐπιμελήσονται, τοὺς μὲν παιδεύοντες κοσμίως, τοὺς δὲ γηροτροφοῦντες ἀξίως· νῦν δὲ ἴσμεν ὅτι καὶ ἐὰν μὴ ἡμεῖς παρακελευώμεθα, ἱκανῶς ἐπιμελήσεται.

Ταῦτα οὖν, ὦ παῖδες καὶ γονεῖς τῶν τελευτησάντων, ἐκεῖνοί τε ἐπέσκηπτον ἡμῖν ἀπαγγέλλειν, καὶ ἐγὼ ὡς δύναμαι προθυμότατα ἀπαγγέλλω· καὶ αὐτὸς δέομαι ὑπὲρ ἐκείνων, τῶν μὲν, μιμεῖσθαι τοὺς αὐτῶν· 6 τῶν δὲ, θαῤῥεῖν ὑπὲρ αὐτῶν· ὡς ἡμῶν καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ γηροτροφησόντων ὑμᾶς καὶ ἐπιμελησομένων, ὅπου ἂν ἕκαστος ἑκάστῳ ἐντυγχάνῃ ὁτῳοῦν τῶν ἐκείνων. Τῆς δὲ πόλεως ἴστέ που καὶ αὐτοὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅτι νόμους θεμένη περὶ τοὺς τῶν ἐν τῷ πολέμῳ τελευτησάντων παῖδάς τε καὶ γεννήτορας, ἐπιμελεῖται· καὶ διαφερόντως τῶν ἄλλων πολιτῶν προστέτακται φυλάττειν ἀρχὴ ἥπερ μεγίστη ἐστὶν, ὅπως ἂν

6 Hic & in proximè sequente loco Fic. ita vertit quasi legerit αὑτῶν seu ἑαυτῶν.

7 Pro nominativo ἀρχὴ reponendus esse videtur dativus ἀρχῇ.

Ἀρχὴ ἥπερ μεγίστη ἐστὶν] Usurpatur Ἀρχὴ pro ipso magistratu in Arist. Ethic. lib. v. c. 3. Summus Magistratus sive Archon qui apud Atticos erat Magistratus summus. Hi Archontes à populo cre-

ἂν οἱ τέτων μὴ ἀδικῶνται πατέρες τε ϗ μητέρες. Τὲς δὲ παῖδας συνεκτρέφει αὐτὴ, προθυμουμένη ὅτι-μάλιςʼ ἄδηλον αὐτοῖς τὴν ὀρφανίαν γενέσθαι. Ἐν πατρὸς σχήματι καταςᾶσα αὐτοῖς αὐτη, ἔτι τε παισὶν οὖσι, καὶ ἐπειδὰν εἰς ἀνδρὸς τέλος ἴωσιν, ἀποπέμπει 8 ἐπὶ τὰ σφέτερʼ αὐτῶν, 9 πανοπλίᾳ κοσμήσασα· ἐνδεικνυμένη καὶ ἀναμιμνήσκουσα τὰ τὲ πατρὸς ἐπιτηδεύματα, ὄργανα τῆς πατρώας ἀρετῆς διδοῦσα· καὶ ἅμα οἰωνοῦ χάριν ἄρχεσθαι ἰέναι ἐπὶ τὴν πατρώαν ἑςίαν, ἄρξοντα μετʼ ἰσχύος ὅπλοις κεκοσμημένον. Αὐτὲς δὲ τὲς τελευτήσαντας τιμῶσα ὐδέποτε ἐκλείπει καθʼ ἕκαςον ἐνιαυτὸν, αὔτη τὰ νομιζόμενα ποιᾶσα κοινῇ πᾶσιν, ἅπερ ἴδια ἑκάςῳ ἰδίᾳ γίγνεται. o Πρὸς δὲ τέτοις ἀγῶνας γυμνικὲς καὶ ἱππικὲς τιθεῖσα, ϗ μεσικῆς πάσης, ϗ ἀτεχνῶς τῶν μὲν τελευτησάντων, ἐν κληρονόμου καὶ υἱέος μοίρᾳ καθεςηκυῖα, τῶν δὲ υἱέων, ἐν πατρὸς. Γονέων δὲ ϗ τῶν τοιέτων, ἐν ἐπιτρόπε· πᾶσαν πάντων παρὰ πάντα χρόνον ἐπιμέλειαν ποιουμένη. Ὧν χρὴ ἐνθυμε-

μένες

abantur post imminutam regiam potestatem; Primo perpetui, postea decennales, postremo anni. Extiterunt 13 perpetui anno, juxta Eusebium 294. ante Olympiades; quorum ultimus erat Alcmæon qui obiit Olymp. 7. Decennales erant 7. Annui 9. Eodem tempore imperantes qui creabantur ann. 3. Olym. 24. SIGON. l. 1. 5.

8 Pro participio ἀποπεμπᾶσα ponit ἀνακολέθως hoc ἀποπέμπει.

9 Πανοπλίᾳ κοσμήσασα] De hâc πανοπλίᾳ Harpocrat. & Plato ἔχεσι πανοπλίαν ἀναμιμνήσκεσαι τὰ τῦ πάτρος ἐπιτηδεύματα. — Non autem ante vigesimum ætatis annum. Vide plura Diogen. Laer. in Solone. Aristid. in Panathenaicâ suâ.

o Πρὸς δὲ τέτοις ἀγῶνας &c.] Huic rei fidem inter alios facit Homerus Odyss. 24. v. 85. ubi describit Achillis funus:

" Μήτηρ δʼ αἰτήσασα θεὲς περικαλλέ᾽ ἄεθλα".
" Θῆκε μέσῳ ἐν ἀγῶνι ἀριςήεσσιν Ἀχαιῶν.

Et Lucian. de Luctu p. m. 795. Καί τοι᾽ καὶ ἀγῶνας ἔνιοι διέθεσαν, &c.

Vide etiam plura Aristid. in Panathenaicâ suâ.

μένως πραότερον φέρειν τὴν ξυμφοράν. Τοῖς γὰρ τελευτήσασι καὶ τοῖς ζῶσιν οὕτως ἂν προσφιλέστατοι εἴητε, καὶ ῥᾶστοι θεραπεύειν τε καὶ θεραπεύεσθαι. Νῦν δὲ ἤδη ὑμεῖς τε καὶ ἄλλοι πάντες, κοινῇ κατὰ τὸν νόμον τοὺς τετελευτηκότας ἀπολοφυράμενοι, ἄπιτε.

ΣΩ. Οὗτός σοι ὁ λόγος, ὦ Μενέξενε, Ἀσπασίας τῆς Μιλησίας ἐστί. ΜΕ. Νὴ Δία, ὦ Σώκρατες, μακαρίαν γε λέγεις τὴν Ἀσπασίαν, εἰ γυνὴ οὖσα τοιούτους λόγους οἵα τ' ἐστὶ συντιθέναι. ΣΩ. Ἀλλ' εἰ μὴ πιστεύεις, ἀκολούθει μετ' ἐμοῦ, καὶ ἀκούσῃ αὐτῆς λεγούσης. ΜΕ. Πολλάκις, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ ἐντετύχηκα Ἀσπασίᾳ, καὶ οἶδα οἵα ἐστί. ΣΩ. Τί οὖν; οὐκ ἄγασαι αὐτὴν, καὶ νῦν χάριν ἔχεις τοῦ λόγου αὐτῇ; ΜΕ. Καὶ πολλήν γε, ὦ Σώκρατες, ἐγὼ χάριν ἔχω τούτου τοῦ λόγου ἐκείνῃ, ἢ ἐκείνῳ ὅστις σοι ὁ εἰπών ἐστιν αὐτόν· καὶ πρός γε ἄλλων πολλὴν χάριν ἔχω τῷ εἰπόντι. ΣΩ. Εὖ ἂν ἔχοι. Ἀλλ' ὅπως μου μὴ κατερεῖς, ἵνα καὶ αὖθίς σοι πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους παρ' αὐτῆς πολιτικοὺς ἀπαγγέλλω. ΜΕ. Θάρρει, οὐ κατερῶ· μόνον ἀπάγγελλε. ΣΩ. Ἀλλὰ ταῦτ' ἔσται.

Π Ι Ν Α Ξ.

A.

Διονύσιος]

E.

Z.

Ἰασὼν]

I.

K.

Μενένιος

Πλαταῖαι]

T.

Τέμπη;

Χαιρωνεία]

Χ.

Ψ.

ΤΕΛΟΣ.

Historiarum Fabellarumque
DELECTUS.
Periclis, Lysiæ, Platonis,
ORATIONES FUNEBRES.

EX

ÆLIANI

VARIA HISTORIA.

CAP. I.

Quomodo Socrates fastum Alcibiadis retuderit.

SOCRATES, quum videret Alcibiadem ob divitias elatum animum gerere, et ob rem suam agrosque superbire, eum adduxit ad locum quendam urbis, in quo tabula quædam, circuitum totius terræ complectens, suspensa erat: et eum rogavit, ut Atticam ibi perquireret. Quam quum invenisset, suos fundos eum jussit contemplari: et quum responderet, Nusquam ibi pictos esse; *Horum*, inquit, *possessione te effers, qui nulla in parte sunt terræ?*

CAP. II.

Quomodo Gnathæna scortum ad silentium loquacem redegerit.

VEnerat (p. 2. Gr.) ex Hellesponto ad scortum Atticum Gnathænam amator quidam, ejus celebritate permotus. Quumque inter pocula loquaciorem se gessit, et importunus esse videbatur; excepto sermone, Gnathæna, *Non tu*, inquit, *modò dixisti, te venisse ex Hellesponto?* Cùm ille annuisset: *Unde igitur*, ait, *omnium primariam, quæ ibi sunt, civitatem ignoras?* Eo autem dicente, *Quæ tandem est illa?* respondebat, *Sigæum.* Ita ingeniosè ipso nomine silentium ei imposuit.

CAP. III.

Quomodo Mitylenensium socii ob defectionem puniebantur.

QUUM maris imperium tenuerunt Mitylenenses, sociis qui desciverant hanc pœnam imposuerunt, *ut literas pueri non discerent, neque musicam docerentur*; omnium suppliciorum hoc gravissimum judicantes, in inscitia et artium liberalium ignorantia vitam transigere.

CAP. IV.

De Socrate, quum Circutam biberet.

QUUM (p. 3.) rediisset navis e Delo, jamque Socrati moriendum esset, profectus est in carcerem Apollodorus, Socratis amicus, tunicam ei afferens e lana pretiosam, pulcréque contextam, simile item pallium; et rogavit, ut indutus tunicâ amictusque palliô, sic demum venenum biberet. Dicebat enim, eum decenti vestimento sepulchrali non expertum fore, si in iis mortem obiret; atque adeo mortuum non prorsus indecorè cum ornatu collocatum iri. Hæc ad Socratem Apollodorus. At ille non passus est; verùm dixit ad Critonem, Simiam, et Phædonem:

Quam (p. 4.) verò præclaram opinionem de nobis habet Apollodorus, si sibi hoc persuasum habet, post amicam hanc propinationem ab Atheniensibus datam, et veneni haustum, se adhuc etiam visurum esse Socratem? Nam si putat eum, qui paulo post ad pedes projectus erit, jacebitque extensus, esse Me; certum est, eum me nondum cognovisse.

CAP. V.

Quomodo Creticæ capræ sagittâ percussæ, seipsas curent.

CRetenses sagittandi periti sunt: atque adeo etiam jaculis petunt capras, quæ in summis montibus pascuntur: illæ verò percussæ, repente comedunt herbam dictamnum; et, simul ac gustarint, jacula illa tota excidunt.

CAP.

Cap. VI.

De magnanimitate Themistoclis.

PUER adhuc Themistocles quodam tempore è ludo literario redibat. Cui cùm obviam procederet Pisistratus, monuit Themistoclem pædagogus, ut paululum de via decederet, (p. 5.) accedente tyranno: Ille autem liberrimè respondebat; *Hæc igitur*, inquit, *ei non sufficit via?* Adeo quiddam ingenuum et magnificum hâc etiam ætate in Themistocle apparebat.

Cap. VII.

De Tyrannis, ex Æsopi Fabulis.

PHrygium est hoc dictum: est enim Phrygis Æsopi. Dicit autem fabella, 'Suem, si quis eam prehendat, vociferari; idque non temerè. Etenim neque lanam portat sus, neque lac, neque quidquam aliud, carne exceptâ: statim itaque mortem, haud ignara cuinam usui ipsa à Natura sit accommoda, auguratur'. Similes autem videntur Sui Æsopicæ *Tyranni*, *qui semper in suspicionibus et metu versantur: quum sciant, sicut sues, suam quoque se animam omnibus debere.*

Cap. VIII.

Quomodo Aristoteles Alexandrum iratum placatiorem efficere conatus sit.

ALexandrum irâ excandescentem placare studens Aristoteles, et asperiorem sæpissime se gerentem compescere, (p. 6.) hæc ad eum scripsit: *Animi perturbatio, et iracundia non ergà pares, sed erga superiores solet existere: Tibi verò nemo par.*

Cap. IX.

De Senectute.

EPicharmum ajunt, admodum jam grandem ætate, cum quibusdam æqualibus in conciliabulo sedentem, quum eorum qui aderant, singuli dixissent; alius, Mihi satis est quinque annos vivere: alius, Mihi tres: quumque tertius adderet, Mihi quatuor: excepto sermone, Epicharmum, *O boni*, dixisse, *quid contenditis, et discrepatis inter vos, de paucis diebus? Omnes enim, qui convenimus, quodam fato, prope occasum sumus: ita ut tempus sit omnibus nobis quam citissimè è vita discedere, priusquam aliquod senile malum experiamur.*

Cap. X.

De pietate Æneæ, et Græcorum misericordia in Trojanos.

QUUM expugnatum est Ilium, Achivi captivorum sortem miserati, more Græcorum laudatissimo, (p. 7.) hoc per præcones denunciarunt, ut singuli ex liberis civibus, quod vellent, unum aliquod sublatum secum auferrent. Æneas igitur, cæteris neglectis, Deos Penates portabat, humeris impositos. Græci pietate hominis oblectati, permiserunt insuper aliud quidpiam ex suis possessionibus accipere. Ille patrem, annis et senio confectum, sublatum in humeros ferebat. Obstupescentes etiam hoc facto non mediocriter, ex omnibus ejus facultatibus abscesserunt: confitentes, *erga homines pios, qui Deos, quique parentes cum reverentia colunt, etiam natura inimicos placatos fieri.*

Cap. XI.

De Themistocle.

THemistocles, Neocli filius, seipsum quercubus assimilabat: iis subire, inquiens, et opus habere mortales, si ingruat pluvia, tegimenque ramorum expetere:

petere: quum verò tempestate jam serena prætereunt, (p. 8.) destringunt eas, franguntque omni parte. Idem dicebat, *Si mihi quis duas vias monstraret, alteram ad inferos ducentem, alteram ad tribunal, multo libentius ingrederer eam, quæ recta ad inferos tenderet.*

Cap. XII.

De Leonida, trecentisque Spartanis, qui ultro pro salute Græciæ se morti obtulerunt.

LEonidas Lacedæmonius, et trecenti qui cum eo erant *Spartani*, mortem ad Pylas vaticinio sibi denunciatam expetebant: et pro Græcia viriliter strenueque pugnantes, illustrem vitæ finem sortiti sunt; ac gloriam sibi immortalem, et nomen clarissimum per omnes annos reliquerunt.

Cap. XIII.

De Philippi in victoria continentia; et cujus rei sibi memoriam refricari identidem voluerit.

PHilippus (p. 9.) quum in Chæronea fudisset ingenti victoriâ Athenienses, licèt rebus feliciter gestis evectus, tamen rationi *rectæ* se subdidit, neque contumeliosè *in eos* quidquam fecit. Proinde consultum esse putabat, quemdam ex servis quotidie hoc ei manè in memoriam revocare, *quòd esset Homo*. Quare servo jussit, ut hoc negotium haberet: neque ipse prodibat ante, sicut fertur, neque quisquam qui eum convenire vellet, prius ad eum introibat, quàm singulis diebus servus hoc ter ei proclamasset, dicens, *Philippe, Homo es.*

Cap. XIV.

De Lacedæmoniorum fœminis.

LAcedæmoniorum matronæ, quotquot audivissent suos filios in pugna jacere mortuos, ipsæ etiam accedentes solebant inspicere vulnera, tam adversa quàm

quàm aversis corporibus accepta: et si plura ex adverso essent facta, illæ, animis elatis, vultum grávem et (p. 10) torvum præ se ferentes, in majorum avita monumenta filios deferebant: Sin aliter eorum se haberent vulnera, pudore et lacrymis confectæ, quàm maximè ut laterent studentes, discedebant; relictis mortuis, ut in communi sepulchro humarentur, aut furtim surreptos in domestica sepulchra deportabant.

Cap. XV.

De Alexandro, qui se Deum appellari volebat.

ALexander, superato Dario, et Persarum regno in suam potestatem redacto, magnificè de se sentiens, et ob prosperam fortunam quâ usus fuerat, tum demum ad Deorum usque sortem evectus, Græcis scripsit, ut se Deum suffragiis decernerent: satis quidem ridicule: *neque enim quæ natura ei largita non fuerat, hæc ab hominibus petendo erat consecuturus.* Itaque aliis alia statuentibus, Lacedæmonii decretum ejusmodi fecerunt; *Quoniam Alexander Deus esse vult, Esto Deus:* Laconicè simul, et patrio more redarguentes Lacedæmonii vecordiam Alexandri.

Cap. XVI.

Quomodò Annon seipsum voluerit pro Deo venditare.

ANnon (p. 11.) Carthaginiensis præ nimio luxu noluit intra hominum septa permanere: sed præstantiorem de se famam disseminare statuit, quàm Natura, quam esset sortitus, pateretur. Postquam igitur quamplurimas aves, cantui perdiscendo aptas, coëmisset, eas in tenebris aluit, unam edere cantilenam docens, *Deus est Annon.* Quæ quum, hâc unâ auditâ voce, eam penitus percepissent; aliam aliò dimisit, arbitratus hoc avium carmen de se passim vulgatum iri. At illæ semel, alis solutis, libertatem adeptæ, et ad consuetum sibi reversæ victum, proprias ediderunt

voces.

voces, aviumque modulationes recoluerunt, longo Vale Annoni doctrinæque, quam in servitute acceperant, dicto.

Cap. XVII.

De Antigoni regis mansuetudine.

ANtigonum regem ajunt popularem clementemque fuisse. Cui igitur vacat pernoscere res hominis gestas, et singulas secum perpendere, sciet aliunde. Dicetur tamen ejus hoc facinus (p. 12.) clementissimum, et ab omni fastu alienum, quod jam locuturus sum. Hic Antigonus, quum cerneret filium violentiorem se et superbiorem gerere erga subditos: *An nondum*, inquit, *novisti, fili, regiam nostram potestatem, nobilem esse servitutem?* Atque hæc Antigoni verba, quibus filium allocutus est, maximam mansuetudinem habent, ac humanitatem. Qui verò id non approbat, is quidem mihi videtur neque regium, neque civilem nôsse virum quemquam, sed tyranno potius alicui convixisse.

Cap. XVIII.

De minutissimis quadrigis, et disticho elegiaco.

HÆC utique sunt, quæ admiratione digna existimantur, Myrmecidæ Milesii, et Callicratis Lacedæmonii, minuta opuscula. Quadrigas fecerunt, quæ sub musca possent abscondi; et in Sesamo distichon elegiacum aureis literis inscripserunt. Quorum sane neutrum, meâ sententiâ, laudaverit sapiens. Quid enim aliud hæc sunt, quàm temporis jactura?

Cap. XIX.

De admirabili dementia Thrasylli.

THrasyllus (p. 13.) Æxoneus inaudito quodam ac novo dementiæ morbo laborabat. Nam, urbe relictâ, descendebat in Pyræeum: quumque ibi habitaret,

ret, omnes naves, quæcunq; in eum subducerentur, suas esse arbitratus, in album rettulit, rursusque; et si quæ salvæ et incolumes in portum ingrederentur, supra modum gavisus est. Multos autem annos hoc morbo tenebatur. Demum frater ejus è Sicilia decedens, eum medico sanandum tradidit; atque ita eum reliquit morbus. Sæpissime autem prioris amentiæ, in qua versabatur, mentionem faciebat: et se nunquam tantum gaudii percepisse dicebat, quantum lætaretur navibus, quæ tamen ad se nihil pertinerent, è mari servatis.

CAP. XX.

De Cæsaris et Pompeii studio ea discendi, quæ ad Rempublicam bene administrandam pertinerent.

NON dedignatus est Cæsar Aristonis januam frequentare, nec Pompeius Cratippi. (p. 14.) Neque enim, quòd ipsi plurimum auctoritate valuerunt, eos, qui sibi maxime possent prodesse, contemnebant. Verùm eorum consilia expetebant, quanquam in tanta essent dignitate. Non enim imperare, ut videtur, sed recte imperare cupiebant.

CAP. XXI.

Ismenias sine turpitudine Persarum regem adoravit.

ISmeniæ Thebani sapiens et plane Græcum factum, silentio neutiquam præteribo. Is patriæ causâ legatione ad regem Persarum susceptâ, venit, ac voluit ipse de suo negotio Persam convenire. Tribunus itaque militum, cujus est mandata à nuntio accepta ad regem deferre, et admittendos ad eum introducere, hunc allocutus est: *Verùm, O Thebane hospes,* (hæc autem joco loquebatur per interpretem: nomen adeo erat tribuno Tithraustes) *lex est apud Persas recepta, ut is, qui in conspectum regis venit, non ante sermones cum eo conferendi copiam obtineat, quàm eum adoraverit. Quòd si igitur vis ipse eum convenire, necesse est, quod lex jubet, peragas:*

Sin

Sin minus, idem tibi etiam per nos præstabitur, quamvis ipse non adoraveris. Ismenias verò, *Duc me,* inquit. Quum autem accessisset, regique jam esset oblatus, (p. 15.) annulum, quem fortè gestabat, è digito detractum clam projecit ad pedes, confestimque procumbens, tanquam adoraret, sustulit eum iterùm, et opinionem quidem adorationis Persæ præstitit: nihil tamen commisit, quod Graiis dedecus allaturum esset. Quicquid igitur voluit, impetravit: neque ulla res fuit, quam non à Persa assequeretur.

CAP. XXII.

De Zeuxidis Helenæ imagine, et Nicostrato pictore.

ZEuxis Heracleota Helenam pinxit: Nicostratus verò pictor stupefactus imaginem intuebatur, sic ut manifestum esset eum picturam deperire. Accedens itaque quidam rogabat, Quid tandem tibi accidit, ut adeo artem admireris? At ille, *Non,* inquit, *id me rogares, si meos oculos haberes.* Ego verò idem de oratione dixerim; modò quis eruditas habeat aures, sicut opifices oculos artis peritos.

CAP. XXIII.

Æschylus, impietatis nomine condemnatus, quomodo evaserit.

ÆSchylus Tragœdus ob quoddam drama impietatis postulabatur. Quumque Athenienses jam parati essent eum lapidibus obruere, Amynias junior frater, detectâ veste, cubitum ostendit manu carentem. Accidit autem, ut Amynias, dum in Salamine fortissimè pugnaret, manum amiserit; et primus ex omnibus Atheniensibus fortitudinis præmium consequeretur. Ubi verò judices id, quod homini acciderat, animadverterunt, repetentes facinorum ejus memoriam, Æschylum dimiserunt.

Cap. XXIV.

De Fortunæ vicissitudine.

QUIS verò est, qui instabiles et repentinas Fortunæ commutationes ignoret? Lacedæmonii scilicet, quum Thebanorum domini essent, adeò rursus ab illis fuerunt subacti, ut Thebani non solùm in Peloponnesum pervenirent, verùm etiam Eurotam transirent, (p. 17.) et Lacedæmoniorum fines devastarent; ac parum abfuit quin urbem etiam ipsam cepissent, ni veritus esset Epaminondas, ne universi Peloponnesii, conspiratione factâ, pro Sparta dimicarent.

Cap. XXV.

De Alexandri Pheræorum tyranni crudelitate.

ALexander Pheræorum tyrannus, maximè omnium truculentus esse videbatur: Theodorô verò, tragicô poetâ, cum acri animorum affectu Aëropen agente, in lacrymas prorupit, deinde è theatro excessit. Verùm purgans se, dixit Theodoro, Se non idcirco abiisse, quòd illum aut aspernari, aut ullo dedecore voluerit afficere: *Sed ipsum quòd puderet, si histrionis affectionibus misericors videretur, suorum verò civium non item.*

Cap. XXVI.

Quòd Phocion injuriæ acceptæ memoriam animo haud tenuerit.

PHocion, (p. 18.) Phoci filius, qui sæpe exercitibus præfuit, morti adjudicabatur, et erat in carcere, jamjam cicutam bibiturus. Quumque ipsi calicem lictor porrigeret, necessarii rogabant, ecquid filio præciperet: *Hoc*, inquit, *ei mando, ne memoriam hujus propinationis, quam ipse jam bibo, adversus Athenienses animo repositam teneat.* Qui verò eum virum non laudat, et egregiè miratur, is mihi prorsus nihil eximium videtur animo habere.

Cap. XXVII.

De Anaxagora fortiter liberorum mortem ferente.

Anaxagoræ quidam Clazomenio, suis occupato auditoribus, accedens nunciabat, duos ejus filios mortuos esse, quos etiam solos habebat Anaxagoras. (p. 19.) Ille autem nihil perturbatus respondit: *Scivi equidem, me eos mortales genuisse.*

Cap. XXVIII.

Quòd Tachos propter lautiorem victum vitam finierit.

Tachos Ægyptius, donec usus est victu patriæ familiari, et sumptu tenui vixit, omnium hominum integerrimâ fuit valetudine. Postquam verò ad Persas venit, et in illorum luxum delapsus est; quum non posset ferre insolentiam ciborum, vitam intestinorum tormine finivit, luxurioso victu mortem permutans.

Cap. XXIX.

A quo leges suas didicerint Ægyptii: et de illorum judicibus.

Ægyptii leges a Mercurio versibus conscriptas se didicisse jactitant. Ita et singulæ ferè gentes sua (p. 20.) augustiora reddere consultò student. Judices autem apud Ægyptios olim fuerunt sacerdotes. In his princeps erat maximus natu, ac suas lites omnibus dijudicabat: eum verò hominem esse justissimum et continentissimum oportebat. Circa collum imaginem ex sapphiro gemma confectam gestabat, quæ vocabatur *Veritas. Ego vero judicem, non tam factam ex lapide, aut expressam Veritatem, circumferre, quàm in animo eam habere velim.*

Cap. XXX.

De Dionysio, et Philippo.

Congressus olim Dionysio juniori incidebat, et Philippo Amyntæ nato. Quum multi itaque variique, ut assolet, sermones jactabantur, tum in reliquis et illud: Philippus Dionysium rogabat, quomodo, quum tantum imperium accepisset à parente, id quoque non conservasset. Ille autem haud præter rem respondebat: Quòd *reliqua mihi pater reliquit; Fortunam verò, quâ ea paraverat, et conservavit parata, non item.*

Cap. XXXI.

Lex Cretensium de disciplinis.

Cretenses (p. 21.) jusserunt liberorum filios cum quodam musico cantu leges ediscere; ut ex carminibus voluptatem caperent, et facilius eas memoriâ complecterentur; et ne, si quid legibus vetitum admisissent, ignorantiâ se fecisse, excusationem haberent. Secundum, quod eis discendum mandabant, erant hymni *in honorem* Deorum *facti:* tertium, fortium virorum encomia.

Cap. XXXII.

Quemadmodum Socrates animum Alcibiadi fecerit, ut ne plus æquo metueret amplius populum.

Et hæc Socratis ad Alcibiadem *dicta*. Ille, utique adolescens, animi discruciabatur, et vehementer timebat in populi concionem prodire; Socrates verò confidentiorem reddere et excitare volens, *An non* inquit, *sutorem illum* (adjecto nomine) *nihili pendis?* Annuente Alcibiade, rursùm excepto sermone Socrates, *Quid*, inquit, *an non etiam illum, qui in circulis præconia exercet? aut etiam tentoriorum sutorem illum?* Fatente Cliniæ filio, *Nonne*, inquit, (p. 22.) *ex hisce conflatus est populus Atheniensis? Quare si singulos contemnis, con-*

contemnendi tibi sunt etiam congregati. Hæc prudentissimè filius Sophronisci et Phænaretæ *locutus est*, dum filium Cliniæ et Dinomaches institueret.

Cap. XXXIII.

Quòd Romani contra Pyrrhum insidias medici non admiserint.

Cineas medicus Pyrrhi, ut perhibent, clam litteras ad senatum Romanum scripserat, quibus pecuniam petebat, et pollicebatur se Pyrrhum pharmacis interempturum. At illi promissionem hanc repudiarunt. *Etenim Romani virtute fortes esse didicerunt; non dolis utique, et insidiis hostes superare.* Verùm et Cineæ consilium ipsi Pyrrho aperuerunt.

Cap. XXXIV.

Quo animo fuerit erga populum Atheniensem Pericles.

An verò non summâ prosequebatur observantiâ populum Atheniensem Pericles, Xanthippi filius? Mihi quidem ita videtur. Quotiescumque enim verba facturus in concionem prodiret, precabatur, (p. 23) ut sibi nullum ejusmodi verbum temerè excideret, quod populum exasperare posset, quum illi esset contrarium, et suæ voluntati alienum videretur.

Cap. XXXV.

De iis, qui Ephororum subsellia fuligine obleverunt.

Clazomenii quidam Spartam profecti, contumeliâ fastuque insolenti utentes, Ephororum sedes in quibus sedentes jus dicere, et de iis quæ ad rempublicam pertinerent, constituere consueverant; sedes, *inquam*, has fuligine resperserunt; Ephori, re cognitâ, non molestè tulerunt; sed, vocato præcone publico, mandarunt, ut publicè proclamaret hoc sane mirandum: *Liceat Clazomeniis indecora facere.*

Cap. XXXVI.

De Hierone, et Themistocle.

THemistocles Hieronem Olympia venientem, cùm ludi agebantur Olympici, secum equos ducentem, certamine exclusit, dicens: *Eum, qui in* (p. 24.) *maximo periculorum se socium non præbuisset, ludorum solennium participem fieri non oportere.* Et laudem est assecutus Themistocles.

Cap. XXXVII.

Comparatio Demetrii et Timothei Imperatorum.

UTER verò dignior fuit, qui exercitui præficeretur, Demetrius Poliorcetes, an Timotheus Atheniensis? Ego quidem mores utriusque dicam; vobis autem deinde præferre alterum licebit. Demetrius vi atque cupiditate vexans quam potuit maxime, et injuriam inferens, urbes cepit, admotis machinis, concussis et suffossis mœnibus: Timotheus verò persuadendo, ac ratione docendo; *Utilius esse, ut Atheniensium dicto audientes sint.*

Cap. XXXVIII.

Unde certamen Gallorum initium traxerit.

POST victoriam in Persas, Athenienses legem posuerunt: *Ut galli quotannis uno die certamen in theatro publicè inirent.* Unde verò sumpserit occasionem hæc lex, dicam. Quum Themistocles civitatis copias adversus Barbaros educeret, gallos vidit pugnantes: neque ille oscitanter eos vidit. Sed iis exercitu admoto, ita locutus est ad milites: *At hi neque pro patria,* (p. 25) *neque pro Diis penatibus, neque verò pro avitis Heroibus mutuâ se clade afficiunt, neque pro gloria, neque pro libertate, neque pro liberis: sed tantùm ne alter ab altero superetur, aut alter alteri cedat.* Quæ locutus, Atheniensium animos confirmavit. Quod ergo tunc

eis

eis signum ad virtutem extitit, voluit ad similia quoque facinora excitanda memoriam conservare.

Cap. XXXIX.

Quomodo tulerint nonnulli dicteria.

JOCI petulantes et maledicta mihi nullam vim habere videntur. Nam si firmo offendunt animo, dissolvuntur; sin illiberali atque abjecto, valent: et sæpissime non solùm in dolores, sed etiam in mortem conjecerunt. Argumento sint hæc: Socrates scilicet Comœdiæ salibus proscissus, risit; Poliagrus verò, laqueo sibi gulam fregit.

Cap. XL.

Quòd nemo Barbarorum non Deos esse credat.

ET (p. 26) quis non Barbarorum sapientiam laudibus extollat? Siquidem nemo eorum usque ad *contemptum Deorum excidit:* neque in dubium vocant, sint Dii, necne: curentne res nostras, an non. Nemo igitur, neque Indus, neque Celta, neque Ægyptius, eam cogitationem in animum induxit, quam vel Diogenes Phryx, vel Hippon, vel Diagoras, vel Sosias, vel denique Epicurus. Sed Barbari hi, quos commemoravi, contendunt et esse Deos, et nostrî curam gerere; et præsignificare futura per aves, signa, viscera, et alia quædam instituta, atque doctrinas. Quæ scilicet omnia hominibus documenta sunt divinæ erga ipsos providentiæ. Iidem etiam dicunt et per insomnia, et stellas ipsas, multa *nobis* esse prædicta. Atque hæc immotâ fide tenentes, purè rem divinam faciunt, castimoniam sanctè colunt, (p. 27.) ceremonias obeunt, Orgiorum legem observant, et reliqua perficiunt omnia: ex quibus certum est, quòd Deos mente firmâ colant ac venerentur.

Cap. XLI.

De Alexandro, et lyra Paridis.

ILium profectus est Alexander; cui omnia studiosè contemplanti, quidam Troum accedens monstravit lyram Paridis: At ille: *Majoris*, inquit, *facerem, si lyram possem Achillis videre, quàm hanc Paridis*. Desiderabat enim strenui militis instrumentum, quo ille fortium virorum laudes cecinisset. Paridis verò lyra quid cecinit aliud, quàm adulteriis accommodata carmina, et fœminis captandis demulcendisque convenientia?

Cap. XLII.

De animi Cratetis celsitudine.

CRates Thebanus tum in aliis rebus magno vir animo deprehensus est, et contemptor eorum, quæ vulgò (p. 28) admirationi sunt: pecuniarum enimvero, ac patriæ. Quod igitur suas facultates Thebanis cesserit, id in omnes emanavit: alterum verò factum ejus non adeo omnibus innotuit. Est autem hujusmodi. Relinquens Thebas denuo jam restauràtas: *Non opus est*, inquit, *mihi civitate, quam Alexander, vel alius, subversurus sit.*

Cap. XLIII.

De Olympiade, propter Alexandrum mortuum ac inhumatum, graviter dolente.

OLympias, Alexandri *mater*, quum audivisset longo tempore jam filium sepulchro carere, graviter ingemiscens, atque acerbissime plorans: *O fili*, inquit, *tu verò quum cæli particeps fieri volueris, idque summo studio conatus sis: nunc neque illorum quidem, quorum omnibus mortalibus æquale et par jus est, particeps fieri potes, terræ sepulturæque.* Atque ita simul infortunium

tunium suum deplorabat, simul etiam inanem filii superbiam redarguebat.

Cap. XLIV.

De Xenophontis studio pulchritudinis.

XEnophonti (p. 29.) tum alia honesta curæ fuerunt, tum verò ut haberet arma pulchra. Ajebat enim, viro, qui hostes vinceret, elegantissimum quoque ornatum convenire; et si vitam amitteret in prœlio, decenter fore extensum in armatura splendida. Hæc enim forti viro vestimenta esse sepulchralia, quæ reverâ ipsum ornent. Dicitur itaque Grylli *filius* habuisse scutum Argolicum, thoracem Atticum, galeam operis Bœotici, equum Epidaurium. Quæ quidem ego dixerim viri esse elegantiarum studiosi, seque dignum iis, quæ pulchra sunt, judicantis.

Cap. XLV.

Quòd Demosthenes, vocante Diogene, in cauponam introire recusarit.

DIogenes quodam tempore in caupona prandebat; ac prætereuntem Demosthenem vocabat. Qui cùm renueret, (p. 30.) *Te*, inquit, *pudet, ô Demosthenes, in cauponam ingredi? At Dominus tuus huc quotidie introvenit.* Populum intelligens et *de plebe* singulos: significans Concionatores ac Oratores multitudinis servos existere.

Cap. XLVI.

De ultronea morte Calani.

EST et Calani Indi finis dignus, quem laudemus; alius dixisset, quem admiremur: fuit autem ejusmodi. Calanus sophista Indus, quum longum vale dixisse Alexandro, Macedonibus, et vitæ, seipsum è corporis vinculis cupiens liberare; (extructa quidem est pyra in pulcherrimo Babylonis suburbio; et ligna erant

erant arida, et ad provocandam fragrantiam selectissima, è cedro, thymo, cupresso, myrto, et lauro) ille, inquam, solitum postquam obivisset exercitium, (erat autem id cursus) ascendens in medio rogo constitit, coronatus foliis arundinum. Sol verò jam eum (p. 31.) radiis feriebat, quem ipse cultu venerabatur: atque hoc erat signum Macedonibus, ut pyram accenderent. Quod quum fecissent, ille correptus flammis, immotus constitit; neque ante collapsus est, quam *in cineres* erat dissolutus. Ibi etiam Alexandrum ajunt attonitum dixisse: *Calanum potentiores hostes debellare, quàm se.* Nam Alexander cum Poro, Taxila, et Dario contenderat: Calanus verò, cum labore, et morte.

Cap. XLVII.

Quamobrem Aristoteles reliquerit Athenas.

ARistoteles, quum judiciorum metu Athenis profugisset, interroganti cuidam, qualis esset civitas Atheniensium, respondit, *Pulchirrima*; sed in ea,

Pirum post pirum maturitate senescit; ficus autem post ficum:

sycophantas designans. Et interroganti, cur Athenas reliquerit, respondit: Quoniam noluerit *committere*, ut Athenienses bis peccarent in philosophiam: obscurè Socratis mortem innuens, et suum ipsius periculum.

Cap. XLVIII.

De Timotheo, ac aliis, quibus sua virtus nil profuit.

TImotheum (p. 32.) primò quidem laudibus Athenienses extulerunt: postquam verò ea visus est peccare, quæ secum decreverat, nihil eum juvit pristina fortitudo, ne minimum quidem; neque adeo majorum virtutes. Themistocles verò nihil omnino adjutus est, neque ex navali pugna apud Salaminem, neque ex legatione Spartana: illam dico, quam suscepit, astutè celans Atheniensium murorum ædificationem. Exulavit enim ille non solùm Athenis, verùm etiam ex

tota

tota Græcia. Et Pausaniæ Lacedæmonio nihil adjumenti attulit Platæensis victoria; quin, ubi apud Byzantium novas res moliretur, et rebus Persicis, veluti *morbo*, laboraret, propterea etiam istam gratiam, quam ex vita priore conciliarat, amiserit. Phocioni verò existimatio illa, quâ *Bonus* appellabatur, nihil profuit; neque anni jam septuaginta quinque, quos ille traduxisset, nec vel minimam *eo tempore* injuriam Atheniensibus intulisset. Postquam verò Piræeum Antipatro proditurus videbatur, eum morti adjudicarunt Athenienses.

CAP. XLIX.

De Phocione.

PHocionis, *filii* Phoci, etiam hoc duco laudabile. Quum enim ascendisset ad Athenienses verba facturus pro concione, (p. 35.) postquam eos quædam iniquiora facientes incusassent, sapientissime simul et gravissime dixit, *Malo damnum à vobis accipere, quàm ipse vobis damnum inferre.*

CAP. L.

De Clinia et Achille, qui musica solerent iram reprimere.

CLinias vir fuit honestissimis moribus; sapientiæ autem studio Pythagoreus. Is, si quando in iram delapsus esset, atque ad iracundiam se præcipitem ferri sensisset, derepente priusquam plena sibi ira, ac manifesta appareret, quemadmodum afficeretur, chordis adaptatis, citharam pulsavit. Interrogantibus verò causam, apposité respondebat: *Se animum delinire.* Videtur autem mihi Achilles etiam in Iliade, quum accinit citharæ, majorumque res gestas cantando sibi ipsi in memoriam revocat, *Iram* sopire: Etenim quum esset musicus, ex spoliis *hostium* primam sibi citharam sumpsit.

CAP.

Cap. LI.

Cleomenis dictum de Homero et Hesiodo.

CLeomenes (p. 34.) patrio more, Laconicè dicebat, Homerum Lacedæmoniorum esse poëtam, qui rationem gerendi bella doceret: Hesiodum verò Helotarum, quo modo agri colendi sint, scribentem.

Cap. LII.

De quodam, qui cum gaudio mortem obiit, ut aliquos vitâ defunctos convenire posset.

CIvis Megalopolita ex Arcadia, Cercidas nomine, moriens dixit ad familiares, re consideratâ; Se libentissimè è vita discedere; sperare enim se conventurum ex philosophis Pythagoram, ex historicis Hecatæum, ex musicis (p. 35.) Olympum, ex poëtis Homerum. Atque hæc effatus, ut fama est, animam efflavit.

Cap. LIII.

De Platone.

PLato, *filius* Aristonis, primùm ad artem poëticam animum adjecit, et heroica scripsit carmina, postea combussit ea nihili faciens, quum ad Homeri versus collata, longè inferiora esse videret. Proinde Tragœdiam aggressus est, et jam *Tetralogiam* perfecerat, dederatque certaturus histrionibus poëmata. Verùm ante Bacchanalia foras egressus, audivit Socratem: cujus *eximiâ* suavitate semel captus, non solùm a certamine tunc se abstinuit, sed in totum etiam scribendarum Tragœdiarum studium abjecit, et se ad philosophiam accinxit.

CAP. LIV.

Quòd interdum ne in morte quidem requiem impetrent mali; ac de Pausania.

ERGO (p. 36.) malis ne mors quidem prodest, quoniam neque tunc possunt quiescere. Sed aut prorsus destituuntur sepulturâ; aut si fortè sepeliantur, tamen supremum honorem et communem omnium corporum portum, amittunt. Sic Pausaniam Lacedæmonii, Medis studentem, non solùm fame interemerunt, sed insuper cadaver ejus extra terminos *patriæ* ejecerunt: ut refert Epitimedes.

CAP. LV.

De sene Ceo, qui capillos tinxerat.

CEUS quidam, ætate jam provectus, venit Lacedæmonem: quum verò et aliàs esset jactabundus, etiam senectutis suæ eum pudebat, ac propterea canos occulere conabatur tinctura. Itaque quum in conspectum Lacedæmoniorum prodiisset, ostensô tali capite, exposuit quorum gratiâ venerat. Consurgens autem Archidamus, rex Lacedæmoniorum, *Quid*, inquit, *hic sani dicat, qui non solùm in animo mendacium, verùm etiam in capite circumfert?* Explositque ejus dicta, ingenium Cei redarguens, ex iis quæ oculis cernebat.

CAP. LVI.

Lysandri, seu Philippi apophthegma de perjurio.

P*Ueros* (p. 37.) *talis, viros juramentis, oportet circumvenire.* Quidam adscribunt hoc dictum Lysandro, alii verò Philippo Macedoni. Sed utercunque fuerit, meâ sententiâ, et fortasse nullius præter opinionem erit, haud rectè dicitur. Neque verò mirum videatur, si eadem mihi, et Lysandro minime placeant.

ceant. Nam ille tyrannidem exercebat; ego verò ut sentio, manifestum est, unde mihi hoc dictum non probetur.

Cap. LVII.

Quemadmodum Macareus pro sua immanitate à Diis immortalibus puniebatur.

Mitylenensis quidam nomine Macareus, sacerdos Bacchi, ipso quidem aspectu, mitis erat et modestus, sed omnium hominum longè scelestissimus. Cùm ad eum hospes adiisset, eique in manus tradidisset depositum, magnam vim auri, in recessu fani, terrâ effossâ aurum condidit. Interjecto tempore reversus hospes, aurum reposcebat; ille autem ubi introduxisset, tanquam redditurus, morte hominem affecit, atque auro effosso hospitem (p. 38.) ejus loco defodit; ratus ut homines ita et Deum se fallere; verùm hæc longe secus evenerunt.

Nec ita multo intercedente tempore, festa Dei triennalia aderant; atque ille magnificè sacrificabat, et totus erat in celebrandis Orgiis occupatus. At ejus filii duo intus relinquebantur in ædibus; qui, dum patris immolationem imitarentur, ad aram Penatium accessêre, sacris adhuc ardentibus. Ibi junior collum præbebat, major verò quum invenisset temerè positum cultrum, fratrem interemit: quô visô, qui domi erant, vocem sustulêre. Mater verò clamore auditâ exiliit, vidensque trucidatum alterum, alterum adhuc manu tenentem cultrum consperfum sanguine, arrepto ex altari torre semiusto, filium interfecit.

Interea nuncius ad Macareum afferebatur, qui, sacris relictis, sicut erat, furore et irâ percitus in ædes insiliit, thyrsoque, quem gestabat, uxorem suam interemit. Hæc facinora utique palam apud omnes evulgentur; comprehensusque Macareus, et tormentis cruciatus, confitebatur, quæ in templo fecisset; et inter supplicia animam emisit. Qui verò injustè occidebatur, publicos honores adeptus, Dei jussu sepeliebatur. Pœnas igitur dedit Macareus justissimas,

(hoc

(hoc autem erat, quod (p. 39.) à Poëta dicitur) cum suo ipsius, uxorisque, et liberorum adeò capitibus.

Cap. LVIII.

De rerum diminutione ac interitu, atque ipso Mundo.

NIhil amplius miramur, si hominum natura, mortalis quum sit et fluxa, eos cogat interire: siquidem et flumina deficere videmus, atque altissimos etiam montes desedisse audimus. Sic Ætnam, aiunt nautæ, propiori ex *intervallo* conspici, quàm antea cernebatur. Idem etiam Parnasso accidisse, et Olympo Pierico. Itemque qui plurimum totius universi naturam considerâsse videntur, aiunt *Mundum etiam periturum.*

Cap. LIX.

Quomodo Pisistratus suos cives tractaverit.

PIsistratus, (p. 40.) quum jam regnô potitus est, accersebat eos, qui apud forum otiando tempus tererent: et interrogabat, quænam causa esset ipsis in foro negligenter oberrandi; simulque dicebat: *Si tibi boves aratores mortui sunt, de meo cape, atque ad labores te confer: Sin egenus, et inops es seminum, de meo dentur tibi:* Veritus, ne horum otium insidias pareret.

Cap. LX.

De Veritate, et Beneficiis.

PYthagoras dicebat, hæc duo divinitùs hominibus data esse longè pulcherrima: *Veritatem edicere, et aliis benefacere.* Atque insuper addebat: utrumque Deorum operibus quàm proxime accedere.

Cap. LXI.

De Theramene.

Theramenes quum fortè in domo quadam versatus, inde prodiisset, illa subito lapsu corruit. (p. 41.) Atque quum Athenienses alii aliunde ad eum confluentes adhærerent, ac inauditæ saluti congratularentur; ille, præter omnium spem, respondebat: *O Jupiter, cuinam me tempori reservas?* Nec multò pòst à Triginta *Tyrannis* de medio sublatus est, coactus cicutam bibere.

Cap. LXII.

De insigni malo Punico Persarum regi donato.

Misses Artaxerxi per Persidem iter facienti malum Punicum in vanno maximum obtulit. Rex magnitudinem ejus summè admiratus, interrogavit, *è quonam horto depromptum hoc donum mihi adfers?* Illô verò respondente, Domo, et ex sua ipsius agricultura: gavisus est rex supra modum; et missis regiis muneribus, *Per Solem*, inquit, *iste homo tali diligentiâ poterit etiam civitatem, meô quidem judiciô, ex parva ampliorem reddere.* Videtur autem hic sermo confiteri; "Omnes res curâ et continuâ solicitudine, ac labore indefessô, præstantiores, quàm Natura produxerit, effici posse".

Cap. LXIII.

Quòd Ægyptii patientes sint tormentorum: Et de mulieribus Indicis.

Ægyptios aiunt patientissimè ferre tormenta: et citiùs mori hominem Ægyptium (p. 42.) excruciatum, quàm veritatem prodere. Apud Indos verò eundem ignem, cum mortuis conjugibus, uxores sustinent. Contendunt etiam de hoc ambitiosè viri defuncti uxores: cui verò sors obtigit, ea simul comburitur.

Cap.

CAP. LXIV.

Quid Diogenes de Megarensibus pronunciaret.

DIogenes Sinopensis multa dicebat, ignorantiam inscitiamque redarguens Megarensium; *Se nempe Megarensis alicujus arietem esse malle, quàm filium.* Quô obscurè significabat, "Megarenses pecoris curam gerere, liberorum nullam".

CAP. LXV.

Describuntur Tempe Thessalica.

AGE igitur, quæ vocantur Tempe Thessalica, jam delineamus oratione atque effingamus. (p. 43.) Nam in confesso est, orationem, si explicandi vim habeat, haud imbecillius quæ velit ponere ob oculos, quàm viros manuum artificio præstantes.

Est itaque regio inter Olympum et Ossam sita. Sunt autem hi montes altitudine immensâ, et quasi divinâ quadâm curâ disjuncti, atque in medio locum complectuntur; cujus longitudo ad quadraginta stadia porrigitur; latitudo verò in aliis partibus jugerum continet, in aliis paulò etiam plus. Per hunc medium labitur, qui Peneus appellatur, in quem reliqui fluvii confluunt; et aquam ei communicando, ingentem Peneum efficiunt. Secessus quoque varios, atque omnis generis habet hic locus, haud manuum humanarum, sed Naturæ ipsius operâ spontaneâ, ad venustatem se ambitiosè componentis, quum primordium sibi hæc regio acceperit. Nam in ea hedera copiosa et admodum densa viget ac floret; et instar generosarum vitium, proceris arboribus (p. 44.) inserpit, atque ipsis adnascitur. Et smilacis adeò magna copia: hæc quidem ipsi adrepens colli, saxum inumbrat, ita ut illud etiam lateat. Omnia vero undique viridantia conspiciuntur, ut veluti quædam sit oculorum *Panegyris.*

In ipsa planitie locisque demissioribus, varia sunt

nemora, et recessus continui, æstivo tempore gratissima, ad quæ confugiant, viatoribus receptacula, quæ præbent, ut suaviter refrigerari possint. Diffluunt etiam rivi crebri, et aquarum frigidarum scaturigines, adque bibendum suavissimarum. Has aquas perhibent prodesse etiam lavantibus, et ad sanitatem conferre. Concinunt etiam aves hinc inde dispersæ, et inprimis musicæ, quæ aures magnâ excipiunt voluptate; atque indefessos cum lætitia deducunt, modulationibus suis prætereuntium laborem auferentes. Ad utrumque latus fluminis prædicta sunt diverticula, et loca requieti accommoda. Per media verò Tempe incedit Peneus, quiete et leniter profluens in modum olei: p. 45.) multæ itidem et umbræ super eo, quæ ab assitis arboribus, ramisque consociatis ortæ sunt; ita ut maximâ diei parte projectæ solares radios arceant, et profectionem navigantibus frigore temperatam præbeant. Omnis autem vicinus populus, alii cum aliis conveniunt, et sacra faciunt, cœtusque obeunt, atque comessantur. Quum igitur multi sunt, qui sacris operentur, et res divinas continuo peragant, fit, ut istac iter facientes, aut navi vectos, odores unà accomitentur suavissimi. Ita Deorum scilicet cultus indesinens, locum sanctum efficit.

Hic aiunt Thessali, Apollinem Pythium ex mandato Jovis se purgâsse, quum Pythonem Serpentem adhuc Delphos tenentem, Terra oraculum habente, jaculis interemisset: deinde verò ramo (laurus ibidem natæ) in dextram sumpto, venisse Delphos, et oraculum occupasse Jove et Latonâ natum. Est etiam ara in eo loco, ubi coronam capiti imposuit, et ramum abstulit.

Proinde (p. 45.) etiamnum nonô quoque annô Delphi nobiles pueros mittunt cum *Sacrorum præfecto*, unô ex ipsis: qui advenientes magnificè rem divinam faciunt intra Tempe, et nectentes serta ex eadem lauro discedunt, quâ tunc temporis Deus etiam Amans coronatus est. Eâ verò viâ veniunt, quæ dicitur Pythias, et ducit per Thessaliam, Pelagoniam, Œtam, Ænianum regionem et Meliensium, et Doriensium, et

Locrensium

Locrensium Hesperiorum. Qui etiam deducunt pueros cum reverentia et honore, non minus quàm illi eos, qui ex Hyperboreis sacra ferunt eidem isti Deo, venerantur. Cæterùm etiam in Pythiorum ludis ex eadem lauro victoribus dant coronas. De Tempibus igitur Thessalicis hæc mihi jam dicta sufficiant.

CAP. LXVI.

Quomodo Antalcidas, munus sibi missum, et delibutum unguento, reprehenderit.

PErsarum (p. 47.) rex (nam volo quiddam vobis festivum enarrare) coronam unguentô persusam, quæ ex rosis erat contexta, Antalcidæ misit, de pace apud eum legationem obeunti. At ille, *Accipio equidem*, inquit, *donum, et benevolentiam collaudo: sed odorem rosarum, naturæque fragrantiam, artis adulterio perdidisti.*

CAP. LXVII.

De servo Diogenis à canibus discerpto.

QUUM Diogenes patriam relinqueret, unus ex servis eum secutus est, nomine Manes; qui, cùm non ferret ejus vivendi rationem, aufugit. Quúmque Diogenem hortarentur aliqui, ut eum quæreret: *An non*, inquit, *turpe esset, cum Manes Diogenis non egeat, Diogenem Manis indigere?* (p. 42.) Verùm servus ille, quum Delphos errabundus pervenisset, à canibus dilaniatus est, ipso heri sui nomine ob fugam pœnas persolvens.

CAP. LXVIII.

Quomodo Meton seipsum ab expeditione liberavit: Et de insania Ulyssis.

METON astronomus, quum Atheniensium copiæ jam in Siciliam navigationem instituerent, ipse quoque in catalogo referebatur: quúmque certò quæ

eventura essent pericula cognovisset, magno cum metu navigationem vitabat, cupiens se ab hac profectione liberare. Insaniam simulabat, et multa alia fecit, confirmandæ morbi opinionis studiosus; necnon conjuncta incendit domicilia: (erant autem *Pœcilæ* vicina) atque ita eum principes dimiserunt.

Mihi verò videtur Meton melius simulâsse insaniam Ulysse Ithacensi: hunc enim Palamedes deprehendit, illum autem nemo Atheniensium.

Cap. LXIX.

Scythæ cujusdam responsum de frigore.

NIVE (p. 49.) olim cadente, interrogavit Rex Scytharum quendam nudum perseverantem, frigeret necne? Ille è contra eum interrogavit, *rigeatne ipsi frons?* Quúmque ille negâsset, *ergo*, ait, *nec ego quidem: totus enim frons sum.*

EX

EX POLYÆNO.

Cap. I.

PAN.

BACCHI Imperator fuit Pan. Is primus invenit aciem, Phalangem nominavit Cornua instituit dextrum et finistrum. (Hac scilicet de causa Cornigerum Pana fingunt.) Quin et primus hic terrorem hostibus per solertiam et artem injecit. Nam, cùm Baccho in concavo saltu nuntiassent speculatores, infinitas hostium copias in ulteriori parte castrametari, metus Bacchum incessit: non item verò Pana; sed noctu Bacchico exercitui signum dedit, ut maximum clamorem tollerent. His itaque clamantibus, petræ sonum *exceptum* referebant, et cavitas saltûs (p. 51.) longè majorum copiarum fremitum hostibus exhibebat. Quare, metu perterriti, se in fugam conjecerunt. Hoc itaque Panis Strategema magni nos facientes; Echo, Pani amicam, versu celebramus: atque vanos nocturnosque terrores exercituum Pani adscribimus.

Cap. II.

SOLON.

ATheniensès et Megarenses longo tempore bellum de Salamine gesserunt. Victi Athenienses, legem statuerunt; *Qui suaserit navigandum esse ad pugnam Salaminensem, mortis reus esto.* Solon, nihil metuens mortem, legem abrogat. Hoc autem modo abrogat: Simulat insaniam, et, progressus in concionem, Elegia cecinit: Elegia verò erant Martia carmina. His Athenienses ad pugnam excitavit; qui, Musis et (p. 52.) Marte perciti, confestim è portu solvebant, cantu simul ac fremitu militari *læta-bundi*;

bundi; atque Megarenses vi superabant. Ita Salamis iterùm Atheniensium ditionis facta est. Solon verò in summa admiratione habebatur, tum quòd legem antiquâsset furore, tum quòd Musicâ bellum vicisset.

CAP. III.

BIAS.

CRœsus, Lydiæ rex, adversus Insulanos bellum parabat. Lydum Bias Prienensis deterruit, hæc locutus: *Insulani magnum equorum numerum adversus te coemunt.* Ille autem, risu excitato, respondit: *Faxit Jupiter, ut Insulanos in continenti capiam.* Tum Bias: *Quid*, inquit, *credis etiam illos aliud à* Jove *precari, quàm ut Crœsum, continentis incolam, in mari deprehendant?* Hæc Biantis oratio persuasit Crœso, ne amplius adversus Insulas classe navigaret.

CAP. IV.

THEMISTOCLES.

ATheniensibus Deus oraculum dabat:

Murum Minervæ ligneum dat late sonans Jupiter.

Reliquis (p. 53.) Atheniensibus arcem muniendam dicentibus, Themistocles triremes conscendendas esse dixit: siquidem hi sint *lignei* Atheniensium *muri*. Obtemperarunt, conscenderunt, navali pugnâ decertarunt, vicerunt.

CAP. V.

GRÆCI, partâ ad Salaminem victoriâ, statuunt in Hellespontum navigare, et pontem demolire, ne fugere rex posset. Themistocles contrà sententiam dat, dicens, Regem interceptum, statim pugnam redintegraturum. *Sæpe verò desperationem præstare quæ non præstitit fortitudo.* Mittit igitur ad regem denuo alium Eunuchum Arsacen, ita significantem: *Nisi fugiat celerrime, pontem Hellespontì destructum iri.* Rex, metu perculsus, præveniens Græcorum exercitum, transiit

transiit pontem, atque fugâ evasit. Themistocles verò Græcis victoriam extra periculum conservavit.

Cap. VI.

Athenienses (p. 54) urbis muros ædificârunt; quam rem ægrè tulerunt præ invidia Lacedæmonii. Eos Themistocles decepit. Erat autem hic fallaciæ modus: Legatus Spartam profectus est, et Lacedæmoniis negabat, Omnino muros exædificari: *Quòd si fidem*, inquit, *non habetis; præstantissimos viros mittite, qui rem explorent, me retentô.* Illi miserunt. Themistocles verò, missô clàm nunciô, mandavit Atheniensibus exploratores apud se retinere, donec muros extruxerint. Ubi verò essent extructi, ne eos prius dimitterent, quàm ipsum recepissent. Atque hæc quidem facta sunt. Exædificata sunt mœnia, reversus est Themistocles, exploratores redduntur, Athenæ invitis Lacedæmoniis sunt munitæ.

Cap. VII.

Aristides.

Aristides et Themistocles omnium inimicissimi, contrarias in Republica sequebantur partes. At *in Græciam* trajectô Persâ; (p. 55.) se mutuò prehendentes, atque, ex urbe egressi in eundem uterque locum, manû dextrâ demissâ, complicatîs digitîs, acclamârunt: *Inimicitias hic deponimus, donec bellum adversus Persam confecerimus.* Hæc locuti, manus, solutîs digitîs quasi re aliquâ ibi depositâ, sustulerunt: deinde simul obrutâ fossâ redierunt, et per totum bellum in concordia permanserunt. Imperatorum verò concordia Barbaros præcipuè debellavit.

Cap. VIII.

Archidamus, cùm in Arcadia pugnam esset commissurus postero die, Spartiatas confirmavit, noctu arâ excitatâ; circa quam, armis splendidissimis ornatam,

ornatam, equos duos egit. Cùm primùm verò manè esset; manipulares duces, et centuriones, nova conspicientes arma, et duorum equorum vestigia, atque spontaneam aram, enarrârunt Dioscuros venisse unà pugnam inituros. Spartiatæ, sumptis animis, ac *Martio* furore perciti, strenuè pugnârunt, atque Arcadas vicerunt.

CAP. IX.

ARchidamus noctu milites duxit contra Caras. Via erat aquis destituta, aspera, ac longa. Animis indignatis laborem ægrè tulerunt milites: quos consolabatur Archidamus quantum poterat, et ne deficerent hortabatur. Postquam verò, derepentè factô incursû, plurimos hostium interemissent; atque, castellô excisô, ad cœnam se parabant, exultantes victoriâ. Interrogavit eos Archidamus, quando sibi urbem cepisse viderentur? Respondentibus aliis, Cùm impressionem faceremus: aliis, Cùm jacula mitteremus: *Nequaquam*; ait ille; *sed, Cùm viam longam siticulosamque contenderemus. Nam voluntas ad laborem propensa, cuncta superare consuevit.*

CAP. X.

AGESILAUS.

AGesilaus ad Coroneam modò non ad pugnam instruebatur; venit quidam nuntians; *Pisander, Lacedæmoniorum Præfectus classium occubuit, superatus à Pharnabazo.* Ne igitur animi dejectio ac metus incideret exercitum, Agesilaus præcipit nuntiis; *Contraria militibus edicite, Lacedæmonii victoriam in mari adepti sunt.* Sed et ipse processit coronatus, et *Evangelia* sacrificavit, misitque amicis portionem de (p. 57.) victimis. Milites, his auditis visisque, plus audaciæ colligentes, majori alacritate ad Coroneam prælium faciebant.

CAP. XI.

AGesilaus, Atheniensibus ad Coroneam superatis, cùm quidam nunciaret; *Hostes in templum Minervae confugiunt*; jussit eos ut finerent, quocunque vellent, abire; quòd esset periculosum cum illis manum conserere, qui ex desperatione pugnam redintegrarent.

CAP. XII.

CUM Agesilaus in Asiam transiret, et Regis fines vastaret, Tisaphernes inducias fecit; (induciæ verò, ad tres menses erant;) quô Regi persuaderet, ut quotquot essent Græciæ civitates in Asia, eas dimitteret liberas. Græci præfinitum diem exspectabant; At Persa, magnâ manu collectâ, Græcos adortus est. Fit consternatio ac metus. Agesilaus verò, hilari vultu, ac quàm maximè lætabundus, exercitum eduxit; *Gratiam habeo Tisapbernæ*, inquiens, *pro perjurio. Sibi enim Deos hostes reddidit, nobis verò socios. Eamus igitur confidentibus animis, ut qui cum tam potentibus sociis pugnam simus facturi.* Receperunt animos Græci oratione Imperatoris; et, collatis signis, Barbaros fuderunt.

CAP. XIII.

AGesilaus, ortâ seditione Spartæ, ita ut multi armati occuparent collem, sacrum Dianæ Issoriæ, prope Pitanam; instarent autem Bœoti et Arcades, incursione factâ; atque ingens esset trepidatio ob bellum civilemque tumultum; ipse nihil perturbatus est; sed, cùm, armis eos deturbare qui collem obsidebant, periculosum, et supplicare, humile esset; (p. 59) omisit. Ipse verò, solus, inermis, constanti ac imperturbato vultu accedens ad collum; *Non hîc*, inquit, *juvenes vos posui: sed vos in istum collem*; (alium ostendens;) *Vos autem, in hoc castellum discedite, et custodite.* Lacones verò, tanquam eorum consilium de transeundo ad hostes ignoraret, reveriti sunt; atque iis, quæ præcepit,

præcepit, obedienter parentes; discessêre. Noctu verò, principes factionis, numero duodecim, alium alio subducens; seditionem compescuit.

Cap. XIV.

EPAMINONDAS.

EPaminondas apud Leuctra copias contra hostes jam erat ducturus: Thespienses, datâ operâ, ignaviores sequebantur. Ea res haud fefellit Epaminondam: sed, ne ordines turbarentur ipso pugnæ tempore, per præconem edixit; *Bœotorum quicunque velint discedere, detur licentia.* Thespienses unà cum armis abierunt. Epaminondas, armatis qui remanserant instructis et alacribus usus, gloriosam victoriam reportavit.

Cap. XV.

EPaminondas Thebanos ducebat, Lacedæmonios Cleombrotus: Leuctris commissa est pugna: æquo Marte (p. 60.) res gerebatur. Epaminondas à Thebanis petiit; *Unum mihi gressum donate, et victoriam habebimus.* Paruerunt, vicerunt; cesserunt Spartani, et rex Cleombrotus in prælio cecidit.

Cap. XVI.

EPaminondas adhortans Thebanos, ut in Lacedæmonios animô erectô facerent impetum, ingentem serpentem cepit, eisque ostendit; et, capite bestiæ, omnium conspectû, attritô, *Videtis*, inquit, *reliquum esse corpus inutile, capite amissô: ita se habent et hostium capita. Si Laconicum istud agmen contriverimus, reliquum sociorum corpus nullius erit usus.* Hôc exemplô persuasi Thebani, impressione in agmen Spartanum strenuè factâ, dare terga coegerunt; et sociorum multitudo se fugæ mandavit.

Cap. XVII.

HIppodamas ab Arcadibus Prasiis oppugnabatur. Fames erat. Spartiatæ præconem miserunt: quem

(p. 61.) quem in urbem introire Arcades non permiſerunt. Hippodamas à mœnibus præconi reſpondit: *Ephoris nuntia, fœminam ut prohibeant, illam in æde Chalciœci ligatam.* Arcades non animadverterunt, at Lacones intellexêre, eum famem prohibendam ſignificare. Erat enim in æde Chalciœci ſuſpenſa Famis imago, fœmina picta, pallens, macilenta, manibus in tergum revinctis. Itaque hoſtibus quod erat obſcurum, civibus manifeſtum fuit Hippodamantis.

CAP. XVIII.

ARISTOMENES.

ARiſtomenes, Meſſeniorum dux, cùm *Hecatomphonia* ter contra Lacedæmonios ſacrificâſſet; tandem, confectis graviſſimis vulneribus, captus eſt, cum aliis pluribus. Viſum eſt Lacedæmoniis omnes præcipites dare, reliquos nudos, at Ariſtomenem, propter virtutis exiſtimationem, cum armis. Reliqui deturbati obierunt; at Ariſtomenis ſcutum attrahens aerem, molliter (p. 62.) eum in terram detulit. Qui in altum ſuſpiciens, quanquam circumdantia undique præcipitia videret, tamen non abjecit omnino ſpem: ſed univerſum montem circumſpiciens, animadverſo ſpecu anguſto, per quem introirent vulpes, defringens è mortuis humi ſtratis os, apprehensâ unius vulpis caudâ, quamvis ab ea morderetur, unà exiit; anguſtias montis dilatans, ac reſcindens oſſis ope. Egreſſus itaque venit ad Meſſenios, qui jam ad pugnam ituri erant; et repente armis indutus, ipſe phalangem ducebat Lacones Ariſtomenem iterum in armis conſpicati, iterum ducem ſe gerere, iterum inſequi, eum, qui ex præcipitio dejectus fuerat, è quo nemo unquam ſalvus evaſerat, omnes in fugam converſi ſunt, rati ſuperiorem humanâ naturâ virum eſſe.

CAP. XIX.

ARiſtomenes Meſſenius, cùm Lacedæmonii publicè omnes ſacrificia Dioſcuris perſolverent, cum uno

amico, candidos equos ambo confcenderunt, et (p. 63.) capitibus aureas ftellas impofuerunt; atque nocte jam ingruente, mediocri intervallo Lacedæmoniis, extra urbem cum uxoribus et liberis feftum agentibus, apparuerunt. Qui Diofcurorum Apparitionem effe rati, liberius vino et voluptati indulferunt. At illi defcendentes ex equis, ftrictis gladiis plurimos interfecerunt, atque ita equis ablati difceffferunt.

CAP. XX.

HEGETORIDES.

THafum obfidione cingebant Athenienfes. Legem fecerant Thafii: *Qui fcripferit fœdus cum Athenienfibus faciendum effe, mortis reus efto.* Hegetorides Thafius videns multos cives perire diuturno bello ac fame, laqueo circa collum injecto, progreffus in concionem; *Viri*, inquit, *cives, me quidem, ut vobis libet, et quemadmodum è re veftra fit, utimini. At fuperftites cives confervate, legem meâ morte abrogantes.* His auditis, Thafii et legem fuftulerunt, et Hegetoriden incolumem fervârunt.

CAP. XXI.

IPHICRATES.

CUM (p. 64) Iphicrates in hoftes militum agmen educeret, quofdam ignavos ac timidos, metuque pallentes fequi confpicatus, progreffus aliquantulum, voce præconis proclamavit; *Quum hæc expeditio fuerit à nobis fubito fufcepta, fi quis aliquid reliquerit, revertatur, ac pulchrè inftructus redeat.* Lætabantur milites ignavi, et continuò fe fubduxere. At Iphicrates nihil moratus; *Nunc*, inquit, *viri mancipiis ablegatis, nos cum hoftibus manum conferamus; ut foli etiam fructum fortitudinis capiamus.* Hâc re multo confidentiores effecti funt milites, ac fine timidis pugna congreffi victoriam pepererunt.

CAP. XXII.

IPhicrates adversus Lacedæmonios bellum gesturus proficiscebatur. Complures ab eo petebant, hic ut se tribunum constitueret, ille ut quinquagenis ducem præficeret; atque alius centurio fieri, alius manipulum ducere impensius rogabat. Ille petentes omnes in tempus opportunum rejecit: quod tempus erat ejusmodi. Phalangem educit, atque agmine in abditis collocato, ei clam imperat, ut Panicum cieat, quasi hostes jamjam facturi essent impetum. Fit magna omnium (p. 65.) perturbatio: timidi metu perculsi, recesserunt: fortes progrediebantur, hostibus prælii copiam daturi. Iphicrates ridens, confessus est se Panicum cievisse, ut periculum faceret, quinam possent duces agere. His igitur qui manserant, aliis militum tribunatus, aliis cohortis præfecturas dedit: iis vero qui retro pedem tulerant, hos sequi mandavit.

CAP. XXIII.

IPhicrates etiam in agris sociorum vallo castra muniebat: *Non boni ducis esse*, inquiens, *illud*, "*Non* "*putaram.*"

CAP. XXIV.

IPhicrates proditionis reus citabatur, accusantibus Aristophonte et Charete. Erat crimen, *quod ad Embata cùm hostes interficere posset, navale prælium non inierat*. Qui cùm videret judicium in contrariam sententiam ferri, sine dicendi facto, ensem quodammodo judicibus ostendit. Hi vero metuentes, ne totâ sodalitate armatâ circumdaret judicium, (p. 66.) absolutionem ei omnes decreverunt. Post victoriam: decernente quódam, eum judicibus vim adhibuisse, *Amens essem*, inquit, *si pro Atheniensibus bella geram, pro me vero contra Athenienses, non item.*

Cap. XXV.

GESCON.

HAmilcar Carthaginiensium, quos Libya peperit Imperatores, Imperator præstantissimus, quum multa feliciter confecisset bella, in invidiam prolapsus, ab adversarum partium factione affectatæ tyrannidis calumniis impetitus est; cùm ipse morte mulctabatur, tum ejus frater Gescon in exilium actus patriâ carebat. Eorum vero bona publicata inter se cives partiebantur. His ita gestis, Carthaginienses, aliis ducibus usi, cùm plerumque turpiter superarentur, et ne ab hostibus caperentur in periculo essent, pœnitudine ducebantur ob Gesconis exilium, et necem Hamilcaris. Sed Hamilcarem morte affectum non erat in potestate eorum ad vitam revocare: Gesconem autem ab exilio reducebant, ducemque summo cum imperio constituerunt, eique suos inimicos ad supplicium tradiderunt, quocunque modo ipse voluerit.

Gescon (p. 67.) ubi vinctos accepisset, eos jussit in conspectu populi in ventrem humi procumbere; atque ter levi pede singulorum colla conculcavit: *Se satis magnas pœnas*, inquiens, *fraternæ cædis ab iis repetivisse*. Quo facto, inimicos dimisit, hæc addens, *Non malô malum ulcisci velim; sed bonô malum*. Quô factum est, ut cùm ipsi inimici, tum horum etiam familiares, atque omnes Carthaginenses, perpetuo obedientiam Gesconi præstiterint, tanquam optimo Imperatori; statimque commutatio victoriarum in bellis facta est, superante in præliis Gescone, propter subditorum erga se benevolentiam ac promptitudinem.

Cap. XXVI.

TIMOLEON.

TImoleon in Sicilia copias eduxit ad pugnam ineundam cum Carthaginensibus, qui in insulam traje-

trajecerant; his obviam factus est mulus, portans apium. Milites omen perhorruerunt, quòd apud ipsos defunctorum (p. 68) monumenta coronabantur apio. Timoleon, *Atqui manifestiorem*, inquit, *Dii nobis victoriam significant; nam eos, qui Isthmia vicerunt, Corinthii sertis ex apio factis coronant.* His dictis, tum ipse se apio redimivit, tum etiam duces suos coronavit; ita ut milites, alius ab alio sumentes apium, audaciores ad pugnam evaderent.

CAP. XXVII.

ZOPYRUS.

DArius Babylonem oppugnans longo tempore, civitatem capere non potuit. Zopyrus, Darii satrapa, mutilatâ facie, transfugæ specie, *ad hostes* venit, quasi hæc à Dario passus sit. Babylonii, aspectu *tantæ* calamitatis, fidem adhibent, Zopyroque *administrandam* civitatem permittunt; qui per noctem portas aperuit. Darius verò, Babylone potitus, hoc sane splendidissimum elocutus est; *At ne viginti quidem Babylonas tenere vellem eâ lege, ut viderem hæc passum Zopyrum.*

CAP. XXVIII.

ALEXANDER.

ALexander (p. 69.) apud Indos erat, Hydaspem fluvium trajecturus exercitum. Contra quem Porus Indorum rex ad ulteriorem ripam fluminis aciem constitutam habebat; et nulla transeundi copia fuit. Alexander ad superiora fluminis contra aciem educebat: atque etiam Porus ad superiora iterum. Alexander ad inferiora: et eodem modo faciebat Porus. Hoc etiam sæpe, ac multos dies factum est; ita ut Indi timiditatem hostium risui haberent, atque una discurrere hinc inde desisterent; quasi ii flumen transeundi nunquam fiduciam habituri essent, qui toties ausi non fuissent. Alexander verò cursu celerrimo propter ripam contendens, conscensis navibus ac ratibus, utribusque impletis gramine, flu-

vium transiit, deceptis Indis inexpectatâ fluminis trajectione.

CAP. XXIX.

ALexander cepit Thebas, satis magnâ copiarum occultatâ parte, cui ducem Antipatrum præfecerat; apertam verò ipse duxit ad loca munitiora. Thebani contrà exibant, et adversus (p. 70.) exercitum, qui in conspectu erat, haud segniter pugnabant. Antipater ipso prælii tempore partem abstrusam *ex insidiis* educens, et circumacto exercitu, mœnia quâ maxime erant infirma, atque incustodita, civitatem ibi occupavit, signumque sustulit. Alexander conspicatus clamavit, *jam se Thebas tenere.* Thebani fortiter pugnam facientes, cum aspicerent conversi urbem captam, in fugam se conjecerunt.

CAP. XXX.

ALexander cùm ab aruspicibus cognovisse tfausta esse sacra; cirucumferre hostias jussit, et militibus *ob oculos* monstrare: ut non solùm ex auditione, sed etiam ex aspectu spem bonam de periculo haberent.

CAP. XXXI.

ALexander ad Arbela Darium debellavrat: Phrasaortes, Darii cognatus, magnâ Persarum manu collectâ, Susidas portas defendebat. Hæ verò, montes sunt angusti et excelsi: quas ubi Macedones oppugnarent, eos facillime Barbari, fundas, tela, lapidesque jaculati, repulerunt; ita ut, militibus revocatis, Alexander ad stadia triginta vallo castra muniret. Erat (p. 71.) autem Apollinis oraculum, *Peregrinum Lupum itineris ei contra Persas ducem futurum.* Accedit bubulcus ad Alexandrum, veste ferarum pellibus confecta amictus; atque seipsum Lycium esse professus, et in circuitu montium semitam esse, quæ continuò sylvarum tegmine occultaretur; sibi soli, eo quòd bobus pascendis occuparetur, notam. Recordatus vaticinii Alexander, bubulco fidem habet. Omnem itaque exercitum se castris jubet continere, et ferquentes ignes accendere, qui ad se Persarum o-

culos converterent. Poſtquam verò Philotæ et Hephæſtioni mandatum dediſſet arcanum, ut, quum de ſummo montium vertice Macedones apparere conſpicerent, ipſi inferius hoſtes oppugnarent; ipſe cum ſatellitibus, et uno armatorum agmine, Scythisque, quot erant, ſagittariis, per tenuem ſemitam octoginta ſtadia progreſſus ſtationem habuit, ſylva denſiſſima undique contectus. Media autem nocte circuitione uſus, ſomno gravatis hoſtibus ſupervenit. Ortâ verò die tubæ concinuerunt à vertice montium; igitur Hephæſtion et Philotas è caſtris Macedones adduxere. Perſæ in medio hoſtium ſuperiorum inferiorumque comprehenſi, partim trucidabantur, partim à præcipitiis devolvebantur, partim vivi ab hoſtibus capiebantur.

Cap. XXXII.

Alexander per ſiticuloſam viam iter faciens, ſiti laborabat, itemque Macedones. Speculatores regionis cùm in cavo ſaxo pauxillum aquæ (p. 72.) reperiſſent, eam galeæ injectam Alexandro attulerunt. Ille oſtendens exercitui, debere eos fortem animum præſtare, apparente aquâ, nequaquam ipſe bibit, ſed in omnium conſpectn galeam effudit. Macedones, clamore auditô, juſſerunt ut ipſe viam præcederet, fortiter ſiti reſiſtentes, ob regis continentiam.

Cap. XXXIII.

Alexander æſtivo tempore exercitum præter fluvium, incumbentibus hoſtibus, duxit. Conſpicatus autem milites ſitire, ac in flumen oculos intendere, ne bibentes ordinem diſſolverent, aut profectionis celeritatem præſcinderent; præconem juſſit edicere: *Abſtineamus nos ab hòc flumine: Aquam habet mortiferam.* Illi metu commoti abſtinebant, iterque accelerabant. Alexander, perfecto itinere, et caſtris poſitis, ipſe cum ducibus apertè de fluvio bibit. Ridentes milites, et cauſam doli animadvertentes, ſine metu omnes è fluvio aquam hauſerunt.

Cap. XXXIV.

CAMBYSES.

CAmbyses, (p. 73.) Pelusium oppugnabat. Ægyptii fortiter resistentes, aditus Ægypti clauserunt, multisque adductis machinis, catapultas acutis telis, saxa atque ignem, emiserunt. Cambyses, quotquot animalia Ægyptii colunt, canes, oves, feles, ibides ante suum exercitum collocavit: Ægyptii itaque jaculari destiterunt, metuentes, ne sacrum aliquod animal ferirent. Ad hunc modum Cambyses, Pelusio captô, intra Ægyptum pervenit.

Cap. XXXV.

XERXES.

XErxes in Thermopylis, propter angustias montium multis Persis amissis, Trachinio quodam nomine Ephialte semitam circa montes angustam monstrante, misit viginti millia hominum; qui circumeuntes, et à tergo Græcorum *adorti*, omnes interfecerunt, quos Leonidas ducebat.

Cap. XXXVI.

MITHRIDATES.

MIthridati [p. 74.] Rex jussit Datamen, qui defecerat occidere, *aut vivum duc.* Mithridates simulat se quoque defecisse à rege. Neque enim Datames fidem habuisset, nisi prius multa in regis ditione devastaret. Magnam itaque vastitatem intulit; castella regis solo æquavit, vicos incendit, tributa per vim rapuit, prædas abegit; ita demum se regi ostendebat infestum esse. Tum denique ambo simul inermes convenerunt, de iis quæ oporteret, deliberaturi. Mithridates in eo loco multos gladios noctu præparaverat, alium alibi abditum; et his signum impositum est. Colloquendo igitur eum adduxit *ad locum,* leni incessu inambulans. Cùm satis esset inter eos differtum, Datames dictâ salute abibat; Mithridates uno ex ensibus celeriter arrepto, eoque sub manu sinistrâ occultato, revocavit Datamen, quasi oblitus aliquid, quod

quod dicere necesse esset. Advenienti autem jussit *montem illum* præcipue munire; sic Datamen in mortem oculos retorquentem, Mithridates pugione percussum interfecit.

Cap. XXXVII.
SURENAS.

SUrenas [p. 75.] Parthorum dux, Crasso post magnam cladem recedente, et per loca editiora iter facere aggresso, metuens pugnam quæ ex desperatione fieret, legatum ad eum misit, qui diceret; *Componit tecum amicitiam Rex magnus; qui, cum fortitudinem suam Romanis ostenderit, nunc humanitatem etiam vult ostendere.* Crassus, dolum suspiciens, minimè obtemperabat. Milites, quorum animi essent fracti et defessi, coegerunt eum, complosis armis, Barbaro credere. Crassus invitus pedibus iter faciebat; Surenas magnâ scilicet usus humanitate, equum aureo fræno *insignem* ei adduxit, in quo eum collocari jussit; ille itaque equum conscendit. Barbarus verò equorum curator, admotis stimulis equi cursum incitavit, ut Crassum in mediam Parthorum multitudinem deferret. Octavius, unus ex Crassi legatis, intellectâ fallaciâ, frænum apprehendit, et post eum unus tribunòrum Petronius; ita ut Octavius, extracto gladio, equisonem interficeret, Octavium alius quidam Parthorum; Crassum verò Exæthres Parthus; cujus caput et dextram abscissa ad regem magnum Parthorum [p. 76.] Herodem deportavit. Accidit verò per id tempus, ut Rex convivio quosdam exciperet, interque epulas Jasonem Trallianum tragœdum, Bacchas Euripidis agentem, audiret. Tragœdus autem canebat illos versus,

Afferimus ex montibus juvencum
Rece-nsinterfectum, ad ædes;
Nobilem prædam.

Illi verò Crassi caput portantes, regi attulerunt. Quam ob rem ingens clamor, multusque plausus oriebatur:

ebatur; ita ut Exæthres profiliens diceret, *Mihi potius vos versus canere convenit, quàm tragœdo.* Rex lætatus, eum quibus usu patrio receptum fuerit, muneribus honoravit.

CAP. XXXVIII.

NUMA.

NUma, ut Romanos à bellis et cæde ad pacem atque leges traduceret, ab urbe secessit in lucum [p. 77.] Nymphis sacratum. In eo solus per multos dies moratus, revertebatur, oracula ab Nymphis apportans; quæ suasit ut pro legibus haberentur. His Romani se obedientes præbuerunt. Quæcumque igitur in hunc usque diem cæremoniarum ritus, sacrificia sunt, hæc omnia Numa quasi leges Nympharum constituit.

Mihi quidem Minoem et Lycurgum æmulatus esse videtur. Nam ex iis leges alter ab Jove, alter ab Apolline, discentes, aut saltem se didicisse profitentes, alter Cretensibus, alter Laconibus, ut his uterentur, persuasit.

CAP. XXXIX.

TARQUINIUS.

TArquinius, cùm Gabios longo tempore obsessos capere non potuit, filium minimum natu sextum plagis affectum, transfugæ specie misit. Qui corpus acerbissimis verberibus laceratum videntes, eum receperunt, multa magnaque adversus patrem pollicentem: quorum pleraque omnium executus, fidem meruit. Prædas ex Romanorum agris agebat, eos in fugam convertebat, captivos cepit, multa vicit prælia; ita ut Gabiorum civitas admirata, imperatorem summa cum potestate eum constitueret. Ille autem, clam misso nuncio, [p. 78.] patrem rogavit, quid facere juberet. At Tarquinius (nam forte in horto colloquebatur) altissima decutiens papavera, nuncio retulit; *Dic filio meo idem facere*; id quod ille renunciavit.

avit. Sextus verò eminentissimum quemque Gabiorum interimens, atque ita vastitatem imbecillitatemque Gabiis inducens, urbem eorum Romanis tradidit.

CAP. XL.

MUTIUS.

TYrrheni cum Romanis bellum gerebant. Tyrrhenorum rex erat Porsenna; Romanorum imperator Publicola, tertiùm consul. Mutius vir Romanus in re militari præstantissimus, interficiendi Porsennæ causâ in Tyrrhenorum castra venit, habitu Tyrrheno, voce etiam Tyrrhenâ usus. Qui accedens ad tribunal, cùm regem Porsennam non nosset, quinam esset, ex assidentibus quem maximè regi similem esse arbitrabatur, eum stricto gladio interfecit. Comprehensus fatebatur quinam esset. Porsenna jam utique ob salutem Diis sacrificabat: Mutius autem in focum igne plenum [p. 79] dextram manum injectam tenebat: et dum manus combureretur, stans cum Porsenna colloquebatur, hilari et intrepido vultu. Cùm Porsenna supra modum hominis virtutem admiraretur, Mutius, *Nequaquam*, inquit, *mireris. Trecenti Romani eadem animi fortitudine, quâ ego, præditi, in castris oberrant, tempus captantes te interficiendi.* Porsenna credens his verbis, metuque perterritus, bellum adversus Romanos diremit.

CAP. XLI.

MARCELLUS.

MArcellus, Syracusas oppugnans, cùm ab Archimedis machinis impediretur, mœnia non amplius aggredi audebat, sed tempori oppugnationem commisit. Tandem multò pòst Damippum Spartiatam, Syracusis enavigantem cepit; ab eoque didicit, turrim esse in muro negligenter custoditam, quæ multos

tos posset homines capere, [p. 80.] murumque ea in parte facilem esse ascensu.

Postquam igitur Marcellus altitudini convenientes scalas comparasset, Syracusanis festum Dianæ agentibus, vinumque et ludicra sibi largiùs indulgentibus, turrim occupavit, armis undique muros implevit, et ante solis ortum Hexapylis effractis, urbe potitus est. Milites, qui fortiter pugnassent, civitatis direptionem sibi postulabant: haud tamen concessit Marcellus; nisi ut à mancipiis solum modo et pecunia sibi utilitatem caperent; à quo ut sacerdotibus liberisque temperarent hominibus, edictum fuerat.

CAP. XLII.

SCipio, cùm Syphacem Masæsulorum regem sibi socium adscivisset, in Siciliam trajecit. Asdrubal admirabili pulchritudine filiam habens, se hanc collocaturum Syphaci promisit, si à Romanis defecerit. Ille, ductâ virgine, se Carthaginiensibus conjunxit, et confestim missis ad Scipionem literis, [p. 81.] vetuit in Libyam venire. Scipio, cùm probè norit Romanos elatiores se gèrere propter Syphacis amicitiam, et si audivissent ad hostes eum desciviste, non ausuros in Libyam transire: concione convocatâ, in contrariam sententiam literas Syphacis convertit; tanquam ille in Libyam Romanos accerseret, et admiraretur eos tam diu moram trahere; atque adeo ipsos oportere ejus vigorem in armis sociandis non debilitare. Hæc locutus, cupiditatem fiduciamque Romanis injecit, qui diem statim postularunt, quo copias traiicere oporteret.

CAP. XLIII.

SCipio, tribus Carthaginiensium speculatoribus comprehensis, lege Romanorum jubente hostium exploratores interfici, id quidem non fecit, sed eos jussit universum obire exercitum. Qui cùm viderent Romanos,

Romanos, alios tela mittere, alios jaculari, alios saltu certare, alios arma apparare, alios enses acuere, rursus ad Scipionem adducti sunt. Ille autem, dato iis prandio; *Renunciate*, inquit, *quæ vidistis ei qui vos miserit*. Qui reversi, Hannibali cæterisque Carthaginiensibus hæc renunciantes, terrorem eis injecerunt et Romanorum apparatu, et Scipionis magnanimitate.

Cap. XLIV.

CÆSAR.

CÆsar [p. 82.] ad Nicomeden navigans, juxta Maleam à latronibus Cilicibus captus est. Qui cùm ingens liberationis pretium postularent, ille id duplex promsit. Miletum usque cursum tenuerunt, extraque mœnia appulerunt Cæsar Epicratem Milesium servum mittit ad Milesios, rogans ut sibi pecuniam fœnori darent: Qui eam confestim miserunt. Epicrates mandatum habuit à Cæsare, ut cum pecunia magnum convivii apparatum portaret, et solium plenum ensibus, vinumque mandragora mixtum. Cæsar, ubi duplicatum liberationis pretium latronibus numerasset, eis convivium apposuit. Illi exultantes pecuniarum multitudine, largiter genio indulgebant, et vinum infectum bibentes, sopore obruti discubuerunt. Cæsar dormientes interfici jussit, statimque pecuniam Milesiis reddidit.

Cap. XLV.

CÆsar [p. 83.] in Britannia fluvium magnum trajicere conabatur. Rex Britannorum Cassivellaunus cum multis equitibus ac essedis eum *transitu* arcebat. Cæsarem maximus elephas sequebatur, animal Britannis nunquam antea conspectum. Eum ferreis squamis muniit, et altissimum turrim levatam imposuit, in qua sagittarios et funditores constitutos jussit flumen ingredi. Britanni perterrebantur, nun-

quam antea visum, et grande supra modum animal conspicati. Nam de equis quid attinet referre? cùm etiam apud Græcos equi, viso nudo elephante, fugiant. Turrigerum autem et armatum, tela, saxaque missilia conjicientem aspicere ne quidem sustinuerunt. Itaque Britanni cum equis et curribus in fugam se conjecerunt. Romani verò sine periculo flumen transmiserunt, per unam bestiam metu hostibus injecto.

CAP. XLVI.

CÆsar cum Pompeio circà Pharsalum prælium committebat. Qui cùm videret multos hostium juvenes et formosos se ob pulchritudinem efferre ac superbire, præcepit suis militibus, ne corporibus hostium hastas et pila, sed in ipsas facies intenderent. Illi [p. 84.] veriti, ne vultus venustas mutilaretur, in fugam se conjecerunt.

CAP. XLVII.

SEMIRAMIS.

SEmiramis inter lavandum Siracum defectionem audivit, et repente sine calceis, necdum compositis crinibus, ad bellum exivit. Columnæ autem ejus hæc inscripta sunt:

Me Natura quidem mulierem finxit: at ego rebus gestis nullo fortissimorum virorum inferior extiti. Ego Nini regina ad orientem, imperii fines terminavi fluvio Hinamame; ad meridiem, ea terra quæ thus ac myrrham profert: ab hyeme, Saccis et Sogdis. Mare antea nemo Assyriorum vidit: ego verò quatuor, quibus propter longinquitatem appropinquare non datur. [p. 85.] *Quæ etenim ea statio inclusa habet? Fluvios coegi fluere, quocunque vellem: volui autem, quo conduceret. Terram sterilem docui cultu. tam admittere: Fluviis enim meis eam temperavi: Munitiones invictas exhibui: Invias petras ferro edomui:* Vias *meis curribus* patentes munivi, *quas ne feræ quidem prius*

prius pertransirent. Et è rebus gerendis Jagis mihi superfuit temporis, quod mihi et amicis impertivi.

CAP. XLVIII.

CLOELIA.

ROmani cum Tyrrhenis bellum gerentes, facto fœdere obsides ei dederunt, nobilissimorum virorum filias virgines. Quæ, dum obsides agerent, accesserunt ad fluvium Tybrim loturæ. Ex his una Clœlia reliquas omnes [p. 86.] hortabatur, ut tunicas circum capita religarent, et fluvii cursum ob profundos gurgites difficilem transitu, tranarent. Cùm tranassent, Romani virtutem quidem earum et fortitudinem admirabantur, sed tamen eas Tyrrhenis remiserunt, ut fidem fœderum inviolatam conservarent. Porsenna, rex Etruscorum, ex virginibus sciscitabatur, quænam earum esset, quæ hoc ut facerent persuasisset. Clœlia reliquas *sermone* prævertens, confitebatur. Porsenna virilem admodum virginis animum admiratus, equum ei splendidè ornatum dono dedit, omnesque virgines collaudatas Romanis remisit.

CAP. XLIX.

PORCIA.

POrcia, Catonis filia, uxor Bruti, maritum suum Brutum suspicata insidias Cæsari struere, tonsoris gladiolo (*novacula*) femur suum abscidit, ostendens corporis tolerantiam et patientiam animi. Tum demum Brutus arcanum ei credidit. Illa vero tuniculas suas ipsius viro attulit, et intra tunicas ensem. Accedens Brutus cum sociis conjurationis adortus Cæsarem occidit. Ubi vero cum Cassio adversus Augustum in Macedonia prælium commisisset, et acceptâ clade mortem sibi ipse conscivisset; Porcia primùm quidem inediâ vitam finire conabatur: verùm domesticis et cognatis non sinentibus, ignes quasi unctura sese, jussit adferri; prunasque multas manibus arreptas, in os injecit, et antè devoravit, quàm quisquam ex

præsentibus succurrere posset. Hoc modo obiit Porcia Heroina, et ad mortem fortis, virique in primis amans.

CAP. L.

ARGOLIDES.

PYrrhus Epirota in Argos Expeditionem faciebat, vocante eum Aristeo Argivo. Argivi sumptis armis in forum concurrerunt: Mulieres verò eorum, tectis præoccupatis, Epirotas desuper jacientes, pedem retro ferre coegerunt, ita ut etiam Pyrrhus ducum omnium fortissimus, [p. 88.] incidente in caput tegula, occumberet. Argolides verò insignem gloriam inter Græcos adeptæ sunt, quod Pyrrhus vir bellicosissimus non à viris, sed à fœminis Argivis *confectus* ceciderit.

Ex ARISTOTELE.

CAP. I.

STESICHORUS.

STESICHORUS, [p. 89.] cùm Himerenses Phalarin imperatorem summa cum potestate elegissent, e corporis custodiam tradituri essent, postquam alia disseruisset, hanc etiam eis fabulam locutus est.

" Quòd *nimirum* equus tenuit pratum solus; cùm autem eò deveniret cervus, et pascuum corrumperet; cervum ulcisci cupiens, interrogavit hominem, an posset ejus operâ mulctare cervum. Ille verò affirmavit,

mavit, si modò acciperet frænum, ut ipse jaculis armatus in eum conscenderet. Cùm autem conditionem accepisset, et *ille eum* conscendisset, pro vindicta, ipse servus homini factus est.

" Eodem etiam modo vos videte, inquit, ne cum hostes ulcisci velitis, eadem patiamini, quæ equus. Frænum [p. 90.] enim jam habetis, quod elegeritis ducem cum imperio summo; si verò etiam custodiam tradideritis, et conscendere permiseritis, servietis confestim Phalaridi.

Cap. II.

ÆSOPUS.

ÆSopus in Samo, cùm defensionem faceret *Ductori populi*, de capite causam agenti, dixit:

" Vulpem, cùm trajiceret flumen, decidisse in voraginem; *unde* cùm minimè posset exire, diu malè affectam esse, et caninas muscas multas ipsi adhæsisse: Erinaceum verò fortè illuc vagantem, ut vidit ipsam, misericordiâc aptum, interrogâsse, num abigeret ab ipsa caninas muscas: Eam verò non permisisse. Quærente *illo*, Qua de causa? dixisse; Quoniam istæ quidem plenæ mei jam sunt, et parum sanguinis exhauriunt; si verò has abegeris, aliæ supervenientes famelicæ ebibent mihi reliquum sanguinis.

" Necnon etiam vobis, inquit, O viri Samii, Iste non amplius jam nocet: est enim dives *jam factus*. Si verò hunc interfeceritis, alii accedent egeni, qui vobis dilapidabunt æraria publica depeculantes."

E
DIONYSIO HALICARNASSEO.

CAP. III.
MENENIUS AGRIPPA.

VIDETUR [p. 91.] Civitas Humano Corpori similis: Utrumque enim compositum est, et multis constat partibus; quarum singulæ nec eandem vim habent, nec usus pares exhibent. Jam si per se quæque humani corporis pars proprium sensum, itemque vocem accipiat; deinde seditione inter eas ortâ, reliquæ omnes contra unum Ventrem conspirent, dicantque Pedes, totum sibi Corpus incumbere: tum Manus, opificia se exercere, victum comparare, cum hostibus pugnare, aliasque multas utilitates in commune conferre: Item Humeri, omnia à se portari onera; [p. 92.] Os, se loqui; Caput verò, se videre et audire, reliquosque sensus omnes acceptos continere, per quos integrum *Corpus* conservetur; deinde Ventri dicant:

Tu verò, bone *Venter*, quid horum facis? aut quam nobis refers gratiam, quódve emolumentum? Imo tantùm abest, ut aliquid agas et nobiscum expedias in communes usus, ut etiam officias et interturbes, et gravi servitute cogens tibi nos ministrare, et undecunque conquirere, quæ tuas cupiditates expleant. Age asseramus nos in libertatem, et excutiamus tot occupationes, quas sustinemus hujus gratiâ. Si sic visum eis sit, et nulla posthac faciat suum officium, fierine ullo modo poterit, ut Corpus diu duret, ac non intra paucos dies fame consumatur, genere mortis pessimo? Nemo id potest negare.

Eodem sane modo et de Civitate cogitate: Nam

ea

et hanc conficiunt multa hominum genera inter ſe diſſimilia; quorum quodque proprium aliquem uſum in commune confert, ſicut membra ſuo corpori. Quidam agros colunt; alii pro his contra hoſtes pugnant; alii mercaturam exercentes, per mare important multa commoda; ſunt qui neceſſaria tractant opificia. Quòd ſi hæc omnia civium genera contra ſenatum ex optimatibus conſtantem inſurgentes dicerent:

Tu vero, quid nobis, O Senatus, boni facis? quâ [p. 93.] tandem ratione aliis imperare poſtulas? non enim ullam cauſam potes afferre. Nunquamne nos vindicabimus ab hac tua tyrannide, ac ſine principe degemus? Hæc, *inquam*, ſi in animum inducerent, et à conſuetis ſtudiis deſiſterent, quid vetabit hanc civitatem malam malè perire fame, bello, aliisque omnibus calamitatibus?

Diſcite igitur, Quirites, ſicut in noſtris corporibus venter iſte vulgo male audiens, alit corpus dum alitur, et ſervat dum ſervatur, eſtque velut commune penuarium, ſuum cuique tribuens commodum, conſervansque pacem omnium: ita in civitatibus diſpenſantem publica Senatum, et quid cuique conveniat providentem, omnia ſervare, tueri, corrigere: et deſinite invidioſas in eum voces jactare, expulſos vos patriâ per eum, ut errones, et mendicos vagari. Nihil enim mali vobis fecit, nec faciet: immo vocat ipſe et orat, pandenſque unà cum portis ulnas vos exceptat.

E
MAXIMO TYRIO.

CAP. IV.

DIFFICILE [p. 94.] eſt invenire vitam ab omni parte perfectam, ſicut ut hominem: nam cuique

cuique immiscetur indigentia aliqua ad summam perfectionem: atque alter altero superior est, cui res desint pauciores. Sic urbanos felices prædicantem agricolam videas, quòd vitam elegantem transigant, et jucundam. Eos etiam, qui in concionibus et judiciis versantur, magnaque in iis autoritate pollent, sortem deplorare suam, in parvulo agello cum ligone vitam agere optantes. Militem audies togati civis felicitatem prædicare: illum è contrà qui in pace degit, hominem militarem demirari. Quòd si Deus aliquis singulis vitam, quam jam agunt, habitumque (ut in scena ab histrionibus fieri solet) exuat, et quemque vicini sortem induat; nihilominus ipsi illi priora optabunt iterum, [p. 95] præsentia deplorabunt. Usque adeo difficile est perquam homo, querulum, et morosum, nunquam suâ ipsius sorte contentum.

Cap. V.

Unde nobis malorum origo.

Quinam *malorum* fontes, quæ origo prima? unde ortum ducentia *nobis* ingruunt? An ex Æthiopia, cum peste; aut Babylone cum Xerxe; aut ex Macedonia cum Philippo? Non enim è cœlo, per Jovem: non è cœlo: *Nam invidia extra Chorum Divinum stat.* Hìc certè, hìc mihi Oraculo est opus: Consulamus Deos: "Jupiter, et Apollo, et si quis præ-
"terea est Deus fatidicus, qui humani generis curam
"gerit, supplicantibus dicite, Quod malorum initium? quæ causa? Quo pacto vitare ea, aut effugere possimus?"

Non enim est indignè ferendum, fugere malum, atque evitare.

Nondum videtis, quàm gravia sorti humanæ immista, circa terram versentur, quæ variis luctibus, suspiriisque terram impleant? Gemunt humana corpora; et morbos innatos deplorant, et lubricam salutis conditionem, et vitæ incertitudinem. Ecquod est ætatis tempus, quo non sit corpus *his* obnoxium?

E PLATONE.

E PLATONE.

CAP. VI.

PHÆDON; sive de Anima.

VEruntamen [p. 96.] hoc, O viri, inquit, æquum est, cogitare, si anima sit immortalis, eam utrique curâ indigere, non solum temporis hujus in quo nos vivere dicimus, verum etiam universi gratiâ. Nam et periculum grave admodum fore videatur, si quis eam neglexerit. Si enim mors totius esset dissolutio, lucri aliquid improbis eveniret in morte, cùm et corpore simul, et suâ ipsorum pravitate, unà cum animo liberarentur. Nunc autem cùm animus immortalis esse appareat, nulla ei alia superest malorum declinatio, nulla salus, nisi ut optima et prudentissima fiat. Nihil enim aliud, cùm ad Manes migrat animus, secum asportat, præter institutionem et alendi curam: quæ quidem in ipso migrationis initio, plurimum vel prodesse vel obesse defuncto perhibentur.

CAP. VII.

CUM [p. 97.] verò hæc ita sint disposita, postquam in eum locum defuncti pervenerint, quò Genius unumquemque deducit, primò subeunt judicium, quique honeste sancteque et juste vixerint, et qui non ita. Quicunque adeo mediâ quâdam ratione vixisse videantur, profecti ad Acheronta, curribus quales apud ipsos sunt, conscensis, ad paludem Acherusiam vecti feruntur; atque ibi habitant, purganturque,

que, pœnas injuriarum dantes, et purificati absolvantur, si cui quis injuriam intulerit; necnon et benefactorum præmia pro meritis singuli reportant. Qui vero propter scelerum magnitudinem insanabiles esse videntur, utpote qui sacrilegia multa et magna, vel cædes injustas crebro et nefarias perpetraverint, et si qua sint alia hujusmodi; hos omnes sors assignata in Tartarum projicit, unde nunquam emergunt.

Qui autem sanabilia quidem peccata, sed ingentia commiserint, veluti si qui contra patrem vel matrem irati per vim aliquid fecerint, sed reliquum ætatis pænitudine egerint; vel qui simili quodam modo fuerint homicidæ; eos in [p. 98.] Tartarum submergi necesse est: sed ibi demersi, annumque commorati, à fluctu ejiciuntur; homicidæ quidem per Cocytum, sed patris matrisve pulsatores per Pyriphlegethontem. Postquam vero delati ad paludem Acherusiam pervenerint, voce magnâ ibi clamant, et vocant nomine quos vel trucidaverunt vel injuriis affecerunt; interque appellandum suppliciter rogant atque obtestantur, ut se permittant in paludem ingredi, velintque recipere, Quod si persuaserint, emergunt se, finemque malorum inveniunt; sin minus, referuntur in Tartarum, atque inde rursus in flumina. Nec prius hæc pati mala desistunt, quam quos injuriâ affecerint, persuadendo possint flectere. Hæc enim pœna illis constituta est à Judicibus.

Qui autem egregiè præ cæteris pietatem coluisse reperiuntur, hi sunt, qui ex his sub terra locis, tanquam è carcere, soluti ac liberati, sursum ad pura ascendunt domicilia, et supra terram habitant. Sed ex his ipsis, qui philosophiâ satis fuerint purgati, absque corporibus omne deinceps tempus prorsus degunt, et ad sedes his etiam pulchriores deferuntur: quas neque facile est explicare, neque in præsenti temporis satis est.

Sed harum de quibus disseruimus gratiâ, summâ ope, O Simmia, niti decet, ut virtutem in hac vita et sapientiam consequamur. Premium enim pulchrum est, et spes ampla.

Cap. XIII.

Animam esse aliquid Divinum, Immortale, Intelligibile, Uniforme, ac Indissolubile.

ANimadverte jam, O Cebes; ipsi divino, immortali, intelligibili, uniformi, indissolubili, semper eodem modo, et secundum eadem seipsum habenti, animam esse simillimam: humano verò, mortali, nec intelligibili, multiformi, dissolubili, nunquam eodem modo sibimet se habenti, simillimum esse corpus. Possumusne, O amice Cebes, præter hæc aliud quicquam afferre, quo minus ita sit? Non possumus. Quid ergo? Cum hæc ita se habeant, nonne corpori convenit, ut brevi solvatur? Animæ verò ut omnino indissolubilis sit, vel aliquid rei omnino indissolubili propinquum? Quidni? Cernis igitur postquam mortuus homo fuerit, quod in eo visibile est corpus, et in loco visibili positum, quod cadaver appellamus, cui convenit, ut dissolvatur, concidat, diffluat, nihil horum subito pati, sed si quis corpore perbellè affecto decesserit, satis multo tempore, idque etiam in ea ipsâ venustate permanere. Corpus enim exarefactum et conditum quemadmodum in Ægypto faciunt, incredibile quoddam tempus ferme integrum manet. Quinetiam si putrescat, tamen nonnullæ corporis partes, ossa videlicet, nervique, atque similia, ut ita dicam, immortalia permanent. An non? Ita. Anima vero quæ invisibile quiddam est, in similem quendam aliumque locum migrans, excellentem, purum, invisibilem, nobis occultum, revera ad bonum sapientemque Deum, quò si Deus voluerit, paulo post meo quoque animo [p. 100.] est migrandum: anima inquam talis, talique naturâ prædita, nonne cum primum à corpore liberata fuerit, dissipabitur atque interibit, ut multi putant? Permultum abest, O dilecte Cebes atque Simmia: imo multo magis ita se res habet, siquidem pura discesserit corporeum nil secum trahens, upote quæ nihil cum illo in vita lubens

commu-

communicaverit, sed fugerit illud, seque in se collegerit, tanquam semper id meditata: quod quidem nihil est aliud quàm rectè philosophari, mortemque reverâ facilè meditari. An non hæc est meditatio mortis? Est omnino. Anima igitur sic affecta nonne ad sibi simile divinum abit? divinum, et immortale, et sapiens? quò cùm pervenerit, evadit felix, ab errore, ignorantia, timoribus, ferisque amoribus, cæterisque humanis liberata malis: et quemadmodum de initiatis dici solet, reverâ reliquum tempus vitam cum Diis agit?

CAP. XL.

Animam esse aliquid indissolubile.

DEUM vero et ipsam vitæ speciem, et siquid aliud est immortale, indissolubile quoque esse omnes confiterentur. Universi (per Jovem) homines, et multo magis ipsi, ut arbitror, Dii. Cum igitur quod immortale est, etiam incorruptibile sit, quidnam prohibet animam, si fuerit immortalis, incorruptibilem quoque fore? Necessario sequitur. Imminente igitur homini morte, quod mortale quidem in eo est, interit, ut apparet: quod vero immortale, incorruptum sospesque morti se subtrahit. Manifestum est. Igitur [p. 101.] maxime omnium, O Cebes, anima immortalis incorruptibilisque est, eruntque apud Manes animæ nostræ. Nihil equidem, O Socrates, adversus hæc habeo quo minus rationibus tuis assentiar. Verùm si quid aut hic Simmias, aut alius quisquam habet quod dicat, operæ pretium fuerit non siluisse. Nescio enim in quod aliud quis differat tempus, siquid de rebus ejusmodi, vel dicere, vel audire desideret. Atqui nec ego, inquit Simmias, habeo quicquam quo minus superioribus assentiar rationibus. Veruntamen rei ipsius, de quâ agitur, magnitudinem, et humanam imbecillitatem considerans, cogor intra me dictis nondum acquiescere. Quinimo et hæc benè

dicis,

dicis, O Simmia, et positiones primæ quamvis fide vobis dignæ videantur, diligentius tamen considerandæ; atque si de illis sufficienter, ut arbitror, differueritis, hanc sequimini rationem quantum fieri ab homine potest. Quòd si hoc ipsum fuerit manifestum, nihil ulterius perquiretis.

CAP. XLI.

Animam, cùm immortalis sit, curatione plurimùm indigere.

HOC autem, O viri, justum est cogitare, si anima sit immortalis, eam non solùm temporis hujus in quo vivere dicimur, verùm etiam, universi gratiâ, curatione plurimum indigere. Nam grave periculum fore putandum est, si quis neglexerit animam: si enim mors totius dissolutio esset, nimirum improbi lucrarentur, cum et à corpore, et ab eorum pravitate cum anima liberarentur. Nunc autem cum anima [102] immortalis appareat, nulla superest malorum declinatio, nulla salus, nisi ut optima et prudentissima fiat. Nihil enim aliud, cùm migrat ad Manes anima, secum transfert, præter eruditionem atque educationem.

CAP. XLII.

Quomodo Animus moderatus ac prudens Deum ducem in Regno cælesti sponte sequitur.

ANIMUS ergo moderatus et prudens Ducem sponte sequitur, neque ignorat præsentia. Sed qui cupiditate corporis est infectus, per multum tempus ad ipsum ardenter afficitur: et circa locum visibilem multis reluctatus modis multaque perpessus, vi et vix tandem ab eo adducitur dæmone, cui ejus cura erat injuncta. Cùm verò ad ea loca ubi alii quoque animi sunt, pervenerit, quisquis admodum immundus est,

et hujusmodi obnoxius crimini, qui vel injustis se contaminaverit cædibus, vel alia his similia, similiumque animorum opera perpetraverit, hunc quidem animum omnes fugiunt atque declinant, nec reperitur ullus, qui vel socius, vel dux ejus fieri velit. Itaque omni auxilio destitutus, eo usque pererrat, quoad certa temporum curricula impleantur. Quibus tandem impletis, in habitationem sibi convenientem ab ipsa necessitate transfertur. Qui verò puram moderatamque transegerit vitam, Deos socios ducesque nactus ibi habitat, ubi unicuique convenit.

CAP. XXI.

De Animarum purarum ac impurarum Cupiditatibus in Statu Futuro.

SIN autem polluta impuraque à corpore decedat, utpote quæ corpus semper amplexa ipsum duntaxat coluerit, et amaverit, ejusque voluptatibus et cupiditatibus quasi veneficiis quibusdam delinita fuerit, et usque adeo capta, ut nihil aliud putet esse verum, nisi quod corporeum sit, quod tangi, quod videri possit, quodve bibat, et quod edat, et quo in venereis utatur: quod verò oculis quidem obscurum et invisibile sit, verumtamen intelligibile, et philosophiâ comprehendendum habere odio consueverit, formidareque et fugere: hanc, inquam, institutam animam putasne ipsam per se synceram evadere? Nullo modo, inquit. Sed infectam involutamque, ut arbitror, contagione corporeâ, quam consuetudo congressusque cum corpore propter continuam familiaritatem, plurimumque ejus cultum effecit quasi congenitam. Ita putamus. Ponderosum verò, O amice, id putandum est, et grave terrenumque, et visibile, quod anima ejusmodi secum trahit: ideoque ab eo gravatur, et rursus ad visibilem trahitur locum, metu invisibilis, atque occulti: et, quemadmodum fertur, circa monumenta

numenta sepulchraque versatur, circa quæ jam nonnulla apparuerunt animarum umbrosa phantasmata, qualia præferunt simulacra tales animæ, quæ videlicet non puræ decesserunt à corpore, sed visibile aliquid trahentes: quô fit ut videri possint. Consentaneum est, O Socrates. Consentaneum tamen, O Cebes, non esse has bonorum animas, sed malorum, quæ circa hæc oberrare coguntur, pœnas dantes vitæ improbè actæ. Itaque tam diu circumvagantur, quoad cupiditate naturæ corporeæ comitatne, rursus induant corpus. Induunt autem, ut decens est, ejusmodi mores quales in vita exercuerunt. Quales dicis mores, O Socrates? Ejusmodi eos quidem qui ventris petulantiæ, gulæ dediti vitam egerunt, neque quicquam pensi pudorisque habuerunt, decens est asinorum formas et ejusmodi brutorum subire. An non putas? Consentanea loqueris. Qui verò injurias, tyrannides, rapinas, præ cæteris sequuti sunt, in luporum, accipitrum, milvorum genera pertransire. Num aliò has migrare dicendum est? Ita potissimum, inquit Cebes. Similiter, inquit ille, et in cæteris; abeunt enim in genera quælibet, quibus in vita mores similes contraxerunt. Manifestum inquit: quidni? Nonne horum felicissimi sunt, et in optimum proficiscuntur locum, quicunque popularem civilemque virtutem, quam Temperantiam et Justitiam nominant, exercuere absque philosophia quidem atque mente, sed ex consuetudine exercitationeque acquisitam? Quonam pacto hi felicissimi sunt? Quoniam decens est hos in tale quoddam genus iterum civile miteque demigrare, aut apum, aut vesparum, vel formicarum, aut etiam in idem rursus genus humanum, modestosque ex illis homines fieri. Ita decet. In Deorum verò genus nulli fas est pervenire, præter quàm iis, qui discendi cupiditate flagrantes, et philosophati sunt, et puri penitus decesserunt. Horum quidem gratiâ, O amice Simmia atque Cebes, qui rectè philosophantur, ab omnibus corporis cupiditatibus abstinent, atque ita perseverant, nec se illis unquam tra-

dant, neque familiæ jacturam paupertatemque formidant, quemadmodum multi pecuniarum cupidi, neque rursus contemptum atque ignominiam, quemadmodum qui magistratus ambiunt et honores, deinde ab his abstinent.

Ex HERODOTO.

Cap. IX.

CROESUS.

HOSPES [p. 105.] *Atheniensis, multus enim ad nos rumor de te emanavit ob tuam sapientiam, tuamque vagam peregrinationem, quam, utpote philosophari volens, multa videndi studio confecisti; ideo mihi nunc cupido incessit sciscitandi ex te, an quempiam vidisti omnium beatissimum.* Ille quidem sperans se inter homines beatissimum esse, ita sciscitabatur. Solon autem nihil admodum assentatus, sed ut res erat, respondens, *Ego vero, O rex, vidi Tellum Atheniensem.* Quod dictum admiratus Crœsus, vehementius interrogabat, *Qua de re Tellum judicas esse beatissimam? Quia,* inquit, *Tello huic, Republicâ florente, filii fuerunt honesti et boni; quorum singulis vidit liberos procreatos, eosque omnes superstites Et quum hoc vitæ, quantum in nobis situm est, bene traduxisset,* [p. 106.] *obitus splendidissimus ei obtigit. Siquidem prælio, quod Athenienses cum finitimis gessêre apud*

pud Eleusinem, quum auxilio venisset, hostemque in fugam vertisset, pulcherrimam oppetiit mortem. Quem Athenienses, quo loco occubuerat, eo ipso publicè humârunt, magnificéque honorârunt.

CAP. X.

ARION.

TYRANNUS erat Corinthi Periander: cui in vita maximum miraculum fuisse oblatum populares sui prædicant; et his Lesbii assentiuntur. Arionem Methymnæum, delphino insidentem, ad Tænaron fuisse evectum; qui erat Citharœdorum sui seculi nulli secundus: quique primus hominum, quos novimus, et fecit, et nominavit, et docuit Corinthi Dithyrambum.

Hunc Arionem ferunt, quum permultum temporis trivisset apud Periandrum, concupîsse in Italiam Siciliamque navigare: rursusque, partâ ingenti pecuniâ, voluisse Corinthum reverti; et, quum [p. 107.] profecturus Tarento esset, quia nullis magis quàm Corinthiis fideret, navigium virorum Corinthiorum conduxisse. Quum igitur altum tenerent, istos machinatos esse, ut, Arione deturbatô, pecuniâ potirentur. Hoc cùm intelligeret, oblatâ eis pecuniâ, mortem tantùm fuisse deprecatum. Non persuadenti nautas jussisse, ut aut sibi manus inferret, ut sepulturam in terra nancisceretur, aut illicò in mare desiliret. Arionem ad hanc consilii inopiam redactum, obsecrâsse, ut, quandoquidem ipsis ita placitum esset, paterentur se omni suo ornatu co opertum, stantemque super foros, cantare: et, quum decantâsset, pollicebatur se sibi manus illaturum. Istos igitur (invaserat enim eos libido audiendi præstantissimum inter homines modulatorem) è puppe in mediam navem concessisse. Illum, indutô sibi omni ornatu, ac, sumptâ citharâ, stantem super foros, percurrisse carmen quod dicitur *Orthium*: eôque decantatô, sese, ut erat ornatus, in mare

mare jecisse. Et hos quidem cursum tenuisse Corinthum: illum verò aiunt à delphino exceptum, Tænaron fuisse transvectum.

Qui cùm *à delphino* descendisset, Corinthum eôdem habitu perrexisse; et, ubi pervenit, quicquid contigerat, enarrâsse. Periandrum autem, quia non crederet, tenuisse hominem in custodia, [p. 108.] ne minimâ concessâ libertate; cæterùm curavisse sedulò, ut nautas haberet. Eos accitos, ubi adfuerunt, percontatum siquid de Arione memorarent? et, referentibus Illum sospitem circa Italiam agere, fortunatumque Tarenti se reliquisse, Arionem apparuisse eôdem, quô desiliisset, habitu: istos attonitos nihil amplius habuisse, quod convicti inficiarentur.

Hæc Corinthii et Lesbii aiunt: extatque apud Tænarum non ita magnum Arionis ex ære donarium, *Delphino insidens Homo.*

Cap. XI.

POLYCRATES.

HÆC quum legisset Polycrates, et in animum demisisset, tanquam benè sibi ab Amasi præcepta, disquirebat quodnam suorum ornamentorum esset, quô amissô, maximâ ipse molestiâ afficeretur? Atque hoc tandem quæritando invenit: Erat ei gemma signatoria, smaragdus, quam gestabat aurô inclusam, opus Theodori Samii, Telecle geniti. Hanc [p. 109.] ubi abjiciendam statuit, ita fecit: Quinquaginta remorum navem, hominibus instructam, conscendit: quô factô, eam in pelagus educere jubet. Et postquam ab insula procul aberat, detractum sibi sigillum, (iis, qui unà navigabant, spectantibus,) abjecit in pelagus: Hôc actô, renavigavit; domumque reversus, ingenti mœrore afficiebatur.

Quinto autem sextóve quàm hæc acta sunt die, hoc ei causa evenit: Piscator quidam captum à se piscem, grandem sanè ac pulchrum, putavit dignum, quô Polycratem

lycratem donaret. Ad fores quum attulisset, dixit se in conspectum Polycratis ire velle: quâ re ei à rege permissâ; donans Polycrati piscem, Rex, inquit, *hunc, ego quem cepi, piscem, etsi operis manuariis vitam tolero; tamen non judicavi ferendum à me in forum, sed Te, tuâque Potentiâ esse dignum: eum itaque Tibi allatum dono.* His verbis ille delectatus, ita respondit: *Tu verò probè admodum fecisti: et duplex adeo tibi, et ob orationem, et munus, habenda est gratia: ad cœnamque te vocatum volo.* Hæc magni faciens piscator, domum abiit. Piscem ministri rescindentes, offendunt in ejus alvo sigillum Polycratis. Quod ubi viderunt sumpseruntque, ad Polycratem lætabundi quàm celerrimè pertulerunt: eoque illi reddito, referebant quo pacto fuisset inventum. Hic verò, quum subiisset divinum quiddam id esse, retulit [p. 110.] in libellum quæ fecisset, et sibi quæ accidissent omnia. Hæc ubi scripsisset, in Ægyptum misit.

Quibus tabellis Amasis perlectis quæ à Polycrate venerant, didicit *fieri non posse, ut homo hominem, à re quæ eventura sit, eripirt; et Polycrati non felicem fore tandem rerum exitum, qui per omnia prosperam fortunam experiretur; adeo ut ea etiam reperiret quæ abjecisset.* Misso itaque Samum caduceatore, dixit se jus cum illo hospitii solvere. Quod ideo fecit, ne in tristem aliquem gravemque casum incidente Polycrate, animi dolorem, ut de hospite, ipse contraheret.

CAP. XII.

PSAMMMETICHUS.

ÆGyptii, priusquam apud eos regnaret Psammetichus, omnium hominum se primos extitisse arbitrabantur: Verùm, Psammeticho regnum adepto, quum incessisset, cupido noscendi, quinam primi hominum extitissent, ex eo tempore putaverunt Phrygas quàm se priores extitisse; se verò quàm cæteros. Etenim [p. 111.] Psammetichus, quum sciscitando quinam primi hominum extitissent, nullam rationem inire

inire posset, hujusmodi rem machinatur:

Pueros duos, ex humilibus parentibus recens natos, tradit pastori inter pecora nutriendos tali institutione: jubens neminem coram eis vocem ullam edere, sed in deserta casa ambos seorsim collocari, eisdemque certis temporibus capras adduci: ubi autem lacte expleti forent, alia administrari. Hæc ideo faciebat jubebatque Psammetichus, quod quæ vox prima ex his pueris erumperet, ubi inarticulatè vagire desiissent, audire cuperet: quod perinde contigit. Nam bimatus exacto tempore, pastori, qui hæc administrabat, aperienti januam, atque intranti, ambo infantes porrectis manibus occurrentes, *Beccos* clamabant Quod primò audiens pastor, obticuit: quum verò crebrius adeunti et observanti idem verbum frequentaretur, ita demum re domino indicatâ, jussus ab eo pueros in conspectum adduxit. Quos quum et ipse Psammetichus audisset, percontabatur, quinam homines *Beccos* quippiam appellarent? Hæc percontans comperit Phrygas sic panem appellare. Ex hac re conjecturam facientes, Phrygas se priores extitisse Ægyptii concesserunt.

Cap. XIII.

ÆGYPTII [p. 112.] primi extiterunt, qui dicerent, *Animam Hominis esse immortalèm*: quæ de mortuo corpore subinde in aliud atque aliud corpus, ut quodque gigneretur, immigraret. Atque ubi per omnia se cicumtulisset, terrestria, marina, volucria, rursus in aliquod hominis corpus genitum introire. Atque hunc ab ea circuitum fieri intra annorum tria millia. Hanc sententiam sunt è Græcis qui usurpaverint, tanquam suam ipsorum, alii prius, alii posterius; quorum ego nomina sciens, non duco scribenda.

Cap. XIV.

CAMBYSES.

CAMBYSES à Memphi urbem Sain profectus est, studio faciendi quæ fecit. Etenim simul atque in ædes Amasis ingressus est, imperavit illico cadaver Amasis è conditorio efferri. Hæc verò postquam facta sunt, cadaver verberibus cædi ac vellicari, et stimulis pungi, omnibus denique modis vexari jussit. Quod facientes postquam defatigati erant, [p. 113.] (nam cadaver utpote salitum resistebat, nec quicquam omnino elidebatur) jussit Cambyses cremari; haudquaquam sancta imperans.

Persæ etenim *Deum ignem* esse arbitrantur; et apud neutros moris est cremare cadavera: apud Persas quidem, propter id quod dictum est, quia nefas esse aiunt Deo depasci cadavere hominis: apud Ægyptios autem, quia persuasum habent, *ignem animatam belluam esse*, et omnia, quæ nanciscatur, devorare: ac, postquam devorando fuerit expleta, unà cum ipsa re devorata emori. Non esse verò apud eos consuetudinem mortuum belluis tradendi: ac propterea sale condiunt, ne humatus devoretur à vermibus. Ita neutris quæ lege essent sancita, jussit agi Cambyses.

Cap. XVI.

PISISTRATUS.

HUNC igitur in modum Pisistratus primùm obtinuit Athenas, et tyrannidem nondum valde stabilitam amisit: qui verò Pisistratum ejecerant, rursus inter se seditiones redintegrârunt. Hâc autem seditione Megacles fatigatus, Pisistratum misso caduceatore invitat, nunquid velit filium capere uxorem, addità tyrannidis conditione. Accipiente verò conditionem [p. 114.] machinati sunt ad illum restituendum, rem (ut ego comperio) longè stultissimam: quando-

quandoquidem jam olim dijudicatum eſt, Græcam gentem deteriorem eſſe quàm barbaram, et magis ab ineptiis abhorrentem: ſiquidem iſti tunc ex Athenienſibus, qui inter Græcos feruntur ſapientiâ principes, talia machinati ſunt: Erat in Tribu Pœanieâ mulier, nomine Phya, tribus digitis minus ſtaturâ quatuor cubitorum, alioqui formoſa. Hanc mulierem omni armaturâ quum inſtruxiſſent, in currumque ſuſtuliſſent, compoſitam in eum habitum quô auguſtiſſima videretur, in urbem proficiſcuntur; præmiſſis qui præcurrerent præconibus, quíque quum in urbem veniſſent, ſibi mandata exequerentur, his verbis: *Athenienſes, bonâ mente recipite Piſiſtratum, quem Minerva ipſa præcipuo inter homines honore proſecuta, in ſuam reducit arcem.* Iſti igitur paſſim euntes talia prædicaverunt; et ſtatim rumor in Tribus emanavit, Piſiſtratum à Minerva reduci. Atque adeo ipſa in urbe, perſuaſi hanc mulierem eſſe Deam ipſam, venerati ſunt Fœminam pariter, et Piſiſtratum acceperunt.

Cap. XVII.

BIAS.

POſteaquam Græcos in Aſia ſubegit ad tributum pendendum, exinde conſtituit *Crœſus* ædificatis navibus aggredi Inſulanos. Ad [p. 115.] quas compingendas quum omnia in expedito eſſent; dicunt alii Biantem Prienæum, alii Pittacum Mitylenæum, quum Sardis perveniſſet, interrogatum à Crœſo, nunquid apud Græciam novi eſſet? hæc dicendo, illum à compingenda classe inhibuiſſe: *Inſulani, O rex, infinitum equitatum coemunt, habentes in animo adverſus Sardis atque te expeditionem facere.* Et Crœſum vera loqui ratum dixiſſe; *Utinam dent Dii hanc Inſulanis mentem Lydos invadendi cum equis.* Atque hunc excipientem dixiſſe; *Videris mihi, O rex, cupidè vota facturus, ut Inſulanos in continente adipiſcaris equitantes; haud abſurdo voto. Verùm quid aliud Inſulanos optare cenſes, quàm, quoniam audiverunt conſtituiſſe te adverſus ſe claſſem ædificare,*

ut

ut nacti Lydos in mari deprehendant, teque super Græcis, quos tu in continente degentes in servitutem redegisti, ulciscantur? Hâc extremâ orationis parte delectatum admodum Crœsum, eique obtemperantem, (est enim visus ille perquam scitè dixisse) ab ædificanda classe destitisse: atque ita cum Ionibus, qui insulas incolerent, hospitium contraxisse.

CAP. XIX.
SETHON.

POST hunc, regnâsse *ferunt* sacerdotem Vulcani, cui Sethon nomen fuit; eumque [p. 116.] contemptui habere aspernatum Ægyptios bellatores, ut quibus ipse ne minimum indigeret: verùm eos et ignominiâ affecisse, et jugeribus terræ *concessis* exuisse, quibus fuerant à superioribus regibus secreta, unicuique duodecim, jugera donata. Tempore autem interjecto, quum Senacharibus Arabum Assyriorumque rex cum magnis copiis Ægyptum invasisset, Sethoni recusâsse milites Ægyptios opitulari. Tunc sacerdotem ad incitas redactum, in ædem Dei se contulisse, ibique apud simulacrum comploraſſe, quanta periclitaretur pati; eique inter lamentandum obrepsisse somnum, et in somnis visum adstare Deum, exhortantem, nihil eum molesti passurum, si copiis Arabum obviam iret: se enim Vindices ei missurum.

His insomniis fretum, sumptis Ægyptiorum iis qui sequi vellent, castra in Pelusio posuisse: (hâc enim sunt Ægypti introitus) nec eum fuisse quempiam bellatorum secutum, præter institores, operarios, et forenses homines. Eò quum pervenissent, ipsis hostibus effusam noctu vim agrestium murium, illorum tum pharetras, tum arcus, tum scutorum insuper habenas exedisse: ita ut posterâ die hostes armis exuti fugam fecerint, multis amissis. Et [p. 117.] nunc iste rex in templo Vulcani lapideus stat, manu murem tenens, atque hæc literis *inscripta* dicens: *IN ME QUIS INTUENS, PIUS ESTO.*

CAP.

CAP. CXXXVI.

De Institutis ac Moribus Persarum.

LIBEROS suos, à quinto anno incipientes usque ad vicesimum, tribus duntaxat instituunt, equitare, arcu sagittas excutere, vera loqui. Ante quinquennium filius in conspectum patris non venit, sed apud fœminas degit. Quod eâ gratiâ sic fit, ut, si inter educationem decedat, nullam hæc prolis jactura patri afferat molestiam. Equidèm hunc morem laudo: laudo item illum, ne ob unam tantùm culpam liceat vel ipsi regi occidere quempiam; neque alicui aliorum Persarum atrociùs aliquid in familiam suam exercere ob unum solum delictum: sed expendere jubetur quisque, si plura ac magna patrârit, atque tum demum justâ utatur indignatione. Suum autem patrem aut matrem aiunt neminem unquam occidisse: verùm, quotquot horum fortè acciderunt, omni necessitate excusâ, hos tandem deprehensos tradunt aut subdititios, aut spurios. Quippe verisimile nequaquam videri [118.] aiunt, ut is, qui verus parens sit, à proprio filio interimatur. Quæcunque apud eos fas non est facere, ea nec dicere. Turpissimum apud eos ducitur, mentiri: secundo loco, æs alienum debere, cùm ob alias multas causas, tum quòd necesse sit eundem qui debet, mendacio quoque obnoxium esse.

CAP. LXXIX.

De Luxu Persarum.

PAUSANIAS autem edicto proposito nequis de præda quid tangeret, jussit servos omnem comportare pecuniam. Illi per castra dispersi inveniunt tentoria auro et argento referta, lectosque auro et argento constratos: crateras etiam aureos, phialasque, et alia vasa potoria, necnon saccos super plaustra, interlucentibus intus inclusis ex auro et argento lebetibus.

tibus. Quinetiam è cæsorum cadaveribus exuebant armillas et torques et acinaces aureos. Nam varii generis vestimenta nullius momenti habebantur, earumque rerum multum furto subtrahentes servi Æginetis venundabant, multum, quod occultare non poterant, repræsentabant. Unde principium extitit ingentium divitiarum Æginetis, utpote aurum à servis pro ære mercantibus. Collatâ autem pecuniâ, decimam selegerunt, ex qua tum Deo qui Delphis est, tripes [p. 119.] aureus ibi repositus est, insistens super tricipiti ex ære colubro, proximè aram: tum Deo, qui est in Olympia, æreus decem cubitorum Jupiter: tum Deo, qui est apud Isthmum, æreus septem cubitorum Neptunus. Hâc parte selecta, ceteras inter se distribuerunt, pro suo quisque merito accipientes: itemque pallacas Persarum, et aurum et argentum et reliquam pecuniam, cum jumentis. Quæ autem peculiariter data sint iis, qui optimam operam navaverant ad Platæas, refertur à nemine, data tamen fuisse arbitror: certè Pausaniæ sunt ex omnibus dena, et ea delecta, dono data, ex mulieribus, equis, talentis, camelis, et item ex cæteris rebus. Feruntur autem hæc quoque acta esse: Xerxem, dum è Græcia fugit, omnem apparatum suum ex auro argentoque, et peripetasmatis Mardonio reliquisse: et Pausaniam, dum eum apparatum vidit, jussisse pistores et coquos cœnam sibi uti Mardonio instruere. Quod quum illi fecissent, tum Pausaniam, lectos intuentem aureos argenteosque probè instratos, mensas etiam aureas ac argenteas, magnificumque cœnæ apparatum, propositis bonis, stupefactum, imperasse per jocum ministris suis, ut Laconicam instruerent cœnam. Id quum illi ex spatio multum distante fecissent, ibi eundem cachinnantem accersisse Græcorum duces, eisque, ubi convenerunt, inter ostendendum utriusque cœnæ apparatum, dixisse; "Viri Græci, hac ego vos de "causa convocavi, quòd volebam vobis amentiam "Medorum ducis ostendere, qui talem vitam ducens "ad nos subigendos venit, tam miserè viventes."

PERICLIS ORATIO FUNEBRIS, Ex THUCYDIDE.

ARGUMENTUM.

EADEM [p. 123.] *hyeme, Athenienses patrio instituto publicè humarunt eos, qui in hoc bello primi mortem obierunt; in hunc ferè modum. Triduò antequam funus efferatur, tabernaculum faciunt, et sub eo defunctorum ossa proponunt; et unusquisque suo* cadaveri *inferias affert, si quas velit. Quum autem funeris efferendi dies venit, plaustra adducuntur, quæ arcas ex cupresso factas ex singulis Tribubus singulas portant. In his autem insunt ossa singularum Tribuum, ex quibus singuli sunt. Unus autem lectus stratus fertur inanis, illorum causâ, qui non exstant, et quorum cadavera inter alia cæsorum corpora reperiri suscipique non potuerunt. Quilibet autem tam de civibus, quàm de peregrinis funus prosequitur: et mulieres, quæ cum illis propinquitatis vinculo sunt conjunctæ, ad sepulchrum adsunt ejulantes. Hæc autem in publico monumento condunt, quod est in pulcherrimis urbis suburbiis: (atque hic semper sepeliunt eos, qui in bello ceciderunt; illis exceptis, qui in campis Marathoniis obierunt: nam cùm illorum virtutem insignem esse judicâssent, in illo ipso loco,* in quo ceciderunt, *sepulchrum etiam fecerunt.) Postquam autem* eos *humarunt, vir aliquis ab ipsa civitate delectus, qui et prudentiâ, et dignitate* cæteris *præstare videatur,* [p. 124.] *orationem illorum laudibus convenientem, super ipsis habet. Postea verò discedunt. Hoc igitur modo* Athenienses suorum in bello cæsorum corpora *sepeliunt. Et toto belli tempore, quoties* hoc ipsis *accidebat, hoc ritu utebantur. Pericles autem Xanthippi* filius *ad hos, qui primi* tunc *obierunt, oratione* funebri

cohonestandos

cohonestandos delectus est: et postquam tempus permisit, à sepulchro in suggestum, quod excelsum erat, ut quàm longissimè per circumstantem hominum multitudinem exaudiretur, progressus, hæc verba fecit.

Multi (p. 125.) quidem eorum, qui ex hoc loco verba jam fecerunt, eum laudant, qui hanc orationem *funebrem* legi, *veterique instituto* addidit: propterea quòd eam de iis, qui in præliis interfecti sepelirentur, haberi præclarum esset. Mihi verò satis esse videtur, virorum, qui re ipsâ, *factisque* fortes exstiterunt, honores etiam re ipsâ, *factisque* declarari; qualia sunt, quæ publicè nunc circa hoc sepulcrum apparata videtis; nec in uno viro multorum virtutes periclitari, ut perinde ac ipse dixerit, sive benè, sive malè ita etiam ei fides habeatur. Difficile enim est modum in dicendo tenere, *ita ut auditori satisfacias:* in quo vel ipsa veritatis opinio vix stabiliri potest. Nam auditor, qui rei est gnarus, et qui *defuncto* est benevolus, fortasse existimabit aliquid parcius declaratum, quàm ipse velit, ac nôrit; et rei ignarus, nonnulla etiam redundare *putabit*, propter invidiam, si quid supra *vires ac* ingenium suum audiat. Eatenus enim laudes, quæ aliis tribuuntur, sunt tolerabiles, quatenus unusquisque se quoque aliquid eorum, quæ audivit, facere posse, putat. Sed quum *auditores* exsuperantiæ *virtutis* ipsorum *defunctorum* invident, tunc verò non credunt, *quæ de illis dicuntur*. Quoniam autem majores nostri hæc præclarè se habere censuerunt, oportet me quoque legi huic obsequentem operam dare, ut quàm maximè potero uniuscujusque vestrûm voluntati ac opinioni satisfaciam.

Initium (p. 126.) autem à majoribus ducam. Æquum enim est, simul etiam decorum, in hac laudatione hunc honorem commemorationis ipsis tribui. Nam regionem istam iidem semper incolentes, succedentibus posteris ad hoc usque tempus liberam suâ virtute tradiderunt. Itaque cum illi laude sunt digni,

tum etiam magis patres nostri: nam cum ad ea, quæ à *majoribus* acceperant, tantum imperium, quantum hoc est, quod obtinemus, acquisivissent, id non sine labore nobis, qui heic sumus, prætereà reliquerunt. Majorem verò hujus imperii partem nos ipsi, nos ipsi, præsertim qui nunc sumus integrâ et maturâ ætate, propagavimus; urbemque rebus omnibus, et ad bellum, et ad pacem pertinentibus instructissimam, ac ornatissimam reddidimus. Quorum *majorum* præclara facinora in bellis edita, quibus *hæc* omnia sunt parta, aut si quid nos ipsi, aut patres nostri, bellum à Barbaris, aut à Græcis illatum alacriter propulsantes fecimus, quia apud vos rerum gnaros prolixiore oratione uti nolo, *hæc* omittam. Sed quibus studiis ad hoc imperium pervenerimus, et quo Reipublicæ administrandæ genere, quâve disciplinâ sit auctum, ubi prius hæc declaravero, tunc et ad istorum laudationem accedam: tum quod existimem hanc orationem non indecoram fore institutæ huic laudationi, tum etiam quòd universo tam civium quàm peregrinorum cœtui conducere *judicem*, harum *rerum* commemorationem audire.

Nos enim eâ Reipublicæ administratione utimur, quæ aliarum civitatum leges non æmulatur, imò verò nos ipsi nonnullis potius exemplo sumus, quàm alios imitamur. Et nomine quidem Democratia vocatur; propterea quòd non ad paucorum, sed ad communem utilitatem administramus. Omnes verò ex legum præscripto in privatis controversiis fruuntur juris æquabilitate; et pro dignitate, ut quisque aliqua in re excellit, ita etiam, non *quòd sit* ex *aliqua civium* parte potius, (p. 127.) quàm virtutis gratiâ, in Republica *aliis* anteponitur, neque etiam propter paupertatem ac dignitatis obscuritatem, dummodo aliqua in re civitati prodesse possit, arcetur. Liberaliter porro rempublicam administramus, nec per mutuam quotidianarum actionum suspicionem aliis, si quid animi causâ agunt, succensentes; neque molestum, licet innoxium, vultu dolorem præferentes. Sed privata

vata negotia *inter nos* sine molestia agentes, ea, quæ ad rempublicam pertinent propter metum non violamus; illis, qui sunt in Magistratu, semper obtemperantes, et legibus, iis potissimum, quæ latæ sunt, ut auxilio sint hominibus injuriâ affectis, atque adeo illis, quæ licet non sint scriptæ, certam tamen ignominiam afferunt.

Quinetiam laborum crebras remissiones animis nostris invenimus, certaminibus et sacrificiis anniversariis, quæ moribus ac institutis patriis sunt recepta, nos recreantes, et decoro privatorum apparatu, cujus quotidiana voluptas dolores excutit. Huc autem, ex omnibus orbis terrarum partibus, omnia propter urbis magnitudinem importantur; acciditque nobis, ut non magis familiariter nostris, quàm aliorum etiam mortalium bonis perfruamur.

Quinetiam rerum bellicarum studiis præstantiores sumus nostris adversariis, his urbem omnibus communem exhibemus, nec ullis peregrinorum expulsionibus quemquam unquam à disciplinis aut spectaculis arcemus; quod minimè absconditum, si quis ex hostibus viderit, utilitatem percipere possit: quippe non tam apparatibus et dolis, quam nostræ in rebus gerendis fortitudini, confidimus. Atque in disciplinis, (p. 228) hi quidem *Lacedæmonii* statim ab ineunte ætate virtutem exercitatione laboriosa consectantur. Nos vero, quamvis remisso vitæ genere utamur, nihilò tamen secius, ac illi, æqualia pericula subimus. *Hujus autem rei* hoc est argumentum. Neque enim Lacedæmonii per se, sed cum omnibus auxiliis nostrum agrum invadunt. Nos vero, *sine externis auxiliis* aliorum *agrum* invadentes, in alieno cum iis, qui pro laribus suis decertant, bellum gerentes, victoriam plerumque obtinemus. Nec ullus hostis in nostras copias frequentes adhuc incidit, simul, cùm propter nostrum rerum nauticarum studium, tum etiam propter copias, quas, ex nostrorum civium et subjectorum numero collectas, in diversa terrarum loca dimittimus. Quòd si uspiam cum aliqua *nostrarum copiarum* particu-

la manus conſeruerint; et quum aliquos de noſtris ſuperarunt, omnes *à ſe* pulſos gloriantur, et quum victi fuerunt, ſe ab univerſis victos fuiſſe *dicunt.* Quamquam ſi otio potius, quàm generoſis moribus pericula ſubire velimus: nobis contingit, ut et ærumnis futuris non defatigemur; et quum in ipſas jam veniremus, non minus audaces ſimus *in his tolerandis*, quàm qui perpetuò ſe exercent.

Hinc etiam accidit, ut cum in hiſce rebus tum etiam in aliis noſtra civitas admiratione ſit digna. Nam elegantiæ quidem ſtudemus; *ſed* cum frugalitate, *et ſine luxu:* et philoſophamur; *ſed* ſine mollitie. Et divitiis in rerum gerendarum opportunitate potius utimur, quàm ad inanem verborum jactationem; neque turpe cuiquam *eſt* ſuam paupertatem fateri: ſed turpe *eſt*, non *conari eam* re ipsâ vitare. Et in iiſdem *hominibus* ſimul et privatarum, et publicarum *rerum* cura ineſt: quinetiam aliis, qui opificiis dant operam, *hoc adeſt*, ut Reipublicæ adminiſtrandæ non minus, *quàm cæteri*, ſint periti. Nos enim ſoli eum, qui rerum iſtarum nullam habet notitiam, non otioſum, ſed inutilem eſſe ducimus. Iidem etiam res rectè judicamus, et animo concipimus: (p. 129) non exiſtimantes orationem rebus nocere; ſed potius oratione non prius doceri, quam ad res, quæ ſunt gerendæ, exſequendas accedas, *detrimento eſſe ducentes.* Nam hoc quoque præ cæteris eximium habemus, quod et iidem maximè audeamus, et quæ *audemus ac* aggredimur, *ea maximè* conſideremus: quod aliis *obeſſe ſolet: nam* imperitia quidem, audaciam; conſideratio vero *difficultatum ac periculorum*, cunctationem *et metum* affert. Illi autem jure fortiſſimi ſunt habendi, qui aſpera et jucunda maniſeſtiſſimè cognoſcunt, nec tamen propterea a periculis adeundis deterrentur. In iis etiam, quæ ad beneficentiam pertinent, a multis diſcrepamus: nam non accipientes, ſed dantes beneficium, amicos nobis comparamus. Is autem, qui dat beneficium, amicus eſt conſtantior, ut debitam *ſibi gratiam, in eo* tueatur, cui *beneficium* benevolentiæ

cauſa

causa dedit. Sed qui pro beneficio *acceptio gratiam referre* debet, est *in amore* hebetior; quia scit se beneficium non daturum sed rem debitam persoluturum. Nos etiam soli non magis habita quæstûs ratione, quam certa liberalitate freti, quoslibet magnificè juvamus.

Atque ut rem paucis expediam, dico et totam istam civitatem esse Græciæ magistram, et singulos ejus cives, atque eosdem homines apud nos mihi videri ad plurima rerum genera, et cum maxima gratia, maximaque venustate sese idoneos exhibere. Quod autem hæc, quæ in præsentia dicuntur, non magis verborum inani jactatione, quam rerum veritate nitantur, hæc reipublicæ potentia, quam his studiis paravimus, *facilè* indicat. Sola enim *omnium* earum, quæ nunc exstant, famam superans, dato documento cognoscitur; solaque ne hostibus quidem sibi bellum inferentibus indignationem affert, quasi clades accipiant à civitate, quæ minorem et potentiam et dignitatem habeat; neque populis subjectis conquerendi materiam præbet, quasi viris imperio indignis pareant. Magnis autem exemplis potentiam relinquentes contestatam, et nostræ ætatis hominibus, [p. 130.] et posteris admirationi erimus; ita ut nec Homerum præconem simus desideraturi, nec alium quempiam, qui suis quidem carminibus animos in præsentia demulceat, rerum vero gestarum opinione veritatem lædat: quippe qui terram ubique atque mare nostra audacia nobis pervia esse coegimus; et malorum, *quibus hostes*, et bonorum, *quibus amicos affecimus*, sempiterna monumenta plurimis in locis ereximus. Pro tali igitur civitate et isti, quod se hac privari iniquum ducerent, fortiter pugnantes occubuerunt; et quemlibet eorum, qui sunt reliqui, pro ipsa labores alacri animo subire decet.

Quamobrem etiam orationem de Republica *longius* produxi, ut docerem non de re pari nobis certamen esse et *aliis*, qui nihil horum æque habent: simul etiam, ut signis manifestis demonstrarem laudem eorum

rum

rum, quos oratione cohonestandos mihi jam proposui: quanquam maxima pars ipsius *laudationis à me* jam est explicata. Nam in quibus urbem laudavi, iis horum similiumque virtutes illam ornârunt. Neque apud multos Græcorum facile, ut apud hos, dicta factis exæquata appareant. Nam præsens istorum mors virtutem *uniuscujusque* viri declarare, et prima indicare, et postrema confirmare mihi videtur. Etenim æquum est illorum, qui cæteris in rebus fuerunt deteriores, *quam alii*, bellicam pro patria fortitudinem, *qua pollent ipsi*, primo loco poni: nam benefacto malefacti memoriam delentes, publicè plus utilitatis universæ civitati attulerunt, quam privatim suis vitiis eam læserunt. Horum vero nullus divitiarum fructum, quem se in posterum ex ipsis percepturum speraret, *virtuti* anteponens, mollis ac ignavus fuit; neque spe paupertatis *vitandæ*, quasi hac vitata dives vel posthac esset futurus, pericula detrectavit: cum hostium ultionem longe magis quam illorum fruitionem expetendam ducentes, tum hoc omnium pulcherrimum periculum existimantes; hoc subeundo, illos quidem ulcisci, hæc vero assequi voluerunt. Incertum quidem rei feliciter gerendæ eventum spei committentes; id vero quod jam cernebatur, in sua ipsorum virtute, ejusque fiducia ponendum censentes: atque in eo ipso [p. 131.] pulcrius existimantes in hoste propulsando vel ipsam mortem obire, quam cedendo salutem sibi parere: verborum quidem dedecus vitarunt, rem vero ipsam corpore pertulerunt; et brevissimo temporis spatio, brevissimaque fortunæ inclinatione, summa potius cum gloria, quam cum timore de vita decesserunt.

Atque hi quidem, quales eos esse oportuerat, tales in patriam extiterunt. Reliquos vero tutiorem quedem optare, sed nequaquam minus audacem in hostes animum habere velle oportet: nec oratione sola utilitatem spectare, quam apud vos rerum non minus gnaros, *quam ego sum*, aliquis dicendo amplificare posset, recensens quot bona insint in hostium propulsatione; sed potius hujus reipublicæ potentiam quotidie

factis

factis contemplari, ejusque valde amantes evadere. Et quum hæc *urbs* vobis magna esse videbitur, illud cogitate, viros fortes, et qui norant quid facere deceret, quique in ipsis rebus gerendis erubescebant, istam rerum potentiam comparasse: et qui, quoties à rei alicujus tentatæ adeptione aberrarunt, non propterea etiam rempublicam suâ virtute fraudandam censuerunt; sed ipsi pulcherrimam collectam prolixo et libenti animo dederunt. Publice enim corpora dantes, privatim gloriam non senescentem acceperunt, et honorificentissimam sepulturam, non *eam* potius, in qua illi ipsi quidem homines siti sunt, quàm *eam*, in qua ipsorum gloria, in qualibet rerum vel dicendarum vel agendarum occasióne, quæ sese offeret, perpetuo celebranda relinquitur. Nam (p. 132.) virorum illustrium omnis est regio sepulcrum, neque sola cipporum in domestico inscriptio *virtutem eorum* testatur; sed etiam in alieno *solo* memoria nullis mandata scriptis, magis apud animum cujusque, quam apud sepulcrum, exstructum, perpetuo manet. Quos ipsi nunc imitandos vobis proponentes, et felicitatem existimantes esse libertatem, et libertatem esse animi generositatem, bellica pericula subire ne recusetis. Nec enim homines calamitosi, quibus nulla boni spes adest, vitam potius profundere debent, quam illi, quibus, si diutius vivant, fortunæ ex secunda in adversam periculosa etincerta commutatio est extimescenda; etquorum potissimum maximè interest, si quid offenderint. Nam vexatio cum mollitie conjuncta, viro saltem magnanimo est acerbior, quam mors sensu carens, quæ cum fortitudine, simul et cum publica spe, ipsi accidit.

Quamobrem etiam nunc istorum parentes, quotquot adestis, non magis deflebo, quàm consolabor. Hominum enim vitam variis fortunæ casibus obnoxiam esse sciunt. Illi autem felicitatem *sunt adepti*, quibus honestissimus vitæ finis, ut nunc istis *mortuis*, vobis vero mœror obtigit: et quibus datum est, ut *eorum* vita feliciter acta pariter et finita censeatur. Scio autem difficile esse persuadere vobis, quorum monumenta vel

sæpius

sæpius in aliorum rebus secundis habebitis, quibus vos quoque quondam exsultabatis: nec dolor *contingit*, quum quis bonis, quæ nunquam est expertus, privatur: sed quum quis *eo bono* spoliatur, quo frui consueverat. Hoc tamen spe aliorum quoque liberorum tolerandum est illis, qui per ætatem liberos adhuc suscipere possunt: nam futura sōboles et privatim defunctorum oblivionem nonnullis afferet; et Reipublicæ bifariam *proderit*, tum quia *ad urbis frequentiam*, ne deserta relinquatur, tum etiam quia ad *ejus* præsidium conferet. Fieri enim non potest, ut, qui liberos non habent, quos *pro patria* periculis objiciant, perinde atque (p. 133.] isti fecerunt, quicquam justum aut æquabile in commune consulant. Quotquot vero ætate jam provecta estis, vitam actam, quæ fuit longior, et in qua floruistis, loco lucri ducite; et reliquam brevem fore existimate, et istorum gloria dolorem levate. Solum enim honoris *et veræ gloriæ* studium non senescit: neque in ea ætatis infirmitate, quæ hominem reddit inutilem, quæstus, ut nonnulli dicunt, magis delectat, quam ipse honor, quo quis ornatur.

Liberis autem, et fratribus istorum, quotquot hîc adestis, magnum certamen *propositum esse* video. Eum enim, qui fato functus est, quilibet laudare solet. Et vix vestræ virtutis exsuperantia *hoc assequi poteritis, ut* non *dico* pares illis; sed ut paulo inferiores judicemini: nam livor est inter æmulos, quamdiu vivunt. Sed id, quod nullis est impedimento, *et is qui jam obiit*, benevolentia non æmula colitur. Si quam autem et de virtute mulierum, quæ in viduitate nunc erunt, mentionem me facere oportet, brevi adhortatione rem totam complectar. Nam gloriam magnam adipiscemini, si à pristina vestra natura *sexuque* non desciveritis? et si operam dederitis, ut quam minimum rumoris, sive in bonam, sive in malam partem, de vobis inter mares disseminetur.

Exposui ego quoque oratione, ex legis præscripto, quæcunque ad rem præsentem facere judicavi: et re ipsa

ipsa qui sepeliuntur, partim quidem jam sunt ornati, partim vero illorum liberos civitas publicè alet ad pubertatem usque; utilem profecto et istis et posteris coronam hujusmodi *bellicorum* certaminum proponens. Nam apud quos maxima virtutis præmia proponuntur, in horum etiam civitate viri præstantissimi versantur. Jam vero, postquam vestros quique necessarios deploraveritis, abite.

LYSIÆ

FUNEBRIS ORATIO

IN

CORINTHIORUM SOCIOS.

SI [p. 138.] existimarem, ô adstantes, ullo modo fieri posse ut ad hunc tumulum verbis aliquis declararet eorum fortissimorum hominum qui hîc jacent virtutem improbassem nimirum istorum consilium qui oratorem intra paucissimos dies conclusere. Jam vero cum universa ætas omnibus hominibus non sufficiat ad orationem elaborandam eorum factis adæquatam, inde adeo nostra Civitas mihi videtur non nisi oratorum existimationi consulens munus illud ex subito demandare, reputans ea potissimum ratione fore ut illi ab auditoribus veniam consequerentur. Veruntamen cum de iis hominibus oratio mihi sit habenda, contentio tamen nostra neutiquam cum eorum rebus gestis futura est, sed cum illis qui ante me verba fecere. Tantam enim dicendi copiam comparavit e-

orum

orum hominum virtus, tum illis qui res gestas versibus includere possint, tum illis qui perorare velint, ut cum multa egregia à superioribus de iis jam dicerentur, tum multa etiam ab illis præteriri, et posterioribus, [p 139.] materia satis ampla ad dicendum relinqui videretur. Nullæ quippe sunt regiones, nulla maria quo eorum virtus non se extenderit, sed omnimodo apud universas ubique gentes qui suas calamitates lamentantur nostrorum hominum virtutes prædicant.

Statutum est igitur primo majorum nostrorum res gestas vetustati consecratas verbis recensere, quarum memoriam suppeditabit communis hominum fama. Æquum est enim ut in omnium hominum sensibus eorum recordatio efflorescat, ut eos scilicet in poetarum versibus decantent, ut una laudent in bonorum hominum commemorationibus, in hujusmodi maximè tempestatibus debita reverentia prosequantur, et ex defunctorum denique exemplis posterorum consulant disciplinæ. Amazones enim, id quod longe est antiquissimum, Martis erant filiæ. Incolebant illæ juxta Thermodonta fluvium, solæ ex finitimis regionibus quæ ferro armabantur, omnium vero primæ quæ vehebantur equis, quorum ope propter hostium imprudentiam, fugientes præter fidem antevertebant, persequentes autem longe post se relinquebant. Existimabantur autem potius ex audacia esse viri quam ex sexu mulieres. Plus enim videbantur viris animo superesse quam specie cedere. Illæ [140.] multarum gentium imperio potitæ, debellatis jam undequaque finitimis, et ad aures tandem pertingente hujusce populi fama, magna inde nominis celebritate, hinc plurima spe arrectæ, adsumptis in societatem bellicosissimis nationibus, huic civitati bellum intulere. Ibi demum viros nactæ fortissimos eam solam expromebant virtutem quæ sexui competebat; et opinione deceptæ potius ex magnitudine periculorum quam dissimilitudine corporum mulieres esse videbantur. Omnium autem solis illis non contigit ut ex erroribus admonitæ

admonitæ de futuro rectius consulerent, neque ut domum reversæ renunciarent suam calamitatem et majorum nostrorum virtutem. In prœlio enim cadentes et suæ temeritatis persolventes pœnas huic civitati immortale virtutis nomen pepererunt: suæ autem patriæ memoriam propter universam stragem penitus delerunt. Ita illæ alienæ regionis injuria appetentes jure suam perdidere.

Deinde autem Adrasto et Polynice adversus Thebas expeditionem suscipientibus et in acie cæsis, cum Cadmei humari cadavera bello interfectorum prohiberent, Majores nostri rati illos, si quid deliquissent, jam morte summum supplicium persolvisse, debito autem jure fraudari Deos [141.] Manes, et neglectis religionibus profanari etiam Superos, ibi primum missis præconibus per gratiam orant uti illis de jure sepulturæ concederent; existimabant enim virorum esse fortium à vivis quidem hostibus pœnas reposcere: imbellium sibique ipsis diffidentium in defunctorum cadaveribus magnanimitatem velle expromere. His autem non impetratis copias eduxerunt, non veteribus Thebanorum inimicitiis adducti, neque ideo quod Argivorum qui supererant gratiam aucuparentur: verum profecto æquum esse rati ut bello cæsi in communia mortuorum jura reciperentur, pro utrisque adversus alteros periculum subiere: pro Thebanis, ut non amplius in mortuorum jura reciperentur, pro utrisque adversus alteros periculum subiere: pro Thebanis, ut non amplius in mortuorum jura peccantes Deos pergerent contumelia lacessere: pro Argivis, ne domum reverterentur frustrati patriis religionibs, communi Græcorum jure privati et publica omnium spe et exspectatione destituti: ita animati et secum reputantes belli fortunas communes omnium hominum esse, hostes quidem nacti plurimos, verum justitiam commilitonem, acies conferunt, et vincunt. Tum vero non secundis rebus elati ulteriores pœnas ab hostibus postulabant, verum illis pro eorum impietate suam virtutem demonstrabant, ipsi autem ea præmia con-

* H secuti,

secuti, quorum gratia venerant. Argivorum [142.] cadavera in Eleusine Atticæ sepeliebant. Tales igitur erga interemptos in bello contra Thebas exiltere.

Procedente tempore cum jam Hercules inter homines esse desivit, ejus autem posteri Eurystheos immanitatem fugientes ab omnibus Græciæ civitatibus exterminabantur, (quæ, cum re vera crudelitatis pudebat, Eurystheos tamen potentiam reformidabant) ii ad nostram civitatem appulsi supplices ad Aram Misericordiæ confugiunt. Quos cum exposcebat Eurystheus, majores nostri tradere noluerunt, Herculis virtutem magis reveriti quam de proprio ipsorum discrimine solliciti, et sustinuerunt potius pro imbecilliorum salute, Justitia comite, dimicare, quam potentioribus obsequentes laceratam ab iis gentem rursus in cladem tradere. Impetu igitur ab Eurysthe facto cum iis qui tunc temporis Peloponnesum incolebant, Athenienses non, propius adventante periculo, eo animum aut consilium mutarunt, sed eandem quam olim mentem confirmate gerebant, non idcirco quod pater quidquam de civitate meruit, vel quidquam omnino de liberis satis explorati habuerunt quales demum viri forent exstituri: sed suæ justitiæ esse existimantes, quanquam nec veteres [143.] cum Eurysthe simultates intercederent, neque mercedis quidquam proponi viderent præter illam laudis et gloriæ, tantum pro Heraclidarum salute discriminis subierunt: adflictorum misericordia, adfligentium odio ducti: Horum injurias prohibere, illorum calamitatibus succurrere meditantes: atque secum cogitantes libertatis esse argumentum, nihil facere invitos, justitiæ, adflictis opitulari, magnanimitatis denique, pro utrisque, si res ita postulaverit, dimicando occumbere. Ad tantam denique animi obfirmationem utrinque erat perventum, ut Eurystheus jam noluit quidquam a volentibus per gratiam accipere, contendebant vero Athenienses Eurysthea jam ne precibus perfecturum ut eorum supplices abduceret. Legionibus igitur privatis instructis confertissimum et ex omni Peloponneso conflatum

ſtatum exercitum bello repulere: et Poſterorum Herculis corpora extra formidinem poſuere animas ea ſublata liberarunt, ob patris denique virtutem filios etiam ſuis periculis coronarunt. Adeo demum meliori fortuna quam parens uſi ſunt liberi etiam prima ætate. Ille enim tametſi plurimorum bonorum cunctis mortalibus auctor exſtitiſſet, ſibi vitæ rationem operoſam, bellicoſam et exercitatiſſimam conſtituens, cæteros quidem injurioſos comprimebat, Euryſthea vero et inimicum et multarum injuriarum auctorem ulciſci non potuit: Cujus tamen liberi noſtræ civitatis beneficio eodem die conſecuti ſunt, tum ut ii ſalvi eſſent, tum ut ab inimicis juſtæ pœnæ repeterentur.

Igitur majoribus noſtris [144.] multæ cauſæ ab initio ſuberant, quare ſententiis adunatis pro juſtitia contenderent. Juſta quippe fuere vitæ initia. Non enim, ut plurimi, colluvies undique collecta expulſis prioribus colonis alieno ſolo inſedere, ſed eodem innati quod incolunt, quæ illis ſedes eandem originem habuere. Illi primi et ſoli ea tempeſtate paucorum dominationibus apud ſe deletis Democratiam inſtituere, exiſtimantes communem omnium libertatem maximam et veram eſſe concordiam. Quare cum diſcrimina æquali invicem et communi ſpe adirentur, Rempublicam liberis animis gerebant, bonos definitis legibus honorantes et malos coercentes. Exiſtimabant enim belluarum eſſe à ſe invicem vi contineri, homines autem decere lege jus deſcribere, oratione perſuadere, revera autem hiſce obtemperare, imperante lege, informante verò oratione. His itaque præclaris editi primordiis neque minora profecto aut vulgaria ſentientes majores eorum qui hîc jacent plurima egregia atque admirabilia prorſus præſtitere; quorum poſteri ſua etiam virtute freti præclariſſima tropæa atque omni commemoratione digna ubique gentium reliquere. Soli namque pro univerſa Græcia contra multa Barbarorum millia bis in aciem prodierunt. Rex enim Aſiæ præſentibus fortunis neutiquam contentus, verum in animo ſpem concipiens ſe poſſe tó-

tam Europam in servitutem redigere, quingenta millia hominum exercitum transmisit. Hi autem rati, quod, si hanc [145.] civitatem vel blanditiis ad amicitiam pertraxerint vel ingratiis everterint, tum denique facillimum foret cæteris Græcis imperitare, in campum Marathonium descenderunt. Existimabant enim Græcos ita maxime sociis fore destitutos, si trepidante Græcia qua potissimum ratione invadentes repulerint, periculum facerent. Accedebat etiam, eos ex priore tempore gestis talem de nostra civitate cepisse opinionem, quod si adversus alium primo populum perrexerint, tum eos tum Athenienses hostes forent habituri, (quippe quos scirent injuria adfectis alacriter auxilio venturos) sin autem adversus hos primum aciem instituerint, nemo reliquorum Græcorum sustineret apertas inimicitias cum illis pro aliena salute suscipere. Hæc illi ita secum reputabant. Majores autem nostri non mente solum et cogitatione complectentes belli pericula, verum arbitrati pulchram mortem immortale nomen apud bonos omnes relicturam, neutiquam reformidabant hostium multitudinem, sed potius in sua virtute salutem poni existimabant: et pudore adfecti quod jam eorum solum occupassent barbari, noluerunt exspectare usquedum rescirscerent socii et auxilio præsto essent, neque oportere existimabant se cæteris, sed sibi cæteros salutis gratias habere. Hæc cum omnes una sentirent, obviam processere, pauci quamplurimis. Putabant enim decere se cum omnibus occumbere, fortis vero esse cum paucis, vitam alienam propter [146.] mortem reputare, gloriam vero ex periculis propriam et suam relinquere. Existimabant autem se, quos soli non potuerunt, ne cum sociis quidem posse vincere: fore autem ut devicti cæteros morte pauxillulum antecederent, victores vero etiam cæteros in libertatem vindicarent. Jam denique viros se fortissimos exhibentes, neque corporibus parcentes, et præ virtute vitam etiam contemnentes, suas domi leges magis reveriti, quam periculum contra hostes metuentes, tropæa

statuerunt

ftatuerunt pro Græcia de Barbaris qui ex fuis finibus quæftus caufa excitati alienos præter fidem invafere. Ea vero celeritate rem confecerunt ut reliquis uno ore renunciaretur Barbarorum adventus et majorum noftrorum victoria. Ac cæterorum quidem neminem follicitum tenuit futurum aliquod periculum, verum unusquisque eodem nuncio voluptatem ex fua falute confirmata percepit. Nihil itaque mirum fi ob veteres res præclare geftas perinde atque fi novæ fuiffent, etiam hodie noftrorum majorum virtus omnibus hominibus fummo effet in honore et admiratione.

Poft hæc autem Xerxes Afiæ rex Græciam adfpernatus, fuaque fpe fruftratus, dedecoratus ob res infeliciter geftas, cladem ægrè ferens, auctoribus vero fuccenfens, calamitatum impotens et qui fortiffimos viros nunquam effet expertus, coactis per integrum decennium copiis, cum claffe mille et ducentarum navium ad Græciam, [147.] proficifcitur. Peditum autem adeo infinitam multitudinem fecum duxit, ut operofum effet nationes quæ eum fequebantur vel nomine recenfere. Quod vero eft maximum multitudinis argumentum, id proferam. Nam cum illi liceret pedeftres copias ex Afia in Europam mille navibus trajicere ad anguftiffimam Hellefponti partem, noluit, ratus id fibi non minimæ moræ futurum. Defpectui igitur habitis rerum natura, Dei inftitutis et cunctorum mortalium fide, iter per mare, navigationem per folum vi inftituit, juncto Hellefponto atque diffoffo Atho. Hunc fuftinuit nemo, fed partim inviti paruere, partim fe ultro dedidere. Nam alii quidem ad refiftendum non fatis erant inftructi, alios labefactaverat pecunia. Hinc quæftus, inde perfuafit metus. In hoc rerum Græcarum ftatu, Athenienfes ipfi naves complent atque ad Artemifium auxilio proficifcuntur. Lacedæmonii vero et Sociorum nonnulli ad Thermopylas occurrunt, exiftimantes fe ob itineris anguftias facile aditum munire poffe. Inito utroque prœlio fub eadem fere tempeftate Athenienfes quidem navali bello fuperiores exftitere; Lacedæmonii

dæmonii vero non animis fracti sed utroque numero decepti, tum illorum quos una præsidio fore existimabant, tum illorum cum quibus erant dimicaturi, non ab hostibus superati, sed occumbentes quo loco constituti erant ad pugnandum. Ita Lacedæmoniis adversa fortuna usis, Barbaris transitu potitis, hi recta ad hanc urbem contendunt: Majores (148.) vero nostri accepta clade Lacedæmoniorum, incerti quid consilii in re tam ancipiti caperent, haud ignari, quod si pedestribus copiis obviam Barbaris procederent, illi cum mille navibus appellentes exinanitam urbem caperent: quod si naves conscenderent, eadem à pedestri exercitu caperetur: utrumque vero non potuerint, et hostibus obviam ire, et satis præsidii domi relinquere: duabus vero propositis conditionibus, utrum scilicet deserenda esset patria, an inita cum Barbaris societate Græcos in servitutem redigerent; rati potiorem esse cum virtute, cum inopia et fuga libertatem, quam cum opprobrio et divitiis conjunctam patriæ servitutem, deseruere urbem pro Græciæ fortunis: ut discretim adversus alteram, non adversus utramque simul aciem belli periculum facerent. Depositis igitur liberis, uxoribus et matribus Salamine, reliquorum sociorum classem congregarunt. Paucis diebus interjectis accessere Barbarorum terra marique copiæ, quas vel aspectando quis non perhorresceret? Quantum et quam grave discrimen tum temporis adiit nostra civitas pro communi Græciæ libertate? Qua autem mente fuisse judicatis (149.) tum eos, qui ex terra classem illam intuerentur (ambigua propria salute, et periculo jam instante) tum eos qui jam erant navibus dimicaturi pro maxima necessitudine, pro iis belli præmiis quæ apud Salaminios reponebantur? Tanta undique circumstetit hostium multitudo, ut omnium quæ aderant malorum levissimum judicarent suam mortem prævidere, gravissimam vero calamitatem, ea quæ à Barbaris, si superiores extiterint, Deportatos passuros exspectabant.

Illi certe ob præsentes angustias sæpenumero dextras

tras junxere, suasque vices jure deplorabant; suarum navium paucitatem, adversariorum multitudinem videntes: sciebant præterea urbis solitudinem, devastatum agrum et Barbaris refertum, (fanis Deorum incensis, extremis omnibus paratis et prope jam instantibus) audiebant eodem tempore commisceri Græcum et barbaricum Pæana, utramque classem suos adhortari, et pereuntium tristes ejulatus, mari cadaveribus referto, fractisque plurimis et amicorum et hostium (150.) navibus, et prœlio per diutinum tempus ancipiti, aliquando existimantes se superare et salvos fieri, aliquando debellari et periisse. Illi certe ob instantem terrorem multa vidisse existimarunt quæ non videbant, multa audivisse quorum nihil audiebant. Quæ Deorum non factæ sunt supplicationes aut mentiones sacrificiorum? Qui puerorum fletus, uxorum desideria, parentumque lamentationes? Tum autem tristis malorum computatio quæ superatos erant sequutura? Quem Deum non eorum miseresceret propter periculi immanitatem? Quis hominum non eos lacrymis prosequeretur? Aut quis eorum magnanimitatem non summa haberet in admiratione? Illi certe virtute longe cæteris hominibus præstitere cum in consiliis ineundis tum in rebus gerendis: qui urbem deserere sustinebant, et navibus conscensis suas animas numero paucas opponere Asiæ multitudini in unum conlectæ. Ex eo autem conflictu cum superiores discessissent, omnibus significarunt potius esse paucos pro sua libertate dimicare quam multos dominatione oppressos pro alienà servitute. Majores igitur nostri ad Græciæ libertatem plurima et præclarissima contulerunt, ducem quidem, Themistoclem, lingua, consilio et rebus gerendis summum, classem autem majorem quam reliqui socii omnes, tum vero milites usu et experientia exercitatissimos. Quemquamne igitur populum ex tota Græcia cum iis consilio, numero vel virtute contendere? Jure igitur primas istius belli [p. 151.] laudes à Græcis sine ulla controversia reportarunt, fortunam periculorum magnitudini

nitudini æqualem merito sunt adepti, suamque virtutem barbaris Asiaticis veram esse et genuinam comprobarunt. Cum hujusmodi igitur in ea naumachia se præstitissent, et laboris et periculi longè majorem partem sustulissent, privata virtute publicam libertatem et cæteris compararunt

Deinde autem cum Peloponnenses Isthmum muro claudere instituerint, et satis duxerint sibi salutem fuisse comparatam, existimantes se jam ab omni maritimo periculo esse liberatos, et in animo habentes Græcorum cæteros otiose spectare prædæ barbaris factos, ibi majores nostri irâ commoti admonuere, ut, si ita essent animati, totam potius Peloponnesum muro cingerent. Fore enim, ut, si ipsi à Græcis proditi barbaris essent adjuncti, neque ipsis opus esset mille navibus, neque illos adjuvaret in Isthmo murus: imperium quippe maris impune sub Rege esse futurum. Igitur admoniti et existimantes se quidem injuriose agere et male consulere, Athenienses vero et justa dicere et quæ forent illis utilissima admonere, Platæas auxilio venere. Sub noctem vero sociorum plurimis ex acie dilapsis ob hostium multitudinem Lacedæmonii et Tegeatæ barbaros in fugam vertere; Athenienses vero et Platæenses eos Græcos debellarunt qui de libertate desperabant et servitutem sustinuere. In eo autem die præclarissimum finem imponentes superioribus periculis Europæ stabilem libertatem compararunt, et in omnibus periculis suam virtutem demonstrantes, cum soli (p. 152.) tum in societate, terra marique, et in barbaros et in Græcos, ab omnibus digni sunt habiti, cum à sociis tum ab hostibus, qui duces Græciæ forent.

Interjecto tempore, conflato bello Græco ob præteritorum æmulationem, rerumque gestarum invidiam, cum omnes præclara omnia sentirent, singuli levissimam criminationem exspectarent, Athenienses adversus Æginetas eorumque socios navali bello dimicantes septuaginta triremes cepere. Sub idem vero tempus cum Athenienses et Ægyptum et Æginam armis infestarent,

infestarent, aberantque ii qui per ætatem in armis esse poterant vel navibus vel in terrestri militia, Corinthii eorumque socii existimantes se vel in loca indefensa posse irrumpere, vel exercitum ab Ægina revocare, universo milite egressi Geraneam occuparunt. Athenienses vero, neminem eorum qui vel longius aberant, vel qui prope adessent, accersere voluere: Sed propria virtute confisi, et invadentes adspernati, seniores et impuberes per se solos periculum adire sustinebant: virtutem illi experientia, hi genere consecuti, cum illi plurimis in locis rem ipsi fortiter gessissent, hi vero illos imitarentur: Senioribus imperare doctis, junioribus imperata facere valentibus. Et duce Myronida ipsi ad Megaricam [p. 153.] obviam euntes omnes eorum copias pugnando devicere, cum militibus partim ætate fractis, partim nondum confirmata, iis in alienum solum occurrentes qui in suum impetum facere in animo habuissent, et Tropæum statuentes, rerum à se pulcherrimè gestarum, hostibus vero turpissimarum, illi jam non amplius, hi nondum robore valentes: utrique tamen animorum viribus superantes, cum pulcherrima gloria domum reversi, hi rursus disciplinis instituebantur, illi de futuris consultabant.

Sed non levis est operæ res à multis præclare gestas ab uno singulatim recenseri, et per omne tempus perpetratas in uno die exponi. Quod enim tempus, quæ oratio, qui rhetor par erit enarrandæ eorum hominum virtuti qui hic sepeliuntur? Hi enim laboribus quam plurimis, conspicuis maxime certaminibus, periculisque pulcherrimis Græciam in libertatem vindicabant, suamque patriam summam reddidere: imperio maris per annos septuaginta potiti, sociosque à seditione immunes præstantes: Non plurimos comparantes ut paucis servirent, sed omnibus ad æqualitatem coactis: non socios adfligentes, verum etiam illos confirmantes, suasque viris istiusmodi demonstrantes, ut magnus rex non jam amplius aliena adpeteret, sed et de suis aliquid remitteret et de residuo etiam pertimesceret. Neque per ea tempora triremes

ex

ex Asia navigabant, neque tyrannus inter Græcos excitatus est, neque urbs aliqua Græca a barbaris in servitutem redacta est. Eam demum moderationem et metum horum hominum virtus universis mortalibus conciliavit Quibus de causis [p. 154.] hos solos cum Græcis præfectos tum duces urbium esse convenit.

Quinetiam et in rebus adversis suam virtutem expromebant. Absumpta enim classe in Hellesponto, sive id ducis vitio, sive Deorum voluntate contigerit, eaque calamitate maxima illata cum nobis qui præcipue pertulimus, tum cæteris etiam Græcis, declararunt non multo postea, hujus civitatis potentiam Græciæ esse salutem. Imperio enim ad alios translato, Græcos mari superarunt qui antea navem non conscenderant, et in Europam navigarunt. Protinus in servitutem ducuntur Græcorum urbes, constituuntur tyranni, partim post nostram calamitatem, partim post Barbarorum victoriam. Quamobrem tum Græciæ convenit ad hunc tumulum tonderi, eosque qui hîc sepulti sunt lugere, quasi eorum libertas pariter cum istorum virtute sepulta fuisset. O infelicem Græciam talibus viris orbatam! Fortunatum vero Asiæ regem, qui alios nactus sit Græciæ imperatores! Illi enim hisce destitutæ obo ta est servitus; huic vero, aliis imperantibus, (p. 155.) æmulatio majorum consilii et instituti.

Atque ad hæc pro universa Græcia lamentanda avocabar. Eos autem homines decet et privatim et publicè commemorare, qui servitutem fugientes, et pro jure decertantes, et pro populari statu dimicantes, omnes homines nacti hostes, in Piræum descendebant, non legbus coacti, sed à natura persuasi, novis periculis antiquam majorum virtutem æmulati, suæ vitæ discrimine civitatem etiam cum aliis communem comparantes, mortem cum libertate conjunctam potius eligentes quam vitam cum servitute, non minus ob domesticas calamitates pudore adfecti, quam hostibus succensentes, cupientes potius in sua patria emori,

quàm

quàm vivere in aliena, socios nacti juramenta et fœdera, hostes vero præter olim infensos tum suos etiam cives. At ne sic quidem adversariorum multitudinem metuentes, sed in suis corporibus periculum ponentes, tropæum contra hostes statuerunt, suæque virtutis testimonia exhibent Lacedæmoniorum tumulos non longe ab hoc sepulchro sitos. Quinetiam suam civitatem pro parva magnam præstiterunt, pro seditiosa unanimem, murosque pro dirutis erexerunt. Ex iis vero qui redierunt, consilio usi eorum factis qui hic jacent consimili, non ad hostes ulciscendos, sed ad civitatem conservandam sese applicuere: et cum neque poterant pati se diminutum iri, neque quidquam suis fortunis accedere expetebant, suam libertatem communicabant cum iis qui servitutem suscipere vellent, (p. 156.) eorum vero servitutem sibi communicari nolebant. Rebus vero maximis et præclarissime gestis quasi argumentis significabant, neque ex sua inertia neque hostium virtute modo succubuisse civitatem. Si enim inter se invicem discordantes vel invitis præsto Peloponnesensibus cæterisque hostibus in suam patriam poterant reverti, manifestum est quod unanimes si fuissent, facile cum illis concertare potuissent. Illi igitur ob discrimina in Piræo omnium hominum admirationem sunt consecuti. Decet vero et hospites etiam qui hìc jacent laudare, qui reip. nostræ auxilio venientes, et pro nostra salute dimicantes, virtutem patriam rati, hujuscemodi vitæ exitum sibi paravere. Pro quibus beneficiis eos civitas publico et luctu et sepultura decoravit, iisque honoribus in omne tempus ornari voluit, quibus ornentur sui cives.

Qui vero nunc sepeliuntur, Corinthiis à veteribus amicis injuriâ affectis auxiliantes et communes socii facti, non eandem quam Lacedæmonii mentem præstitere. Hi enim eorum fortunis invidebant, illi autem injuria oppressos miserabantur, non veterum simultatum memores, sed præsentem amicitiam magni æstimantes, virtutem suam cunctis mortalibus claram exhibentes.

exhibentes. Aufi funt enim Græciam illuftrem reddentes, non folum pro fua falute periclitari, verum etiam pro hoftium libertate interire. Nam cum Lacedæmoniorum fociis conjuncti pro eorum libertate dimicabant. Si igitur viciffent, hos eadem atque illos conditione uti dignati effent. Sin autem victi effent, fervitutem omnibus in Peloponnefo certam reliquiffent. Eis igitur ita animatis vita erat miferanda, mors autem optabilis. Hi vero (p. 157.) tum vita tum morte invidendi, qui in pueritia inftituebantur majorum præclare geftis, et viri facti cum majorum gloriam confervarunt, tum fuam etiam virtutem demonftrarunt. Multorum enim et infignium fuæ patriæ caufæ exftiterunt, aliorum res infeliciter geftas correxerunt bellumque longe a patriae finibus amoverunt. Id demum mortis genus obierunt, quod fortes obire decet, patriae nimirum educationis praemia perfolventes, et parentibus lugendi caufam relinquentes. Superftites igitur decet horum defiderio affici, fe ipfos lamentari, eorumque adfines miferari propter reliquum vitae fpatium. Quaenam etenim eis oblectatio relinquatur, hujusmodi viris fepultis, qui omnia virtute minora ducentes, fuas vitas projecere, uxores viduas, liberosque orbos reliquere, fratres vero cum parentibus defertos conftituere? Haec vero cum multa et gravia fint, liberorum tamen fortunas laudo, quod ea fint infantia ut pernofcere non poffint. Quid enim his acerbius accidere poffit, quam liberos fufcipere, alere et condere, defunctis viribus in fenectute, omni fpe deftitutos, fine amicis, fine auxilio? Eis quibus olim erant invidiae nunc effe mifericordiae? Mortemque eis vita effe defiderabiliorem? Quanto enim illi fortiores viri exftiterunt, tanto gravius defiderium fuperftitibus reliquerunt. Quo pacto autem illos lugere definere oportebit? Anne (p. 158.) in civitatis calamitatibus? Tum vero horum meminiffe et alios quoque contigerit. An in publicis fortunis? Tum vero tempus erit dolendi, cum fui liberi mortem oppetiere, eorum autem virtutis fructum con

quanr,

quantur qui superfuerunt. Anne in privatis periculis? *Cum viderint priores amicos eorum solitudinem fugere, inimicos autem in horum infortuniis magna cogitare. Eam igitur solam gratiam referre posse videmur eis qui hîc sepeliuntur? Quos inter vivos rectius plurimi faciamus, quam eorum adfines? Qui eorum virtutis fructum cùm cæteris communicatum percepere, solos autem justus ex morte dolor adtingebat. Sed hæc non esse lamentanda video. Neque enim nos fugit mortales esse. Quid igitur opus est, quæ olim exspectavimus pati, eorum cura nunc angi, aut naturæ calamitates tam graviter ferre, cum novimus mortem et pessimis et optimis esse communem? Neque enim malos dispicit, neque bonos admiratur, sed seipsam omnibus æqualem exhibet. Si igitur fieri potuisset ut ii qui ex belli periculis salvi evadant in posterum immortales fierent, par erat nimirum ut superstites* [p. 159.] *perpetuo luctu mortuos prosequerentur. Jam vero natura nostra morbis et senectute minor est, et Deus cui sors nostra obtigerit, inexorabilis. Quare oportet illos felicissimos judicare qui pro maximis et pulcherrimis periclitantes ita ex vita excesserunt: non fortunæ permittentes ut de se statueret, neque mortem ultro venientem exspectantes, sed eligentes pulcherrimam. Eorum igitur memoriæ nunquam senescent, et honores omnibus hominibus erunt invidiæ: qui ob naturæ conditionem lugentur ut mortales, propter vero virtutem semper ut immortales prædicantur. Efferuntur ergo publice, eorumque in honorem instituuntur certamina roboris, sapientiæ et divitiarum, quasi fas esset ut qui in bello occubuerunt iisdem honoribus quibus Dii immortales decorentur. Eos igitur ob mortem fortunatos prædico et æmulor, solisque his mortalium duco melius esse quod nascerentur, quoniam cum mortalia nacti sint corpora, memoriam ex virtute immortalem reliquerunt. Veruntamen necesse est antiquis moribus uti, patrioque instituto obtemperantes lamentari eos qui hîc sepeliuntur.*

PLATONIS,

MENEXENUS, *vel* ORAT. FUNEB.

E FORO venis, Menexene? Aut unde? MEN. E foro, ô Socrates, et è Senatu. SOC. Quid tu ad Senatum? An forte quia disciplinæ philosophiæque finem adeptum jam et satis profecisse te putas, majora posthac aggredi studes, nobisque senioribus ipse adeo junior imperare, ut familia vestra semper sicut solita est, aliquem nobis exhibeat consultorem? MEN. Si ipse permittis, ô Socrates, consulisque, operam dabo. Sin contra, nequaquam. Nunc vero idcirco ad consilium profectus sum, quoniam audiveram eligendum esse aliquem qui laudibus defunctos ornet. Nam, ut scis, inferias facturi sunt. SOC. Audivi equidem, sed quem potissimum elegerunt? MEN. Nullum. Nam in crastinum distulerunt. Arbitror autem Archinum vel Dionem electum iri. SOC. Videtur, Menexene, apud plurimas gentes præclarum esse in bello occumbere. Etenim qui sic è vita migrat, funere et sepulchro magnificentissimo honoratur. Et sive pauper quis ita decedat, laudatione non caret, sive etiam vilis quispiam et ignavus, rursus à sapientibus viris extollitur: qui non temerè, sed multo tempore composita et consulta oratione tam egregiè laudant, ut dum et quæ sunt, et quæ non adsunt, de aliquo prædicant, verborum elegantia auditoribus animos quasi præstigiis veneficiisve quibusdam surripiant atque subducant. Civitatem quoque interim ut lubet, exornant, et eos qui in armis occubuerunt, majorumque retexunt nostrorum originem. Nos quoque ipsos adhuc viventes extollunt. Quapropter ego quidem, Menexene, ab illis laudatus, nescio quomodo generosum quiddam de me concipio: cumque illis passim aures præbeo, mirifica suavitate demulceor, statimque me majorem, generosiorem, pulchriorem quam antea reputo: ac sæpenumero hospites aliqui mecum hæc audiunt, egoque apud illos è vestigio præstantior quam antea reddor. Nempe et illis idem quod mihi videtur accidere tam erga me quam reliquam civitatem. Nam ab oratore protinus persuasi mirabiliorem quam prius civitatem existimant.

timant. Atqui gloriosa hæc venustas mihi plusquam triduum manet. Adeo concinna oratio canoraque vox oratoris ore demanans, auribus meis infunditur, ut vix tandem quarta post die vel quinta mei ipsius reminiscar, et ubinam gentium sim, agnoscam. Ac tunc demum fuisse deceptum animadverto, cum me ante putaverim in beatorum insulis constitutum. Usque adeo Rhetores apud nos ingeniosi sunt. MEN. *Semper Rhetores ludis, ô Socrates. Nunc autem vereor, ne illi qui eligetur defutura sit dicendi facultas; subita namque obtigit optio. Quamobrem cogetur forte quisquis dicturus erit, ex improviso quodammodo verba facere.* SOC. *Quînam, ô bone vir? singulis enim istorum sunt orationes dudum in hoc compositæ. Tum nec arduum est de his rebus absque meditatione dicere. Si enim oporteret vel in Peloponneso Athenienses, vel Peloponnesiacos* [p. 167.] *Athenis orare, facundo tunc oratore opus esset, qui persuaderet, et probaretur. Quando autem apud eosdem se quis exercet, quos et laudat, facile ejus verba laudantur.* MEN. *Facilene istud existimas, Socrates?* SOC. *Equidem.* MEN. *An speras eloqui posse te, si opus fuerit, et Senatusconsulto eligaris?* SOC. *Quid mirum, Menexene, me ad dicendum sufficere, qui magistram haudquaquam imperitam in Rhetorica nactus fuerim, quæ et alios multos eloquentes reddidit oratores, et unum Græcorum omnium præstantissimum filium Xanthippi Periclem?* MEN. *Quænam ista? Nunquid Aspasiam dicis?* SOC. *Et hanc dico, et filium Metrobii Connum. Hi namque duo præceptores mihi sunt, Connus quidem Musicæ, Aspasia vero Rhetoricæ. Ita igitur eruditum virum nihil mirum est in his eloquentem esse. Quinimo et siquis etiam deterius quam ego doctus fuerit, Musicam quidem a Lampro, Rhetoricam vero ab Antiphonte Rhamnusio, is tamen poterit inter ipsos Athenienses, Athenienses laudando, sic eloqui, ut ejus ab auditoribus oratio probetur.* MEN. *Quidnam habes quod in medium afferas, si te verba facere oportuerit?* SOC. *Ex me quidem fortasse nihil. Sed heri Aspasiam ipsam audivi funebrem* [p. 168.] *de his orationem dictantem. Audiverat enim quæ et ipse dicebas, Athenienses aliquem electuros esse qui de his orationem haberet. Deinde partim*

mihi ex improviso quæ dicenda forent, partim meo quidem judicio præmeditata exponens, funebrem orationem contexuit, quam dixit Pericles reliquias quasdam ex illa componens. MEN. Nunquid recordareris quæ dicebat Aspasia? SOC. Equidem, nisi injurius sim. Ab ea namque edidici, parumque absuit quin propter oblivionem plagis illa me cæderet. MEN. Cur non refers? SOC. Vereor ne magistra mihi subirascatur, si orationem illius edidero. MEN. Nullo pacto, Socrates. Verum gratificare mihi, seu Aspasiæ, sive cujuslibet alterius orationem dicere placet, dicas modo. SOC. Forte me ridebis, si senex adhuc jocari tibi visus fuero. MEN. Absit, ó Socrates. Dic amabo. SOC. Mos tibi gerendus est. Ferme namque si nudatum me saltare juberes, quando quidem soli sumus, obsequerer. Sed audi jam. Hunc enim in modum, ut arbitror, loqui cœpit, sumens ab ipsis defunctis exordium.

Re quidem ipsa justa his apud nos exhibita sunt, quæ jam assequuti iter fatale peragunt, tam publice a [p. 169.] civitate, quam privatim a suis magnifico sumptu, et frequenti concursu dimissi. Verbis vero laudationem addi lex jubet, ac profecto ita decet. Bene siquidem rebus gestis ex ipsa verborum exornatione, ad eos qui gesserunt apud auditores memoria perennis splendorque provenit. Ea vero opus est oratione, quæ defunctos satis laudet, superstites benigne moneat, filios eorum fratresque ad virtutis ipsorum imitationem hortetur: parentes autem, et majores alios siqui supersunt, consoletur. Quæ igitur nobis talis erit oratio? vel unde potissimum præclaros laudare viros incipiemus, qui viventes virtute propria suos mirifice delectavere, et pro salute viventium offerre se morti non dubitarunt?

Videtur itaque mihi oportere secundum naturam ut boni effecti sunt, ita eos laudare: boni autem ideo provenerunt, quia ex bonis traxerunt originem. Quapropter generosam primo illorum stirpem laudemus. Deinde educationem et disciplinam. Postremo narremus, ita ab eis fuisse res gestas, ut maxime decebat

eos,

eos, qui essent ex talibus oriundi, et ita postmodum educati.

Prima quidem generis horum laus est. quod majorum origo haud peregrina fuit, neque successores hos ita hic reliquit velut inquilinos novosque homines, ex advenis genitos: [p. 170.] sed indigenas ac revera in patria habitantes, viventesque et nutritos non a noverca quidem, ut alii, sed ab ipsa matre ipsorum regione quam habitarunt: in qua et nunc conduntur vita functi, ipsis videlicet in visceribus ejus quæ peperit eos, et nutriit, et excepit. Par est enim matrem ipsam ante omnia honorare: nam ita maxime horum genus excolitur. Est autem regio hæc non solum nobis, sed omnibus hominibus celebranda, cum aliis multis de causis, tum ex hoc præcipue quia diis charissima est. Quod testatur deorum de hac inter se concertatio. Ea vero quæ a diis laudata est, cur non a cunctis hominibus collaudetur? Altera ejus laus erit, quod eo tempore quo tellus omnia animalia omnigena producebat, feras, et pascentia omnia, terra duntaxat nostra ad hæc sterilis erat, agrestibusque animalibus vacua. Proprie vero ex omnibus animantibus hominem genuit, qui cæteris intelligentia præstat, solusque jus ac deos [p. 171.] animadvertit. Quod vero hæc regio et eorum quos pro concione celebramus et nostros majores progenuit, hinc evidentissime licet cognoscere: quia omne quod gignit, alimentum conveniens genito continet. Quo plane discernitur, mulier illa quæ peperit, ab ea quæ infantem simulando supposuit: nam quæ peperit, lacte abundat ad ejus quod genitum est alimoniam, alia vero nequaquam. Tellus itaque nostra materque perspicuum argumentum præbet, quod homines procreaverit. Nam et sola et prima tunc pabula humana porrexit, tritici hordeique fruges, quibus commodissime genus hominum alitur, utpote quæ vere animal id produxerit. Potius autem de terra quam de muliere conjectare id licet. Neque enim terra mulierem conceptu partuque sed terram mulier imitatur. Hujusmodi vero pabulum sine invidia non hominibus solum abunde, verum etiam brutis

subministravit. Posthæc oleum laborum subsidium natis suis suppeditavit. Nutritis autem adultisque filiis principes præceptoresque deos induxit. Quorum nunc prætermittenda sunt nomina. Neque enim nos latet qui vitam nostram munierint, tam artium inventione ad quotidianum victum spectantium, quam traditione peritiaque [p. 172.] armorum ad regionis ipsius custodiam. Ita majores horum geniti atque educati Rempub. instituerunt. Qua de recte habet si paucis dicamus. Res enim pub. hominum educatrix est, bona quidem bonorum, contrariorum vero contraria.

Quod ergo in præclára Repub. enutriti sunt nostri majores, declarandum est, cujus beneficio, et illi qui nunc sunt superstites boni evaserunt, et ipsi adeo illi qui honestam mortem obierunt. Eadem namque Respub. forma quondam, quæ nunc; optimatum videlicet gubernatio, sub quá et his temporibus ac ferme semper ex eo tempore degimus. Eam quidam popularem vocant, alii aliter, utcunque placet. Est autem revera hæc optimatum cum quadam auctoritate populi gubernatio. Semper enim nobis reges sunt, alias generis successione, alias electione creati, sed auctoritatis civitatis plurimum apud populum, qui semper his qui optimi judicantur magistratus impertit. Ubi neque parentum debilitate vel paupertate vel ignobilitate quisquam rejicitur, neque contrariis de causis honoratur ut in aliis civitatibus fieri solet. Sed una hæc est regula ad munerum rationem definiendam. Quicunque sapiens aut bonus habetur, dominatur et imperat. Causa nobis gubernationis hujusmodi, ex æquo generatio est. Aliæ siquidem civitates sunt ex [p. 173.] variis dissimilibusque generibus constitutæ: quo fit, ut inæquales sint et gubernationes, tyrannides, paucorumque potentiæ. In quibus ita homines vivunt, ut se invicem partim dominos, partim servos existiment. Nos autem nostrique una ex matre omnes, fratres invicem geniti, haud arbitramur invicem nos dominos et servos esse: sed generationis æqualitas nos inducit, ut et legis quæramus æqualitatem, neque

Digitized by Google

que rei prorsus ulli nisi opinioni virtutis prudentiæque cedamus. Quapropter et nostri et horum parentes et hi honeste creati, et in omni libertate nutriti, multa atque præclara facinora apud omnes gentes notissima privatim et publice ediderunt, existimantes libertatis gratia tam adversus Græcos pro Græcis aliis quam adversus barbaros pro cunctis Græcis esse pugnandum.

Enimvero quo pacto in bello juverint Argivos quondam adversus Cadmios, et Heraclidas adversus Argivos, cum Eumolpus et Amazones, ac etiam cum his superiores regionem invaderent, nimis angustum tempus est pro dignitate referre, et poetæ illorum virtutem eleganter carminibus celebrantes in omnes gentes divulgaverunt. Quare si nos eadem nudo sermone repetere nunc aggrederemur, forte videremur illis esse secundi. Hæc igitur ob hanc causam arbitror dimittenda, quandoquidem pro dignitate jam satis celebrata videntur. Quæ vero nondum ut rerum dignitas exigit a poetarum aliquo decantata sunt, necdum tamen ab oblivione quisquam vindicavit, hæc nobis prædicanda nunc arbitror, ut et nos ea laudemus et adjuvemus, provocemusque alios ad eadem [p. 174.] odis aliisque carminibus ut decens est exornanda.

Eorum autem quæ dico, prima hæc extant. Persas profecto cum Asiæ imperarent, et Europæ dominarentur, regionis hujus homines primi inhibuerunt, hinc quidem oriundi, nostri autem progenitores: quorum meminisse, virtutemque laudare et oportet in primis et decet. Eam namque nosse oportet, si quis sufficienter laudaturus sit res ab illis eo in tempore gestas, quo Asia omnis tertio jam regi servierat. Quorum primus Cyrus magnitudine quadam animi cives suos Persas in libertatem redigens, simul dominos Medos subjecit, totique Asiæ usque ad Ægyptum imperavit. Filius autem ejus Ægypto quoque et Libyæ, quousque penetrare dabatur. Tertius Darius, pedestri pugna usque ad Scythas extendit imperium. Navali autem, mari, et insulis est dominatus. Quo factum est, ut repugnare illi nullus auderet. Animi quidem hominum

minum omnes ſervili quadam formidine abjecti jam erant: adeo multæ, frequentes, et bellicosæ gentes ſub Perſarum imperio tenebantur Nos autem Eretrienſeſque accuſans Darius quaſi Sardibus inſidiaremur, et hanc belli occaſionem nactus, quingenta hominum millia claſſibus miſit, naves vero trecentas, hiſque Datim præfecit, atque illi mandavit, ut captivos ad eum Etretrienſeſque et Athenienſes duceret, ſi ſuum ipſius caput ſalvum eſſe vellet.

Ille navibus advectus Eretriam, [p. 175.] ubi non pauci erant, ac præterea in rebus bellicis inter Græcos eorum temporum illuſtriſſimos numerabantur, triduo eos captivos fecit, ac omnem regionem ſic exploravit, ut ne ulli eſſet effugiendi locus: hoc ſcilicet modo: Nempe ad fines Eretriæ profecti milites ejus, et a mari in mare ſeſe extendentes, diſcurrenteſque junctis invicem manibus univerſam regionem protinus percurrerunt, ut regi referre poſſent, neminem ſe ſubterfugiſſe Eodem conſilio ex Eretria Marathonem deſcenderunt, utpote quod illis ad id aptiſſimum erat. ut Athenienſes una cum Eretrienſibus quaſi ſub eodem jugo ducerent captivos His autem partim quidem ita peractis, partim vero tentatis, nullus Græcorum præter Lacedæmonios Eretrienſibus Athenienſibuſve ſuccurrit. Et ii ſequenti poſt pugnam die venerunt, cæteri autem omnes perterriti ſunt, ac bene ſecum agi putantes ſi periculum præſens evaderent, quieverunt. Ex hoc intueri licet quanta illorum virtus fuerit, qui in Marathone barbarorum impetum ſuſtinuerunt, eorumque ſuperbiam domuerunt. Primi ſane de barbaris triumpharunt, et exemplo reliquis oſtenderunt, [p. 176.] Perſarum vim haud inexpugnabilem eſſe, imo vero et multitudinem omnem, et divitiarum copiam virtuti parere. Eos equidem viros non modo noſtrorum corporum genitores, ſed et libertatis tum noſtræ, tum omnium qui in hujuſmodi habitant continenti, auctores arbitror extitiſſe. His namque exemplis provocati poſteriores Græci in ſequentibus bellis pericula omnia pro ſalute ſua ſubire non dubi-

dubitarunt, discipuli profecto illorum qui in Marathone Persas profligavere. Primam itaque palmam oratione illis tribuere decet, secundam vero iis qui circa Salaminam Artemisiumque hostes prælio navali vicerunt. Multa nempe ab his viris gesta narrare possemus, et quantos casus sustinuerint terrâ marique, quamque forti animo eos propulsarunt. Quod autem præ cæteris egregium puto, nunc referam. Nam quod restabat post bellum Marathonicum, perfecerunt. Siquidem qui in Marathone certarunt, hoc tantum Græcis demonstraverunt, quod terrestri pugna pauci quidem Græci multorum impetum barbarorum frangere possent. Maritima vero victoria adhuc incerta, existimabanturque Persæ in maritimis præliis, et multitudine et divitiis arteque et robore inexpugnabiles esse. Hoc itaque in his qui tunc navibus pugnavere, laude dignum est, quod metum Græcis insitum penitus depulerunt, feceruntque ne amplius navium virorumque numerum pertimescerent. Utrisque his factum est, tam in Marathone terra pugnantibus, quam mari postea circa Salaminam, [p. 177.] ut reliqui Græci et docerentur et provocarentur, ab illis quidem terra, ab his autem mari, ad prælia contra barbaros intrepide committenda. Tertium assero quod in Plateis gestum est, et numero et virtute, salutis Græcæ causam extitisse. Commune vero id jam Lacedæmoniis, et Atheniensibus facinus. Igitur omnes hi Græci in summis a nobis, et a posteris laudabuntur.

Posthæc multæ insuper Græcorum urbes adhuc sub barbaris erant. Rex autem minabatur Græcos se iterum invasurum. Decet profecto illos commemorare, qui superiorum operibus salutis extremam manum imposuerunt, cum omnem ex mari barbariem depulissent. Hi vero fuerunt qui circa Eurymedontem classe pugnarunt, et in Cyprum militaturi se contulerunt: itemque in Ægyptum navigavere, plurimasque alias terrarum oras peragrarunt. Horum meminisse oportet, his gratia est habenda, quod regem perterritum coegerunt de salute sua cogitare potius quam ad Græcorum

rum perniciem insidias tendere. Atque id bellum per omnes urbes diffusum fuit, dum Græci seipsos omnesque linguæ ejusdem homines adversus barbaros tutarentur.

Pace verò demum confecta, honorataque civitate, contigit ei quod solet ab hominibus in eos quibus prospere res succedunt oriri, primò quidem æmulatio, ab æmulatione deinde invidia, quæ hanc civitatem invitam in bellum cum Græcis gerendum traxit. Post hæc inito bello in Tanagra congressi sunt, pro libertate Bœotiorum adversus Lacedæmonios concertantes. Cumque incertus pugnæ esset eventus, quod postea sequutum est, rem ipsam aperuit. Plerique sane aufugerunt destituentes Bœotios, quibus auxilium allaturi convenerant. Nostri autem die tertia in Œnophitis potiti victoria, eos qui injuste fugerant, juste reduxerunt. Hi utique primi post bellum Persicum Græcis gratia libertatis auxiliati contra Græcos, viri quidem præclari, et libertatis auctores his quibus opem tulerant, his in monumentis honorati a civitate priores sunt positi. His vero peractis, cum increbresceret bellum, Græcique omnes sumptis armis regionem devastarent, urbique indebitam gratiam referrent, eos nostri navali prælio superarunt, et eorum duces Lacedæmonios comprehenderunt: quos quamvis jugulare liceret, dimiserunt, pacemque firmarunt, existimantes adversus ejusdem generis homines ad victoriam usque pugnandum, neque ob propriam civitatis indignationem Græcorum communionem penitus dissolvendam, sed adversus barbaros ad necem usque certandum. Hos itaque laudare viros decet, qui hoc bello peracto hîc jacent, quoniam ostenderunt inanem esse illorum suspicionem, siqui Atheniensem virtuti diffisi opinentur in primo contra barbaros bello alios quosdam præstantiores Atheniensibus extitisse. Hi enim omnis cum Græcia seditionibus agitaretur, ipsique viros cæteris Græcis præstantiores bello superatos comprehendissent, declaraverunt eos seorsum se vincere, quibuscum communiter barbaros expugnaverant.

Tertium

Tertium post pacem hanc bellum improvisum et grave exortum est, in quo cum multi fortesque viri occubuissent, hîc conduntur. Quorum multi circa Siciliam plurimis sunt potiti victoriis pro salute Leontinorum, quibus jurejurando astricti opem ferebant, quo fœdere ad ea loca navigaverant. Cum verò diuturna esset navigatio, ac interim rerum discrimine penuriaque civitas premeretur, neque illis posset succurrere, [p. 180.] negatis subsidiis res eorum haud prospere successerunt. Quorum hostes belloque adversarii majorem temperantiæ virtutisque laudem quam amici aliorum habent. Multi præterea navali bello per Hellespontum die una omnes adversariorum naves ceperunt, plurimasque alias devicerunt. Bellum verò idcirco insperatum durumque vocavi, quia nullus existimasset reliquos omnes Græcos contra civitatem tam acerrimo studio contentionis accendi, ut regem illum barbarum infensissimum, quem una nobiscum expulerant, rursus per legatos ad bellum Græcis inferendum irritare non dubitarent, et universos tum Græcos, tum barbaros ad hanc urbem obsidendam colligere. Ubi præcipue potentia virtusque civitatis hujus effulsit. Nam cum existimarent eam jam succubuisse, navesque obsessæ circa Mitylenem essent, ipsi auxilium laturi sexaginta naves ingressi, viri quidem sine controversia fortes, hostem profligarunt, liberarunt amicos, cum indigno cæsu circumventi, non autem mari interfecti essent, hîc jacent. Quorum semper cum laude meminisse decet. Nam illorum virtute non modo tunc ex navali certamine, sed reliquo etiam prælio victoriam reportamus. Etenim propter illos tantam est nostra civitas gloriam consecuta, ut nunquam expugnari posse nec ab omnibus quidem hominibus crederetur. Quod certe haud procul a veritate abest. Neque [p. 181] enim aliorum insidiis viribusque, sed propria dissensione devicti sumus. Nempe nunc etiam ab exteris sumus invicti. Sed ipsi nos expugnavimus, nobis ipsis succubuimus.

Post hæc tempora pacatis omnibus, cumque aliis pace

pace confecta, intestina nobis seditio coorta est, in qua se ita gesserunt, ut si quidem omnino fatis decretum esset homines seditionibus agitari, nemo videatur aliter ægrotare patriam optaturus. Nam ex Piræo et Urbe quam benigne atque domestice præter cæterorum Græcorum opinionem cives invicem conflixerunt! bellumque adversus eos qui Eleusine erant concitum, quam moderate transegerunt atque sedarunt! Horum profecto omnium alia nulla est causa præter veram ipsam cognationem, quæ amicitiam firmam atque cognatam non sermone, sed re his hominibus indidit. Oportet autem eos etiam qui hoc in bello mutuis vulneribus conciderunt, memoria colere, et utcunque possumus, inter se eos conciliare votis sacrificiisque pro illis qui superavere peractis, quandoquidem et nos conciliati sumus. Neque enim improbitate inimicitiisque sed infelicitate quadam manus invicem conseruerunt. Horum vero testes sumus ipsi superstites. Nam cum illis [p. 182.] genere conjuncti simus, mutuo damus veniam, et recipimus, siquid vel in alium intulimus, vel perpessi sumus ab alio.

Deinde cum in summa rerum tranquillitate quiesceret civitas, barbaris quidem ignoscebat, quod infestati ab illa satis fortiter repugnaverant: Græcis autem indignabatur, quia pro acceptis beneficiis injuriam quandoque retulerant, dum societatem cum barbaris inirent, navesque quibus fuerant servati, diriperent, dissiparentque muros quibus nos mœnia eorum ne corruerent, quandoque defendissemus. Instituit itaque civitas ultra haud tueri Græcos, siquando vel a Græcis, vel a barbaris opprimerentur. Cum vero nos in hac essemus sententia constituti, putarentque Lacedæmonii nos libertatis tutores jacere, opus vero suum fore posthæc, ut alios subjugarent, sic egerunt. Quid multis opus est verbis? Neque enim vetera, neque multis retro seculis gesta dicerem quæ sequuntur. Neque nos latet, perterritos Græcorum primos Argivos, Bœotios, Corinthios auxilium civitatis hujus imploravisse. Quod-

Quodque omnium divinissimum est, rex ipse tanta est indigentia pressus, ut non aliunde quam ex hac civitate quam omni studio diruere conatus fuerat, salutem suam tutari posse consideret. Enimvero siquis hanc civitatem incusare jure voluerit, hoc duntaxat objicere poterit, quod misericordia nimis semper afficiatur, diligentiusque sublevat succumbentem. Ea siquidem tempestate tolerare non potuit, quodve instituerat ultra servare. Decreverat sane nullis unquam eorum a quibus injuriam accepisset, succumbentibus opem ferre. Mutavit [p. 183.] tamen propositum, et auxilium præstitit. Unde Græcos liberavit a servitute, ita ut liberi vixerint donec ipsi se invicem subjugarunt. Regi vero succurrere ausa est minime. Verebatur enim triumphos ex Marathone, Salamina, Platæis antea reportatos. Sed quum sineret fugitivos et volones opem ferre, sine controversia eum quoque servavit. Structis autem muris, fabricatisque navibus, belloque suscepto quando coacta est bellum gerere, pro Pariorum salute contra Lacedæmonios dimicavit. Metuens vero civitatem rex, postquam Lacedæmonios viderat navale bellum renuere, et idcirco deficere volens, postulavit Græcos qui in continenti erant, quos prius ipsi Lacedæmonii exhibuerant, si propugnandum foret nobiscum cæterisque belli sociis, arbitratus hoc sibi negatum iri, quod deficiendi a nobis occasionem nancisceretur. Ubi a propugnatoribus sociisque aliis est deceptus. Namque exhibere illi voluerunt, conveneruntque, jurejurando adhibito, Corinthii, Argivi, Bœotii, cæterique belli socii, si daret pecunias, ut eos illi qui in continenti erant Græcos traderent. Soli vero neque tradere, neque jurare tunc ausi sumus. Usque adeo mos civitatis hujus generosus, liber, constans, integer, et natura barbaris est infensus, propterea quod homines hi absque ulla barbarorum commixtione puri integrique sunt Græci. Neque enim miscentur nobiscum Pelopes, aut Cadmii, aut Ægyptii, Danaive, aliique permulti, natura quidem barbari,

lege solummodo Græci, sed ipsi Græci duntaxat nulla prorsus infecti barbarorum confusione perseveramus.

Quæ [p. 184.] quidem puritas odium huic civitati adversus genus alienum ingenuit. Soli rursus purique ex hoc perseveravimus, quod opus profanum perpetrare noluimus, Græcosque barbarorum manibus tradere. Ad hæc igitur descendentes, ex quibus primo superati fuimus, favente Deo, felicius quam tunc bellum constituimus. Nam retinentes naves, muros, nostrasque colonias, a bello liberati sumus: adeo libenter et hostes ipsi destiterunt. Viros tamen fortes hoc quoque in bello amisimus, partim apud Corinthum regionis asperitate, et angustia interceptos, partim proditione apud Lechæum profligatos. Insignes quoque viri, qui et regem liberavere, et ex mari Lacedæmonios expulerunt. Quos ego equidem in memoriam vobis reduco. Vos autem viros hujusmodi collaudare celebrareque decet.

Atque opera quidem hæc virorum hìc jacentium, cæterorumque omnium quicunque pro patria obierunt, quæ relata sunt, multa sunt, atque præclara: sed quæ restant, plura admodum præstantioraque sunt. Atqui dies multi vix noctesque sufficerent, siquis omnia complecti voluerit. His ergo memoria repetitis, unumquemque virum oportet natos horum assidue exhortari, ut tanquam in bello majorum suorum ordinem servent, neque per ignaviam aufugiant. Equidem, ô virorum præstantium filii, vos ipse et in præsentia exhortor, et [p. 185.] in posterum quemcunque vestrûm nactus fuero, admonebo semper, et cohortabor, ut quam optimi evadere contendatis. Nunc quoque par est vobis referre quæ nobis patres vestri mandarunt posteris prædicare, siquid paterentur, cum foret periclitandum. Recensebo igitur vobis in præsentia quæ ex illis ipsis audivi, quæve ipsi nunc vobis, si facultas daretur, libenter præciperent. Conjecturam equidem ex illis quæ quondam dicebant, facio. Existimate vero nunc quæ referam illos ipsos audire loquentes. Hunc autem in modum exorsi sunt.

Quod

Quod ex præclaris parentibus orti estis, ô filii, præsentia vobis testantur: profecto cum nobis liceret turpiter vivere, honeste emori maluimus, quam vos cæterosque posteros infamiæ cuiquam subjicere, ac parentibus nostris majoribusque dedecori esse, putantes homini suos dedecoranti non esse vivendum. Ei namque neque in vita, neque post mortem amicum aliquem esse, vel hominum vel deorum. Oportet igitur vos verborum nostrorum memores, siquid aliud exercetis, cum virtute exercere, scientes absque virtute exercitationes et possessiones omnes turpes malasque esse. Divitiæ namque splendorem afferunt nullum eas cum ignavia possidenti. Neque enim sibi hic, sed alteri parat possidetque divitias. Neque forma corporis atque robur timido ac parvo cum insunt, decorem præstant. Eum namque dedecent, notiorem efficiunt, ignaviam patefaciunt. Præterea scientia quævis, si a justitia et reliqua virtute sejungatur, non sapientia, sed calliditas esse videtur. Quorum causa et primo, et postremo, atque per omnia omni studio diligentiaque contendite, ut et nos, et majores nostros virtutis gloriâ [p. 186.] superetis. Alioquin scitote, si vobis virtute præstemus, victoriam hanc nobis dedecus allaturam, sin superemur a vobis, felicitatem. Ita vero maxime nos quidem superabimur, vos autem superabitis, si eâ ratione vitam instituetis, ut majorum gloria non abutamini, neque eam, ut ita dixerimus, expendatis erogetisque, scientes viro aliquid esse se existimanti nihil turpius posse accidere, quam seipsum honorandum non propriam ob virtutem, sed propter gloriam superiorum præbere. Gloria enim parentum natis præclarus est magnificusque thesaurus. Uti vero pecuniarum honorumque thesauro, et hunc ad posteros non transfundere, propriæ possessionis gloriæque defectu, turpiter et a viri generositate penitus alienum. Si igitur hæc exercueritis, quum debito fato concesseritis chari ad nos filii charos parentes proficiscemini. Sin autem neglexeritis hæc, et improbi evaseritis, nemo vos libens excipiet. Natis quidem nostris hæc sint dicta.

 Patres

Patres autem noſtros, ac matres, ſicui noſtrum ſuperſunt atque conſolatione indigent, conſolari oportet, quia deceat facile quæcunque acciderint ferre, neque cum illis una deplorandus eſt caſus; lamentationibus enim aliorum non indigebunt: ſatis enim ſors triſtitiæ illis inferet. Mederi profecto lenireque oportet, et in primis illud commemorare, quod maxima eorum quæ exoptare ſolent, exaudientes dii jam tribuerunt. Neque enim immortales ſibi filios dari, ſed bonos et illuſtres optabant. Cujus quidem voti compotes effecti ſunt, quod maximum exiſtimandum eſt bonum. Omnia [p. 187.] verò mortali viro ad votum in vita ſuccedere, haud facile eſt. Atqui ſi ſortem forti animo tolerabunt, videbuntur revera fortium filiorum parentes ipſique fortes eſſe. Sin autem dolori ſuccumbent, ſuſpicionem hominibus inferent, ne forte aut parentes noſtri minime ſint, aut qui nos laudibus efferunt, mentiantur. At horum neutrum evenire oportet, imo verò laudatores noſtros re ipſa præcipue illos eſſe, oſtendentes ſe revera parentes viros eſſe virorum. Enimvero vetus illud proverbium, Nequid nimis, ſcitè dictum videtur. Nam qui ita ſe comparavit, ut ex ipſo pendeant omnia quæ ad beatitudinem ei conferunt, aut quamproxime ad hoc accedat, ut nec ex aliis pendeat hominibus, qui ſi vel bene vel male agant, hîc ſua quoque mutare cogatur: is optime vitam inſtituit temperans, fortis, prudens is eſt: hîc ſive pecunias nanciſcatur ac filios, ſive amittat, proverbio ſemper parebit. Nunquam enim nimis aut lætitiâ exultabit, aut dolore dejicietur, propterea quod ipſi pareat. Tales eſſe et noſtros debere judicamus, et volumus. Atqui et in præſentia nos ipſos tales penitus exhibemus, haud certe perturbatos, vel nimio metu perterritos, ſi nunc vita decedere nos oporteat. Oramus quoque patres noſtros ac matres, ut ſimiliter affecti vitam futuram agant, ſcientes quod non lamentationibus ejulationibuſque maxime nobis gratificabuntur: verum ſiquis eſt his, qui defuncti ſunt, ſenſus viventium, ita maxime nobis moleſti futuri ſunt, ſi

ſeipſos

seipsos perdiderint, et in quem sortem tulerint: sin autem moderate ac leviter, nobis summopere obsequentur: (p. 188.) nostra porro eum jam finem habebunt, qui hominibus est pulcherrimus. Quamobrem collaudanda sunt potius quam deflenda. Profecto si uxores nostras filiosque tuebuntur, et nutrient, et his incumbent, ita maxime casus oblivioni mandabunt, pulchriusque et rectius nobisque gratius vitam agent.

Hæc igitur nostro nomine nostris prædicare sufficiet. Civitati vero mandamus, ut parentum nostrorum filiorumque curam habeat; et hos quidem honeste erudiat, illorum vero senium digne foveat. Cognovimus certe vos, etiamsi hæc minime præceperimus, optime curaturos.

Hæc igitur, ô filii defunctorum atque parentes, ut moneremus illi mandarunt: ego vero quantum possum, diligentissime moneo, eorumque nomine obsecro, juniores quidem, ut præclaras suorum res imitentur: seniores autem, ut de se optime sperent. Nempe senectutem vestram privatim publiceque alemus: et quemcunque ex illorum progenie nacti fuerimus, summa benevolentia complectemur. Civitatis vero providentiam ipsi minime ignoratis, quæ statutis legibus, parentes et filios eorum qui in bello interiere, tutatur, et ante alios cives summo magistratui talium committit curam, ne ulla [p. 189] prorsus injuria parentes horum afficiantur. Filios autem educat ipsa studetque ut illis ignota sit orbitas. Nam ipsa parentis gerit vicem et dum pueri sunt, et cum ad maturam ætatem venerunt, ad officia sua transmittit, omni armatura fulcit et ornat, patris studia ostendit, et memorat, dum paternæ virtutis tribuit instrumenta. At simul auspicii gratia jubet tunc primum domum paternam ingredi filium quasi imperaturum, et armis cum robore fultum. Eos præterea qui decesserunt e vita, honorat, ceremonias quotannis lege decretas communiter cunctis instaurans, quæ privatim unicuique proprie peragi solent. Gymnica item certamina equestriaque instituit, musicosque ludos varios adhibet. Ac

profecto quod ad defunctos spectat, hæredis et filii subit conditionem: quoad filios patris: quoad parentes cæterosque hujusmodi, curatoris, omni diligentia semper omnibus providens. Quarum rerum animadversione quæ acciderunt, æquo animo ferre [p. 190.] debetis. Nam hoc pacto et mortuis, et viventibus eritis gratiores, facileque curabitis, et facile curabimini. Nunc vero vos, ac cæteri omnes qui communiter secundum legem eos qui naturæ cesserunt, jam lugubribus expiationibus prosecuti estis, abite.

Hic est, ô Menexene, Aspasiæ Milesiæ sermo. MEN. Per Jovem, ô Socrates, beatam dicis Aspasiam, si cum mulier sit, tales potest orationes componere. SOC. At si minus credis, sequere me, dicentem ipsam audies. MEN. Sæpenumero cum Aspasia fui, Socrates, et qualis sit, novi. SOC. Cur igitur eam non venераris? Cur non habes propter hanc orationem illi gratiam? MEN. Ingentem equidem habeo gratiam mulieri huic, seu viro, quisquis tibi orationem hanc tradidit. Ac præ cæteris multis narranti gratiam habeo. SOC. Bene quidem. Sed ne me prodas, ut deinceps multas ejus præclarasque de civilibus rebus orationes tibi reenseam. MEN. Bono animo es. Non prodam. Referas modo. SOC. Fiet ut postulas.

LIBRI GRÆCI excusi apud J. POTE, Etonens.

I. POETÆ GRÆCI; sive, Selecta ex Poetis Græcis, viz. *Homeri Odyss. Hesiodo, Callimacho, Apollonio Rhod. Tyrtæo, Sapphone, Erinna, Mimnermo, Solone, Simonide, Theognide, Xenophane, Ione, Pindaro, Euripide, Bacchilide, Critia, Callistrato, Bione, Moscho, Musæo.* Cum vulgata Versione emendata, ac variis partim Scholiastarum Græcorum, partim Doctorum recentiorum notis. In usum Regiæ Scholæ Etonensis. Editio nova recensita. *Etonæ*, 1772. 6s.

II. SCRIPTORES GRÆCI; sive, Selecta ex Scriptoribus Græcis, *viz.* Herodoto, Thucydide, Xenophonte, Platone, et Luciano, cum Versione Latina et Notis, in usum Regiæ Scholæ Etonensis. Editio nova recensita. *Etonæ*, 1772. 6s.

III. DEMOSTHENIS ORATIONES SELECTÆ: Textum, Scholiasten, ac Versionem castigavit, et Notis illustravit R. MOUNTENEY, 8vo. Editio quinta, 1771. 5s.

IV. THESAURUS GRÆCÆ POESEOS: sive Lexicon Græco-Prosodiacum; Versus, et Synonyma, (tam ad Explicationem Vocabulorum, quam ad Compositionem Poeticam pertinentia) Epitheta, Phrases, Descriptiones, &c. (ad modum Latini *Gradus ad Parnassum*) complectens. Opus, in studiosæ Juventutis gratiam et utilitatem, ex optimis quibusque Poetarum Græcorum Monumentis, quæ adhuc prodierunt, nunc primum constructum. Cui præfigitur, de Poesi, seu PROSODIA Græcorum Tractatus. Ad finem adjuncta sunt, Vocabula quorum in Syllabis de Quantitate aliquid sit dubii, ex Carmine, non satis noto, aut in eadem sede diversos pedes admittente.—Notantur etiam Syllabæ controversæ, et Ancipites dictæ. Autore T. MORELL, S. T. P. *Etonæ*, 1762, 4to. 1l. 1s.

V. ΠΟΙΚΙΛΗ ἹΣΤΟΡΙΑ, sive, Novus Historiarum, Fabularumque Delectus, ex Æliano, Polyæno, Aristotele

tele, Dionysio Halica n. Maximo Tyrio, aliisque Scriptoribus Græcis, à JAC. UPTON, Coll. Regal. Cantab Socio, antehac editus. Editio altera, cuiq; nunc primum accessere Orationes tres funebres, *scil.* Periclis, Platonis dicta *Menexenus*, et Lysiæ. Opus ad erudiendæ Juventutis gratiam editum et Notis illustratum. *Etonæ*, 1775. 3s.

VI. LUCIANI DIALOGI, Gr. Lat. cum nova Versione et Notis, à N. KENT. 8vo. Editio nova, 1770. 5s.

VII. ÆSOPI FABULÆ, Gr. Lat. cum novis Notis, necnon Versione emendatâ; Editio ad usum Juventutis accommodata. *Etonæ*, 1772. 2s.

VIII. ARISTOPHANIS PLUTUS, Gr. Lat. cum Scholiis Græcis selectis. Editio castigata, et ad usum studiosæ Juventutis accommodata. *Etonæ*, 1768. 8vo. 2s. 6d.

IX. EURIPIDIS MEDEA, Gr. Lat. cum Scholiis et Notis. 4to. 2s. 6d.

X. SCRIPTORES ROMANI, sive Selecta ex Scriptoribus Romanis, *viz.* M. T. Cicerone, T. Livio, Corn. Tacito, C. Plinio, et Vell. Paterculo; in usum Regiæ Scholæ Etonensis. Editio nova. *Eton.* 1771. 5s.

XI. M. T. CICERONIS OPUSCULA; hoc est, Cato Major, seu, de Senectute; Lælius, seu, de Amicitia; Paradoxa; Somnium Scipionis. Præfigitur Ejusdem M. T. Ciceronis VITA LITTERARIA. *Eton.* 1768. 2s.

4.

